

928944

76.12

K96

Теоф. КУШНІРЕНКО
Молодший ЖЕВІНСЬКИЙ

ПРЕСА
ГУДІЙШЛЬЦІНИ

2

76.12
К96

Іван КУШНІРЕНКО
Володимир ЖИЛІНСЬКИЙ

ПРЕСА ГУЛЯЙПІЛЬЩИНИ

*Матеріали з історії газетярської та друкарської справи
на Гуляйпільлі Запорізької області*

ЧАСТИНА ДРУГА

928944

Запоріжжя
“Дніпровський металург”
2006

Запорізька обласна
бібліотека
ім. О.М.Горького

ББК 63.3 (4 Укр-4 Зап-5 Гл)-8я222
УДК 94 (477.64-22) "19" (092)
К 96

Кушніренко І., Жилінський В.

К 96 Преса Гуляйпільщини. Частина друга. — Запоріжжя: Дніпровський металург, 2006 — 230 с.

ISBN 966-7748-77-4 (повне зібрання)

ISBN 966-7748-91-X (ч. 2)

Дана книга адресується студентам факультетів та відділень журналістики вищих учбових закладів, працівникам засобів масової інформації, робітникам, громадським кореспондентам, краєзнавцям - усім, кому небайдужа історія рідного краю.

ББК 63.3 (4 Укр-4 Зап-5 Гл)-8я222
УДК 94 (477.64-22) "19" (092)

ISBN 966-7748-77-4 (повне зібрання)
ISBN 966-7748-91-X (ч. 2)

© І. Кушніренко,
В. Жилінський, 2006
© КП «ЗМД «Дніпровський
металург», 2006

ВІД АВТОРІВ

Шановний читачу!

У твоїх руках друга частина книжки "Преса Гуляйпільщини". У ній зібрані матеріали з історії газетярської та друкарської справи на Гуляйпільці Запорізької області. Ця праця продовжує розпочату авторами розповідь про газети, які видавалися у краї з початку 20 століття і до наших днів. Є тут матеріали про журналістів, робітників, друзів-поліграфістів, людей, одержимих Словом і повінчаних з ним на все життя.

Ми розуміємо актуальність порушеної теми, особливо у зв'язку з відзначенням у жовтні 2005 року 75-річчя від дня виходу у світ першого номера Гуляйпільської районної газети.

Автори щиро вдячні спонсорам — патріотам рідного краю, які допомогли у виданні унікальної і поки що поодинокі праці у Запорізькій області, особливо земляку, вихідцю з села Варварівки, журналісту і письменнику, почесному консулу України в місті Костанай (Республіка Казахстан) Анатолію Володимировичу Тарасенку.

**З повагою
Автори**

ГАЗЕТА "КОЛГОСПНА ЗОРЯ" (1930-1937)

У першій частині книги ми розповідали, про що писала Новозлатопільська районна газета "Колгоспна зоря" напередодні і в період Великої Вітчизняної війни 1941-1945 років. Додаємо ще кілька слів про це видання, яке виходило у світ єврейською і українською мовами.

У листопаді 1929 року було утворено другий єврейський район в Україні - Новозлатопільський у Запорізькому окрузі. В цей район увійшло 12 старих єврейських колоній і 25 нових поселень. Із 10 сільрад району 9 були єврейські.

У березні 1939 року національні райони ліквідували, в тому числі і єврейські, і перетворили у звичайні. Новозлатопільський район проіснував до 20 лютого 1945 року. Після ліквідації територія його знову була включена до Гуляйпільського, Пологівського, Розівського і Куйбишевського районів.

Та повернемося до газети.

У 1930 році стала виходити районна газета єврейською мовою "За суцільну колективізацію", яка з 1932 року називалась "Колвірт Штерн" ("Колгоспна зоря").

5 квітня 1930 року на нараді при культурно-пропагандистському відділі Запорізького окружного комітету КП(б)У з питань роботи в національних районах відзначалось, що в Новозлатопільській єврейській район "приезжала выездная газета из Харькова и работала 2 месяца, но и до этого мы сами издавали газету. Если бы у нас был платный секретарь и бумага, то мы могли бы издавать еврейскую газету и даже один раз в месяц выпускать украинскую газету, т. к. наш председатель райисполкома знает украинский язык и сам был раньше наборщиком".

Тоді в районі виходило багато стінних газет.

З 1935 року в Новозлатопільській друкарні почали друкувати дві газети: єврейською мовою — "Колвірт Штерн" (редактор Левін) і українською — "Колгоспна зоря" (редактор Білозерова).

У липні 1935 року загальносоюзна єврейська газета "Емес" помістила статтю "Газета, яка не хоче знати про партійне життя". Мова йшла про Новозлатопільську районну газету "Колвірт Штерн". Бюро райкому партії визнало критику правильною.

В 1936 році редактором єврейської газети "Колвірт Штерн" був тов.

Левін, а його заступником — тов. Меламуд. Їх бюро райкому партії зобов'язувало збирати єврейський фольклор - пісні, прислів'я, приказки, у яких ідеться про колективізацію, соціалістичне будівництво, любов до партії і до тов. Сталіна, і друкувати їх в газеті.

У січні 1937 року в Новозлатополі відбулась районна конференція сількорів і читачів, присвячена 1000-му номеру районної єврейської газети "Колвірт Штерн" (орган Новозлатопільського райпарткому та райвиконкому).

До сказаного залишається додати, що районна друкарня і редакції районних газет знаходились у приміщенні, де зараз перебуває комора ТОВ "Авангард".

ГАЗЕТА "ЗОРЯ КОМУНІЗМУ" (1965-1991)

У четвер, 1 квітня 1965 року, після відновлення Гуляйпільського району пішов до читачів перший номер районної газети "Зоря комунізму". У зверненні "До тебе слово, читачу" редакція писала:

"Сьогодні, шановний читачу, друже наш і найсуворіший критик, ми віддаємо на суд тобі перший номер районної газети. Віддаємо і, відверто кажучи, хвилюємося: а що як не сподобається? А що, коли, розпочинаючи роботу над нею, не врахували ми вимог твоїх і не підняли якогось животрепетного питання і ти, читачу, пробігши шпальти її зверху донизу, байдуже відкладеш газету набік?"

Звичайно, ми не хочемо сказати, що в первенцеві немає недоліків. Але, працюючи над матеріалами, кореспонденція то, чи маленька інформація, ми намагалися подати їх найцікавіше. А добираючи тему, керувалися одним - якнайкраще показати багатогранне життя колективів колгоспів і радгоспів, підприємств і установ, познайомити з кращими виробничниками. Та не може газета обходити й недоліків. Тому вже в першому номері ти зустрінеш і критичні матеріали, познайомишся з нашим сатириком Макаром Жигалом.

Газета виходитиме тричі на тиждень — кожного вівторка, четверга й суботи. Роботи для редакції багато. Але багато й питань, які слід висвітлювати. Тому сьогодні нам і хотілося б порадитися, поділитися своїми планами і запросити тебе, шановний читачу, до активної участі в газеті.

Щойно закінчився березневий Пленум Центрального Комітету КПРС. Радянські люди одностайно схвалюють рішення прийняті на ньому. І не тільки схвалюють. Вже сьогодні трудівники полів і ферм, заводів і фабрик заявляють про свою готовність здійснити їх, накреслюють плани, відшукують резерви, які допоможуть збільшити виробництво продуктів сільського господарства. Найпершим своїм обов'язком редакція вважає всіляко допомагати трудівникам у цьому. Ми регулярно розповідатимемо про все нове, що з'являтиметься в сільському господарстві, знайомитимемо читачів з досвідом роботи передовиків.

Багато нового з'явилося після жовтневого та листопадового Пленумів ЦК КПРС також у роботі партійних організацій району. І ці питання на сторінках газети вестимуться регулярно. Ми добиватимемось, щоб кожен матеріал, вміщений під рубрикою "Партійне життя", був глибоким, щоб у ньому читач міг знайти щось корисне для себе.

На сторінках газети відводиться місце для висвітлення профспілкового, комсомольського життя, роботи шкіл, клубів, бібліотек, громадських організацій. Але на першому плані стоятиме людина. Їй - творцеві всіх благ — будуть присвячені зарисовки й нариси, всі найтепліші слова. Заради людини газета нещадно розвінчуватиме бюрократів, чиновників, всіх тих, хто, зайнявши керівну посаду, гадає, що не він повинен служити людям, а люди йому. Проте, хотілося б відкрити ще одне, найважливіше: щоб газета була завжди цікавою, щоб вона могла задовольнити найвибагливішого читача, мало зусиль одних працівників редакції. Будемо відвертими: нам потрібна ваша, дорогі читачі, допомога. Підкажуйте теми, розповідайте про все нове, що є у вашому колективі.

Редакція обов'язково надасть місце і для виступів спеціалістів

сільського господарства, вчителів, лекторів, партійних, радянських, профспілкових і комсомольських працівників. Ніколи не одержуватимуть відмови народні контролери (до речі, для вас, дозорці, щомісяця видаватиметься спеціальна сторінка), активісти громадського життя.

І вас, початківці поети і прозаїки, художники й фотографи запрошуємо взяти участь у випуску своєї газети. В нашому районі й місті багато хороших людей, є чимало мальовничих кутків, що так і просяться в об'єктив фотоапарата чи під олівець художника.

Пишіть, фотографуйте, малюйте, дорогі читачі! Газета чекає ваших творів. Будемо спільними зусиллями робити велику справу - боротися за торжество комунізму!"

Редактором газети став Володимир Омелянович Скорик. Тираж першого номера районної газети "Зоря комунізму" склав 3755 примірників.

У першому номері були вміщені знімки Дмитра Артемовича Литвиненка, інформація Павла Петровича Трояна — штатних працівників редакції та робкора, секретаря парторганізації заводу сільгоспобладнання Володимира Ілліча Жилінського.

Вже з перших номерів у газеті з'явились рубрики "Партійне життя", "Наша Батьківщина", "Зверніть увагу — це дуже важливо", "Порада спеціаліста", "По сторінках багатотиражок", "До 20-річчя Великої Перемоги", "Люди нашого району", "Листи наших читачів", "Після виступу "Зорі комунізму", "Куток робкора", "Ужинки ниви літературної", "Школа передового досвіду", "На теми моралі". Почали виходити "Суботня сторінка" і "Літературна сторінка".

1 травня райгазета опублікувала перший вірш "Йду степом" учня 11 класу Гуляйпільської середньої школи-інтернату Івана Кушніренка, перший репортаж штатного працівника редакції Івана Івановича Нежижима, друкувала матеріали з історії міста і сіл району відповідального секретаря редакції Федора Івановича Куша.

На знімку: В. О. Скорик

4 травня газета вмістила передову статтю "Могутня зброя партії", у якій є такі слова:

"У нашому районі, крім районної, виходять разовим тиражем 8100 примірників 9 багатотиражних друкованих газет колгоспів і радгоспів, випускається більше 30 стіннівок. Багато з цих низових газет стали справжніми помічниками партійних організацій, правлінь колгоспів, дирекцій радгоспів і промислових підприємств, виступають бойовими організаторами мас. До таких в першу чергу слід віднести багатотиражки "Радгоспна правда" (редактор т. Дмитрук), що виходить в радгоспі "Гуляйпільський", "Зірка" колгоспу імені Енгельса (редактор т. Куш), "Ленінець" колгоспу імені Леніна (редактор т. Іскра), щоденну стіннівку колгоспу "Победа" та ряд інших. Вони завжди крокують в ногу з часом, порушують питання, які найбільше хвилюють читачів. А тому і користуються авторитетом.

Найпершим своїм завданням, найпочеснішим обов'язком газета вважає всемірно допомагати трудівникам. На її сторінках регулярно друкуватимуться розповіді про нове, передове в роботі виробничих колективів, партійних, комсомольських, профспілкових і громадських організацій, оспівуватимуться люди праці, викриватимуться недоліки, розвінчуватимуться ті, хто породжує їх..."

4 травня, вперше райгазета надрукувала "Мої побажання" Василя Антоновича Закарлюки. Тоді він писав: "У своєму першому номері 1 квітня 1965 року газета "Зоря комунізму" звернулася до читачів з проханням писати до газети, підказувати теми, вказувати на недоліки газети. З свого боку "Зоря комунізму" обіцяла вміщувати матеріали, які б широко висвітлювали багатогранне життя трудящих району, знайомили з подіями в країні, за рубежем. І це вона виконує з успіхом, подаючи цікаві матеріали під рубриками читачів. Але ж деякі матеріали друкуються сухими, не чути живої мови, дуже стислі. Слід звернути увагу і на оформлення газети. Ось, наприклад, суботню сторінку треба б оформляти більш художньо.

Хочеться побажати журналістам нашої районної газети "Зоря комунізму" ще більших творчих успіхів. Хай матеріали, які друкує газета, будуть живими, дохідливими до кожного, хай газета задовольняє найвищого читача".

6 травня (№ 15) штатна працівниця редакції Катерина Степанівна Файрушина вмістила зарисовку "Ентузіасти" про скотарів колгоспу "Батьківщина", а 13 травня Василь Антонович Закарлюка вмістив розповідь "Кавалер орденів Слави" (про гуляйпільця Федора Васильовича

Зінзікова). З 29 липня 1965 року в газеті з'явилися матеріали кореспондента Алли Самійлівни Пузанової, а з 2 жовтня — замітки інструктора райкому комсомолу Володимира Володимировича Білого, з 21 жовтня — фотознімки фотокореспондента Юлія Павловича Тура, 11 листопада — зарисовка "Чверть віку на посту" (про працівника міліції Івана Івановича Бодню) Григорія Онуфрійовича Пурика.

19 районна партконференція, а потім пленум райкому затвердили редактором районної газети "Зоря комунізму" В. О. Скорика.

Приміщення редакції газети і друкарні

18 грудня 1965 року вперше в огляді віршів початківців згадується ім'я Григорія Івановича Лютого.

У 1966 році 5 травня райгазета, розповідаючи про День преси, навела такі "Цифри і факти" на другій сторінці:

"2050 сількорів та робкорів випускають у себе на підприємствах, в організаціях, у колгоспах і радгоспах понад 600 стіннівок, бюлетнів та бойових листків. А комсомольці району випускають 44 "Комсомольських прожектори".

У нашому районі виходить вісім колгоспних і радгоспна багатотиражні газети.

В районну газету "Зоря комунізму" постійно дописують понад 200 робітничих і сільських кореспондентів.

У квітні до редакції газети "Зоря комунізму" надійшло 180 листів наших читачів. Надруковано — 132."

В 1966 році редакція районної газети увела рубрику "До 50-річчя Радянської влади", під якою вміщувала матеріали "Минуле і сучасне Полтавки" (16 і 21 червня), "Під сонцем Жовтня" про Успенівку (28 липня, 2, 11 серпня, 24 вересня), "Не та тепер Любимівка" (29 листопада), "Розквітає Воздвижівка" (24 і 27 грудня).

30 серпня вперше в райгазеті вмістили інформацію "Сміливий вчинок" сількора з Новозлатополя Федора Федоровича Ільченка.

В 1966 році почали з'являтися час від часу на сторінках "Зорі комунізму" рубрики "У нас в гостях газети співзмагальників", "Огляд листів сількорів", "Ними край гордиться наш".

13 грудня в № 148, зокрема, зазначалося:

"Більшу частину редакційної пошти складають листи — розповіді наших дописувачів про своїх земляків. Яку б роботу не виконував трудівник, своєю працею він прагне принести користь людям, суспільству. Такий висновок робиш, читаючи листи. Адже недарма в народі побутує вислів: людина красива своїми ділами, вчинками".

В 1966 році вперше з'являється на сторінках такий жанр, як фейлетон (8 січня, "Скільки ниточці не витися..." С. Вишневський (псевдонім В. О. Скорика), рубрика "Відділ соціальних оголошень" (22 січня), "У наших сусідів", "Поштова скринька "Зорі комунізму" (2 липня), "Наш календар" (29 листопада) тощо.

19 травня 1966 року (№ 59) райгазета опублікувала Указ Президії Верховної Ради СРСР про присвоєння звання Герой Соціалістичної Праці з врученням ордена Леніна і золотої медалі "Серп і молот" Зачепилу Олександровичу — бригадирові колгоспу імені Леніна Гуляйпільського району Запорізької області.

1 листопада 1966 року в газеті "Зоря комунізму" (№ 130) сількор І. Н. Жиленко інформував читачів: "Минулої неділі активісти спортивних колективів, трудящі міста зустрілися в клубі "Металіст" з найсильнішою людиною планети, запорізьким важкоатлетом Леонідом Івановичем Жаботинським..."

Неодноразовий чемпіон світу та Європи розповів про своє велике спортивне життя, про підготовку і виступи наших штангістів на олімпійських та світових помостах. Особливий інтерес в учасників

зустрічі викликав останній чемпіонат світу та Європи в Берліні. Л. І. Жаботинський розповів, як самовіддано боролися наші штангісти за перемогу і, зокрема, про свій тріумфальний виступ. Запорізький багатир штовхнув штангу вагою в 218 кілограмів, встановивши новий світовий рекорд, який на 0,5 кілограма перевищив його ж світовий рекорд 1964 року на Олімпійських іграх в Токіо. Таким чином, він завоював 8 медалей і звання чемпіона світу і Європи".

В 1969 році заступником редактора працював Микола Кучеренко. А таку оцінку районній газеті давали читачі 5 травня 1973 року.

* * *

Газету "Зоря комунізму" я передплачую вже вісім років. Із задоволенням відзначаю, що з кожним роком вона стає цікавішою, глибше і всебічніше висвітлює життя району.

Мені, як вчителю географії, наша газета багато допомагає і в підготовці до уроків, і у виховній роботі: адже завжди під руками гарний місцевий матеріал.

Добру справу роблять працівники "Зорі комунізму", вміщуючи тематичні сторінки з піонерського та комсомольського життя — "Завжди напоготові" і "Факел". Ось тільки в "Факелі" хотілося б більше побачити матеріалів про шкільну комсомолію: замальовок про хороших учнів, членів ВЛКСМ, розповіді про кращі комсомольські організації, про корисні почищення школярів.

В. Михайленко,
вчителька.

* * *

Я передплачую немало періодичних видань, але першою завжди читаю "районку". Ознайомившись з її змістом, зразу увійдеш у курс справ всього району, дізнаєшся, хто йде попереду, а хто відстає, які надії по фермах, як ідуть польові роботи, про результати соцзмагання тощо. Взагалі, для нас, працівників сільського господарства, особливо спеціалістів, така газета необхідна.

Велику користь дає друкування на сторінках газети виступів спеціалістів і рядових колгоспників з розповідями про особистий досвід роботи, поради спеціалістів і наукових працівників з агротехніки, тваринництва.

Нехай не образяться на мене наші газетярі, але для користі справи зауважую: потепліше, цікавіше розповідайте про наших чудових трудівників сільського господарства, глибше загляньте їм у душу. Більше пишть про нашу молодь і для неї.

Н. Макаренко,
керуюча відділом колгоспу
імені Карла Маркса.

* * *

Хоч районна газета "Зоря комунізму" має сільськогосподарський ухил, однак, вона цікава і для нас, робітників. У ній вміщується немало матеріалів на промислово тематичну. За останній час сміливіше стали порушуватися в газеті питання виробництва, стосунків колективу з керівником.

Завжди з захопленням читаю матеріали з історії рідного краю, про славних земляків. Мені подобаються тематичні сторінки газети, особливо "Патріот", "Людина і закон".

Сатира — випробувана зброя з тими явищами, які заважають нам жити, працювати. Але, на жаль, цією зброєю дуже рідко користуються творчі працівники нашої райгазети. Кудись подівалися дотепний "Макар Жигало", фейлетони. Хочеться побажати газетярям, щоб їхнє перо було гострішим.

В. Васецький,
токарь дослідно-експериментального
заводу сільгоспмашин.

* * *

20 березня 1975 року (№ 34/5000) у передовій статті "П'ять тисяч" говорилося:

"Більш ніж сорок років тому — 31 січня 1935 року — читачі району отримали перший номер своєї газети. То був період соціалістичної перебудови на селі, боротьба радянських людей за дальше піднесення промис-

ловості, наполегливої роботи по розвитку культури. І газета відразу включилася в цю боротьбу. Опублікувавши звіт із перших районних зборів комуністів та кандидатів у члени партії, вона не тільки розповіла 1250 передплатникам про стан справ на Гуляйпільці, а й роз'яснила, що слід зробити, аби вивести "район в передові не лише на Дніпропетровщині, а й на Україні".

Понад шістьсот номерів газети вийшло в районі до тимчасової окупації його гітлерівськими загарбниками. "Районка" мирних днів — це літопис трудових звершень гуляйпільців, здобутих у боротьбі за побудову соціалізму, газета перших місяців війни — організатор трудящих на боротьбу за захист рідної Вітчизни.

...Страхітливі сліди залишили по собі окупанти на Гуляйпільці. Відповідаючи на заклик рідної партії комуністів, трудящі району відразу ж після визволення взялися за відбудову народного господарства. Вірним помічником і порадиником їм була в цьому й районна газета, видання якої поновилося 6 листопада 1943 року. Вона систематично повідомляла читачам про хід відбудовчих робіт, розповідала про передовиків, допомагала викривати недоліки та відшукувати найкращі шляхи їх ліквідації, вела велику організаторську та масово-виховну роботу. І в тому, що район буквально за лічені роки не тільки досяг довоєнного рівня виробництва продукції, а й перевищив його, велика заслуга газети, колективу редакції, активу.

І ось випущено п'ятитисячний номер районної газети. В знаменний час вийшов він. Запалені гарячими словами Звернення ЦК КПРС до партії, до радянського народу, рішеннями грудневого (1974 року) Пленуму ЦК КПРС та постановами про розгортання Всесоюзного соціалістичного змагання за дострокове виконання планів і зобов'язань завершального року п'ятирічки і успішне завершення п'ятирічки в цілому, трудящі району, як і всі радянські люди, намітили підвищені рубежі і тепер наполегливо борються за їх досягнення. В одному строю з робітниками, колгоспниками та службовцями у цій боротьбі йде й газета. Своє основне завдання у цей період редакція вбачає в тому, щоб яскраво і переконливо пропагувати передовий досвід, організувати якнайширше його впровадження, розповідати про передовиків виробництва, викривати недоліки та промахи і допомагати якнайшвидше ліквідувати їх. Пам'ятаючи слова Генерального секретаря ЦК КПРС Л. І. Брежнєва про те, що "...без високого рівня культури, освіти, громадської свідомості, внутрішньої зрілості людей комунізм неможливий, як неможливий він і без відповідної матеріально-технічної

бази", редакція приділяє постійну увагу питанням ідеологічної та масово-політичної роботи, вихованню трудящих у комуністичному дусі.

Звичайно, поки що не можна сказати, що буквально всі публікації газети відповідають вимогам сьогодення. Трапляються серед них сірі, поверхові матеріали, не завжди ще редакції вдається проникнути в глибину того чи іншого явища. Проте можна назвати й чимало матеріалів, котрі знайшли широкий резонанс, допомогли відповідній категорії людей краще виконати поставлені перед ними завдання. Колектив редакції бачить і свої успіхи, і невдачі, а тому робить все, щоб з кожним номером газета була все кращою, ще повніше виконувала відому ленінську постанову про те, що вона має бути не тільки колективним пропагандистом і колективним агітатором, а також і колективним організатором, умілим вихователем мас.

У здійсненні цього завдання працівникам редакції справді неоціненну допомогу подають позаштатні автори: робітники, колгоспники, спеціалісти народного господарства, партійні і радянські працівники, господарські керівники, об'єднані у великому загоні робітничо-селянських кореспондентів. Тільки торік, наприклад, регулярно дописувало до газети 275 чоловік. Їхні листи допомогли газеті повніше висвітлювати багатогранне життя району, порушити і розв'язати багато актуальних проблем. Редакція щиро дякує своїм дописувачам за це і висловлює надію, що надалі їхня участь у роботі газети буде ще активнішою".

Тут же були вміщені (на першій сторінці) фоторепродукції Ю. Тура першого номера районної газети "Сталінським шляхом", газети "До комунізму", яка почала виходити з 1957 р., та газети "Зоря комунізму".

Тоді ж, 20 березня 1975 року, Гуляйпільський райком партії та виконком районної ради депутатів трудящих палко вітали колектив редакції, робсількорів, всіх читачів районної газети "Зоря комунізму" з виходом ювілейного номера, бажали нових творчих успіхів і висловлювали впевненість, що колектив газети і надалі журналістськими методами і засобами буде успішно вирішувати поставлені партією завдання.

До виходу п'ятитисячного номера "Зорі комунізму" свої побажання висловив Герой Соціалістичної Праці, голова колгоспу "Заповіт Леніна" Г. К. Коровка.

— "Зорю комунізму" я читаю регулярно, — писав Григорій Кіндратович, — і тому впевнено можу сказати: на рахунку редакції багато хороших справ. Взяти хоча б висвітлення сільськогосподарського виробництва.

Майже в кожному номері можна зустріти, якщо не виступ спеціаліста, то розповідь когось із рядових трудівників про досвід своєї роботи, якщо

не матеріал рейдової бригади, то кореспонденцію когось із журналістів чи позаштатних активістів. І переважна більшість цих публікацій — глибоко продумані й аргументовані, а тому, зрозуміло, корисні для тих, кому адресовані. Скажу більше. Можна назвати не один виступ, особливо з категорії критичних, який хоч і не стосувався нашого колгоспу конкретно, але змусив і нас придивитися, як ми вирішуємо питання, за які газета критикує інших.

Автор публікації "Для преси другорядного немає" вказував газетярм районки і на недоліки, упущення тем висвітлення роботи торговельних організацій та служб побутового обслуговування населення. Це було висловлено дружньо і аргументовано.

А сількор, колгоспниця артїлі "Україна" Л. Жовнір, закликала журналістів: "Людину показувати широким планом. І дуже добре, що "Зоря комунізму" постійно прагне писати про кращих людей. На жаль, у цій роботі іноді трапляються "огріхи" — маю на увазі дещо спрощений показ героїв нашого сьогодення. Це знижує цінність таких публікацій, применшує їхню виховне значення".

З нагоди виходу у світ п'ятитисячного номера газети не забув написати до редакції, поділитися великим життєвим і журналістським досвідом, один із старійшин гуляйпільської преси Дмитро Артемович Литвиненко (на знімку), назвавши свою статтю "Сила газети — в дружбі з активом".

— П'ятитисячний номер Гуляйпільської районної газети... Думаю про це, а мені пригадуються останні дні січня далекого вже 1935 року, коли ми готували перший номер, — згадував Д. А. Литвиненко. — Скільки радості й хвилювання пережили тоді, з яким нетерпінням чекали, коли з друкарської машини вийде перший відбиток! Хоч багато часу минуло, та я ніби бачу ту першу "районку".

В дуже складний період "народилася" наша районна газета. На селі ще точилася класова боротьба, яка хоч і була певною мірою прихованою, але шкоди завдавала чимало, перед партійними організаціями на всю широчінь постали завдання зміцнення колгоспів, розвитку культури. Це накладало свій відбиток і на роботу журналістів: нам треба було бути особливо пильними, принциповими, настійними у досягненні поставленої мети, потрібно було самим постійно навчатися.

Редакційний колектив районної газети не був численним. І, зрозуміло, ніколи б не справився з усім обсягом завдань, які постійно стояли перед газетою, коли б працював самотужки, у відриві від позаштатного активу. Тому однією з перших справ, за яку ми взялися тоді, були пошуки людей, котрі й стали "очима й вухами" редакції на місцях, систематично повідомляти газету про все варте уваги громадськості.

З їхньою допомогою редакційний колектив робив газету все кращою й кращою, перетворюючи її у справжнього помічника районної партійної організації. Тому я постійно раджу й журналістам "Зорі комунізму" ніколи не забувати про робітничо-селянських кореспондентів, якомога ширше залучати їх до роботи по виданню газети, постійно навчати свій актив. Слід завжди пам'ятати, що без міцного й чисельного активу колектив будь-якої редакції скидається на птаха без крил: бігати бігає, а злетіти не може.

П'ять тисяч номерів. Коли перегорнути всі їх, впевнений: перед нами зримо постане сорокарічна історія Гуляйпільського краю, історія великих і малих подій, економічних перетворень, духовного зростання людей, їх трудових звершень.

Становлення і зміцнення колгоспного ладу, долання економічних труднощів, здійснення культурної революції, виховання нової людини, впровадження соціалістичного способу життя — все це і багато іншого не тільки знайшло відображення на сторінках районної газети. Вона безпосередньо причетна до всіх перетворень, і я гордий, що в цьому є частка й моєї праці.

23 жовтня 1980 року в інформації "До відома читачів" повідомлялося:

"Досі районна газета "Зоря комунізму" вела свій відлік з 31 січня 1935 року, коли вийшов перший номер газети "Сталінським шляхом" — органу РПК та РВК Гуляйпільського району на Дніпропетровщині.

За даними Книжкової палати УРСР ім. І. Федорова першою районною газетою на Гуляйпільці був орган Гуляйпільського РК КП(б)У України, райвиконкому та райколгоспспілки "Більшовик Гуляйпільщини". Газета виходила з жовтня 1930 року (другий номер датований 26 жовтня) по 10 лютого 1931 (загалом видано 34 номери). З 1933 року по 24 січня 1935 року в Гуляйполі видавалась газета "Колгоспна бригада", орган політвідділу Гуляйпільської МТС (вийшло 159 номерів), котра у зв'язку з утворенням Гуляйпільського району була реорганізована в районну.

На підставі цього бюро райкому Компартії України прийняло постанову вважати датою заснування районної газети жовтень 1930 року, а за-

гальну кількість виданих номерів збільшити на 193 — кількість газет, виданих до 31 січня 1935 року. Отже, сьогодні виходить 6148 номер Гуляйпільської районної газети".

"Газеті — піввіку!" — з такою назвою вийшла передова стаття 25 жовтня 1980 року. Прочитаємо її:

Ф. І. Куш з сном

"У журналістів, робітників, багатотисячної армії читачів районної газети "Зоря комунізму" знаменний ювілей: виповнилося півстоліття відтоді, як вийшов перший номер газети "Більшовик Гуляйпільщини" — органу РК КП(б) України, райвиконкому та райколгоспспілки.

Це був період великого революційного перетворення в промисловості і на селі. І газета багато зробила для організаційного та економічного зростання колгоспів, розвитку промисловості району.

На протязі всього періоду існування газета виступала активним вихователем трудящих в комуністичному дусі, організатором їх на боротьбу за реалізацію накреслень КПРС.

У повоєнні роки газета мобілізувала й організувала маси на найшвидше відродження зруйнованого фашистами народного господарства району.

Мінялися періодичність та формат газети, змінювалися назви (з 1 квітня 1965 року вона виходить під назвою "Зоря комунізму"), але завжди залишались її партійна принципівість, актуальність виступів, постійна увага до запитів жителів району. Все це принесло газеті авторитет і повагу робітників, колгоспників, інтелігенції, учнівської молоді.

І сьогодні газета є бойовим помічником районної партійної організації, допомагає їй мобілізувати трудящих на вирішення поставлених завдань, у проведенні масово-виховної роботи.

Газета багато зробила по пропаганді матеріалів XXV з'їзду КПРС, по організації трудових колективів промислових підприємств, господарств, організацій на реалізацію його накреслень. На її сторінках народжувались цінні ініціативи, які сприяли дальшому рухові вперед. Нині газета розгорнула велику роботу по підготовці до чергового XXVI з'їзду КПРС.

В основному газета справляється з завданнями по комуністичному

сятої п'ятирічки. Як колишньому співробітнику, партійному працівникові, мені приємно бачити, що газета діє, організовує".

Тоді ж, 25 жовтня 1980 року кореспондент відділу сільського господарства редакції газети Олександр Михайлюта надрукував вірша "Вічний неспокій", присвятивши його кореспондентам:

*Скільки це праці, пошуків і сил,
Щоб завтра прочитали ви в газеті
Про земляка, що соняшник скосив,
Про все, що діється сьогодні на планеті...
Він брав блокнота, ручку, мікрофон
І поспішав, стурбований в дорогу.
Про відпочинок забував і сон,
Все квапився комусь на допомогу.
Він так любив повторювать слова
Про суть покликання: боротись - значить жити!
Замітка, нарис чи передова
Постійно правді і добру повинні вчити.
І руку дружби подавав усім,
Кому потрібні захист і порада,
Над ким біда і зло насили нависні.
Всім чесним людям був він завжди радий.*

28 жовтня 1980 року газета повідомляла читачам, як було відзначено ювілей. В інформації, зокрема, говорилося: "24 жовтня в приміщенні районного Будинку піонерів відбулися урочисті збори журналістів районної газети, поліграфістів районної друкарні та робсількорівського активу, присвячені 50-річчю з дня виходу першого номера Гуляйпільської районної газети.

Збори відкрив перший секретар районного комітету Компартії України М. С. Беляєв. Коротко зупинившись на ролі газети, він вручив редакції Вітальний лист районного комітету Компартії України та виконкому районної Ради народних депутатів.

На знімку: Ю. П. Тур

Доповідь на зборах зробив редактор газети В. О. Скорик. З теплими словами привітань і побажаннями газеті виступили активні позаштатні автори: секретар парткому колгоспу "Україна" П. І. Доля, головний агроном колгоспу імені Енгельса О. С. Штепа, робітник експериментального заводу сільгоспмашин В. І. Яланський та вчитель Комсомольської середньої школи В. Д. Куторницький.

В роботі взяв участь і виступив начальник обласного управління у справах видавництва, поліграфії і книжкової торгівлі М. Н. Сушко

З нагоди ювілею та за значні успіхи в здійсненні накреслень партії газету "Зоря комунізму" відзначено Почесними грамотами Запорізького облвиконкому та обласного управління у справах видавництва, поліграфії та книжкової торгівлі і обкому профспілки працівників культури. Відзнаки газеті вручили М. С. Беляєв та М. Н. Сушко. Тут же було вручено Почесні грамоти облвиконкому, управління у справах видавництва, поліграфії і книжкової торгівлі та виконкому районної Ради народних депутатів групі журналістів, поліграфістів і робсількорів, а також пам'ятні подарунки редакції активним позаштатним авторам газети".

У трудових неспокійних газетярських буднях минали дні, роки.

23 серпня 1988 року у передовій статті "Бойовий помічник і організатор" зазначалося: "Шановні читачі. Сьогодні ви одержуєте 7-тисячний номер "Зорі комунізму", органу райкому партії та райвиконкому. Для багатьох з вас "районка" стала надійним помічником і другом. На її сторінках (а виходить вона з жовтня 1930 року) завжди відчувається подих часу.

Сьогодні у журналістів, робсількорів, багатотисячної армії читачів районної газети своєрідний ювілей: вихід 7-тисячного номера..."

У зв'язку з виходом 7-тисячного номера районної газети колектив редакції, робсількорів, усіх читачів районної газети палко вітали районний комітет Компартії України, виконком районної Ради народних депутатів, відзначали, що "колектив редакції наполегливо вишукує зернята передового досвіду перебудови діяльності партійних, громадських організацій, здійснення радикальної економічної реформи у трудових колективах, процесу оновлення, демократизму і гласності суспільного життя".

В ювілейному номері було вміщено повідомлення, поради, побажання читачів, робсількорів газеті під загальною шапкою "Від нашого головного кореспондента, зарисовку І. Нежижима "На бистрині часу" про сількора, вчителя Комсомольської СШ Віктора Дмитровича Куторницького, стаття секретаря парткому колгоспу імені Ілліча М. Кудрі "Наш друг і порадник", спогади ветерана-журналіста Катерини Степанівни Файруши-

ної "Пам'ятні для мене дні". Ось вони: "Сьогодні, як і тридцять чотири роки тому, перегляд газет починаю із своєї районки, яка дорога мені, бо прийшла я в її редакцію працювати в тепер уже далекому листопаді 1954 року. Як мене зустріли в колективі?"

Дали завдання літературно опрацювати два матеріали і вивчити за місяць шрифти, з таким розрахунком, щоб відповідальний секретар міг піти у відпустку. Випробний строк витримала і стала літпрацівником у відділі сільського господарства.

Редактором газети тоді був Д. А. Литвиненко,

М. В. Горпинич і П. І. Дашевський

Партійна організація журналістів і поліграфістів

відповідальним секретарем — Ф. І. Куш, завідуючим сільгоспвідділом — П. П. Троян, листів і масової роботи — Г. Д. Заброра. Дещо пізніше прийшов Ю. В. Кириченко (нині редактор Оріхівської райгазети).

Незадовго до мого приходу в редакцію газета почала виходити на чотирьох полосах. Друкарки в редакції не було і всі писані чорнилом матеріали здавали в наборний цех, де їх набирали теж вручну. Лінотип придбала друкарня дещо пізніше.

Вправними набирачами вручну були М. Ю. Калайджі, Л. Г. Калугіна, юним дівчам із задирикуватими косичками прийшла тоді в друкарню Л. М. Конівець. Важко працювалося набирачам, та й редакції не легше. До друку газету підписували о 12 годині ночі і о 2 годині. І ніхто не йшов додому з літпрацівників до підпису газети.

Нелегкі то були часи для колективу редакції, автомашини не було, правда, виручав мотоцикл з коляскою. За штатом не було заступника редактора, фотокореспондента. Але газета виходила ілюстрована, бо майже кожен літпрацівник умів фотографувати.

У поїздках по району нас завжди виручали спеціалісти управління сільського господарства, станції по боротьбі з хворобами тварин. Вони не тільки давали свій транспорт у наше розпорядження, а дзвонили, заходили в редакцію, підказували теми майбутніх матеріалів, пропонували які треба завести в газеті рубрики. Особливою активністю відзначалися працівники сільгоспвідділу управління сільського господарства А. І. Мислицький, головний агроном О. О. Хохотва, начальник управління П. З. Солодун, головний зоотехнік О. О. Чаусовський, начальник станції боротьби із захворюваннями тварин В. М. Кошовий. Ні ми газетярі, ні вони не соромилися заходити чи в редакцію, чи в управління, бо знали, що там одержимо цінні поради чи допомогу.

В ті роки ми вели активну роботу з сількорами...

Дружними були і колективи редакції та друкарні. Хоч розміщалися ми в одному тісному приміщенні. В

Поет Василь Діденко (другий справа) у редакції газети

одному кабінеті сиділи заввідділами сільського господарства і листів, літпрацівник і бухгалтер. Окремі кабінети мали лише редактор і відповідальний секретар. У червоному кутку відзначали свята. Була в нас гарна бібліотечка. Для розрядки дружно вибігали на волейбольну площадку у двір МТС і грали кілька хвилин у волейбол, а потім знову — за роботу.

Трудилися ми на совість. За добросовісну працю мені довелося побувати на Виставці досягнень народного господарства у Москві і Києві, їздили туди й інші працівники.

Популярними у читачів у ті часи були рубрики "По нашому району", "Макар Жигало" (матеріали до них, в основному, готували Ф. І. Куш та Д. А. Литвиненко). Регулярно друкували поради спеціалістів (як треба сіяти, протруювати насіння тощо).

Звичайно, в редакційному житті всього було, але більше запам'яталося гарного, світлого. Хочеться нагадати, що за період моєї роботи в районці чотири колеги стали редакторами районних газет. Це П. П. Троян, Ю. В. Кириченко, М. М. Бондаренко та В. В. Білий.

Тож, своїм молодим колегам бажаю міцного здоров'я, творчого натхнення і завжди радити зустрічі з красивими, працьовитими нашими земляками. З святом, товариші!"

Тоді ж, 23 серпня 1988 року М. Г. Кудря запевняв: "Люблять періодичну пресу жителі нашого колгоспу. І серед неї районну газету "Зоря комунізму". Адже вона найближча до кожного. Тільки з її сторінок можна дізнатися про багатогранну роботу, життя району. На її сторінках йдеться і про передовий досвід, людину праці тощо. Районну газету в колгоспі передплачує майже кожен четвертий двір.

Районна газета часто пише про наших людей, їхні досягнення. Відрадно й те, що багато колгоспників співробітничать з районкою".

У ювілейному номері були вміщені матеріали під рубриками "Читачі про газету", "Гортаючи старі сторінки".

Черговий ювілей, 60-річчя, "Зоря комунізму" відзначала 25 жовтня 1990 року. Цій події була присвячена передова стаття "Без права на старість", в якій є такі слова: "А вона (позиція газети — Авт.) однозначна: писати правду життя, відстоювати те, в що вірили і за що покладали голови наші старші товариші, батьки й діди. Боротися за справді краще життя кожного, хто бореться за те ж не тільки для себе.

Це — не щось нове у позиції преси Гуляйпільля. Таку позицію займала газета "Більшовик Гуляйпільщини", перший номер котрої вийшов у середині останньої декади жовтня 1930 року, з неї не збучували і її наступ-

ниц "Сталінським шляхом", "До комунізму", продовжувачкою справ яких стала "Зоря комунізму". Більшості з тих, хто працював у попередницях "Зорі", немає серед живих. Та, гортаючи поживклі архіви, причому, не тільки державні, а й ті, котрі бережно зберігають наші старожили, ми натрапляємо на їхні імена, якими підписані нариси й замальовки, кореспонденції й замітки. Значить, навіть пішовши від нас, вони залишаються живими. Значить, люди підтримують їхню позицію.

В центрі уваги преси Гуляйпільля завжди була людина праці. Цю традицію газета підтримуватиме й надалі."

На знімку: Ф. Ф. Гільченко

Коллективу редакції газети "Зоря комунізму", поліграфістам і читачам надіслали вітання Гуляйпільський райком партії, районна Рада і виконком районної Ради народних депутатів, яке подаємо повністю:

"Шановні товариші!

Щиро і сердечно вітаємо вас із 60-річчям з дня виходу першого номера районної газети. В останній декаді жовтня далекого 1930 року засновано друкований орган райкому партії і районної Ради народних депутатів, який отримав назву "Більшовик Гуляйпільщини".

За 60 років газета пройшла славний шлях. Весь час на її сторінках глибоко і об'єктивно висвітлюється життя району. Вона завжди — в перших рядах борців за нове, передове. Всього було на пройденому шляху: зліт й творчі удачі, траплялися й невдачі. Та районка твердо трималася обраного курсу, вона і сьогодні, в нелегкий для партії і країни час, є провідником соціалістичних ідей, виразником інтересів трудящих мас.

З року в рік зростає тираж газети. Нині він досягає більше 9 тисяч примірників. Для кожного, хто її передплачує, "Зоря комунізму" залишається другом і радником.

І. І. Нежижим і П. І. Дашевський

У цей ювілейний день щиро дякуємо колективам редакції й друкарні, громадським кореспондентам усіх поколінь за добросовісну працю, бажаємо вам, дорогі товариші, творчого натхнення, невичерпної енергії, особистого щастя, успіхів у праці.

Впевнені, що газета і в подальшому твердо стоятиме на позиціях соціалістичного вибору, відстоюватиме лінію районної партійної організації й Рад народних депутатів, захищатиме інтереси населення району. Що вона буде добрим другом і порадином кожного свого читача".

З нагоди 60-річчя було вміщено добірку інформацій "Про це писала районна газета" (на 1, 2 і 3-й сторінках), привітання — побажання "Більше гласності" (1-а сторінка) робкора, ветерана війни і праці С. Г. Чернова, слово — ветерана-робкора "Проблем ще багато" (3-тя сторінка), краєзнавця В. І. Жилінського, слово юнкора "І ми читаємо" (3-я сторінка) учениці 9-Б класу СШ № 4 Олени Бугрим.

Голова ради ветеранів війни і праці колгоспу "Україна" І. Д. Горпинич заявив, що районна газета: "У житті села — незамінна", а головний агроном птахофабрики "Гуляйпільська" А. Вороний, що вона — "Наш помічник". Вмістила газета і список редакторів районної газети.

Колектив журналістів "Запорізької правди" приєднався до читацьких побажань, зичив працівникам газети, її численному активу та читачам творчого натхнення, добра, щастя і здоров'я, при цьому зазначивши, що за 60 років газета пройшла великий шлях.

Упродовж цих років кілька разів мінялася її назва: "Більшовик Гуляйпільщини", "Сталінським шляхом", "До комунізму", "Зоря комунізму"... Це якоюсь мірою відображення нашого бурхливого і драматичного часу. З лютого 1931 року районка не видавалася, бо територія Гуляйпільщини входила до Пологівського району. З травня 1962 року мешканці району одержували оріхівську газету "Трудова слава", а з березня 1963 - пологівську "Радянське село".

Всього було на шляху творчого колективу: злети й творчі набутки, траплялися й невдачі. Однак у центрі уваги газети завжди була людина праці. Цю традицію

М. І. Міщенко і Ю. П. Тур

гуляйпільські газетярі підтримують і сьогодні. Колектив "Зорі комунізму", її авторський актив не обминає складнощів, часом суперечливих явищ сьогодення, газета прагне об'єктивно відображати життя і користується популярністю у читачів. З року в рік зростає тираж газети. Нині він сягає понад 9 тисяч примірників".

Тоді було надруковано вірш "Районці" Івана Сухаря:

Районці нашій б'ю чолом,

Несу признання:

Їй шість десятків сповнилось

З дня заснування.

У день народження тобі,

Газето рідна,

Бажаю щастя далєбі,

Щоб була плідна.

Щоб хліборобський мудрий гарт

Плекать стосило...

І допоможуть на стократ

Дажбог з Ярилом...

Ну, як тут, братці, не радіти

Душі поета,

Газеті нашій молодій:

— Многая лета!

Засідання літоб'єстання при редакції газети

Ф. І. Бабанько і І. І. Нежижим

В. М. Будко

24 жовтня відбулися збори колективів редакції та районної друкарні з нагоди 60-річчя з дня виходу першого номера районної газети на Гуляйпільці. В них взяли участь також перший секретар райкому Компартії України, голова районної Ради народних депутатів М. С. Беляєв, секретар райкому партії Л. І. Явон, редактор газети "Запорізька правда" І. Ф. Циганок, старший інженер по кадрах обласного управління по пресі Г. К. Сальников, вчителька СШ № 4 Т. Г. Кіснюк. Газеті вручено Почесну грамоту управління по пресі, Вітальні адреси райкому партії та управління. Почесними грамотами управління та виконавчого комітету районної Ради народних депутатів відзначено групу працівників редакції та друкарні. Вітаючи газетарів і поліграфістів, виступаючи на зборах висловили багато цінних порад і пропозицій, щодо вдосконалення роботи редакції газети.

ГАЗЕТА "ГОЛОС ГУЛЯЙПІЛЛЯ"

Третього жовтня 1991 року, розглянувши пропозиції про перейменування районної газети, Гуляйпільська районна Рада народних депутатів вирішила:

— перейменувати газету "Зоря комунізму" на "Голос Гуляйпільця". Тоді ж було вирішено:

— "вважати засновником районної газети районну Раду народних депутатів".

Сесія районної Ради затвердила на альтернативній основі редактором газети Кушніренка Івана Кириловича (на знімку). З того часу почалася новітня історія районної газети.

Що чекали читачі від "Голосу Гуляйпільця", 12 листопада 1991 року розповів

робкор з механічного заводу Л. І. Коротков: "Нещодавно я говорив з робітниками заводу про те, що їм подобається в газеті і чого їй, на їхню думку, не вистачає. Виявилось, майже кожному подобаються тематичні сторінки. Усіх приваблюють сторінка "Патріот", нариси й статті І. І. Нежижима, з інтересом читається сторінка "Людина і закон". Завдяки газеті ми знаємо, як працює будь-який трудовий колектив району, хто йде в авангарді, хто відстає.

Словом, ми не уявляємо свого життя без газети. Однак... газета бідна жанрами. Хотілося б частіше зустрічати на її сторінках оповідання, фейлетони".

Звертаючись до газетарів, автор закликав їх: "Шукайте нові, цікаві рубрики, не бійтеся заглиблюватися в проблеми, викликайте нас на дискусії, змушуйте читача погоджуватися чи сперечатися з вами. Змушуйте братися за перо, щоб висловити свою точку зору на те, як можна підвищувати продуктивність праці, де шукати резерви для підвищення ефективності і якості, поділитися власним досвідом".

Робкор зазначав, що перші спроби в цьому напрямі "Голос Гуляйпільця" зробив. Але це тільки спроби. Читачі чекають більшого.

Ось із такими зауваженнями і побажаннями і взялися журналісти районної газети за справу у нових суспільно-політичних обставинах, без вказівок "керівної і спрямовувачої сили".

Починаючи з 22 жовтня 1991 року, редакція завела рубрику "Цікаво знати: про що писала газета".

Отже, в 1000 номері, який вийшов у світ 9 липня 1953 року, йшлося на 1-й сторінці:

"Учасники районної наради передовиків сільського господарства звернулися до всіх працівників села із закликом зібрати врожай якнайшвидше, без втрат і достроково виконати план хлібоздачі".

Передова стаття присвячувалась підвищенню продуктивності комбайнерів.

Комбайнер Гуляйпільської МТС І. Левченко ділився досвідом, як він разом з колективом комбайнового агрегату добився високої продуктивності комбайна. Комбайном "Сталінець-6" в колгоспі імені Сталіна за 5 днів скомбайнував 118 гектарів. Найбільший денний виробіток становив 24, 5 гектара при нормі 12. Складові успіху — це злагодженість у роботі членів агрегату, кожен знав свої обов'язки і ретельно їх виконував.

Комбайнер Новозлатопільської МТС тов. Черевко тільки за 7 липня зібрав пшеницю з 20 гектарів, а всього з 48 намолотив 102,6 тонни зерна.

На другій сторінці розповідалося про досвід роботи з людьми по підготовці і початку жнив у радгоспі "Гуляйпільський".

Тут ще підбивалися і підсумки районної постійно діючої виставки стінних газет за травень і червень та що буде на стенді в липні.

В колгоспі "Авангард" в 1-й бригаді за три робочих дні закладено 650 тонн силосу з плану 800 тонн. Активно працювали тут і доярки Олександра Персань, Ольга Гнида і Олександра Дорогаєва.

В колгоспі "Дніпрельстан" уже закладено 450 тонн силосу та заскритовано сіна з площі 57 гектарів. Та через вину дирекції Успенівської МТС сінокосилки часто простоювали через несправність.

Комбайнер Алатирської МТС Чувашської АРСР І. Цанаєв ділився своїм досвідом збирання хлібів комбайном СК-4.

Тираж газети становив 2500 примірників.

У зв'язку з тим, що газета вела нумерацію з листопада 1943 року (тобто після звільнення району від

німецько-фашистських загарбників) і випуск довоєнної нумерації не був врахований, то в газеті від 15 серпня 1954 року була введена корективка: замість чергового номера 1116 став 2265.

Так що 2000-го номера газети немає.

3000-й номер газети вийшов 27 травня 1959 року.

В передовій "Ширше впроваджувати механізацію, вдосконалювати технологію виробництва" наголошувалося на поліпшенні праці людей. Критикувалася недостатня робота в цьому на цегельно-черепичному заводі та заводі сільгоспобладнання, особливо по впровадженню рацпропозицій.

В рубриці "Назустріч Пленумові ЦК КПРС" є:

— колектив олійного цеху райхарчокомбінату дає олію в рахунок дру-

гого півріччя. Параска Коростильова, Марія Біленко, Микола Юдічев — на 150-170 відсотків виконують норму;

— виконують свої зобов'язання будівельники управління № 3;

— будівельники виконробської дільниці № 8 достроково закінчують будівництво чотириквартирного житлового будинку. Бригада мулярів Василя Зінченка уже закінчила основні роботи.

На другій сторінці розповідається про підсумки заняття в гуртку по вивченню історії КПРС в колгоспі імені Ілліча. А в РБК пройшов весело і культурно минулий вихідний день для трудящих району.

Розпочався він оглядом художніх виступів музикантів: струнний та інструментальний ансамблі, зведений духовий оркестр підприємств та колгоспів. А увечері на стадіоні "Колгоспник" відбулося товариське футбольне змагання.

На третій сторінці: даються поради кукурузникам про підживлення посівів. Розповідається, що вже час заготовляти сіно. Про це нагадав трудівникам головний агроном району О. Хохотва.

Є і критичний виступ про поганий догляд кукурудзи в колгоспі "Шлях Леніна".

Четверта сторінка присвячена трудовим ощадкасам, які є зручною формою нагромадження коштів.

Тираж газети становив 2560 примірників.

4000-й номер вийшов третього жовтня 1968 року

В передовій статті "Організатори виробництва" розповідалося, що у вирішенні завдань, які стоять перед трудівниками різних галузей народногосподарства, неабияка роль належить керівникам середньої ланки — бригадирам у колгоспах, начальникам цехів та майстрам у промисловості.

Наводились приклади гарної роботи першої тракторної бригади колгоспу "Заповіт Леніна" (бригадир І. П. Мартиненко), ферми птахофабрики "Гуляйпільська" та колгоспу імені Свердлова, де завідує В. М. Скидан та І. С. Гімпель.

На першій сторінці надруковано: "У Центральному Комітеті КПРС і Раді Міністрів СРСР" "Про впорядкованість будівництва на селі".

Під рубрикою "На ленінській трудовій вахті" розповідалося: "Птахівники колгоспу імені Леніна за два роки виконали п'ятирічний план продажу яєць державі. В цьому заслуга ланкової Євдокії Савицької й членів ланки Ольги Таран та Ольги Бик. Вони доглядають 4300 курок — несучок і щодня одержують по 2700 штук яєць.

Район виконав вересневий план по здачі металобрухту. Добре працювали в цьому плані ремзавод, завод сільгоспмашин, птахофабрика "Гу-

ляйпільська", радгосп "Червоний", учні першої міської й Полтавських середніх шкіл, Варварівської й Добропільської восьмирічок.

В саду колгоспу імені Кірова рясно вродили яблука. Їх уже зібрано на 45 гектарах. Кожний гектар дав 45-50 центнерів врожаю. Старанно працювали Марія Хоменко та Тетяна Палій.

Водії міжколгоспбуду Григорій Редька, Борис Закарлюка, Микола Домашенко, Микола Бесараб та Данило Риженко на перевезенні вантажів виконують завдання на 130-150 процентів".

На другій сторінці дописи присвячені звітно-виборним зборам комуністів вуттєвої фабрики, заводу побутових товарів.

В. Веретільник розповідав, що 30 вересня відбудеться семінар пропагандистів та вручення їм Почесних грамот. Вміщено фото першого заняття в гуртку.

На третій сторінці звітували передовики сільського господарства, наведені підсумки роботи за 9 місяців, які підбито на районній нараді. Тут же вміщено короткий зміст виступів головного зоотехніка артілі імені Леніна П. А. Рибки, голови колгоспу "Заповіт Леніна" Г. К. Коровки, головного агронома колгоспу імені Карла Маркса М. І. Карпенка, голови колгоспу "Україна" Г. З. Семенди та витяг з доповіді начальника виробничого управління П. З. Солодуна. Є й фото учасників наради: доярок Л. Ткаченко з колгоспу імені Свердлова та І. В. Чередник і механізатора І. Панасейко з колгоспу імені Калініна, групи передовиків.

На четвертій сторінці Я. Сегеда з Дорожнянки ділився своїми враженнями про зустріч ветеранів-однополчан. Тут же розповідалося про роботу книжкового магазину № 9, перехід у інше приміщення.

Вміщено й фото В. Фалинської — методиста РБК.

Є ряд критичних зауважень про погану роботу восьмирічної школи Дорожнянки.

Газета вийшла тиражем 5376 примірників.

Про вихід 5000-го номера вже йшлося.

23 серпня 1988 року вийшов 7-тисячний номер, а 22 жовтня 1991 року — 7500-й.

21 жовтня 1995 року районна газета відзначала своє 65-річчя. З нагоди ювілею колектив редакції привітав голова Гуляйпільської районної державної адміністрації І. О. Бірюков. Він, зокрема, писав: "Шановні друзі!

Від усієї душі вітаю вас з 65-річним ювілеєм заснування районної газети!

У складний час становлення суверенної України газета відзначається зваженістю висвітлення повсякденного життя, наполегливо формує національну свідомість, підтримує прогресивні явища, сприяє злагоді серед населення.

Впевнений, що ви завжди будете нести людям слово правди, добра і миру. Щиро бажаю вам творчого натхнення і об'єктивності показу історичної дійсності. Ви навчилися орієнтуватися у розбурханому морі сучасності, тож ведіть корабель газети до такого берега, який дарує людям радість, затишок і добробут.

Міцного вам здоров'я, родинного щастя і благополуччя, бадьорого духу і нових успіхів!"

20 жовтня 1995 року обласна газета "Запорізька правда" писала: "65-річчя відзначає сьогодні Гуляйпільська районна газета. Звичайно, це свято не лише колективу редакції, а й усіх читачів, шанувальників видання. "Більшовик Гуляйпільщини", "Сталінським шляхом", "До комунізму", "Зоря комунізму", "Голос Гуляйпільця" — такі назви мала районка, котра в усі часи висвітлювала і нині висвітлює життя гуляйпільців, історію і сьогодення рідного краю.

Нелегкі часи переживає нині газета. Та колектив журналістів-одномисльців, очолюваний чотирнадцятим в історії газети редактором І. К. Кушніренком, повен оптимізму. Редакцію підтримують райдержадміністрація на чолі з І. О. Бірюковим, органи влади на місцях, і це допомагає журналістам виживати у скрутний час.

Сьогодні особливий день і для ветеранів колективу — І. І. Нежижима, В. А. Закарлюки, чверть століття редагував її В. О. Скорик. Сьогодні свято і для творчого активу "Голосу Гуляйпільця". Серед позаштатних кореспондентів читачі знають В. І. Жилінського, В. Ю. Попругу, С. Г. Чернова, В. Д. Куторницького.

"Запорізька правда" приєднується до численних поздоровлень з нагоди дня народження газети. Зичимо вам, колеги, бадьорості, міцного здоров'я і творчих удач!"

Щірі вітання газетярів і авторському активу у день ювілею прислало і правління колгоспу імені Свердлова.

"65 років на службі людині праці" — так редактор І. К. Кушніренко

назвав передову статтю. І це цілком виправдано, "бо на протязі всієї своєї історії газета залишалася на службі людини праці, намагалася всебічно висвітлювати багатогранне життя трудових колективів, не обминала недоліків та промахів, знаючи, що критику ніхто не любить, але на неї реагують".

— В умовах сьогодення важко всім, — йшлося у передовій, — в тому числі і газетярм, але вони не скаржаться на долю, а намагаються чесно виконувати свій журналістський обов'язок. Якою ціною робиться газета, знають небагато. Тому ми щиро вдячні засновнику і видавцю районної газети — районній Раді народних депутатів та районній райдержадміністрації, спонсорам, поліграфістам, зв'язківцям, нашим активістам — дописувачам, і, звичайно, всім вам, шановні читачі, хто попри всі негаразди, залишається з нами і допомагає вижити "Голосу Гуляйпілля".

А ми, як і раніше, намагаємось висвітлювати складні політичні та економічні процеси, оперативно інформуватимемо вас про найцікавіші події, що відбуваються в районі, і, як завжди, будемо вашим другом і порадником".

На першій, другій і третій сторінках із привітаннями і побажаннями творчої наснаги і успіхів виступили робітники: ветеран війни і праці машинобудівного заводу С. Г. Чернов, інженер по якості і охоронно-роз'яснювальній роботі районного вузла зв'язку Л. І. Коротков, заслужений раціоналізатор України з Успенівки В. Ю. Попруга, колгоспниця В. І. Ткаченко.

Спогадами, пронесеними через роки, поділився завідуючий відділом оргмасової роботи редакції І. І. Нежижим.

Краєзнавець В. І. Жилінський у дослідженні "Тоді вона писала..." надав читачам про що писала районна газета "Більшовик Гуляйпільщини" у другому номері 26 жовтня 1930 року (першого номера, на жаль, знайти не вдалося — Авт.).

Подала газета 21 жовтня 1995 року і список редакторів районної газети, не забула і друзів — поліграфістів.

Черговий свій ювілей районна газета зустрічала

21 жовтня 2000 року. Колектив редакції із 70-річчям газети вітали голова районної Ради Є. Г. Коровка, голова районної державної адміністрації І. О. Бірюков, управління у справах преси та інформації Запорізької облдержадміністрації, народний депутат України А. В. Єрмак, президент Міжнародного освітнього фонду імені Ярослава Мудрого В. В. Стрілько, колективи районних газет "Пологівські вісті", "Рідний край" (сmt. Куйбишеве), "Трудова слава" (м. Оріхів), голова районної організації ветеранів П. І. Долья та голова Співки соціального захисту інвалідів А. П. Гречихін.

Голова районної ради та голова райдержадміністрації зазначали, що у всі часи "незмінною залишалася роль газети — літописця рідного краю, багатогранного життя району, біографій його людей: талановитих, обдарованих і просто гарних, працьовитих, які своєю працею примножують здобуте батьками, передають своїм дітям любов до землі, рідного краю, батьківщини.

Жителі району не мислять уже свого життя без рідної газети. "Голос Гуляйпілля" читають і школярі, і молодь, і люди середнього та похилого віку. Газета цікава, потрібна. Кожен знайде в ній щось для себе: якусь корисну пораду, прочитає розповідь про хороших людей, буде в курсі справ життя району. "Районка" лікує, підтримує, інформує, заспокоює, вносить частку оптимізму в наші душі".

Обласне управління відзначало, що районна газета "пройшла разом із земляками усіх поколінь нелегкий, але славний шлях перемог і здобутків. У сьогоднішній нелегкий період розбудови України відома в області "районка" мобілізує трудящих на виконання складних соціально-економічних завдань і ствердження державності.

На газетних сторінках прославлено трудові і бойові подвиги жителів Гуляйпільського краю. В газеті починали і протягом багатьох років працювали відомі журналісти — Михайло Гайдабура, Василь Лісняк, Дмитро Литвиненко, які стали відомими на всю Україну.

Сьогодні творчий колектив "Голосу Гуляйпілля" вірний кращим традиціям ветеранів-передовиків, робить видання об'єктивним, виваженим, яке стверджує мир і злагоду у суспільстві, об'єднує і живить своїм словом земляків".

А колеги із сусідніх районів висловили впевненість, що "і на зламі непростих століть газета берегтиме і розвиватиме свої кращі традиції, утверджуватиме національну державну ідею, суспільну злагоду".

На першій сторінці ювілейного номера було вміщено фотознімок, на якому склад редакції газети "Голос Гуляйпілля", що зустрічав 70-річчя, а

також статтю "Літописець історії рідного краю" редактора газети, члена Національної Спілки журналістів України І. К. Кушніренка. Ось вона:

- На початку третьої декади жовтня виповнюється 70 років районній газеті "Голос Гуляйпільля". В далекому 1930 році було прийнято рішення про організацію випуску в районах своїх газет. Перший номер "Більшовика Гуляйпільщини" побачив світ 22 або 23 жовтня (на жаль, даних про це не маємо), бо другий датовано 26 числом (періодичність виходу була тоді двічі на п'ятиденку). Першим її редактором (з жовтня 1930 року по лютий 1931-го року) був Іван Андрущенко.

До 4 жовтня 1991 року редакцію газети, яка кілька разів міняла назву після "Більшовик Гуляйпільщини" (з лютого 1935 року — "Сталінським шляхом", з 1 січня 1957 року — "До комунізму", з квітня 1965 року — "Зоря комунізму" (незмінним її редактором був Володимир Омелянович Скорик), з 3 жовтня 1991 року — "Голос Гуляйпільля") очолювало 13 редакторів. Найдовше її редагував В. О. Скорик — 26 років, Дмитро Артемович Литвиненко — 9 років. Всі вони спиралися на дружний, працьовитий колектив, який у всі часи перебував на службі людини праці, віддавався улюбленій справі творчо і натхненно. Більшості газетярів попередніх поколінь немає серед живих, але ми згадуємо їх із повагою і вдячністю.

Треба нагадати, що районна газета завжди була школою становлення багатьох журналістів, літераторів, партійних, радянських та господарських керівників. В 30-х роках у редакції працювали тоді ще початківці літератори — поет Василь Лісняк, прозаїк Михайло Гайдабура, який у Києві видав збірку оповідань "У морі" і в 1938 році став першим членом Спілки письменників СРСР у Запорізькій області.

Районка вказала шлях у літературу поетам Василю Діденку, Григорію Лютому, Івану Сухарю, Любові Геньбі, прозаїку Олександр Михайлюті, які згодом стали професійними письменниками.

З районної газети пішли у велику журналістику Олександр Михайлюта, Олександр Скрипник, стали редакторами Павло Петрович Троян (м. Пологи), Микола Миколайович Бондаренко (сmt. Чернігівка), Юрій Васильович Кириченко (м. Орхів), Володимир Володимирович Білий (сmt. Новомиколаївка) та і я свій професійний творчий шлях почав у рідній районці восени 1976 року.

Журналісти області добре знають Івана Федоровича Циганка (колишній редактор "Запорізької правди"), Анатолія Васильовича Півненка (редактор запорізької газети "Субота нова"), які так чи інакше були пов'язані з нашою районкою.

Перший допис та оповідання надрукував у нас в середині 60-х років

земляк із села Варварівки нині кандидат педагогічних наук, доцент, член-кореспондент Академії економічних наук України, ректор Макіївського економічно-гуманітарного інституту Василь Антонович Товстик.

Понад тридцять років свого життя віддали районній газеті Д. А. Литвиненко, Катерина Степанівна Файрушина, Василь Антонович Закарлюка, невтомно трудилися тут Федір Федорович Ільченко, Федір Іванович Бошко, Петро Іванович Дашевський, Юлій Павлович Тур та ще цілий ряд майстрів газетярської справи. Вінцем творчого довголіття Дмитра Артемовича стало звання "Заслужений працівник культури УРСР".

Більше тридцяти п'яти років самовіддано служить районці завідувачий відділом оргмасової роботи редакції Іван Іванович Нежижим. То ж цілком заслужено торік ми вітали його із нагородженням почесним призом Секретаріату Національної спілки журналістів України "Золоте перо".

Сьогодні працювати в газеті дуже непросто. Але не опускають рук перед тимчасовими труднощами нинішні журналісти, всі працівники редакції. Добрих слів за свою роботу заслуговують заступник редактора Анатолій Петрович Лапін, відповідальний секретар Валентина Василівна Бережна, завідувачі відділами, крім згаданого вже І. І. Нежижима, Валентина Михайлівна Булгак, Тамара Вікторівна Дорогобід, Петро Дмитрович Бережний, коректор Валентина Іванівна Красовська, друкарка Тетяна Гордіївна Білай, бухгалтер Оксана Іванівна Каретник, кур'єр Людмила Олександрівна Власова, водій Віктор Іванович Міщенко.

...Спливли роки. Проїшли десятиліття. Нове покоління журналістів виконує нові, не менш складні завдання, ніж попередні, але незмінною, виваженою залишається громадянська позиція газети — бути на бистрині життя, бути літописцем історії рідного краю. Як не було важко, але районка завжди несла і несе слово правди в маси, підтримує найтісніші зв'язки з читачами. А допомагає в

цьому газетарям робітничий актив. Як і десятиліття тому, дописують до газети Володимир Ілліч Жилінський, Віктор Дмитрович Куторницький, Леонід Іванович Коротков, Валентин Юрійович Попруга.

Газету не можна уявити і без друзів поліграфістів, які теж допомагають її ро-

бити. Колектив районної друкарні під керівництвом Миколи Миколайовича Азарова теж уболіває за якісне поліграфічне виконання районки і ми вдячні йому за це.

А хіба може редакція обійтися без друзів із районного поштового відділення зв'язку (начальник Анатолій Миколайович Бондаренко)? Без них, шановні читачі, ви були б без газети. За вчасну і якісну доставку кожного номера районки ми їм щиро вдячні.

Сьогодні всім непросто. Але ми впевнені, що за активної підтримки районної державної адміністрації, районної ради, наших депутатів, спонсорів, а ми знаємо, що такі є на Гуляйпільці, районці вдасться вижити і вона й надалі нестиме читачам світло надії на краще життя.

На другій сторінці завідуючий відділом оргмасової роботи редакції газети І. І. Нежижим розповів про "Помічників "районки" — робсількорівський актив, а колишній редактор газети "Зоря комунізму", член Національної Спілки журналістів України В. О. Скорик — про "Чверть віку успіхів і невдач".

На третій сторінці своїми спогадами про перші кроки в районній газеті "Зоря комунізму" поділився тодішній заступник редактора, а у 2000-му році редактор Новомиколаївської районної газети "Наше життя" В. В. Білий (читайте про це далі — Авт.).

Завідуюча відділом культури і роботи з молоддю, член Національної Спілки журналістів України В. М. Булгак розповіла як "Працюємо у співдружності" з колективом поліграфістів.

На другій і третій сторінках святкового номера газети надано слово самим робкорам: краєзнавцю В. І. Жилінському та старшому електромеханіку по охоронно-роз'яснювальній роботі цеху електрозв'язку Л. І. Короткову (є і фотознімки робкорів).

СЛОВО — АКТИВІСТАМ ПРЕСИ

В. Жилінський, краєзнавець:

— 3 районною газетою "Голос Гуляйпільця" у мене найтісніші творчі контакти вже впродовж багатьох років.

70 літ — період хоч і невеликий, але для районної газети він був цікавим і насиченим. Впродовж цього часу "районка" 5 разів змінювала свою назву, але зміст її був старим: показувати життя колективів підприємств і організацій та історію рідного краю.

У районці у свій час працювали відомі нині письменники і поети: Ми-

хайло Гайдабура, Василь Лісняк, Григорій Лютий та Олександр Михайлюта. Тут же свої перші поетичні спроби побачили поети Любов Геньба, Наталя Квітка, Віктор Куторницький та інші.

Наша районна газета стала кузницею редакторів для редакцій районних газет області. А ще вона однією з перших на своїх сторінках почала друкувати історію рідного краю. Жодна інша "районка" не змогла цього зробити. Заслуговує на увагу і висвітлення героїчних вчинків воїнів під час Великої Вітчизняної війни.

У дні 70-літнього ювілею газети хочу побажати її творчому активу принциповості і діловитості, ніколи не впадати у розпач і не йти по узбіччю шляху, на якому відбуваються сьогодні гострі політичні баталії.

* * *

Л. Коротков, старший електромеханік по охоронно-роз'яснювальній роботі цеху електрозв'язку, робкор:

- Впродовж 70 років свого існування "районка" активно допомагала виховувати не одне покоління людей. Історія газети — це жива історія Гуляйпільського краю.

"Голос Гуляйпільця" — це наша газета. У якій ми знаходимо все, що хотіли б знати про свій район. Я передплачую її понад 20 років і зараз не уявляю себе без неї. Дуже добре, що журналісти прагнуть всебічно показати різноманітне життя мешканців району. Цікаво читати тематичні сторінки: "Людина і закон", "Патріот", "Любіть один одного" та інші. Але б хотілося, щоб у газеті менше друкували усіляких інструкцій податкової служби, міліції, банку та інших організацій. Зрозуміло, що документальність — це основа газетних жанрів. Проте подача цих матеріалів повинна бути такою, щоб могла викликати відгук у читача, чи реально вплинути на хід справи.

Де кілька років тому у газеті була прекрасна рубрика "Про людей хороших", всі з задоволенням її читали. А нині вона чомусь зникла. Знайомте нас, будь ласка, з цікавими людьми, розповідайте про їх роботу, захоплення. Не бійтеся заглиблюватися в проблеми. Викликайте нас, читачів, на дискусії, тобто не давайте байдуже відкласти газету, примусьте взятися за перо.

Та, не дивлячись ні на що, газета "Голос Гуляйпільця" — мій надійний друг і порадник у повсякденному житті, і спасибі їй за це. Тож бажаю вам

шановні працівники редакції, постійних творчих злетів і пошуків, цікавих дохідливих форм подачі матеріалів, переконливих аргументів, свіжих слів і фарб. Здоров'я вам, особистого щастя, вічної молодості, бадьорості духу і гострого пера".

* * *

У 2003 році колишній завідувачий сільськогосподарським відділом редакції районної газети, а потім кореспондент-радіоорганізатор Василь Антонович Закарлюка пригадував:

— Нове літочислення районна газета започаткувала в 1965 році. Іменувалась "Зорею комунізму", перший номер якої вийшов у світ 1 квітня. Редактором було затверджено В. О. Скорика.

Перш ніж районка дісталася рук читачів, цьому передувала велика, копітка організаційна робота. Основні труднощі полягали у нестачі кваліфікованих журналістських кадрів. До штату редакції тоді входили редактор, заступник П. П. Троян, відповідальний секретар Ф. І. Куш, завідувач відділом сільського господарства К. С. Файрушина, кореспондент-радіоорганізатор Д. А. Литвиненко, коректор Н. Т. Троян та друкарка з випробувальним строком Г. Д. Шаповал. Саме на долю цих людей і випало творити газету на перших порах.

Згодом, протягом квітня-травня, у штат редакції влилося нове поповнення. До нього були зараховані випускник факультету журналістики Київського державного університету ім. Т. Г. Шевченка І. І. Нежижим та студент-заочник факультету журналістики цього ж навчального закладу В. А. Закарлюка. На посаду бухгалтера прийшла К. Т. Маляревич, за друкарську машину сіла Г. А. Явір.

Звичайно, для новачків редакції робота була новою справою, бракувало навичок, майстерності, досвіду. Ось ці якості й набувалися в процесі повсякденної напруженої праці. Досить часто доводилося сидіти довго за підготовкою кореспонденцій, а, нерідко й далеко за північ. Але ніхто не скаржився, не падав у відчай. Всі знали — газета повинна завтра бути на столі передплатників.

Редакція тоді знаходилася в старому приміщенні друкарні з невеликими, тісними робочими кабінетами. Так, у відділі сільського господарства, наприклад, розміщалися бухгалтер, три працівники газети, які користувалися одним телефоном і за допомогою якого переважно й "вибивалися інформації". Така обстановка викликала неймовірні труднощі, негативно позначалася на процесі підготовки матеріалів, їх якості. І велика дяка тодішньому відповідальному секретареві газети Ф. І. Кушу та редактору В. О. Скорика, котрі, не проявляючи ознак втоми, до нестями воркували над доведенням до кондиції підготовлених кореспондентами матеріалів.

Великі труднощі були з транспортом. Щоб полегшити в якійсь мірі становище, редакційні працівники прагнули користуватися транспортом спеціалістів управління сільського господарства. З великою охотою їх брали на завдання головний зоотехнік В. О. Товстоног, інженер по техніці безпеки І. К. Помилуйко, головний агроном І. І. Писаревський, головний ветлікар району Ф. І. Гуменюк та інші. Одночасно ці добродії виконували дві функції — і як водія, і як робсількора.

Так, в основному, тривало декілька років. А полегшення прийшло в редакцію, коли вона одержала мотоцикл К-750, а ще через деякий час і МТ-9. Однак, і це не вирішувало повною мірою усіх проблем, бо керувати цим транспортом могли лише редактор та кореспондент-радіоорганізатор. Обстановка дещо розрядилася у кращий бік, коли до редакції прийшли новий завідувачий відділом сільського господарства Г. О. Пурик та фотокор Ю. П. Тур. Вони мали посвідчення на право керування транспортом. Справи зовсім пішли на краще, коли в кінці 1968 року редакція отримала й легкову автомашину "Москвич".

Зрозуміло, газета не могла нормально функціонувати лише на ентузіазмі одних працівників. Необхідно було спиратися на позаштатний актив, більше залучати до співпраці робсількорів. В результаті проведеної роботи це вдалося. Особливо активно співробітничали з газетою В. І. Жилінський із заводу сільгоспобладнання, С. Г. Чернов із райпромкомбінату, М. Ф. Попович з елеватора, головні зоотехніки колгоспів імені Карла Маркса М. Г. Бібік, та "Перемога" Н. С. Стешенко, головні агрономи колгоспів імені Леніна М. М. Мавроді, імені Калініна П. Д. Костенко, імені Карла Маркса Я. Н. Мощенко, завідувачі фермами колгоспів імені Свердлова І. С. Гімпель, та "Перемоги" К. І. Пашко, секретарі партійних організацій радгоспу "Гуляйпільський" І. М. Заїченко та "Україна" І. Д. Горпинич, пенсіонерка з Гуляйполя У. І. Олексієнко, бригадири тракторних бригад колгоспів "Заповіт Леніна" І. П. Мартиненко та імені

Леніна О. О. Зачепило, голова колгоспу "Заповіт Леніна" Г. К. Коровка та директор радгоспу "Червоний" Ф. Ю. Кривокобильський, рядова колгоспниця колгоспу "Україна" Л. О. Жовнір та багато інших.

Минали роки, а разом з ними мінялося й життя газети. Поступово поліпшувалася матеріально-технічна база, кращали умови праці. В 1970 році редакція перебралася в щойно збудоване приміщення районної друкарні, в якому кожен відділ отримав окремий кабінет. На новому місці колектив редакції й відзначав 5 травня День радянської преси.

В період з 1965 по 1990 роки в горилах газети працювали Л. М. Губар, А. С. Пузанова, Ю. М. Мірошниченко, Ф. Ф. Ільченко, Ф. І. Бобошко, М. І. Піхачик, Л. М. Гринь, П. І. Дашевський, шофер В. М. Будко. Були заступниками редактора В. М. Ніколенко, М. І. Міщенко, М. М. Бондаренко та В. В. Білий (з часом останні два були призначені редакторами Чернігівської та Новомиколаївської районних газет).

Хоч і не тривалий час працювали в газеті Г. І. Лютий та О. О. Михайлюта, але залишили після себе добрий слід і приємні спогади.

Г. І. Лютий і до праці в редакції мав тісні стосунки з газетою. Впродовж багатьох років на її шпальтах виступав як автор віршованих творів, вів щомісячну літературну сторінку "Калинова сопілка". Залишив редакцію у зв'язку з обранням його головою обласної організації Спілки письменників України. Він автор кількох поетичних збірок. Ряд його віршів покладено на музику і вони стали популярними піснями.

Чималий досвід у журналістській діяльності у О. О. Михайлюти. Ще будучи учнем Гуляйпільської СШ № 3, він багато надсилав своїх матеріалів до районної газети. По-справжньому розкрився його таланти, коли працював у районній газеті. Його публіцистичні статті, нариси друкувалися у обласних, республіканських виданнях.

Згодом Олександр Михайлюта працював завідувачим відділом газети "Комсомолец Запоріжжя", власним кореспондентом газет "Молодь України", "Голос України" та в інших виданнях і редакціях, обирався секретарем Національної спілки письменників України.

Творчим доробком журналіста є повісті "Секретний ешелон" і одноіменний кінофільм, "Затемнення Коларівки", "Нестор", книга оповідань "Літаючий мерседес", гостропубліцистичні книги "Ми - не раби" та "Ложе преси" та інші. О. Михайлюта лауреат літературних премій журналу "Дніпро" та обласної комсомольської премії імені М. Андросова.

Добре знаними на сторінках районки є автори поетичних збірок Наталя Квітка, Любов Геньба, відомий український поет Василь Діденко, Віктор Куторницький, Іван Сухар та багато інших обдарованих людей.

Швидко і невпинно пливають час, наше життя у повсякденних клопотах і турботах. Здавалося тільки вчора прийшов у газету Іван Кирилович Кушніренко, а минуло відтоді вже понад 26 років. Від активного сількора він пройшов етапи літпрацівника, заступника редактора. У ось уже 13-й рік очолює редакційний колектив.

З-під його пера вийшло кілька книжок.

Заслуговує уваги праця нинішніх творців районної газети. Це — ко-ректор В. І. Красовська, стаж якої сягнув уже за 20 років, у відповідально-го секретаря В. В. Бережної він наближається до цієї відмітки. Від 14 до 17 років працюють у газеті В. Т. Булгак та Т. В. Дорогобід.

Впродовж останніх п'ятнадцяти років у колективі редакції панують стабільність, розуміння. Саме вони у значній мірі й сприяють ефективній, творчій роботі, газета справляється з поставленими перед нею завданнями, хоч переживає не кращі свої часи.

Як би там не було, газета, колектив продовжують добрі традиції. На сторінках районки можна зустріти матеріали на різну тематику. Хіба що зникли сторінки, як — от: "Факел", "Молодий комуніст", "Контролер". Зате натомість з'явилися "У колі сім'ї", "Любіть одне одного", тощо. Багато розповідається про людей праці, реформування в районі, дотримання законності, боротьбу з антисуспільними явищами, висвітлюється економіка, діяльність шкіл та закладів культури, розповідається про самовіддану працю трудівників полів і ферм.

Скільки існує газета, стільки вона є рупором вищестоящих органів. Тому постійно контролюється ними, одержує відповіді настанови. Так, доки друкованим органом керував районний комітет партії, про її роботу не раз розглядалося на засіданнях бюро, на якому й давалось належна оцінка, нерідко з суровими, але справедливими "виrockами". Це давало поштовх до вжиття заходів для поліпшення роботи як всього колективу газети, так і кожного працівника зокрема.

В редакції було правилом щопонеділка проводити планерки, на яких планували газету на наступний тиждень. Складались, крім загальних редакційних, плани по відділах на місяць, квартал, перспективні — на рік. Це давало змогу замовляти матеріали на ту чи іншу тему у робсількорів, спеціалістів.

Досить частими "гостями" в редакції були секретар райкому партії Л. І. Явон та завідувачий відділом пропаганди і агітації В. М. Колосовський. Їхні поради, критичні зауваження щодо поліпшення обличчя районки завжди знаходили розуміння у колективі, спонукали до кращої роботи.

За період з 1965 по 1991 роки в житті районної газети відбулося немало визначних подій, які стосувалися виходу у світ першого номера, ювілеїв.

Те, що газета користувалася визнанням і авторитетом у читачів, її прихильників за межами району, свідчать тиражі. А вони

в окремі роки доходили до 9600 екземплярів.

Доречно сказати й про те, що багато зусиль докладали до випуску районки працівники друкарні. В першу чергу слід віддати належне її директору І. М. Чередниченку, котрий нерідко не залишав свого кабінету, доки газета не підписана до друку. А серед робітників — лінотипістам Л. І. Терновому та О. Г. Рябко, складачам Л. М. Конівець, О. А. Кіневій, а пізніше цю роботу виконували Л. І. Плакса, Р. Г. Воронкова, Л. І. Падалко, друкарям Н. Т. Друян, К. О. Філіпченко, О. І. Руденко, О. М. Васильєвій, Л. М. Волковій, Т. А. Ошурковій та іншим.

В редакції газети та друкарні, як в усіх трудових колективах, функціонували партійна, профспілкова та комсомольська організації. Кожна з них виконувала свої обов'язки і, перш за все, допомагала адміністраціям мобілізувати трудівників на вирішення постановлених завдань, коло яких було дуже широким.

Першим секретарем партійної організації після 1965 року був Д. А. Литвиненко, якого змінив у 1967 році В. А. Закарлюка і очолював її аж по 1984 рік. Останнім партійним лідером став М. І. Міщенко, який "здав" пост у 1991 році. За чверть століття партійна організація виросла у два рази. В ряди КПРС з числа працівників газети та друкарні прийнято 8 чоловік.

Профспілкову організацію протягом цього періоду очолювали Л. В. Петренко, В. Д. Литвиненко, Л. І. Терновий, О. В. Добровольський, комсомольську — свого часу Л. І. Терновий, О. В. Добровольський, небагато — Л. В. Колосовська, О. О. Михайлюта.

25 лютого 2004 року заступник голови Запорізької

обласної державної адміністрації А. І. Стрюк за участю начальника обласного управління у справах преси та інформації Л. В. Діденко й відповідального секретаря обласної журналістської організації М. К. Мурзіної вручив нагороди учасникам й переможцям обласного конкурсу серед засобів масової інформації за краще висвітлення 60-річчя визволення Запорізької області від німецько-фашистських загарбників.

Серед нагороджених Дипломом був і колектив редакції районної газети "Голос Гуляйпільля".

1 березня 2004 року колектив редакції та представники громадськості урочисто вшанували ветерана газети Івана Івановича Нежижима.

Життя продовжується і ставить перед журналістами "районки" нові завдання, які необхідно оперативно вирішувати.

6 червня 2005 року голова районної державної адміністрації Олексій Петрович Власенко, враховуючи вагомий особистий внесок у висвітлення подій суспільно-політичного життя району та з нагоди Дня журналіста, нагородив регіональною медаллю "За заслуги перед Гуляйпільським краєм" членів Національної Спілки журналістів України ветерана праці Івана Івановича Нежижима та директора комунального підприємства "Радіо Гуляйпільля" Петра Дмитровича Бережного.

Того ж дня О. П. Власенко зустрівся в редакції з колективом, привітав його з професійним святом, побажав творчої, плідної праці на благо України, поділився думками щодо подальшої спільної роботи, вручив І. І. Нежижиму і П. Д. Бережному нагороди, відповів на запитання журналістів.

Життя неблаганно іде вперед. 10 червня 2005 року заступник редактора газети "Голос Гуляйпільля" Анатолій Петрович Лапін на 62-у році

життя вийшов на пенсію. Та колектив газетярів, незважаючи на тимчасові труднощі, не зупиняється, а продовжує наполегливо виконувати місію літописця історії рідного краю, до вирішення злободенних питань регіону залучає активно налаштованих представників громадськості. Журналісти "Голосу Гуляйпільця" чітко усвідомлюють, що історію, яку завтра вивчатимуть молоді ентузіасти, творять їх сучасники і тому завжди у безперервному творчому пошуку, в поході за його величністю Словом, яке є їх нерозривним знаряддям і водночас зброєю проти зла і насильства.

То ж щедрих здобутків Вам, романтики Слова!

РЕДАКТОРИ РАЙОННОЇ ГАЗЕТИ

"Більшовик Гуляйпільщини":

АНДРЮЩЕНКО Іван Іванович (жовтень 1930 р. — лютий 1931 р.)

З лютого 1931 року районна газета не виходила, бо Гуляйпільця входило до Чубарівського (Пологівського району).

"Сталінським шляхом":

БОГАЧОВ Тарас Денисович (лютий 1935 р. — січень 1936 р.)

ШКОДА Галина Гаврилівна (лютий 1936 р. — 24 квітня 1937 р.)

БОГУДЛОВ Давид Григорович (січень 1938 р. — липень 1940 р.)

БАБЧЕНКО Олесь (липень 1940 р. — серпень 1941 р.)

ДРОЗДОВ Сергій (серпень — вересень 1941 р.)

ЗІНЧИК Раїса Гнатівна (листопад 1943 р. — травень 1944 р.)

СКРИПНИК Федір (травень — червень 1944 р.)

ПЛЯСЕЦЬКА Галина Іванівна (вересень 1944 р. — серпень 1947 р.)

ЛИТВІНЕНКО Дмитро Артемович (вересень 1947р. — березень 1955 р.)

БІЛЕНЬКИЙ Онисим Львович (березень 1955 р. — травень 1960 р.)

З першого січня 1957 року — "До комунізму":

УСИПЕНКО Костянтин Лазарович (серпень 1960 р. — травень 1962 р.)

З травня 1962 року мешканці району одержували оріхівську газету "Трудова слава", де редактором був К. Л. Усипенко, а з березня 1963 р. — пологівську "Радянське село".

"Зоря комунізму":

СКОРИК Володимир Омелянович (квітень 1965 р. — вересень 1991 р.)

"Голос Гуляйпільця":

КУШНІРЕНКО Іван Кирилович (з 3 жовтня 1991 р.).

ЗАСТУПНИКИ РЕДАКТОРА:

ШКОДА Галина Гаврилівна (1935 р. — лютий 1936 р.)

НОВІКОВ Микола Миколайович (1936 р. — лютий 1937 р.)

БОГУДЛОВ Давид Григорович (квітень 1937 р. — січень 1938 р.)

БАБЧЕНКО Олесь (? - червень 1940 р.)

.....
ЛИТВІНЕНКО Дмитро Артемович (березень 1955 р. — травень 1962 р.)

ТРОЯН Павло Петрович (квітень 1965 р. — 1967 р.)

КУЧЕРЕНКО Микола (1967 р.)

БОНДАРЕНКО Микола Миколайович (жовтень 1972 р. — липень 1974 р.)

НІКОЛЕНКО Валентина Михайлівна (липень 1974 р. — жовтень 1975 р.)

БІЛИЙ Володимир Володимирович (жовтень 1975 р. — травень 1983 р.)

КУШНІРЕНКО Іван Кирилович (листопад 1983 р. — грудень 1988 р.)

МІЩЕНКО Микола Іванович (січень 1989 р. — жовтень 1991 р.)

СКОРИК Володимир Омелянович (жовтень 1991 р. — березень 1992 р.)

ЛАПІН Анатолій Петрович (березень 1992 р. — червень 2005 р.)

БЕРЕЖНА Валентина Василівна (з червня 2005 р.)

ВІДПОВІДАЛЬНІ СЕКРЕТАРІ:

ПРОШУТА Петро Якович (січень 1935 р. — ?)

КУЩ Федір Іванович (1935 р., 1945 р. — 1955 р., 1962, 1965 р. — 1966 р.)

ГАЙДАБУРА Михайло Денисович (1936 р. — ?)

ДАШЕВСЬКИЙ Петро Іванович (липень 1966 р. — березень 1984 р.)

МІЩЕНКО Микола Іванович (березень 1984 р. — січень 1989 р.)

БЕРЕЖНА Валентина Василівна (з січня 1989 р.)

ЖУРНАЛІСТИ

Л. ЦЕНЦОВА, сількор

* * *

*Нет людей решительней и проще,
Их характер весел и ерист.
До конца в тревогах ради строчки
День за днем проводит журналист.
Пишет лаконично, откровенно.
Жизнь понятна в тех словах простых,
Но не знают нам столь самозабвенно
Журналист вынашивает их!
Ночь без сна, а времени все мало:
Журналисты в поисках, в пути.
Сохраняя верность идеалам,
Жаждают прочно истину найти.
Верные своим родным березам,
Матерям, что их с тревогой ждут,
В путь выходят утренними росами,
Предпочтя дорогам дом, уют.
Вдохновенно ищут в жизни главное,
И встречая радостно рассвет.
Все шагают журналисты славные
И, как Данко, дарят людям свет.*

5. 05. 1966 р.

Поява кожного номера газети до друку — результат зусиль цілого редакційного колективу. Та поки що невідомим залишається склад редакції газети "Известия" Гуляйпільського повітревкому, яка виходила у світ з 6 червня 1921 року.

На зміну їй прийшов "Більшовик Гуляйпільщини". З першого і до останнього її номера, тобто з жовтня 1930 року і до початку лютого 1931 року, коли територію Гуляйпільського віднесли до Чубарівського (Пологівського) району — Авт.) редактором її був Іван Іванович Андрющенко.

Хто він перший редактор райгазети?

У 1963 році, колишній редактор Гуляйпільської районної газети

"Сталінським шляхом" — далі "До комунізму" — правонаступниці "Більшовика Гуляйпільщини" — Онисим Біленький пригадував: "На початку 1923 року пригадується і сільськогосподарська комуна, першим керівником якої був старий більшовик Андрющенко...", — про першого редактора.

Тимчасово виконував обов'язки редактора райгазети Фещенко. Було це 25, 28, 31 січня 1930-го та 10 лютого 1931 року. У вівторок 10 лютого вийшов останній номер газети "Більшовик Гуляйпільщини". Всього читачі побачили 34 номери, в т. ч. 13 — у 1931 році.

З поверненням території району з-під тимчасової "окупації" 30 січня 1935 року почала виходити Гуляйпільська районна газета "Сталінським шляхом". Першим її редактором був Тарас Денисович Богачов (02.1935 — 01.1936), а заступником у нього — Галина

Гаврилівна Шкода. З лютого 1936 року вона очолила редакцію, а Тарас Денисович перейшов на партійну роботу. 24 лютого 1936 року пленум райкому партії обрав другим секретарем райкому партії редактора райгазети Т. Д. Богачова.

Хто і як працював над першим номером газети "Сталінським шляхом", 25 серпня 1990 року поділився колишній її працівник Петро Гнатівич Лук'янець, що мешкав у м. Мелітополі.

— До Гуляйполя я приїхав у грудні 1934 року, — пригадував ветеран. — До цього після закінчення двох курсів Дніпропетровського комуністичного газетного технікуму працював у політвідділівській газеті "Червоний тракторист" Пологівської машинотракторної станції, куди був направлений із Т. Д. Богачовим (його призначили редактором) і П. Я. Прошутюто (секретарем газети).

В такому ж складі, після ліквідації газет політвідділів, ми й прибули в новостворений, а вірніше — відновлений Гуляйпільський район. Незабаром склад редакції поповнився — до нас прийшли Ф. І. Куц та Д. А. Литвиненко, а ще пізніше — Шкода, на жаль, імені й по батькові не пам'ятаю, М. Гайдабура, М. Кучерявий.

Районна газета почала виходити з січня 1935 року. І досить швидко завоювала собі авторитет. Цим ми завдячуємо не тільки колективу редакції, хоча слід зазначити, що кожен прагнув робити свою справу якнайсумлінніше. Велику допомогу редакції надавав районний комітет партії, в особі першого секретаря В. П. Боровиченка.

Редакція не мала власного транспорту, про автобусне сполучення між райцентром і селами годі й говорити. В. П. Боровиченко, виїжджаючи в села, часто — густо запрошував із собою когось із працівників редакції. Завдяки цьому газета по суті не виходила без "свіжого" матеріалу.

Складні то були часи. Соціалістичне сільське господарство щойно почало ставати на ноги. Великі зміни відбулися в інших сферах народного господарства, у суспільному житті.

І газеті потрібно було йти в ногу із життям. Значною мірою допомагали нам добиватися цього й сільські та робітничі кореспонденти.

І ще одне, що добре пам'ятається: ми прагнули всебічно показувати нову людину, прославляти кращих трудівників. Я особисто вважаю, що заслуга й газетярів у тому, що про кращих комбайнерів Гуляйпільщини М. Лаврика, Д. Горпинича та Д. Вінник дізналися не тільки в районі, а й області. Перші два були нагороджені орденом Леніна, а Д. Вінник — орденом "Знак Пошани".

В газеті мені випало працювати мало. У вересні того ж року став учнем Гуляйпільського педтехнікуму, потім були педінститут, війна. З 1940 року — член КППС. Зараз на пенсії. Багато що забулося. Але роботу в газеті пам'ятаю. Бо то справді неповторні роки.

Галина Гаврилівна Шкода востаннє підписала газету до друку 24 квітня 1937 року. На жаль, її подальша доля нам невідома. Мабуть, стала жертвою політичних репресій, як і перший секретар Гуляйпільського райкому партії кавалер ордена Леніна Василь Пимонович Боровиченко.

Заступниками у Г. Г. Шкоди працювали Микола Миколайович Новіков та Давид Григорович Богудлов, який і очолював редакцію після Галини Гаврилівни до лютого 1940 року. У липні 1940 року на зміну йому прийшов його заступник Олесь Бабченко, який працював редактором газети до серпня 1941 року. У вересні і до окупації району німецькими фашистами редагував газету "Сталінським шляхом" Сергій Дроздов.

Тимчасово виконували обов'язки редактора в 1935 році — Б. М. Гвоздьов і Петро Прошута, в 1936-му — Михайло Денисович Гайдабура, у 1937-му — Д. Шалашний, М. Назін, Лідія Іванівна Баландіна, у 1938-му — Лідія Іванівна Баландіна, Микола Миколайович Новіков, Василь

Іларіонович Семендяєв, завідуючий культпропвідділом РК КП(б)У, у 1939-му — Михайло Денисович Гайдабура та І. Молчанов, у 1940-му — В. І. Семендяєв, Б. Бондаренко, О. Полтавцев, К. Гладкий, у 1941-му році — В. І. Семендяєв (січень — квітень), О. Полтавцев (червень, вересень), С. Дроздов (вересень).

Секретарями редакції газети працювали: з січня 1935 року Петро Я. Прошута, далі — Федір Іванович Куш, Михайло Денисович Гайдабура.

29 листопада 1966 року в Гуляйпільській районній газеті Ф. І. Куш пригадував: "В цьому місяці минуло 25 років з часу загибелі молодого талановитого письменника, нашого земляка Михайла Денисовича Гайдабури. Гуляйпільці добре знають його. Тут він жив і працював з початку 1936 року і до самої війни — спочатку секретарем редакції районної газети, згодом - штатпропом райкому партії, а потім — кореспондентом обласної газети "Червоне Запоріжжя".

Дмитро Артемович Литвиненко свій шлях у журналістику почав з сількора "Крестьянской газеты". В 1925 році брав участь у роботі Всесоюзної наради сількорів, на якій виступав з промовою Голова ВЦВК М. І. Калінін.

До 31 січня 1935 року Д. А. Литвиненко понад два роки працював у газеті політвідділу МТС. В редакції районної газети починав інструктором, а виріс до редактора.

В кінці 1936 року переходить в редакцію газети "Сталінським шляхом" із Поліг Василь Андрійович Лісняк, який пізніше став відомим українським поетом, друг Михайла Гайдабури.

Тоді ж, у середині 30-х років коректором газети працювала Дора Олександрівна Морозівська, яка була членом літературної групи, створеної при редакції. Під час Великої Вітчизняної війни Василь Андрійович з фронту прислав листи Дорі Олександрівні. Пізніше вона була відомою запорізькою журналісткою.

Перший номер районної газети "Сталінським шляхом" вийшов у визволеному Гуляйполі 6 листопада 1943 року. Редактором її була Раїса Гнатівна Зінчик, яка приїхала з Уралу після евакуації.

Раїса Гнатівна працювала редактором райгазети до травня 1944 року, доки не перевели на роботу завідуючим партійним відділом обласної газети "Червоне Запоріжжя". Трудилася вона і у газеті "Правда України", була делегатом Першого з'їзду журналістів. Член Спілки журналістів СРСР. Персональний пенсіонер жила в місті Білгороді-Дністровському Одеської області.

З травня по червень 1944 року газету редагував Федір Скрипник. Тоді ж коректором працювала Уляна Іванівна Олексієнко.

З 28 червня по 15 вересня 1944 року тимчасово виконувала обов'язки редактора газети Галина Іванівна Плясецька. Редактором її призначили 15 вересня. Цю посаду вона обіймала до 14 серпня 1947 року, а з 21 вересня 1947 року по березень 1955 року — Дмитро Артемович Литвиненко.

З першого грудня 1949 по 12 вересня 1950 року виконував обов'язки редактора Микола Петрович Ковальов (Д. А. Литвиненко навчався на курсах підвищення кваліфікації — Авт.). З 2 вересня по 4 жовтня 1951 року ці ж обов'язки виконував Федір Іванович Куш.

Хто ж тоді працював у редакції районної газети "Сталінським шляхом"?

Про це красномовно розповіла книга наказів, започаткована 15 червня 1948-го і закінчена 30 грудня 1952 року.

Наказ № 4 по Гуляйпільській редакції райгазети "Сталінським шляхом" від 15 червня 1948 року свідчить, що редактор Д. А. Литвиненко іде у чергову тарифну відпустку, а згідно з рішенням Гуляйпільського бюро РК КП(б)У обов'язки редактора виконуватиме Іван Михайлович Чередниченко за сумісництвом (І. М. Чередниченко був завідуючий відділом пропаганди і агітації райкому партії — Авт.).

У 1948 році відповідальним секретарем редакції працював Федір Іванович Куш, на час його відпустки обов'язки виконувала літпрацівник — коректор Гіта Борисівна Друян.

20 вересня 1948 року звільнився з посади інспектора по роботі з робітниками Іван Петрович Косаренко. На його посаду 22 вересня було прийнято Миколу Петровича Ковальова, який заочно навчався в Осипенківському (Бердянському тепер — Авт.) педінституті.

10 червня 1950 року звільнилася з посади літпрацівника-коректора Гіта Борисівна Друян. У зв'язку з цим за згодою із завідуючим друкарнею В. І. Костяновським бібліотекарем редакції газети "Сталінським шляхом" призначили робітницю райдрукарні Діну Василівну Бондаренко.

10 червня 1950 року на посаду літпрацівника-коректора прийняли Катерину Миколаївну Гопку з місячним випробувальним строком, 13 липня звільнили згідно з поданою заявою. На її місце зарахували Галину Григорівну Кириченко теж з місячним випробувальним строком. З 25 серпня її призначили відповідальною за книги бібліотеки редакції.

13 січня 1951 року Г. Г. Кириченко звільнилася з роботи в редакції. На її посаду зарахували Віру Тимофіївну Кубах з окладом місячної заробітної плати 640 карбованців.

27 січня 1951 року у зв'язку з переходом інструктора-масовика редакції М. П. Ковальова на іншу роботу, його звільнили від роботи в редакції.

З 10 лютого 1951 року Григорія Яковича Цьопкала зарахували на посаду інструктора по роботі з сількорами.

З травня 1952 року звільнилася від роботи в редакції В. Т. Кубах, то ж числа на посаду літпрацівника-коректора було прийнято Павла Петровича Трояна.

З 1948-го по кінець 1952 року бухгалтером редакції газети працював А. В. Дядюченко.

Перший ряд (стоять) зліва направо: кореспондент газети Тамара Олексіївна Марченко, завідділом листів Галина Данилівна Заброта, три працівниці райкому комсомолу, Галина Григорівна Пррихідько, коректор Любов Федорівна Домашенко, кореспондент Катерина Степанівна Файрушина. У центрі другого ряду з люлькою редактор газети Онисим Львович Біленький.

У березні 1955 року Д. А. Литвиненка на посаді редактора райгазети "Сталінським шляхом", далі — "До комунізму" змінив Онисим Львович Біленький, який працював редактором до травня 1960 року.

Онисим Біленький був у числі перших комсомольців району (організація створена у 1921 році), у 1922 році його обирали делегатом другої губернської конференції. Працював він, як пригадував 19 травня 1966 року Ф. І. Куш, секретарем райкому комсомолу і створював по селах (Успенівка, Туркенівка, Новозлатопіль) піонерські організації.

— Онисим Львович Біленький у Гуляйполі був направлений із обласної газети "Запорізька правда", — згадувала 22 листопада 2000 року колишня працівниця районної газети Катерина Степанівна Файрушина.

— О. Л. Біленький більше двадцяти років життя — віддав журналістській діяльності, — писала районна газета "Зоря комунізму" 29 жовтня 1966 року (№ 129), а зараз на пенсії, живе в Запоріжжі.

Слово ветерану районної газети Катерині Степанівні Файрушиній, яка народилася 12 листопада 1930 року.

— До 1954 року я працювала відповідальним секретарем газети політвідділу при Яворівській МТС на Львівщині, — пригадувала К. С. Файрушина 22 листопада 2000 року. — А коли політвідділи були розформовані, повернулася у свій рідний край.

Якраз у середині 1954 року районна газета з двополосного формату стала виходити на чотирьох сторінках. У кінці року я довідалася, що в редакції є вакантна посада і хоч мала на руках тримісячного сина, пішла влаштовуватися на роботу.

Перш, ніж прийняти на роботу, мені доручили підготувати два матеріали на шкільну тематику. І хоч мої статті їм сподобалися, мені поставили ультиматум: якщо погодишся одночасно вести і редакційну касу, тоді приймемо. А треба зауважити, що тоді касирів було досить мороки, бо в газеті друкувалися всі оголошення про розлучення, а редакційний касир приймав оплату за оголошення. Погодилася.

Прийняли мене на посаду літпрацівника, вела промисловий відділ.

Колектив редакції ще тільки формувався, бо з переходом на 4-полосну газету добавилися штати.

Коли прийшла в редакцію, редактором працював Дмитро Артемович Литвиненко, відповідальним секретарем — Федір Іванович Куш, відділом сільського господарства відав Павло Петрович Троян, відділ листів вела Галина Данилівна Забрда, коректором була Галина Григорівна Прихідько.

Нелегко давалися перші кроки чотириполосної газети. Штати добавилися, а приміщення залишилося тим самим. Тому в одному кабінеті нас було як у "рукавичці" — тут стояли столи — мій, завідуючих відділами сільського господарства і листів, коректора і бухгалтера.

Оригінали давали в набір написані від руки. Та й газету тоді набирали вручну: по буковці — одна до одної. Довгенько доводилося затримуватися на роботі, поки підписували номер до друку.

Не було і транспорту.

Пам'ятаю, скільки було радості, коли придбали друкарську машинку. А ще більшою була радість, коли у друкарні з'явився лінотип.

Йшов час. До редакції приходили нові працівники. Коли Г. Д. Забрда виїхала з Гуляйполя, відділ очолив Юрій Васильович Кириченко, який тільки-но повернувся з армії. (Ю. В. Кириченко народився 30 вересня 1935 року — Авт.). Добавилася посада ще одного коректора. І її зайняла Люба Домашенко. А на машинці матеріали друкувала спочатку Галина Явір, пізніше — Люба Плющій.

Колектив був дружний. Крім редактора і відповідального секретаря - молодь. Хоч за плечима не було досвіду, зате гуртувала сила і енергія, працювали з повною віддачею, самотужки набували знань.

У 1955 році редакційний колектив очолив Онисим Львович Біленький. А мене перевели у відділ сільського господарства. Д. А. Литвиненко став заступником редактора.

Редакція мала великий робсількорівський актив. З робсількорами радилися, щороку збирали робсількорівські наради, кращим з кращих вручали подарунки. Газета була цікавою, цілеспрямованою, у ній вміщувалися матеріали на різноманітну тематику. На її сторінках друкувалися розповіді про передових виробників, широко пропагувався їхній досвід роботи.

Пам'ятаю, як тільки я перейшла працювати у відділ сільського господарства, мені неоцінимої допомоги подавали працівники районного відділу сільського господарства: головний зоотехнік Ш. Ш. Чаусовський, головний агроном О. О. Хохотва, головний економіст А. М. Мислицький, головний ветлікар В. М. Кошовий. Вони часто заходили до редакції, радили які і як краще подати матеріали, самі писали статті, допомагали готувати тематичні сторінки.

Особливо корисними були такі сторінки з порадами відповідно до проведення певного комплексу польових робіт.

Пам'ятаю, в одному з вересневих номерів газети було вміщено сторінку з агротехніки вирощування і сівби озимих. Приїздимо з Олександром на поле колгоспу, де ведуть сівбу озимини, а нам говорять: "Сіємо так, як ви радите в газеті". І показують нам цей номер газети.

Дуже цікавим у газеті був сатиричний куток "Макар Жигало". Вів його Ф. І. Куш.

В кожному суботньому номері вмішувалися цікавинки під рубрикою "Вісті з району".

Багато було фотознімків, які готував Д. А. Литвиненко, а пізніше — Юлій Павлович Тур.

При О. Л. Біленькому було два коректори: Люба Домашенко і Валентана Леонідівна Стеценко. Пізніше кореспондентом працювала Тамара Олексіївна Марченко.

Коли О. Л. Біленький вийшов на пенсію, до нас прислали редактором Костянтина Лазаровича Усипенка.

Тут перервемо спогади К. С. Файрушиної і послухаємо В. Д. Литвиненка: "Костю Лазаровича — редактора Гуляйпільської районної газети я добре знав, бо працював у друкарні. Ліва рука у нього була покалічена (поранення з війни).

Після Великої Вітчизняної він працював у Західній Україні, воював з бандерівцями. Пригадавав випадок, коли одного разу заїхали з товаришами у село, що стояло у лісі. Зайшли в хату: на столі вареники у місці і ні душі. Виявилось, що хазяї заховались на горищі, але чекістів не зайняли, які у хату зайшли без зброї (автомати лишилися у возі біля двору)".

Тепер знову слово К. С. Файрушиній: "Редактори змінювались, а колектив до 1962 року, коли редакцію було ліквідовано, залишався стабільним.

І коли в 1965 році поновили районну газету, редактором її було призначено Володимира Омеляновича Скорика. Із старих працівників майже нікого не залишилося. Прийшли нові, досвідчені, з вищою освітою.

Невдовзі побудували нове триповерхове приміщення редакції та друкарні з хорошими умовами для роботи".

Працівники редакції газети мали свої псевдоніми. Наприклад, К. С. Файрушина користувалася псевдонімом Степанова, Д. А. Литвиненко — Л. Дмитренко, Д. Артеменко, Д. Литко, Д. Базаров, Ю. В. Кириченко — Ю. Василенко, В. Юр'єв, Ф. І. Куц — Макар Жигало і Ф. Кумач.

З ліквідацією у 1962 році Гуляйпільського району і газети "До комунізму" К. Л. Усипенка перевели редактором Оріхівської районної газети "Трудова слава", яка розповсюджувалась і на територію нашого колишнього району. Разом з К. Л. Усипенком до Оріхова перейшли працювати Т. О. Марченко та Ю. В. Кириченко, який згодом став там редактором "Трудової слави".

У 1965 році після чергової територіальної реорганізації було відновлено Гуляйпільський район і створено газету "Зоря комунізму". Її беззмінним редактором працював Володимир Омелянович Скорик.

21 жовтня 2000 року у спогадах "Чверть віку успіхів і невдач" він згадував:

В. О. Скорик з онучкою

— Перший номер відновленої після реформ весни 1962 року Гуляйпільської районної газети вийшов 1 квітня 1965 року накладом 3755 примірників. Вже на кінець того року її тираж зріс до 4089. Надалі кількість передплатників "Зорі комунізму" (таке ім'я відновленому виданню надали, не сушачи мізки в ЦК Компартії України замість "До комунізму", яке газета носила до закриття) неухильно збільшувалося і досягло на кінець 1988 року 9622. Отже, популярність "районки" незмінно зростала.

Але це — між іншим. Тут же, напередодні 70-ліття районної газети, зголосившись на пропозицію нинішнього її редактора І. К. Кушніренка, я маю намір розповісти, хоча б схематично, про перші після відновлення її кроки, про проблеми, які доводилося вирішувати, про те, як це робилося, про тих, хто допомагав долати труднощі й перепони. А їх вистачало.

Призначення редактором районної газети для мене особисто стало повною несподіванкою. Працював я тоді завідуючим відділом Бердянської міськрайонної газети "Південна зоря". Одного пізнього лютевого вечора в кабінеті задзвонив телефон. З обкому партії передали наказ наступного дня о 10-й ранку бути у завідуючого відділом пропаганди й агітації. Разом з редактором міськрайонки М. Ф. Кривошеєм. Зателефонував Михайлові Федоровичу, і той сказав, що виїжджатимемо о 5-й ранку.

І ось ми в обкомі. Розмова в кабінеті завідуючого відділом пропаганди й агітації, куди мене запросили спочатку, була дуже товариською. Поцікавившись роботою, взаємостосунками з товаришами, співрозмовник, ніби між іншим, сказав, що прийнято рішення рекомендувати мене редактором газети в Гуляйполе.

— Як ви на це? — запитав.

Я був справді ошелешений. Із завідділом на редактора? Але ж ні досвіду, ні знань. Хоча б заступником редактора попрацювати. Все це я й виклав завідуючому.

— Зараз ми підемо до секретаря обкому, — сказав вислухавши. — Відмовлятися не рекомендую — всі Ваші аргументи ми ретельно зважили, кандидатуру ретельно і всебічно обговорили. Стосовно ж знань — через два роки Ви закінчуєте університет. Досвіду ж набудете в роботі.

А на завершення показав новий штатний розклад редакції "Південної зорі". Мого прізвища там вже не було...

До Гуляйполя приїхав через кілька днів по тому — треба ж знайомитися з обстановкою. Передусім зустрівся з майбутнім першим секретарем райкому партії Іваном Євстахійовичем Коломойцем та головою виконкому райради Іваном Володимировичем Білим, — на жаль, нині покійними (перший, як і я в районі був новачком). Виклав, як на духу, своє побоювання. І. В. Білий, як старожил, порекомендував, кого краще залучити до роботи в редакції, на кого з позаштатних авторів можна покластися, порадив зайнятися передусім відновленням приміщення.

Їхня підтримка цим не вичерпалася. Виїжджаючи в господарства, вони запрошували й мене. Якщо в районі проводився якийсь захід, я був його учасником, хоча й не мав ще ніякого офіційного статусу. І в подальшому І. О. Коломоєць та І. В. Білий неодноразово радили, на яких питаннях суспільно-політичного й виробничого життя району газеті слід зосередити увагу, підтримували цінні публікації, вказували на помилки й упущення. Й не лише особисто. Можна назвати цілий ряд постанов бюро райкому партії й виконкому райради на підтримку публікацій та починань газети. Але повернімося до перших днів роботи.

На жаль, тривала, майже трирічна перерва у випуску газети призвела до того, що в районі, окрім Федора Івановича Куща, Дмитра Артемовича Литвиненка (нині покійних) та Катерини Степанівни Файрушиної і коректора Надії Миколаївни Троян, нікого з газетярів не залишилося. Отже, розраховувати на початку можна було лише на них. Добре, що на Гуляйпільці залишився значний робсількорівський актив.

Багато мороки завдала й матеріальна база. Редакційні кабінети за час відсутності редакції служили складськими приміщеннями, редакція не мала ні меблів, ні транспорту, з довідкової літератури на перших порах обходилися лише тим, чим поділилися бердянські колеги. До речі, бердянці надали нам також два фотоапарати...

Як би там не було, 1 квітня гуляйпільці отримали перший номер своєї газети. І відтоді вона почала виходити тричі на тиждень. З об'єктивних причин траплялися перенесення в днях випуску, але 156 номерів передплатники отримували щороку.

Раніше я вже назвав тих штатних працівників, хто робив газету. Зрозуміло, тільки їхніх зусиль було замало, аби вона не тільки вчасно виходила, але й була змістовною, цікавою й корисною для передплатників. Зробити це допомагали позаштатні автори. Вже з перших днів найактивнішу участь у підготовці матеріалів для газети взяли Володимир Ілліч Жилінський, Уляна Іванівна Олексієнко, Іван Олексійович Лютий, Юхим Захарович Лівшиць, Іван Дмитрович Горпинич, Василь Олександрович Півненко і багато-багато інших. Досить сказати, що тільки впродовж першого місяця 224 автори надіслали до редакції 293 листи, 263 з яких було опубліковано.

Правди заради, потрібно сказати, що перші номери газети давалися дуже важко. Часто-густо підписувати її до друку доводилося вже за північ. І не тільки малочисленність кадрів була тому причиною. Давалися взнаки відсутність належного досвіду, недостатньо висока ділова кваліфікація. Та люди зносили це. Й не лише працівники газети. Дуже багато робили для того, щоб газета вчасно надходила до передплатників працівники друкарні. І насамперед лінотипістка Лідія Володимирівна Петренко, складальниці Лідія Миколаївна Конівець, Ольга Андріївна Кінева, особисто директор друкарні (нині покійний) Іван Михайлович Чередниченко...

З часом працювати стало легше — зміцніла матеріальна база редакції, а головне — штат поповнився кадрами. Далеко не всі вони відповідали високим вимогам, які життя, інтереси газети ставили перед журналістами, що вимагало постійно працювати у високому напруженні — одні або самі усвідомлювали це й шукали інше місце роботи, інших доводилося звільняти. Але більшість залишила в моїй пам'яті і в читачів найкращі спогади.

Першим дипломованим журналістом в редакції нашої газети став Іван Іванович Нежижим. Що газетяр він здібний — факт незаперечний. В цьому пересвідчується кожен, хто читає районну газету, де І. І. Нежижим працює й зараз.

Григорій Іванович Лютий у штаті редакції перебував зовсім небагато часу. Але не буде перебільшенням сказати, що на газету він трудився відтоді, як вийшов на самостійну стежину й до обрання його головою обласної організації Національної Спілки письменників України. Спочатку Г. І. Лютий виступав як автор віршованих творів, я потім очолив літстудію й багато років вів щомісячну літературну сторінку "Калинова сопілка".

Впевнений, що багато гуляйпільців, особливо старшого й середнього віку, пригадають багато що з написаного Павлом Петровичем Трояном, Миколою Миколайовичем Бондаренком (нині обидва вони покійні), Воло-

димиром Володимировичем Білим. Всі вони свого часу в різні періоди працювали заступниками редактора, а потім були рекомендовані редакторами газет в інші райони. Заступниками редактора певний час працювали Валентина Михайлівна Ніколенко, Іван Кирилович Кушніренко та Микола Іванович Міщенко, завідуючими відділами — Федір Федорович Ільченко (нині покійний), до виходу на пенсію — Федір Іванович Бобошко. Василь Антонович Закарлюка. Недовго трудилися на газету Олександр Олександрович Михайлюта та Людмила Миколаївна Губар, але зробили для неї чимало.

Дехто може зауважити: чи не багато змін. На перший погляд такі мають рацію. Але тільки на перший. Я вже говорив, що три заступники редактора виросли до редакторів газет, В. М. Ніколенко, педагог за освітою, перейшла працювати заступником директора середньої школи. О. О. Михайлюта взяли до штату обласної газети, Л. М. Губар після закінчення факультету журналістики Київського держуніверситету працювала редактором багатотиражної газети "Першотравневець" у Бердянську, куди переїхала разом з батьками. До речі, працюючи в редакції, вищу журналістську освіту в КДУ здобули М. І. Міщенко та В. А. Закарлюка.

На рахунку газети за 25-річчя, про яке йдеться, багато цінних почиань і здобутків. Взяти хоча б організацію робсількорівського рейду — перевірки якості роботи трудових колективів, виробничих підрозділів чи взаємодопомогу колективів тракторних бригад, висвітлення найважливіших господарських кампаній... Та хіба про все розповіси!

Але було й чимало промахів, упущень. Зокрема, не завжди настійно й цілеспрямовано велася робота з робсількорівським активом, газета часом втрачала аналітичність і перспективність, які вкрай необхідні періодичному виданню. Інколи задовольнялася досягнутим.

Тому дуже хочеться, щоб "Голос Гуляйпільці" — спадкоємець "Зорі комунізму" не повторив недоробок свого попередника. Зрозумійте, що краще вчитися на помилках когось, ніж виправляти власні.

Успіхів вам!

У редакції газети "Зоря комунізму" працювали у різні роки відповідальним секретарем Петро Іванович Дашевський, завідуючими відділом сільського господарства Григорій Онуфрійович Пурик, Федір Федорович Ільченко, Юрій Миколайович Мірошніченко, Федір Іванович Бобошко, кореспондентами Алла Самійлівна Пузанова, Олена Григорівна Курасова, Анатолій Петрович Лапін, машиністками Галина Шаповал, Світлана Томчук, Людмила Кізіленко (Курман), бухгалтерами Галина

Андріївна Ляшенко, Любов Максимівна Чайка, Людмила Михайлівна Ляшенко, Катерина Трохимівна Маляревич. У 80-х роках минулого століття в газету прийшли кореспондентами Валентина Іванівна Красовська, Валентина Михайлівна Булгак, Тамара Вікторівна Дорогобід, Микола Іванович Піхачик, Валентина Василівна Максецька (Бережна).

1 січня 1966 року "Зоря комунізму" повідомляла, що військовий комісар М. Г. Губар вручив ювілейні медалі "XX років перемоги у Великій Вітчизняній війні 1941-1945 рр." працівникам редакції районної газети і друкарні Федору Івановичу Кущу, Дмитрові Артемовичу Литвиненку, Григорію Онуфрійовичу Пурику, Іванові Михайловичу Чередниченку та Іванові Павловичу Трояну.

25 жовтня 1990 року районна газета "Зоря комунізму" надрукувала спогад "Незабутні" про колег — журналістів Івана Івановича Нежижима.

— Написав заголовок і перо зупинилося, — пригадував він. — А думки понеслися ген-ген, у квітневі дні шістдесят п'ятого року. Тієї весни подала свій голос відроджена районка, котра прибрала нинішнє ім'я — "Зоря комунізму", відродженого тоді району. Ось в такий заклопотаний для газети час влився і я в ще до кінця не сформований колектив.

Господарями становища були, звичайно, місцеві журналісти. Їм і рідні стіни — в поміч. І, мабуть, ентузіазм, народжений тим, що відтепер і на Гуляйпільці є своя трибуна, з котрої вони мають вести мову про насущні проблеми сьогодення.

Одним з перших, з ким мені довелося познайомитися був заступник редактора П. П. Троян. Щоразу вражав оптимізм Павла Петровича, а він у нього завжди перехлюпувався через вінця. Я вже знав, що ця людина, перш ніж взятись за журналістське перо, пройшла через серйозні життєві терни. Підлітком скуштував гіркоту рабської неволи у фашистській Німеччині. Опісля здобув робітничий фах на заводі "Червоний металіст" — токарював, перекирвав стахановські норми — і про це писала районка. А потім у нього виникло бажання і самому спробувати розповісти про ударників п'ятирічки, героїв трудових звершень.

Ось тут молодого виробничника і запросив до співпраці в районці досвідчений газетяр Дмитро Артемович Литвиненко, котрий тоді очолював редакційний колектив.

Згодом у П. П. Трояна були кореспондентська праця в газеті і районному радіомовленні, пізніше він — інструктор райкому партії. І знову газетярська діяльність впродовж багатьох років. Добрий слід Павло Петрович лишив і в серцях трудящих сусіднього Пологівського району, де тривалий час редагував "Радянське село".

Дещо суворим на виду був відповідальний секретар районки Ф. І. Куц. А торкнись його душевних струн і Федір Іванович неспізнано змінювався. До педантичності суворим у роботі був. Чесним. Вражала комуністична переконаність цієї людини. Він так вірив у справедливу ленінську справу!

Ф. І. Куц та Д. А. Литвиненко були для мене "зубрами" газетярської справи, історією партійної преси в районі. Обоє прилучалися до неї ще в довоєнний час. Росли, вчилися, нове життя з обіймами брало в своє лоно найактивніших, відданих.

З якою цікавістю ми слухали про діяльність сільчан того часу, де часто "вів соло на першій скрипці" серед дорожнянців Федір Куц... Праця в районній газеті, спілкування з молодими письменниками-земляками і співпраця з Василем Лісняком і Михайлом Гайдабурою допомогли йому зробити вирішальний вибір, на все життя. А терло життя Ф. І. Куца таки добре. Тяжке фронтове поранення, інвалідство. І хоч спішився червоний кіннотник, та любов і повага до коней у нього залишилася до кінця. Він годинами міг розповідати, ілюструючи матеріали з альбомів, про цих дивовижно олюджених тварин... А скільки знав цікавого Федір Іванович про художників, бо й сам захоплювався малярством.

Кажуть, краєзнавство на Гуляйпільці започаткував Ф. І. Куц. І біля джерела районного краєзнавчого музею стояв із своїм ентузіазмом саме він. Було, щоденно хтось та заходив до редакції "на сповідь" до нашого історика. І ті спогади старожилів ретельно записував до журналу газетяр. Був час, коли Ф. І. Куц постраждав через недоречність з прізвиськом "вождя всіх народів", і довелось розпрощатися з газетою. Але життя реабілітувало його...

Мені більше імпонувало спілкування з Д. А. Литвиненком — кореспондентом-радіоорганізатором районного радіомовлення. А прилучився до журналістики він ще до війни. Понад тридцять років щоденних турбот віддано їй (починав з політвідділівської газети, потім — праця в районі: літпрацівником, заступником редактора, редактором).

Якось завітав до народного історико-краєзнавчого музею і на одному із стендів його мою увагу привернув незвичайний експонат: під склом висіли домотканні рядняні штани. Як повідомив екскурсовод, в молодості носив, у них виріс Дмитро Литвиненко. "Так ось в чім йшли на штурм старого, опановували науку наші діди"... — навіювались думки. (До речі, з легкої руки автора цих рядків до Дмитра Артемовича назавжди "прилипло" слівце "радіодід", та він і не ремствував на це).

Я бачив у нього книги з дарчими автографами Юрія Яновського, Василя Лісняка, Олеса Гончара, Володимира Сосюри. Це йому вивіряв щойно народжені строфи наймолодший тоді з династії гуляйпільських літераторів Василь Діденко...

Щасливою у нього була комсомольська юність. Дні — сповна віддані праці, громадській справі, вечори — сцені: репетиції, вистави, концерти. Як найдорожчу реліквію Дмитро Артемович зберігав бандуру роботи відомого народного умільця Гладуліна. Руки аматора торкалися срібних струн інструмента, і вони озивалися то журною козацькою піснею, то стрімким танком...

— А ось, поглянь, на оцю штуковину, — якось в гостях показав мені телефонну мембрану Дмитро Артемович. — На згадку відкрутив з телефону в імперській канцелярії Гітлера, і свій автограф лишив на рейхстазі...

Так поставив останню крапку у війні з фашизмом воїн, газетяр-комуніст з Гуляйпілья, і заспішив до любимі справи літописця героїчних буднів тих часів. Репортерські пошуки Дмитра Артемовича не знали меж, а він — утоми.

Закономірним вінцем довгого творчого життя партійного журналіста Д. А. Литвиненка стало звання "Заслужений працівник культури УРСР". А в моїй пам'яті він назавжди лишився невгамовним і щедрим на жарт (недарма був частим автором публікації "Макара Жигала"). Це був справжній кладезь премудрості. Було, ніхто швидче за Дмитра Артемовича не запропонує низку "свіжих" заголовків, рубрик, шапок. І все це експромтом. Як кажуть, в журналістській кухні, він був своєю людиною...

Незабутні товариші "по зброї". Ми і сьогодні прагнемо писати правду життя — одвічний закон партійної преси. Ми з ними завжди вірні цьому заповіту.

У грудні 1968 року водієм редакційної автомашини "Москвич-408" (червоний) став працювати Василь Миколайович Будко, який зарекомендував себе класним спеціалістом, готовим по першому сигналу вирушати в господарства за матеріалами для газети.

У 1982 році редакція отримала машину УАЗ-469, яка вже побувала в бувальцях, і, як завжди, Василь Миколайович тримав її у постійній готовності до виїзду на редакційне завдання.

У кінці серпня 1992 року В. М. Будко перейшов на іншу роботу, але завжди з теплотою згадує роки праці в редакції.

"Друзі мої — газетярі, сількори, поліграфісти", — так назвала свої спогади колишній працівник газети, ветеран війни і праці К. С. Файрушина:

— У газети, як і в людини, є свій ювілей. Ось і районці виповнилося 60 років. Вона дорога мені тим, що довелося бути серед творців газети, скуштувати нелегкого журналістського хліба.

А прийшла я в районну газету в 1954 році (тільки газета почала виходити на 4-х сторінках). Складним був по-своєму час. Транспорту в редакції не було, фотографії постачали в газету то редактор Д. А. Литвиненко, то заввідділом П. П. Троян. Але й по сьогодні залишилися теплі споми-ни про спеціалістів управління сільського господарства, які часто заходили до редакції, запрошували до поїздок у господарства району. Тодішні головний агроном О. О. Хохотва, зоотехнік Ш. Ш. Чаусовський, ветлікар В. М. Кошовий вважали своїм обов'язком поділитися передовим досвідом на сторінках газети. І я неодноразово була свідком як, розповідаючи про свої успіхи, селяни називали прізвища спеціалістів, які дали змогу стати передовиками.

Слід додати, що активними дописувачами до газети були й колгоспні спеціалісти такі, як головні агрономи І. І. Єна, П. Д. Костенко, М. І. Карпенко, М. М. Мавроді, керуючий відділком В. Л. Столяренко. А І. П. Мартиненко (майбутній Герой Соціалістичної Праці) не писав у газету, але ніколи не шкодував часу, аби детально розповісти про своїх товаришів по праці, про технологію успіхів.

Думаю, як і зараз, так і 35 років тому, коли я працювала, і 60, коли вийшов перший номер газети, журналісти вбачали свою роль в тому, щоб допомогти партійним, радянським і господарським органам згуртувати людей, спрямувати їх зусилля на розв'язання складних завдань.

Не можна не згадувати добрим словом завідуючих відділами П. П. Трояна і Ю. В. Кириченка (пізніше вони очолять райгазети в Пологах і Оріхові), кореспондентів Г. Д. Заброду і Г. Г. Прихідька. А які майстеровиті люди трудилися в друкарні — складальники М. П. Діденко, О. І. Руденко, М. Ю. Калайджі, Н. І. Рубан, О. А. Кінева, К. Д. Гончаренко, Л. М. Конівець, Л. Г. Калугіна, друкарі О. М. Дроздова, Н. М. Друян. Разом з колективом редакції вони переживали, віддавали частину самих себе кожному номеру газети.

Я дуже далека від думки, що ось тоді ми робили, ось тоді мали наслідки, тоді була популярна газета. Безперечно, було багато такого, що й нині заслуговує уваги. Але в ті часи стояли дещо інші вимоги. Але головним для газети й сьогодні залишається проблема згуртування всіх здорових сил суспільства, втілення в життя принципів соціальної справедливості. Нічого сподіватися на диво. Тільки спільна, сумлінна і чесна праця може бути виміром результатів роботи на будь-якій ділянці.

Важливо добиватися, щоб збагачувався духовний світ наших людей, підвищувалася їх освіченість і загальна культура. Бо найдорожчий капітал всього суспільства — це широта поглядів, знання і творче мислення.

Вітаючи сьогоднішніх і колишніх газетярів, робітників, поліграфістів з 60-річним ювілеєм райгазети як колишня колега, бажаю їм творчих успіхів і нових пошуків. Щоб вони разом з читачами з усією відповідальністю і совістю робили кожен номер нашої газети.

З січня 1979 року було звільнено з роботи в редакції кореспондента Миколу Івановича Міщенка у зв'язку з переходом на іншу роботу (інструктором у райком партії).

У зв'язку з виробничою необхідністю 1 вересня 1979 року І. К. Кушніренка було переведено на посаду кореспондента відділу сільського господарства, а Любов Петрівну Шепель тимчасово прийнято на посаду кореспондента відділу масової роботи. З першого жовтня її переведено на посаду друкарки, а на посаду кореспондента відділу масової роботи і листів прийнято Красовську Валентину Іванівну.

З 11 серпня 1980 року у зв'язку з хворобою завідуючого відділом сільського господарства Ф. Ф. Ільченка І. К. Кушніренка призначено виконуючим обов'язки завідуючого відділом.

Наказом від 19 серпня 1980 року у зв'язку зі смертю Федора Федоровича Ільченка було залишено І. К. Кушніренка виконуючим обов'язки завідуючого відділом сільського господарства.

1 жовтня 1980 року на посаду кореспондента відділу сільського господарства призначили випускника Київського державного університету Олександра Олександровича Михайлюту.

Отже, на роботу в редакцію газети "Зоря комунізму" прийшли працювати:

- ТРОЯН Надія Миколаївна — 31 березня 1965 року,
- НЕЖИЖИМ Іван Іванович — 10 квітня 1965 року,
- ЗАКАРЛЮКА Василь Антонович — 6 травня 1965 року,
- ПУЗАНОВА Алла Самійлівна — липень 1965 року,
- ДАШЕВСЬКИЙ Петро Іванович — 1 серпня 1966 року,
- БУДКО Василь Миколайович — 23 грудня 1968 року,
- ЗІНОВА Любов Григорівна — 1 листопада 1970 року,
- ІЛЬЧЕНКО Федір Федорович — 1 вересня 1974 року,
- БІЛИЙ Володимир Володимирович — 1 жовтня 1975 року,
- ЛЯШЕНКО Галина Андріївна — 28 липня 1976 року,
- КУШНІРЕНКО Іван Кирилович — 7 вересня 1976 року, ✓

- **КИЗИЛЕНКО Людмила Вікторівна** — 12 квітня 1977 року,
- **КРАСОВСЬКА Валентана Іванівна** — 9 жовтня 1979 року,
- **ЧАЙКА Любов Максимівна** — 2 листопада 1982 року,
- **ТОМЧУК Світлана Михайлівна** — 2 вересня 1982 року,
- **БЛИЗНЮК Галина Миколаївна** — 13 квітня 1981 року,
- **БЕРЕЖНА Валентина Василівна** — 4 червня 1984 року.

"Звідси починається ріка" — таку назву мали спогади про перші кроки в Гуляйпільській районній газеті "Зоря комунізму" редактора Новомиколаївської районної газети "Наше життя", члена Національної Спілки журналістів України Володимира Володимировича Білого, опубліковані у "Голосі Гуляйпільця" 21 жовтня 2000 року:

— Зозуля відкувала 70. Багато це чи ні? Для газети це ще дитинство. А для людей, які працювали в ній — багато.

Тісний зв'язок з газетою започаткований в кінці 50-х, коли редагував стіннівку "Хімік" і оволодівав азами журналістики у школі робсількорівського активу, яка функціонувала при редакції тодішньої газети "Сталінським шляхом".

На професійній основі почав працювати з 1 жовтня 1975 року на посаді заступника редактора. Десь через 1-1,5 місяця залишився на господарстві (редактор пішов у відпустку). Перший самостійний номер. Взяв відтиск з друкарської машини, а руки тремтять, коректор Надія Миколаївна Троян питає: "Що Володимире Володимировичу, боязково?" Нічого не відповів. мовчки написав "До друку". Та тільки незнайомим показався власний почерк. Екзамен витримав. До повернення редактора з відпустки ніяких зривів. І я вдячний колективу, який підтримав молодого заступника.

Це і пунктуальний Петро Іванович Дашевський, і ввічливий та доброзичливий Федір Федорович Ільченко, і гуморист Василь Антонович Закарлюка, і замкнутий в собі Іван Іванович Нежижим і, звичайно, здавалось би, завжди непробивний редактор Володимир Омелянович Скорик.

Газета була популярною серед населення. В цьому заслуга колективу, який робив її цікавою з допомогою робсількорівського активу. А таких ентузіастів, фанатів, як Володимир Ілліч Жилінський, було багато.

Гуляйпільська районка була справжньою кузницею кадрів. Покійні (нині) Павло Петрович Троян та Микола Миколайович Бондаренко очолили Пологівську та Чернігівську районні газети. Вихованець газети Олександр Михайлюта — секретар НСЖ України. В газеті проходив першу практику студент факультету журналістики Київського держуніверситету

Олександр Скрипник. Нині він керівник прес-служби Служби Безпеки України. Всіх не перелічиш.

Всього було за сім років роботи в газеті. Та в пам'яті залишаються кращі епізоди.

Відрадно, що газета, попри всі труднощі, живе. Живе колектив. Хіба що лише з тією різницею, що в 70-х переважала сильна стать, а нині верх бере матриархат.

Від усієї душі бажаю газеті довголіття, колективу — міцного здоров'я, благополуччя, єдності, творчого натхнення, гострого пера.

Я з вами, шановні газетярі "Голосу Гуляйпільця". Бо це і моя газета. Вона перша і залишиться нею на все життя.

Третього жовтня 1991 року на зміну районній газеті "Зоря комунізму" прийшов "Голос Гуляйпільця". Редактором її сесія районної Ради затвердила на альтернативній основі Івана Кириловича Кушніренка, тепер одного з авторів даної книжки, а тоді (як називали деякі гарячі голови) "партократ", що з редакції був "мобілізований" на партійну роботу, а до того з 7 вересня 1976 року по 28 грудня 1988 рік пройшов у районній газеті творчий шлях від кореспондента до заступника редактора. Отже, з жовтня 1991 року Гуляйпільська районна Рада народних депутатів вирішила: "Затвердити редактором районної газети Кушніренка Івана Кириловича, 1947 року народження, має вищу освіту, закінчив факультет журналістики Львівського держуніверситету".

На посаду заступника редактора було призначено Володимира Омеляновича Скорика, на якій він працював до березня 1992 року. В кінці того року вийшов на пенсію.

На посаду завідуючого відділом сільського господарства і економіки у грудні 1991 року редактор прийняв Анатолія Петровича Лапіна, газетяря зі стажем, якого після В. О. Скорика було поставлено заступником редактора газети "Голос Гуляйпільця".

З перших днів новою названої газети продовжували працювати: відповідальним секретарем — Валентина Василівна Бережна, завідуючими відділами: оргмасової роботи — Іван Іванович Нежижим, соціальних проблем і рад — Тамара Вікторівна Дорогобід, культури і роботи з молоддю — Валентина Михайлівна Булгак (два останні відділи утворилися після реорганізації структури редакції), фотокореспондентом — Людмила Миколаївна Гринь, завідуючим відділом радіоінформації — Василь Антонович Закарлюка, коректором — Валентина Іванівна Красовська, бухгалтером — Любов Максимівна Чайка (невдовзі потому звільнилася), друкар-

кою — Світлана Михайлівна Томчук, водієм — Василь Миколайович Будко, техпрацівником — Галина Миколаївна Близнюк.

У 1996 році після виходу на пенсію В. А. Закарлюки завідуючим відділом радіоінформації газети і на півставки фотокором став Петро Дмитрович Бережний. У 2002 році відділ став самостійним. Потім було утворено комунальне підприємство "Радіо Гуляйпільля". Директором його залишився П. Д. Бережний.

Після Л. М. Чайки бухгалтером редакції працювала Валентина Миколаївна Боровська, а потім — Оксана Іванівна Помилуйко (Каретник).

У зв'язку з технічною неможливістю виготовлення кліше було скорочено посаду фотокореспондента, а через фінансові труднощі — друкарку, технічку. Через певний час посади друкарки і технічного працівника поновили у штатному розписі редакції і до цих обов'язків приступили відповідно Тетяна Гордіївна Білай і Людмила Олександрівна Власова. Останню замінила Любов Іванівна Федоренко.

Коли В. М. Будко перейшов на іншу роботу, водієм редакційної автомашини "Таврія", яку отримали у травні 1992 року, став Володимир Миколайович Резніков, далі — Ігор Григорович Каретник, а після нього — Віктор Іванович Міщенко, далі — Олександр Валерійович Кузьмін.

7 листопада 2000 року Івану Івановичу Нежижиму виповнилося 65 років. Найсердечніші вітання з нагоди ювілею завідуючого відділом оргмасової роботи опублікували колеги, де є такі слова:

"Ваше життя тісно пов'язане з газетою, в якій Ви пропрацювали майже чотири десятиріччя. Своїм журналістським словом Ви утверджуєте віру у краще майбутнє, виховуєте любов до рідного краю, почуття патріотизму, повагу молоді до старшого покоління. Ваша натхненна творча праця заслуговує на глибоку шану і велику повагу. Уклін Вам за чесний труд і щирі побажання плідних ужинок на газетярській ниві, наснаги у нелегкій творчій праці, міцного здоров'я і гарного настрою на кожен день.

*Нехай літа лиш добрий спомин мають,
А щастя пламеніє від людей,
Земний уклін, найкращі побажання
Шлемо Вам у знаменний ювілей.
Хай доля сміється осінньої днини,
А дні удачами та успіхом цвітуть.
Нехай червоні ягоди калини
Щасливо освятують путь."*

Не забув про ювілей наставника і секретар Національної Спілки журналістів України Олександр Олександрович Михайлюта, який надіслав з Києва таке вітання:

"Івану Івановичу Нежижиму з нагоди ювілею!

Гадаю, озираючись на минуле, Іван Іванович Нежижим не жалкує, що доля покликала його у столицю степів і він полюбив Гуляйполе. Гуляйполе полюбило його. І це — найвища нагорода, коли тебе поважають звичайні люди: хлібороби, вчителі, лікарі, ветерани воєн...

Іван Іванович Нежижим — то яскрава сторінка у культурному житті району, Гуляйполя, якому він присвятив майже сорок літ свого життя і роботи. Без перебільшення можна сказати, що його знають у кожній хаті, у кожному гуляйпільському селі, чекають його слова у "Голосі Гуляйпільля".

Роки були різними. Зазнав журналіст не лише шани читачів, творчих успіхів, а й утисків і переслідувань місцевого компартійного режиму, що позбавляв його місця в редакції, несправедливо піддавав хулі.

Та сила правди перемогла. Вже в суверенній Україні Національна Спілка журналістів визнала його лауреатом всеукраїнського конкурсу "Золоте перо".

Пригадую, колись на сторінках райгазети І. І. Нежижим вів рубрику "Добре слово про добрих людей" (можливо, вона є й тепер?). Сьогодні ж час сказати добре слово про Нежижима. Бо людина він справді добра, чуйна, чесна, працююча, благородна. Професіонал. Історія "Голосу Гуляйпільля" без його імені просто неможлива.

Здоров'я Вам, наснаги, дорогий Іване Івановичу!"

Як не жаль, але літа не стоять на місці. Погіршилося здоров'я і у Івана Івановича Нежижима. Тому 16 січня 2004 року він пішов на заслужений відпочинок, а на посаду завідуючого відділом оргмасової роботи взяли студентку Запорізького держуніверситету Тетяну Олексіївну Галушку (Велику), яка невдовзі пішла у декретну відпустку, тимчасово її обов'язки як завідділом виконувала В. І. Красовська.

А 1 березня 2004 року у читальному залі бібліотеки для дорослих відбулося вшанування ветерана-журналіста, завідуючого відділом організаційно-масової роботи редакції районної газети "Голос Гуляйпільля" Івана Івановича Нежижима.

Шлях у журналістику його почався у січні 1960 року на Київщині, з квітня 1965 року — він у Гуляйпільській районній газеті завідуючий відділом листів і масової роботи.

Непомітно, день за днем, від кореспонденції до кореспонденції, від зустрічі з ветеранами війни і праці, юнаками, які йшли до армії і поверталися додому, збігали дні, роки невтомної творчої праці. Колись чорне волосся вкрив іній життя, але перо не тупилося, а з-під нього народжувалися нові і нові матеріали, які із задоволенням читали передплатники тепер уже газети "Голос Гуляйпільця".

Про невтомну, чесну працю газетяра тепло говорили член Національної Спілки письменників України Любов Геньба, заступник голови районної державної адміністрації П. П. Науменко, редактор районної газети "Голос Гуляйпільця" І. К. Кушніренко, секретар правління Національної Спілки письменників України О. О. Михайлюта.

Павло Павлович зачитав і вручив І. І. Нежижиму Грамоту від голови районної державної адміністрації, подякував за багаторічну сумлінну роботу в районній пресі, а Олександр Олександрович теж вручив Грамоту, грошову винагороду від Центральної Ради профспілок журналістів України.

Про відомого на Гуляйпільці журналіста та співпрацю з ним розповіли і районний військовий комісар підполковник М. А. Борисенко, заступник голови районної організації ветеранів П. І. Доля і побажали йому міцного здоров'я.

Ветерана праці вітали також самодіяльні артисти районного Будинку культури Анатолій Лютій, Марія Литвиненко і Ніна Григурок.

— Давайте говорити людині приємне, коли вона це чує сама, — бажали учасники урочистого зібрання.

І дійсно, давайте!

У квітні 2004 року голова Запорізької обласної державної адміністрації нагородив редактора районної газети "Голос Гуляйпільця" Івана Кириловича Кушніренка регіональною медаллю "За заслуги перед Запорізьким краєм".

5 червня 2004 року, напередодні Дня журналіста, завідувача відділом соціальних проблем і рад, член Національної Спілки журналістів України Тамара Вікторівна Дорогобід підготувала матеріал "Журналістика — це стан душі". Варто її прочитати:

— Нелегка журналістська ноша. Щодня в пошуку, і щодня з людьми — то листи, то дзвінки, то зустрічі. А коли сідаєш писати за стіл, стараєшся, як би його цікавіше, дохідливіше розповісти про ту чи іншу подію. Не приховуємо, бувають і у нас "проколи", помилки, непорозуміння, бувають і незаслужені образи. А бувають і приємні дні, коли

відчуваєш, що ти допоміг людині, розрадив її у тяжку хвилину, коли потрапляють до пошти листи вдячності журналістам. У наш святковий професійний день ми їх сприймаємо як подарунок, бо наше свято — це ваше свято, шановні читачі, бо працюємо ми для вас і пишемо для вас.

Ми вдячні, що майже чотири тисячі передплатників серед інших газет надають перевагу районці. Але ми добре розуміємо, що передплатників могло б бути й більше, якби випускалась газета на сучасному поліграфічному рівні. Техніка, на якій сьогодні набирається і друкується газета, морально і технічно застаріла. Та сподіваємося на допомогу видавців.

Та не будемо сьогодні про сумне, адже у журналістів завтра — професійне свято, тому дозволю собі сказати декілька теплих слів про колектив редакції районної газети. Доброзичливу, творчу атмосферу в редакції заклав ще колишній редактор нині пенсіонер Володимир Омелянович Скорик. Його справу ось уже 13-й рік продовжує Іван Кирилович Кушніренко, котрий пройшов усі сходинки творчої кар'єри (у доброму розумінні слова). До того ж, окрім творчої журналістської та організаторської роботи керівника, він знаходить час і для занять літературною діяльністю: пише вірші, оповідання, публіцистичні твори. З-під його пера вийшло 16 збірок.

У будь-яку хвилину Іван Кирилович може покласти і на свого заступника Анатолія Петровича Лапіна, який працює в нашому колективі ось уже 13 років.

Для деяких наших колег нинішній рік є ювілейним. Двадцять років віддала роботі, в колективі редакції відповідальний секретар, доброзичлива, чуйна, завжди ладна прийти на допомогу Валентина Василівна Бережна. У нинішньому році відзначить 25-річний ювілей трудової діяльності у районці коректор, заввідділом Валентина Іванівна Красовська.

Десять років минає з тих пір, як працює друкаркою Тетяна Гордіївна Білай. Це з її легкої руки виходять до друку всі привітання, оголошення, рекламні матеріали.

Читачам районки добре відоме й ім'я заввідділом Валентини Михайлівни Булгак, котра висвітлює проблеми молоді та сім'ї.

Напередодні професійного свята не можна не згадати добрим словом наших ветеранів, у яких я вчилася майстерності, доброзичливості, комунікабельності. Серед них — І. І. Нежижим, Ф. І. Бобошко, В. А. Закарлюка, К. С. Файрушина.

Імена бухгалтера О. І. Каретник, водія В. І. Міщенко, кур'єра Л. І. Фе-

доренко невідомі широкому загалу, але в успіхах редакції є і їхня вагома частка.

Говорячи сьогодні про колектив редакції, не можна не згадати працьовитий колектив районної друкарні (директор М. М. Азаров). Ми вдячні лінотипістам В. М. Семенюті. А. В. Онищенку, метранпажу Т. П. Дерев'янку, друкарці Н. А. Воропаєвій, наладчику, майстру "золоті" руки М. П. Домашенку та іншим.

Вдячні і нашим постійним дописувачам: краєзнавцю В. І. Жилінському, робору М. Ф. Поповичу, заступнику голови районної організації ветеранів П. І. Долі, голові районної спілки соціального захисту інвалідів А. П. Гречихіну, керівнику клубу "Патріот" О. В. Іщенко, директору Червоненського НВК І. В. Артюх, старшому бібліотекарю дитячої районної бібліотеки О. П. Старокоженко, начальнику районного управління юстиції О. Г. Борту, заступнику начальника УПСЗН О. М. Сторожук та багатьом іншим за допомогу у підготовці матеріалів.

Окремо треба сказати про наших добрих друзів і постійних спонсорів: народного депутата України О. М. Пеклушенка, генерального директора ТОВ "Еталон", депутата облради, секретаря райкому СДПУ(О) О. І. Дудку, голову районної організації Партії регіонів О. Ф. Новікова, директорів товариств "Україна" М. Г. Тимофієва, "Батьківщина" В. В. Савовського, "Перемога" Л. В. Горпинича, ЗАТ "Агронива" М. М. Новохатка, голову районної організації Аграрної партії України А. М. Тимошенка, допомога яких є для нас доречною і відчутною.

Коротко розповісти про колектив редакції я наважилася саме напередодні Дня журналіста. Думаю, що це цілком виправдано на свято. У будні про товаришів по перу писати якось не прийнято.

Із святом вас, колеги!

З нагоди Дня державної служби 23 червня 2004 року голова районної державної адміністрації своїм розпорядженням нагородив регіональною медаллю "За заслуги перед Гуляйпільським краєм" редактора районної газети "Голос Гуляйпілья" Івана Кириловича Кушніренка та Почесною грамотою — завідувачу відділом соціальних проблем і рад Тамару Вікторівну Дорогобід.

У кінці жовтня 2005 року районній газеті "Голос Гуляйпілья" виповнилося 75 років. З нагоди цієї дати привітання колективу редакції надіслали голова районної ради і голова райдержадміністрації, народний депутат України О. М. Пеклушенко, голова профспілки "Журналіст України", член ради Національної Спілки письменників України О. О. Михайлюта. Прочитаємо привітання "Газеті столиці степів" Олександра Михайлюти:

"Привіт тобі, зелене Гуляйполе..." — так колись написав видатний український поет Володимир Сосюра про наше рідне місто. І ці рядки я читав з великою гордістю, і працюючи в рідній мені газеті "Зоря комунізму", і намагався писати про людей нашого району правдиво, чесно і відкрито, щоб і через 100 літ не було соромно. Це, були нариси про Героя Соціалістичної Праці Івана Мартиненка, про героя Брестської фортеці Івана Тихого, і про молодого передового комбайнера Олександра Дерев'янка та десятків інших дорогих мені гуляйпільців. А була і нищівна критика на адресу тих, хто керував недолуго, і внаслідок такого поганого керівництва страждали сотні підлеглих. Так мене вчили видатні українські журналісти, так зі мною погоджувався один з кращих редакторів районних газет України Володимир Скорик, за що отримував немало "шишок" від тодішнього керівництва. Але ми були праві: треба писати правду, правду і ще раз правду.

У цьому зв'язку не можу не згадати добрим словом провідного журналіста Івана Нежижима, своєрідного Василя Закарлюку, непокірного тодішній системі мого завідувача відділом Федора Ільченка, видатного нашого краєзнавця Володимира Жилінського, фотокора першої руки Юлія Тура...

Ми робили газету, яка звучала на всю Україну. Нехай, вона звучить і надалі своїм високим професіоналізмом і неупередженістю перед будь-ким. Хочу сьогодні побажати колегам, редактору Івану Кушніренку, з ким ми з'їли в ті давні часи немало солі, бути правдивими і сміливими, бути об'єктивними і чесними, і читачі вас підтримають. Гуляйпільцям же, яких я поважаю і люблю всім серцем, побажаю у день 75-річчя газети підтримувати "Голос Гуляйпілья", газету столиці степів своєю передплатою, своїми листами, своєю активною участю, у громадському житті району. Буде газета — буде район, ніякі реформи нехай не загрожують ліквідації нашого славного Гуляйполя. І в цьому — я весь з вами!

"Гострого пера вам, колеги!" — побажав рідному колективу журналістів В. О. Скорик, редактор "Зорі комунізму" 1965-1991 років, член Національної Спілки журналістів України.

Про своє співробітництво із районною газетою розповідали голова первинної ветеранської організації ТОВ "Агрофірма Зелений Гай", депутат райради П. І. Доля і краєзнавець В. І. Жилінський.

До ювілею редактор газети, член Національної Спілки журналістів України І. К. Кушніренко привітав "Зі святом вас, журналісти,

поліграфісти — всі друзі районної газети!" (газета 29 жовтня 2005 року). Ось що писав редактор:

У жовтні 1930 року до читачів вперше прийшла районна газета "Більшовик Гуляйпільщини". На жаль, коли вийшов перший номер, не вдалося виявити. А ось № 2 побачив світ 26 жовтня, у якому повідомлялося, що газета виходить двічі на п'ятиденку.

Редактором газети "Більшовик Гуляйпільщини" був Іван Іванович Андрющенко. В 1931 році вона 12 разів побачила світ, останній її номер пішов до читачів 6 лютого. З цього числа газета припинила своє існування, бо нашу територію включили до Чубарівського (Пологівського) району. "Окупація" тривала до кінця 1934 року.

З першого лютого 1935 року у Гуляйполі почала виходити районна газета "Сталінським шляхом" (наступниця "Більшовика Гуляйпільщини") — орган Гуляйпільського РПК і РВК.

Першим редактором газети "Сталінським шляхом" був Тарас Денисович Богачов. Він редагував її по січень 1936 року.

Другим редактором районної газети стала Галина Гаврилівна Шкода, наступним — Давид Григорович Богудлов (січень 1938-го по липень 1940-го року), його змінив Олесь Бабченко. У вересні 1941 року і до приходу німців у район газету "Сталінським шляхом" редагував С. Дроздов.

Перший номер районної газети у визволеному Гуляйполі побачив світ 6 листопада 1943 року, редагувала його Раїса Гнатівна Зінчик.

У різні роки колективи редакції районної газети, яка час від часу змінювала свою назву (була вона і "Більшовик Гуляйпільщини", і "Сталінським шляхом", і "До комунізму", і "Зоря комунізму", а з жовтня 1991 року — "Голос Гуляйпільця"), очолювали також Ф.Скрипник, Галина Іванівна Плясецька, Дмитро Артемович Литвиненко, Онисим Львович Біленький, Костянтин Лазарович Усипенко, Володимир Омелянкович Скорик.

Першими штатними працівниками редакції районної газети були Петро Пршута, Дмитро Литвиненко, Федір Куш, Михайло Гайдабура, Василь Лісняк, Дора Морозівська.

Багато сил та енергії віддали "районці" Катерина Файрушина, Павло Троян, Василь Закарлюка, Іван Нежижим, Микола Бондаренко, Володимир Білий, Петро Дашевський, Алла Пузанова, Юлій Тур, Федір Ільченко, Федір Бобошко, Микола Міщенко, Микола Піхачик (усіх назвати неможливо), Анатолій Лапін.

Сьогодні в нелегких фінансово-економічних умовах трудяться в редакції газети журналісти В. В. Бережна, В. І. Красовська, В. М. Булгак, Т. В. Борт, Т. О. Велика, технічні працівники О. І. Каретник, Т. Г. Білай, Л. І. Федоренко, О. В. Кузьмін.

Районну газету важко уявити без робсількорівського активу, який допомагав і допомагає робити її цікавою, читабельною. Впродовж десятиліть зі сторінок не сходили прізвища Героїв Соціалістичної Праці І. П. Мартиненка, Г. К. Коровки, працівників різних галузей народного господарства. Так, 14 листопада 1958 року у передовій статті "Вирощувати і виховувати кадри робсількорів" зазначалося: "Преса нашого району — районна газета "До комунізму," друковані багатотиражки, стінні газети — теж, як і вся преса, спирається у своїй роботі на кореспондентів із робітників, селян, трудової інтелігенції. Тільки авторський актив районної газети зріс у цьому році більш як на 60 чоловік і налічує зараз 326 робсількорів.

Саме листи таких активних, відомих уже нашим читачам робсількорів, як т.т. Гладка О. М., Мартиненко І. П., Мисліцький А. І., Зайцев О. І., Козаченко С. І., Волович О. П., Шкабарня В. І., Волошин С. С. та багато інших допомагали і допомагають нашій газеті якнайактивніше висвітлювати багатогранне життя нашого району, підносити на щит слави передових людей і пропагувати їх досвід..."

І до сьогодні в рядах активних помічників районної газети залишаються ветерани-робсількори В. І. Жилінський, М. Т. Клименко, Л. І. Коротков, М. М. Мавроді, І. П. Мірошниченко, П. І. Доля.

На сторінках районної газети в різні роки міцніли крила поетів і прозаїків В. Лісняка, М. Гайдабури, І. Азарова, М. Сіринька, В. Діденка, Л. Верьовки, Г. Лютого, О. Михайлюти, Л. Геньби, В. Куторницького, І. Сухаря, І. Доценка, Н. Квітки та інших.

У день 75-річчя не можна не згадати друзів поліграфістів та їх директорів В. І. Костяновського, І. М. Чередниченка, С. Г. Власенка, М. М. Азарова.

Чимало зробили для газети поліграфісти Л. М. Конівець, Л. І. Терновий, О. Г. Рябко, Н. М. Друян, В. О. Філіпченко, Р. Г. Воронкова, Л. І. Рубан, Т. П. Дерев'янка та інші. Сьогодні над газетними полосами "чаклюють" С. М. Богомолова, Н. А. Воропаєва, М. П. Домашенко. А щоб газета вчасно потрапила до читачів, нам допомагають працівники відділень поштового зв'язку. Тож у день 75-річчя вітаємо усіх наших друзів і помічників зі святом і бажаємо їм міцного здоров'я та успіхів у

праці. А колективу журналістів — творчого натхнення і точного слова у висвітленні нашого непростого сьогодення.

Як відзначила газета ювілей, "Голос Гуляйпільця" повідомляв 5 листопада 2005 року:

— Семидесятип'ятиріччя "Голосу Гуляйпільця" — визначна подія не лише для трудового колективу часопису, а й для всього району, бо увесь цей час видання виступало пристрасним літописцем історії розвитку району; його становлення, було діяльним і активним його учасником.

Свій ювілей колектив редакції відзначав скромно, у колі колег і друзів "районки".

Відкриваючи урочисте зібрання, редактор районної газети І.К.Кушніренко розповів про історію друкарської і газетярської справи в районі та про членів трудових колективів, які "чаклували" над газетними полосами.

— Історія нашої районки — це, перш за все, історія розвитку нашого Гуляйпільського краю, — сказав, звертаючись до журналістів, голова районної ради Є.Г.Коровка. — За ці 75 років з дня заснування газети змінювалась неодноразово її назва, змінювались колективи й редактори, і це цілком природно, засновники і видавці, але за суттю і змістом, газета завжди мала своє обличчя, була і є улюбленим виданням жителів району. Сподіваюсь і вірю, що так буде завжди. Вітаючи вас з прекрасною датою, бажаю всьому творчому колективу здоров'я, нових творчих успіхів і всього найкращого у вашій нелегкій, але потрібній справі.

Виконуючи доручення голови обласної ради З. Березовського, Євген Григорович вручив Почесну грамоту обласної ради редактору газети "Голос Гуляйпільця" І. К. Кушніренку за багаторічну, сумлінну працю, високий професіоналізм, активну громадську діяльність та з нагоди 75-річчя..

Потім голова районної ради нагородив Почесними грамотами районної ради за професійне вміння і багаторічну сумлінну працю та з нагоди ювілею заввідділами редакції Т. В. Борт, В. М. Булгак, а також колишнього редактора районки В. О. Скорика.

Приєднуючись до вітань голови райради заступник голови райдержадміністрації Т.І.Домбровська виконала почесне доручення голови райдержадміністрації і відповідно до його розпорядження вручила за багаторічну добросовісну працю, фахову майстерність регіональні нагороди — медалі "За заслуги перед Гуляйпільським краєм" заступнику редактора В. В. Бережній і заввідділом газети В. І. Красовській, а та-

кож ветеранам газети, нині пенсіонерам К. С. Файрушиній, Ф. І. Бобошку, А. П. Лапіну. Окрім цього, Тетяна Іванівна повідомила, що з нагоди 80-річчя місцевого радіомовлення райдержадміністрація виділила кошти на придбання аудіо-апаратури КП "Радіо Гуляйпільця".

Почесні грамоти редакції газети з рук І. К. Кушніренка отримали І. І. Нежижим, Т. Г. Білай, О. І. Каретник, Л. І. Федоренко, В. І. Жилінський, Л. І. Коротков та П. І. Доля.

Приємно констатувати, що пройшовши не одне випробування долі, незважаючи на труднощі, проблеми, газета вистояла, вижила, зберегла свою рідну мову, аудиторію відданих читачів і передплатників, які є нашою опорою і надією. І сьогодні ми пишемо для вас, думаємо за вас, і зі свого боку зробимо все, щоб ви не розчарувалися у нас.

В урочистостях з нагоди ювілею районки брали участь заступник голови райради Л.Ф.Богушко та відповідальні працівники райдержадміністрації.

Життя не стоїть на місці. Щодня перед журналістами "Голосу Гуляйпільця" виникають нові проблеми, котрі необхідно вирішувати творчо й оперативно.

Тож успіхів і удач вам, шановні колеги!

Іван Іванович АНДРЮЩЕНКО

(?)

Старий більшовик Іван Іванович Андрющенко на початку 1923 року був першим керівником сільськогосподарської комуні. З жовтня 1930 року по 10 лютого 1931 року він працював редактором Гуляйпільської районної газети "Більшовик Гуляйпільщини", а потім — редактором Оріхівської районної газети "Ленінським шляхом". У грудні 1932 року Іван Іванович — член райкому партії — опинився на лаві підсудних разом із групою партійних, радянських та господарських працівників Оріхівського району як "ворог партії і народу". Чим же був викликаний гнів Сталіна, що над оріхівцями вчинили розправу?

В судовому вироку записано:

"...Після вручення планів на місяць були надіслані уповноважені хлібозаготівлі, ці уповноважені пройнялися контрреволюційними саботажними прагненнями і не проводили роботу коло прийняття планів колгоспами та здачі хліба державі"

І. І. Андрющенко було засуджено разом з іншими членами райкому партії.

Тарас Денисович БОГАЧОВ

(?)

Першим редактором Гуляйпільської районної газети "Сталінським шляхом" став Тарас Денисович Богачов. Прийшов він у Гуляйполе у грудні 1934 року з політвідділу Пологівської машинно-тракторної станції, де редагував політвідділівську газету "Червоний тракторист".

24 лютого 1936 року пленум Гуляйпільського райкому партії обрав Т. Д. Богачова другим секретарем райкому партії.

Галина Гаврилівна ШКОДА

(?)

Галина Гаврилівна Шкода працювала заступником редактора районної газети "Сталінським шляхом" з дня її створення. З лютого 1936 року і до 24 квітня 1937 року вона очолювала редакцію районної газети. Подальша її доля нам невідома: чи вона перейшла на іншу ділянку роботи, чи впала під мечем сталінських репресій?

Онисим Львович БІЛЕНЬКИЙ

(1906-?)

Онисим Львович Біленький народився у 1906 році в селі Гуляйполі Олександрівського повіту Катеринославської губернії. Один з перших комсомольців 20-х років минулого століття. Працював у райкомі комсомолу (завідуючий відділом, секретар). У 1922 році — делегат другої Запорізької комсомольської конференції. Член КПРС з 1926 року.

Працював на партійній роботі, в редакції газети "Запорізька правда". Звідки направлений у березні 1955 року редактором Гуляйпільської

районної газети "Сталінським шляхом". На цій посаді до травня 1960 року редагував і її наступницю газету "До комунізму".

Онисим Львович Біленький більше двадцяти років життя віддав журналістиці. Після виходу на пенсію жив у місті Запоріжжі.

Василь Андрійович ЛІСНЯК

(1908-1963)

Василь Андрійович Лісняк народився 30 січня 1908 року в селі Вербовому Пологівського району Запорізької області в сім'ї бідного селянина. По закінченні школи в 1924 році почав працювати біля землі. Захоплювався малюванням. З 19 років пробує писати вірші.

В 1931 році вступив на робітфак Київського художнього інституту, по закінченні стає професіоналом-журналістом. Відтоді 28 років — у районній, військовій та обласній пресі. Працюючи в газетах, поет написав свої найкращі твори, які почав друкувати в 1932 році.

З 1932 року В. А. Лісняк працює в Пологівській районній газеті "Коллективні лани", спершу — кореспондентом, згодом — відповідальним секретарем. А з кінця 1936 року переходить в редакцію Гуляйпільської районної газети "Сталінським шляхом".

Тематика його кореспонденцій, статей, заміток, нарисів і оповідань різнопланова. Є тут розповідь про червоноармієця Миколу Лютого, колишнього колгоспника з артілі "Коллективіст" (нарис "Його школа"), депутатів місцевих Рад ("Депутати"), доярок і вчителів тощо.

Міцна і тепла дружба з'єднувала Василя Лісняка з Михайлом Гайдабурою. Адже народилися вони в одному селі, навчалися і закінчили один і той же навчальний заклад, Михайло Денисович "переманив" Василя Андрійовича у Гуляйпільську районну газету. На її сторінках друкували спільні матеріали.

В. А. Лісняк був членом літературного гуртка, що діяв при редакції газети з 1935 року. Він багато сил і енергії віддавав поетам-початківцям, листувався з ними, робив огляди їх творів.

За час роботи в Гуляйпільській редакції В. А. Лісняк багато кореспонденцій на різні теми підписував псевдонімом В. Андрієнко.

Ще до війни на творчість Василя Лісняка звернув увагу Павло Тичина.

В 1941 році Василь Андрійович готував до друку збірку поезій. Та не судилося.

30 липня 1941 року в районці надруковано останній вірш поета "Давно він смерть свою шукає", 8 серпня — останню замітку "Бійці трудового фронту".

Всього в газеті "Сталінським шляхом" за підписом В. Лісняка або

В. Андрієнка за 1936-1941 роки було опубліковано 86 нарисів, кореспонденцій, інформацій, з яких 18 — вірші.

Провівши на фронт свого друга М. Д. Гайдабуру, згодом і сам йде рядовим бійцем.

6 жовтня 1941 року під Красноградом Харківської області В. А. Лісняка тяжко поранено. Лікувався в астраханському госпіталі. Тут написав значну кількість віршів. Після одужання служив у арtpолку, а з червня 1944 року — в редакції дивізійної газети "За Родину".

На фронті в 1944 році одержав листа від Михайла Стельмаха з повідомленням про прийняття поета членом Спілки письменників України. Листувався він і з колишнім коректором райгазети, членом літературного гуртка Дорою Олександрівною Морозівською (лист датовано 5 грудня 1942 року). У листі висловлював тугу за рідними, впевненість у перемозі над ворогом.

У 1944 році в Москві, в "Молодій гвардії" побачив світ збірник молодих українських поетів-фронтників, до якого увійшли поезії В. А. Лісняка.

У березні 1944 року Василя Андрійовича було нагороджено орденом Червоної Зірки.

По війні В. А. Лісняк працює у Пологівській районній газеті: з липня 1949 року — заступником, а з листопада 1950 року — редактором "Коллективних ланів". У Гуляйпільській газеті "Сталінським шляхом" друкує деякі поезії. З січня 1952 року переходить на роботу в обласну газету "Запорізька правда" у відділ листів, згодом — у відділ культури. У тому ж році очолив Запорізьке обласне літературне об'єднання і керував ним до 1960.

В 1949 році у видавництві "Радянський письменник" вийшла перша збірка поезій Василя Лісняка "Степові пісні", в 1955, 1957 і 1960 року у тому ж видавництві побачили світ збірки поезій — "Люблю село", "Широкі простори", "Краса людська", в 1964 році — посмертна збірка "Зоряний світанок".

7 березня 1956 року Василь Андрійович у м. Запоріжжі подарував збірку "Люблю село" колезі-журналісту з м. Гуляйполя з автографом: "Любому товаришеві моєму Дмитрові Артемовичу Литвиненку на добру згадку".

4 квітня 1960 року В. А. Лісняк надіслав Д. А. Литвиненку листа:

"Друже-побратиме, Дмитре!

"Зустріч" прочитав (оповідання — Авт.). Потрібна мовна і стилістична

правка. Та це півбіді. Головне - де запропонувати до друку. Газета наша задихається від переважаності матеріалами. А літературні твори майже зовсім не йдуть. Твоє ж оповідання має близько 800 газетних рядків.

Що робити?

Тисну руку. Привіт сім'ї і товаришам.

Твій Василь."

11 листопада 1963 року помер талановитий поет і журналіст Василь Андрійович Лісняк.

Раїса Гнатівна ЗІНЧИК

(?)

Раїса Гнатівна Зінчик — редактор Гуляйпільської районної газети "Сталінським шляхом", перший номер якої вийшов 7 листопада 1943 року. До того Раїса Гнатівна була в евакуації на Уралі. У травні 1946 року її перевели на роботу в Запорізьку обласну газету "Червоне Запоріжжя", де вона пропрацювала декілька років, потім у республіканській газеті "Правда України". Була делегатом Першого з'їзду журналістів, членом Спілки журналістів СРСР, персональним пенсіонером. Перебуваючи на заслуженому відпочинку, мешкала в м. Білгород-Дністровському Одеської області.

Федір Іванович КУЩ (1908-1967)

Народився Федір Іванович 18 лютого 1908 року в селі Гуляйполі в сім'ї селянина-бідняка. Все своє свідоме життя віддав беззавітному служінню народу, був зразком стійкості, дисциплінованості, вимогливості. На якій би роботі не був, яку б не займав посаду, завжди сумлінно виконував покладені на нього обов'язки.

Комсомолец 20-х років.

В 1928 році Федір Іванович завідує початковою школою в селі Дорожнянці, а в 1931-у — семирічкою в м. Пологах.

З листопада 1931 року по листопад 1932 року — рядовий козак Червоної Армії.

Демобілізувавшись з армії, Ф. І. Куц працює вчителем Туркенівської семирічної школи. Потім — Гуляйпільська МТС, а далі — заступник голови колгоспу "1-ше серпня".

З листопада 1933 року по січень 1935 року відповідальний секретар газети "Колгоспна бригада" політвідділу Гуляйпільської МТС. В 1935 році — відповідальний секретар редакції районної газети "Сталінським шляхом". У кінці року Федора Івановича висувають на комсомольську роботу.

Перед початком Великої Вітчизняної війни 1941-1945 років Федір Іванович знову повертається до журналістської роботи: працює літературним редактором місцевого радіомовлення.

З перших днів війни — на фронті. Командує кавалерійським ескадром Червоної Армії. Тяжко поранений, інвалідом повертається додому.

З 1945-го і майже до кінця 1966 року Ф. І. Куц перебував на різних посадах у редакції районної газети.

У січні 1967 року його затверджено директором народного музею в м. Гуляйполі.

Будучи журналістом, Федір Іванович увесь свій запал і енергію віддавав створенню газети, навчанню молодих колег.

Одночасно працював над створенням історії району, вів виховну роботу серед молоді.

Федір Іванович Куц помер 26 лютого 1967 року.

Михайло Денисович ГАЙДАБУРА (1909-1942)

Народився майбутній письменник і журналіст Михайло Денисович Гайдабура 13 травня 1909 року в селі Вербовому Пологівського району Запорізької області в сім'ї сільського коваля. Рано пізнав ціну шматка хліба — працював у полі, допомагав батькові і жадібно прагнув знань, мав хист до малювання.

У 1928 році вступив до робітфаху при Київському художньому інституті, який закінчив у 1931 році. Опісля вчителював у рідному селі. Але потяг до письменництва привів його в газету. Тому, відслуживши строкову службу на Балтійському флоті (1933-1935 роки), у 1935 році прийшов

у Гуляйпільську районну газету "Сталінським шляхом" на посаду відповідального секретаря. А ще з 1926 року почав писати вірші, згодом перейшов на прозу.

В 1929 році у московському журналі "Батрак" з'явилося російською мовою перше друковане оповідання "Межа" Михайла Денисовича. Починав писати і п'єси, але більшість творів його загинула під час Великої Вітчизняної війни. Збереглося лише оповідання "Межа".

Найплототворнішим періодом життя і творчості письменника і журналіста була робота в Гуляйполі. За що б не брався, старався зробити цікаво, щоб принести людям користь. Особливо багато допомагав початкуючим літераторам. Наголошував, що "літератор повинен зрозуміти, що він не тільки пише пером, але й малює, не як майстер живопису, що зображує людину нерухомою, а намагається зобразити її в невинному русі, в повсякденних сутичках між собою, в боротьбі класів, груп, одиниць". Письменник рекомендує вживати особливі засоби — порівняння, метафори, епітети і т. п. І чим стислішою і лаконічнішою буде мова, тим виразнішою, переконливішою виходитиме картина.

Працюючи в районній газеті "Сталінським шляхом", М. Д. Гайдабура брав активну участь у роботі комсомолу Гуляйпільщини, обирався до складу райкому комсомолу, був делегатом обласної комсомольської конференції. Багато уваги приділяв роботі з молоддю. Писав статті і кореспонденції на молодіжну тематику. Тривалий час працював пропагандистом у комсомольській політичній школі промартілі "Кусттруд".

У лютому 1936 року М. Д. Гайдабура очолив бюро літературної групи, що працювала при редакції районної газети. Він постійно давав усні і письмові консультації початківцям. Наприклад, стаття від 18 березня 1937 року "Вчиться озброювати себе знанням".

5 серпня 1937 року в райгазеті "Сталінським шляхом" видруковано уривок з повісті "Шторм" М. Д. Гайдабури.

У 1938 році здійснилася заповітна мрія письменника: у Києві побачила світ перша і, на жаль, остання прижиттєва книга оповідань "У морі" Михайла Денисовича. Тоді він працював у Гуляйполі штатним пропагандистом райкому партії. Критика прихильно зустріла книжку про червонофлотців і автора зразу ж було прийнято в члени Спілки радянських письменників.

Після цього прізвище Гайдабури зарясніло на сторінках обласних і республіканських газет, де він друкує нариси, кореспонденції, оповідання.

Письменник і журналіст М. Д. Гайдабура був дуже працювитою лю-

диною і надзвичайно суворою і вимогливою до себе. Повість "Відданість" і другу книжку оповідань він здав у видавництво на початку червня 1941 року, але їм не пощастило побачити світ. Рукописи загинули під час фашистської окупації.

У квітні 1941 року Михайло Денисович тимчасово виконував обов'язки редактора Гуляйпільської районної газети "Сталінським шляхом".

Всього, працюючи в цій райгазеті, письменник-журналіст опублікував більше 40 статей. Остання "Колгосп "Перемога", датована 25 травня 1941 року.

Поет і побратим В. А. Лісняк пригадавав, що Михайло Денисович пішов на фронт на початку липня 1941 року. На Балтфлоті командування запропонувало як літератору йти працювати у військову газету, але він відмовився: "Писати я буду, коли розіб'ємо фашистів. А зараз я прошу дозволу, товаришу командир, зайняти моє місце політрука". І він залишився на бойовому кораблі. Згодом його послали на захист Севастополя. Там він став командиром роти морської піхоти. 6 листопада 1941 року Михайло Денисович був поранений, але повернувся з госпіталю і знову пішов у бій.

З кінця 1941 року листи від нього перестали надходити. Письменник-журналіст-патріот, відважний моряк-командир Михайло Денисович Гайдабура загинув смертю хоробрих при обороні міста-героя Севастополя в 1942 році.

Костянтин Лазарович УСИПЕНКО (1925 р. н. - ?)

Костянтин Лазарович Усипенко народився у 1925 році. Брав участь у Великій Вітчизняній війні, мав поранення. Після війни працював у Західній Україні, власним кореспондентом газети "Запорізька правда" в Оріхівському, Гуляйпільському та Новомиколаївському районах.

Обласне керівництво, помітивши великі здібності у власкора, направило його у 1960 році редактором Гуляйпільської газети "До комунізму", де він пропрацював до травня 1962 року (аж до реорганізації району)...

В 1962 році Костянтин Лазарович очолив колектив журналістів Оріхівської районної газети "Трудова слава". Тут він працював до вересня 1967 року.

25 січня 2005 року колишній завідуючий відділом сільського господарства Оріхівської районної газети "Трудова слава", член Національної Спілки журналістів України Микола Петрович Плахотін пригадавав:

— Дуже вдячний Костянтину Лазаровичу Усипенку за те, що в моїй особі він помітив майбутнього журналіста і наприкінці серпня 1967 року запросив мене працювати в районній газеті.

Редактор Костянтин Усипенко — вчитель і наставник журналістів, був людиною щедрої вдачі, талановитою, щиросеречною. Він прагнув поділитися тим, що знав і вмів сам. А знав і вмів він чимало.

Відтоді минуло майже сорок років, а я добре пам'ятаю цю доброзичливу, інтелігентну, працювиту людину, здібного керівника і вмілого організатора, який викликав "вогонь" на себе, бо писав редактор критичні матеріали, фейлетони. Саме він прийняв мене на посаду завідуючого сільськогосподарським відділом редакції газети "Трудова слава". Опікав він мене, як і інших "молодих" журналістів, всіляко допомагав, підтримував, підбадьорював, коли щось не виходило.

А це вже зі слів редактора Оріхівської районної газети "Трудова слава" Анатолія Івановича Шкуро:

— Потім у Костянтина Лазаровича була Токмацька районна газета, пізніше обіймав посаду власкора обласної газети "Запорізька правда" в Токмацькому, Бердянському та Мелітопольському районах. Згодом К. Л. Усипенко виїхав на Крайню Північ, де працював редактором однієї з районних газет п'ять років.

Повернувся Костянтин Лазарович Усипенко в Бердянськ, знаходячись на заслуженому відпочинку. Разом з дружиною виростили двох доньок Тетяну та Галину.

— Подальша доля К. Л. Усипенка, — пригадавав М. П. Плахотін, — мені невідома. Скажу відверто одне: наставник і вчитель, добрий порадник і редактор, чесна і доброзичлива людина, таким був і залишається він для мене назавжди.

**Павло Петрович ТРОЯН
(1926-1990)**

Павло Петрович Троян народився 1926 року в селі Воздвижівці Гуляйпільського району.

З 1941 по 1943 роки працював на залізниці.

З 1945 по 1952 роки — токар промартілі "Червоний металіст" в м. Гуляйполі.

У 1952-1958 роках Павло Петрович працював завідуючим сільськогосподарським відділом редакції газети "Сталінським шляхом" (після 1957 року "До комунізму"), потім — відповідальний секретар, редактор місцевого радіомовлення, спеціальний кореспондент Оріхівської міжрайонної газети "Трудова сла-

ва", інструктор ідеологічного відділу Пологівського сільського виробничого парткому, інструктор відділу пропаганди і агітації Гуляйпільського райкому партії, завідуючий кабінетом політосвіти райкому та заступник редактора Гуляйпільської районної газети "Зоря комунізму".

В 1970 році закінчив заочно Запорізький педінститут.

В 1967-1987 роки Павло Петрович Троян працює редактором Пологівської районної газети "Радянське село".

З 1987 року на пенсії і працював відповідальним секретарем районної організації добровільного товариства боротьби за тверезість.

Неодноразово обирався членом Пологівських райкому партії та депутатом районної Ради.

**Федір Іванович БОБОШКО
(1930 р. н.)**

Народився 20 вересня 1930 року в селі Плавещина Царичанського району Дніпропетровської області. Там же закінчив середню школу.

В 1951 році поступив до Дніпропетровського сільськогосподарського інституту, який успішно закінчив у 1955 році і був направлений на роботу в Маршалавську МТС Сумської області. В кінці 1955 року працював агрономом Тарасівської МТС Пологівського району Запорізької області.

Із 16 липня 1958 по 20 квітня 1961-го — агроном Якимівської інспекції сільського господарства, з 16 квітня 1962 року — інспектор-організатор Мелітопольського територіального управління. З січня 1965-го по листопад 1966 року працював у Якимівському виробничому колгоспнорадгоспному управлінні, далі — у Веселівському управлінні сільського управління агрономом по насінництву.

23 березня 1967 року Федора Івановича Бобошка перевели на роботу в Гуляйпільське районне управління сільського господарства. Звідки 30 грудня 1985 року перейшов у редакцію районної газети "Зоря комунізму" на посаду завідуючого відділом сільського господарства.

20 вересня 1990 року вийшов на пенсію.

За сумлінну роботу Федір Іванович Бобошко нагороджувався Почесними грамотами, має медалі "Ветеран праці", "За заслуги перед Гуляйпільським краєм" (2005 р.).

**Катерина Степанівна ФАЙРУШИНА
(1930 р.н.)**

Ветеран гуляйпільської журналістики Катерина Степанівна Файрушина народилася 12 листопада 1930 року в селі Любимівці Гуляйпільського району Запорізької області. В 1948 році закінчила 8 класів і поїхала у Львівську область до родини брата, який там працював учителем. Навчалася у Львові у школі торгово-кулінарного учнівства на продавця.

По закінченні цієї школи з листопада 1949-го по серпень 1951 року працювала продавцем у м. Яворові Львівської області і навчалася у вечірній школі робітничої молоді.

З вересня 1951-го по січень 1954 року (до ліквідації політвідділів) працювала відповідальним секретарем редакції газети "Сталінська дружба" при політвідділі Яворівської МТС.

Переїхавши на постійне місце проживання в м. Гуляйполе Запорізької області, в 1954 році К. С. Файрушина була прийнята на посаду літпрацівника районної газети "Сталінським шляхом", яка тоді перейшла на 4-сторінковий випуск.

З 1958 по 1961 рік — завідувач відділом сільського господарства, а потім — відповідальний секретар газети.

У травні 1962 року звільнена з посади у зв'язку з ліквідацією районної газети.

В 1965 році після поновлення районної газети знову працювала завідділом сільського господарства.

Певний час редагувала колгоспні і радгоспну багатотиражки. З 1973 по 1979 рік — диктор районного радіомовлення. Потім знову — кореспондент районної газети "Зоря комунізму".

В 1985 році Катерина Степанівна вийшла на пенсію.

В 2005 році нагороджена регіональною медаллю "За заслуги перед Гуляйпільським краєм".

Володимир Омелянович СКОРИК

(1932 р. н.)

Народився 10 квітня 1932 року в селі Андріївці Бердянського району Запорізької області. Там здобув середню освіту. На початку 60-х років минулого століття працював завідувачим відділом Бердянської міськрайонної газети "Південня зоря".

З червня 1960 року член КПРС.

У березні 1965 року призначений редактором Гуляйпільської щойно створеної районної газети "Зоря комунізму". На цій посаді пропрацював до кінця серпня 1991 року, потім — заступник редактора наступниці "Зорі комунізму" газети "Голос Гуляйпілья".

В 1967 році заочно закінчив факультет журналістики Київського державного університету імені Т. Г. Шевченка.

За сумлінну багаторічну працю В. О. Скорик нагороджений медалями "За доблесний труд. На ознаменування 100-річчя з дня народження В. І. Леніна" (1970), "За трудову доблесть" (1973), регіональною медаллю "За заслуги перед Гуляйпільським краєм" (2003).

Володимир Омелянович користувався заслуженим авторитетом серед журналістів області, керівників трудових колективів. Вів активну громадську роботу, був членом бюро райкому партії, член Національної Спілки журналістів України.

З грудня 1992 року В. О. Скорик на пенсії, бере активну участь у роботі районної ветеранської організації, підтримує зв'язок з редакцією газети "Голос Гуляйпілья". Виховав не одне покоління гуляйпільських журналістів. Чотири його вихованці стали редакторами районних газет (Пологи, Чернігівка, Новомиколаївка, Гуляйполе) і всі вони вдячні Володимирі Омеляновичу за науку жити в журналістиці.

Юрій Васильович КИРИЧЕНКО

(1935 р. н.)

Ветеран журналістики Юрій Васильович Кириченко народився 30 вересня 1935 року. Після служби в армії прийшов працювати у редакцію Гуляйпільської районної газети "Сталінським шляхом" на посаду завідувачого відділом листів.

З ліквідацією у 1962 році Гуляйпільського району перейшов до редакції Оріхівської районної газети "Трудова слава", де згодом 17 років працював її редактором, аж до виходу на пенсію у 1995 році.

Ю. В. Кириченко живе в м. Оріхові, трудиться у міській газеті "Оріхів". Член Національної Спілки журналістів України.

Іван Іванович НЕЖИЖИМ

(1935 р. н.)

Народився 7 листопада 1935 року в селі Новоселівці Пологівського району Запорізької області. Трудову діяльність розпочав у 1953 році механізатором Тарасівської МТС Пологівського району.

Шлях у журналістику почав із заміток, кореспонденцій, які друкувалися в окружній військовій газеті "На страже" (м. Баку) під час служби в армії. Це і визначило подальшу долю І. І. Нежижима.

З січня 1960 року він — штатний літературний працівник Тетіївської районної газети "Ленінець" Київської об-

ласті, потім — завідуючий відділом листів і масової роботи. Вступає до Київського державного університету імені Т. Г. Шевченка на факультет журналістики, який закінчив без відриву від роботи у 1964 році.

З квітня 1965 року Іван Іванович завідує відділом листів і масової роботи Гуляйпільської районної газети "Зоря комунізму" Запорізької області. На цій посаді з деякою перервою пропрацював до 16 січня 2004 року.

З його ініціативи у газеті були започатковані тематичні сторінки "Патріот", "Краса дивосвіту", "Людина і закон". І. І. Нежижим був автором різножанрових публікацій на теми моралі, відродження української національної духовності, культури, які бачили світ не тільки у районній газеті.

І. І. Нежижим — один з високопрофесійних журналістів не тільки району, а й області. Він лауреат Всеукраїнського конкурсу Національної Спілки журналістів України "Золоте перо", нагороджений Почесними грамотами Національної Спілки журналістів. Його роботи неодноразово займали призові місця у конкурсах, які проводили Українське товариство охорони пам'яток історії та культури, Українське товариство охорони природи та інші. Нагороджений регіональною медаллю "За заслуги перед Гуляйпільським краєм" (2005 р.). Член Національної Спілки журналістів України.

Федір Федорович ІЛЬЧЕНКО
(1935-1980)

Федір Федорович Ільченко народився 4 грудня 1935 року в селі Новозлатополі Гуляйпільського району Запорізької області в сім'ї робітника.

Трудову діяльність розпочав у 1952 році після закінчення фабрично-заводського училища вогнетривником в Запорізькій дільниці тресту "Союзтепlobуд", де працював до 1954 року.

З 1954 по 1958 рік Ф. Ф. Ільченко служив у Збройних Силах СРСР. Після демобілізації повертається в село Новозлатопіль, де в місцевому колгоспі "Авангард" трудиться спершу теслярем-муляром, а з 1961 по 1965 рік — бригадиром будівельної бригади.

В лютому 1965 року Ф. Ф. Ільченка обирають заступником голови правління колгоспу "Авангард" по організаційно-масовій роботі і секретарем колгоспної парторганізації. Закінчує заочно Вищу партійну школу при ЦК КПРС.

З грудня 1971 року по липень 1973 року Ф. Ф. Ільченко працював заступником голови виконавчого комітету Гуляйпільської районної Ради депутатів трудящих. Останні сім років очолював відділ сільського господарства районної газети "Зоря комунізму".

Ф. Ф. Ільченко брав активну участь у громадсько-політичному житті. Його обирали депутатом сільської і районної Рад, був членом районного комітету народного контролю, пропагандистом гуртка комсомольської політосвіти.

Федір Федорович відзначався чесністю, принциповістю, відповідальністю за доручену справу. Всі свої сили і досвід передавав молодим колегам Миколі Івановичу Міщенку та Івану Кириловичу Кушніренку.

Мав відкритий товариський характер, цінував дотепне слово. Завжди був у пошуку нових тем. Часто користувався таким жанром, як фейлетон, і підписував їх псевдонімом Ф. Тополя.

Користувався заслуженим авторитетом як серед працівників редакції і друкарні, так і трудящих району.

Трудова і громадська діяльність Ф. Ф. Ільченка була відзначена Батьківщиною. Він нагороджений медалями "За доблесний труд. На ознаменування 100-річчя з дня народження В. І. Леніна" та "За трудову доблесть".

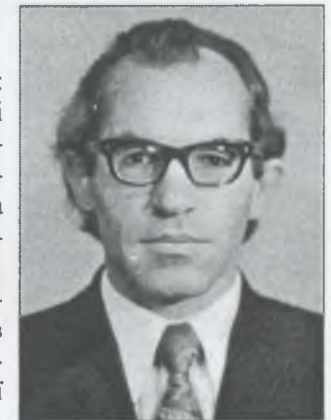
19 серпня 1980 року раптово помер член КПРС із 1959 року, член Спілки журналістів СРСР, завідуючий відділом сільського господарства районної газети "Зоря комунізму" Федір Федорович Ільченко.

Петро Іванович ДАШЕВСЬКИЙ
(1936 р. н.)

8 лютого 2005 року він писав про себе так:

— Народився 10 лютого 1936 року в селі Зеленому (воно тоді звалось хутором) Гуляйпільського району. Ріс без батька, якого спочатку забрала фінська, а потім Вітчизняна війна. На землі Смоленщини, коли ворог рвався до Москви, він і пропав безвісті.

Не забути окремих епізодів боїв за визволення Зеленого. А коли прогнали німців, пішов до першого класу. Знаю, що таке чорнило з бузини і зошити з газет. Закінчення початкової школи припало саме на пік голоду в Україні. Через нестатки був змушений на два роки припинити подальше навчання.

Та минає час, я закінчую Гуляйпільську СШ № 2, три роки служу у війську в Підмосков'ї, опісля влаштовуюсь слюсарем на Запорізькому "Комунарі", який тоді лише збирався стати автозаводом. Співробітничав із заводською газетою "Комунаронець", яка й дала мені рекомендацію до вступу на філологічний факультет Дніпропетровського держуніверситету.

В нашій сім'ї завжди панував культ книги, читання. Пам'ятаю, як після війни мама приносила від свого батька, а мого діда Андрія Лук'яновича Вовка, який жив у Гуляйполі ще дореволюційні видання, зокрема журнал "Русская мысль". Тож вибір факультету вузу не був випадковим. Стали гуманітаріями і мої брат та сестра.

Навчався спочатку на денному відділенні, а потім на заочному (знов-таки через матеріальну скруту). Доки не одержав диплом, спробував багато робіт — ремонтував паровози, працював на шахті, був редактором районного радіомовлення, співробітником кількох газет, вчителем німецької мови та фізкультури.

Після закінчення університету мене запросили до Гуляйпільської районної газети "Зоря комунізму". Обіймав посаду відповідального секретаря, тимчасово виконував обов'язки заступника редактора. (Тут доречно зазначити, що нашій районці довгий час не везло з назвою. І тому, що вона одержала, нарешті, красиве ім'я, вбачаю і особистий внесок: я був одним із ініціаторів її перейменування). Цій роботі віддано майже вісімнадцять років. У 1984 році завдяки "старанням" працівників колишніх КДБ та райкому партії змушений був перейти на педагогічну роботу. Працюю вихователем Гуляйпільської школи-інтернату.

Іноді друкуюсь. До речі, першу мою замітку вміщено 50 років тому саме в нашій райгазеті. Вона була присвячена механізаторам села Зеленого. Про земляків буде і моє останнє слово — зараз пишу книгу, яку складуть вибрані сторінки історії рідного села.

Микола Миколайович БОНДАРЕНКО
(1937-1993)

Народився 28 лютого 1937 року в місті Гуляйполі Запорізької області в сім'ї робітника МТС. Закінчивши семирічку, почав трудову біографію робітником взуттєвої фабрики і продовжував навчатись у вечірній школі.

1956 року призваний до лав Радянської Армії, служив на Далекому Сході. Після армії працював і продовжував навчання у вечірній школі, 1960 року одержав атестат зрілості.

Міжколгоспбуд, завод сільгоспобладнання,

ремзавод, районна друкарня — все ближче і ближче до справи, якій пізніше присвятить життя.

У 1968 році Миколу Миколайовича прийняли на посаду літпрацівника Гуляйпільської районної газети "Зоря комунізму". Того ж року вступив на перший курс факультету журналістики Київського державного університету імені Т. Г. Шевченка.

Працював заступником редактора Гуляйпільської районної газети.

1971 року закінчив університет. 1974 року очолив колектив редакції районної газети "Колгоспна нива" ("Нива") Чернігівського району Запорізької області. Майже двадцять років тривав чернігівський період його життя.

18 листопада 1993 року, повертаючись з сесії районної ради, він "відчув серце", а за кілька годин Миколи Миколайовича Бондаренка не стало.

...Він писав тільки про те, що добре знав. А життєва школа, яку пройшов до газети, дозволяла мати та відстоювати власну думку з будь-якого приводу. Економіка, сільське господарство, партійне життя — це теми, які він як редактор вміло розробляв. Але була одна, що з'являлась на сторінках газети не так часто, та була пронизана струнами серця. "Які ми люди", — чи то запитував, чи то стверджував Микола Миколайович.

Володимир Володимирович БІЛИЙ (1940 р. н.)

Народився 12 серпня 1940 року в селі Полтавці Гуляйпільського району Запорізької області. Співробітничати із районною газетою почав з кінця 50-х років минулого століття, коли редагував стінгазету "Хімік", та навчався у школі робсількорівського активу, що діяла при газеті "Сталінським шляхом". Член КПРС з вересня 1960 року.

У 1971 році закінчив Сімферопольський педагогічний інститут. Працював майстром заводу лакофарбових виробів, на партійній роботі.

З першого жовтня 1975 року — заступник редактора Гуляйпільської районної газети "Зоря комунізму".

З травня 1983 року Володимир Володимирович Білий — редактор Но-

вомиколаївської районної газети "Наше життя" Запорізької області. Член Національної Спілки журналістів України.

З 2001 року на заслуженому відпочинку.

За сумлінну роботу Володимир Володимирович Білий нагороджений медаллю "За доблесний труд. На ознаменування 100-річчя з дня народження В. І. Леніна" (1970).

Анатолій Петрович ЛАПІН
(1943 р. н.)

Анатолій Петрович Лапін народився 7 листопада 1943 року в робітничій сім'ї. По закінченні 8 класів Гуляйпільської СШ № 1 навчався в будівельному училищі м. Сталіно (нині Донецьк). Отримавши фах муляра, працював на будівництві у Донецькій області.

1963 року був призваний до армії. Там закінчив школу військкорів, що й стало початком журналістської діяльності.

З грудня 1966 року редагував колгоспні багатотиражні газети, а в 1968 році був зарахований до штату редакції районної газети "Зоря комунізму", де працював до 1970 року. Три роки навчався у Київському державному університеті імені Т. Г. Шевченка.

Потім знову трудився на будівництві, однак з газетярською справою не поривав: друкувався в районній і обласних газетах.

В 1977 році закінчив індустріально-педагогічний технікум. Працював майстром-будівельником, виконробом.

З 1991 року А. П. Лапін знову в редакції районної газети "Голос Гуляйпілья": спочатку завідуючий відділом сільського господарства, а з 1993 року — заступник редактора газети.

Член Національної Спілки журналістів України.

В 2003 році нагороджений іменним годинником голови райдержадміністрації "За заслуги перед Гуляйпільським краєм", у 2005 році — регіональною медаллю "За заслуги перед Гуляйпільським краєм".

10 червня 2005 року Анатолій Петрович Лапін вийшов на заслужений відпочинок.

Іван Кирилович КУШНІРЕНКО
(1947 р. н.)

Народився 1 січня 1947 року в станиці Чорноріченській Псебайського району Краснодарського краю в сім'ї українців, що туди втекли від голоду із Запорізької області.

В 1965 році закінчив 11 класів Гуляйпільської середньої школи-інтернату Запорізької області, у 1970-му — Запорізький державний педагогічний інститут (філфак, українське відділення), в 1990 році — Львівський державний університет імені І. Я. Франка (факультет журналістики, заочно).

Вчитель української мови та літератури Полтавської середньої школи-інтернату Гуляйпільського району (1970-1976 рр.).

З 7 вересня 1976 року перейшов у редакцію Гуляйпільської районної газети "Зоря комунізму" кореспондентом. З серпня 1980 року по жовтень 1983 року — завідуючий відділом сільського господарства, далі — заступник редактора газети по грудень 1988 року. Перебував на партійній роботі.

З жовтня 1991 року І. К. Кушніренко затверджений сесією Гуляйпільської районної ради редактором районної газети "Голос Гуляйпілья"

З газетою співробітничав як сількор і позаштатний кореспондент з 1965 року.

За багаторічну сумлінну працю нагороджений Почесними грамотами, регіональними медалями "За заслуги перед Запорізьким краєм" (2004), "За заслуги перед Гуляйпільським краєм" (2004).

Член Національної Спілки журналістів України з 1984 року.

І. К. Кушніренко автор збірок оповідань: "Клин зеленого жита" (1995), "Добрий знак" (1996), "Жайворонки над степом" (1996), "Співуча криниця" (1997), "Подарунок осені" (2003), "У степу" (2003), повістей "Запах прив'яленого літа" (1996), поезій "Відгоріла зоря" (1996).

У співтоваристві видав книги — дослідження матеріалів до історії літературного руху на Гуляйпільлі "Чисті джерела" (частина перша, 1999), "Література Гуляйпільщини" ("На пругких вітрах") (у двох частинах, 2002 і 2003), "Фольклор Гуляйпільщини" (2002), історико-документальні: "Гуляйпільський "Сільмаш" (2002), "На благословенній землі Доб-

ропільській" (2003), "Темирівські обрії" (2004), "Гуляйпільському ЗАТ "Агрошляхсервіс 45" (2004), "Напівзабуті імена" (2004), "Люди Гуляйпільщини" (2004), "Малинівські світанки" (2004), "Успенівський слід" (2005), "Преса Гуляйпільщини" (перша частина) (2005 р.).

Микола Іванович МІЩЕНКО
(1947 р. н.)

Народився в 1947 році, 13 травня, в селі Зеленому, що стоїть на березі в ті дні повноводі річки Гайчур.

По закінченні 11 класів Гуляйпільської СШ № 2 працював різноробочим у колгоспі імені Ватутіна. 3 травня 1965 року по березень 1966 року — моторист районної кіномережі, до вересня 1966-го — токарь на заводі сільгоспмашин.

Майже п'ять років навчався в Дніпропетровському сільгоспінституті, де набув фах "Вчений агроном". За направленням інституту

працював головним агрономом у колгоспі "Дружба" Чернігівського району Запорізької області.

3 травня 1971 по травень 1972 року служив у лавах Радянської Армії в Забайкаллі.

Працював головним агрономом колгоспу "Перемога" Гуляйпільського району.

3 січня 1973 року пов'язав свою долю з журналістикою. В Гуляйпільській районній газеті "Зоря комунізму" працював практично на всіх посадах — від кореспондента до виконуючого обов'язки редактора.

3 січня 1992 року працює в системі зв'язку, нині ВАТ "Укртелеком".

3 2005 року літературний редактор газети "Терсянський вісник".

Григорій Іванович ЛЮТИЙ
(1949 р. н.)

Народився 7 лютого 1949 року в місті Гуляйполі Запорізької області в сім'ї вчителів. Закінчив міську середню школу № 1 та музичну, філологічний факультет Запорізького педагогічного інституту в 1973 році (заочно).

Працював баяністом у Любимівському сільському будинку культури,

вчителем української мови та літератури в СШ № 2 м. Гуляйполя, редагував колгоспні багатотиражні газети, був кореспондентом Гуляйпільської районної райгазети. Щомісяця готував літературну сторінку. Перший вірш "В Гуляйпільському гайку" надрукував 23 квітня 1966 року в "районці".

3 1992 року Григорій Іванович — голова Запорізького обласного літературного об'єднання імені М. Гайдабури. 3 1998 року — голова Запорізької обласної організації Національної Спілки письменників України.

Г. І. Лютий — лауреат обласних премій імені Михайла Андроса, Василя Лісняка, Миколи Нагнибіди. Автор поетичних збірок: "Крилатий корінь" (1984), "Крона вічності" (1985), "Червона літера вогню" (1987), "Хліб любові" (1990), "Я воду пив з твого лиця" (1992), "Пісні Гуляйпільського краю" (1993), "Світлана" (1995), "Гуляйполе" (1996), "Вибране" (1998), "Меди" (2000) та інших.

3 2001 року — головний редактор українсько-російського громадсько-політичного та літературно-художнього журналу "Хортиця".

2003 року Григорія Івановича нагороджено регіональною медаллю "За заслуги перед Гуляйпільським краєм".

У 2004 році Г. І. Лютому присвоєно почесне звання "Заслужений діяч мистецтв України".

Микола Іванович ПІХАЧЕК
(1952 р. н.)

Народився 20 січня 1952 року в селі Марфополі Гуляйпільського району, що на Запоріжжі, в сім'ї колгоспників. Середню освіту здобув у середній школі № 3 міста Гуляйполя. Дійсну військову службу проходив водієм-оператором у колишній Німецькій Демократичній Республіці. Після демобілізації працював у тресті "Запоріжметалургмонтаж" — спершу монтажником — висотником, а потім — газорізальником.

У серпні 1975 року вступив на філологічний факультет (українське відділення) Запорізького державного педагогічного інституту.

3 дипломом учителя української мови та літератури рік працював у м. Оріхові. У серпні 1980 року перейшов на журналістську роботу. Спершу трудився у Куйбишевський районній газеті "Прапор комунізму", затим — кореспондентом відділу сільського господарства у Гуляйпільській районній газеті "Зоря комунізму". Після переїзду на місце проживання до селища міського типу Піщанка, що на Вінничині, Микола Іванович працює завідувачем редакції районної газети.

Ще з шкільних років пише вірші. Друкувався в районних та обласних газетах "Запорізька правда", "Комсомолец Запоріжжя", "Педагог", колективних збірниках та альманахах "Великий Луг", "Хортиця" та інших.

Брав активну участь у ліквідації наслідків на Чорнобильській АЕС.

Валентина Іванівна КРАСОВСЬКА (1955 р. н.)

Народилася 20 червня 1955 року в місті Гуляйполі Запорізької області. Прийшла працювати до редакції газети "Зоря комунізму" у 1979 році. Трудилася кореспондентом, коректором.

3 червня 2005 року завідувач відділу економіки районної газети "Голос Гуляйпільля". З-під пера Валентини Іванівни вийшло чимало за-мальовок про людей Гуляйпільського краю — простих трудівників, самодіяльних митців, передовиків сільського господарства, про ветеранів війни і праці, проблемних матеріалів і виступів на актуальні теми.

За багаторічну сумлінну творчу працю та з нагоди 75-річчя газети "Голос Гуляйпільля" у листопаді 2005 року нагороджена регіональною медаллю "За заслуги перед Гуляйпільським краєм".

Олександр Олександрович МИХАЙЛЮТА (1958 р. н.)

Народився 20 січня 1958 року в м. Гуляйполі Запорізької області. По закінченні міської середньої школи № 3 навчався на факультеті журналістики Київського державного університету імені Т. Г. Шевченка, який закінчив у 1980 році.

Дописувати до районної газети "Зоря комунізму" почав ще школярем, куди повернувся фаховим журналістом на посаду кореспондента відділу сільського господарства. Далі — завідувач відділу обласної газети "Комсомолец За-

поріжжя", власний кореспондент газет "Молодь України", "Голос Ук-

раїни", "Пресового Агенства Новин", керівник Науково-редакційного підрозділу з підготовки та випуску серії книг "Реабілітовані історією".

З 1997 року — завідувач оргвідділом СЖУ, з 1998 року — секретар, директор Журфонду України, секретар Національної Спілки письменників України, головний редактор журналу "Кияни", "Епоха", "Журналіст України".

Член Національних Спілок журналістів (1983) та письменників України (1995).

Автор книг прози і публіцистики: "Ми — не раби" (1990), "Секретний ешелон" (1995), "Літаючий мерседес" (1997), "Вольниця" (1998), "Ложа преси" (2002), "Ясновидець" (2003), "Ясновидець дід Петро" (2005), "Помаранчевий репортаж" (2005 р.).

За повістю "Секретний ешелон" знято повнометражний одноіменний художній фільм (Одеська кіностудія, "Благосвіт", 1993, режисер Я. Лупій).

Лауреат премії журналу "Дніпро", премії Запорізького обласного відділення фонду культури України імені Миколи Нагнибиди.

За вагомий внесок у розвиток журналістики, високу професійну майстерність та активну громадянську позицію письменника Олександра Олександровича Михайлюту у червні 2005 року нагороджено Почесною грамотою Кабінету Міністрів України.

Валентина Василівна БЕРЕЖНА (1958 р. н.)

Народилася 12 березня 1958 року в селі Варварівці Гуляйпільського району Запорізької області. Закінчила Запорізький державний інститут (філологічний факультет). По закінченні вузу працювала вчителем української мови та літератури СШ № 4 міста Бердянська, Добропільської СШ Гуляйпільського району, а потім — кореспондентом, завідувачим відділом листів і масової роботи Покровської районної газети "Радянське слово" (Дніпропетровська область).

З 4 червня 1984 року по 23 лютого 1989 року — завідувача відділом листів і масової роботи Гуляйпільської районної газети "Зоря комунізму", з 23 лютого 1989 року там же відповідальний секретар, з червня 2005 року — заступник редактора районної газети "Голос Гуляйпільля". У 2005 році нагороджена регіональною медаллю "За заслуги перед Гуляйпільським краєм".

Член Національної Спілки журналістів України.

Валентина Михайлівна БУЛГАК
(1960 р. н.)

Народилася 22 лютого 1960 року в селі Приютному Гуляйпільського району Запорізької області. Там же на відмінно закінчила восьмирічну школу. Без іспитів вступила до Нікопольського педучилища.

В 1979 році закінчила його за спеціальністю "Вчитель початкових класів" з відзнакою і відразу ж вступила до Бердянського педагогічного інституту за тією ж спеціальністю. Після II курсу перевелась на заочне відділення і пішла працювати з травня 1982 року вихователем у дитсадок "Сонечко".

В лютому 1986 року стала кореспондентом Гуляйпільської районної газети "Зоря комунізму". З жовтня 1991 року призначена завідувачим відділом культури і роботи з молоддю цієї ж газети, яка дістала назву "Голос Гуляйпілья". При виробничій необхідності виконує обов'язки коректора, друкарки, відповідального секретаря редакції газети.

Член Національної Спілки журналістів України.

Тамара Вікторівна БОРТ
(1964 р. н.)

Народилася 11 жовтня 1964 року в місті Гуляйполі в робітничій сім'ї. У 1981 році закінчила ЗОШ № 1 м. Гуляйполя. По її закінченню працювала старшою піонервожатою восьмирічної школи № 5, потім рік навчалася у педкласі при СШ № 78 м. Запоріжжя.

З 1983 по 1987 рік працювала вихователем у дошкільних закладах м. Гуляйполя.

З липня 1987 року — в редакції Гуляйпільської районної газети "Зоря комунізму" коректором, а з січня 1989 року — кореспондент. З жовтня 1991 року — завідувача відділом соціальних проблем і рад редакції газети "Голос Гуляйпілья" (правонаступниці "Зорі комунізму").

Заочно навчалася в Запорізькому державному університеті на філологічному факультеті.

Член Національної Спілки журналістів України.

РОБСІЛЬКОРИ

5 травня 1951 року редактор газети "Сталінським шляхом" Д. А. Литвиненко у наказі зазначав: "За активну участь у роботі редакції районної газети і систематичний листівний зв'язок з редакцією у день більшовицької преси преміювати таких товаришів сількорів районної газети бібліотечками політичної і художньої літератури вартістю по 50 (п'ятдесят) карбованців кожного:

ЛЮТОГО Василя — голову колгоспу імені Енгельса,

ПОПОВИЧ Наталію — колгоспницю артiлі "Дніпрольстан",

БРАЖНИКА Андрія — секретаря парторганізації колгоспу імені Будьонного.

ЗАЙЦЕВА Олексія — вчителя Новозлатопільської школи,

САМУРУ Олексія — колгоспника артiлі імені Леніна,

ВЕРБУ Михайла — секретаря парторганізації колгоспу "Спартак",

ВОЛЬВАЧ Катерину — бібліотекаря колгоспу імені Леніна,

МИХАЙЛИК Марію — Героя Соціалістичної Праці, свинарку колгоспу імені Калініна,

ІВКА Івана — секретаря парторганізації колгоспу імені Молотова,

ЛИСЕНКО Ганну — ланкову колгоспу імені Будьонного.

Подібний наказ був підписаний 2 березня 1952 року, згідно з яким преміювали сількорів:

Миколу СОВУ — колгоспника імені Ворошилова,

Марію ШКАБАРНЮ — доярку колгоспу імені Будьонного,

Якова СЕГЕДУ — голову Дорожнянської сільради,

Федора ЯРОША — секретаря парторганізації радгоспу "Гуляйпільський",

СЕЛЬОДКІНА — дільничого агронома Новозлатопільської МТС.

САЛВОНА — агронома-лісомеліоратора Успенівської МТС,

Василя ПРИХІДЬКА — секретаря парторганізації колгоспу імені Леніна.

14 вересня 1952 року у день районної наради робсількорів були премійовані сількори газети "Сталінським шляхом":

ЗАДОРЖНЯ Л. — зоотехнік районного відділу сільського господарства — гітарою вартістю в 100 крб.,

ГОРПИНИЧ О. — агротехнік колгоспу "Дніпрольстан" — бібліотечкою на суму 50 крб.,

ЧАУСОВ І. — завідувач клубом села Воздвижівки — бібліотечкою на суму 50 крб.,

ЯРОШ Ф. — секретар парторганізації радгоспу "Гуляйпільський" — бібліотечкою на суму 50 крб.,

ШЕВЧЕНКО І. — секретар парторганізації радгоспу "Заповіт Леніна" — бібліотечкою на суму 50 карбованців.

6 січня 1957 року районна газета "До комунізму" вмістила передову статтю "До тебе наше слово, товаришу робсількор!" У ній є такі рядки: "Саме руками робкорів і сількорів робилась і робиться наша газета, саме вони зв'язують її з найширшими масами трудящих... Її кореспондентами є бригадир тракторної бригади № 6 Гуляйпільської МТС тов. Мартиненко, доярка колгоспу "Авангард" тов. Куринська, агроном колгоспу імені Шевченка тов. Сельодкін, секретар комсомольської організації колгоспу "Спартак" тов. Вербицька, головний зоотехнік Гуляйпільської МТС тов. Чаусовський, голова колгоспу імені Маленкова тов. Козаченко, завідувача Верхньотерсянською бібліотекою тов. Гладка, вчитель Долинської семирічної школи тов. Роспопов та багато інших. Десятки і сотні народних кореспондентів-робітників, колгоспників, радянської інтелігенції — це золотий фонд нашої газети".

Редакція районної газети "До комунізму" зверталася до робсількорів із закликом взяти ще активнішу участь у роботі газети.

— Тільки з вашою допомогою, — йшлося в передовій, — ми зможемо зробити нашу газету більш бойовою, змістовною і цікавою.

— Розповідайте про досвід передовиків, про все нове, передове, що народжується в нашому житті. Ми чекаємо від вас (тобто робсількорів — Авт.) листів про діяльність партійних, профспілкових і комсомольських організацій, про роботу клубів, бібліотек, шкіл, лікувальних закладів, торговельних установ. Пишіть про все багатогранне життя нашого району.

— Товариші робкори і сількори! — писала газета. — Редакція запрошує брати якнайактивнішу участь у рейдових бригадах. Створюйте робсількорівські пости. Тісніше тримайте зв'язок з газетою. Обмінюйтеся з редакцією своїми думками, вносьте пропозиції щодо поліпшення газети, підіймайте на її сторінках нові важливі життєві питання.

Ширте ряди робсількорів!

29 січня 1957 року відбулася районна нарада робсількорів і редакторів стінних газет. Учасники наради прослухали завідуючого відділом пропаганди і агітації РК КПУ тов. Чередник І. М. і обговорили план другого року шостої п'ятирічки і завдання робсількорів та звіт редакції районної газети "До комунізму" про роботу з робсількорами. Було прочитано лекцію "Як писати замітку, кореспонденцію і статтю до газети". З лекцією виступив заступник редактора районної газети Д. А. Литвиненко.

Тридцяти чотирьом активістам робсількорам редакція вручила цінні подарунки. Серед них товариші: Мартиненко — бригадир тракторної бригади № 6 Гуляйпільської МТС, Гладка — завідувача Верхньотерсянською сільською бібліотекою, Куринська — доярка колгоспу "Авангард", Макаренко — зоотехнік колгоспу "Червоний прапор", Біленко — завідуючий фермою колгоспу "Кімовець", Козаченко — голова колгоспу імені Маленкова та інші. Нагороджено також сім кращих редколегій стінних газет, а саме: "Коллективні лани" — колгоспу "Авангард", "За врожай" — колгоспу імені Маленкова, "Свиновод" — радгоспу "Червоний", "Совхозная правда" — радгоспу "Гуляйпільський", "Голос тракториста" — Гуляйпільської МТС, "Голос робочого" — загальнозаводської заводу сільськогосподарського обладнання та "Передовик" — штампувально-закрійного цеху взуттєвої фабрики.

17 лютого районна газета вмістила під рубрикою "Наші робсількори" зарисовку "Іван Полікарпович Мартиненко" з фото. Прочитаємо її:

"Серед багатьох робсількорів газети "До комунізму" своєю активністю відзначається бригадир шостої тракторної бригади Гуляйпільської МТС комуніст Іван Полікарпович Мартиненко. В своїх листах до редакції він завжди піднімає важливі і актуальні питання боротьби за успішне перетворення в життя історичних рішень ХХ з'їзду КПРС.

26 лютого минулого року в нашій газеті появилася стаття тов. Мартиненка, в якій він розповів про досвід своєї бригади в підготовці до квадратно-гнездової сівби кукурудзи. Автор розповів про те, які пристосування в агрегатах і як саме вони вирішили використати для того, щоб під час сівби можна було водити трактори з сівалками на великих швидкостях, забезпечувати високу якість сівби.

В результаті досвід тракторної бригади № 6 широко був використаний в багатьох тракторних бригадах МТС і радгоспів району. І якщо багато сівальних агрегатів на сівбі кукурудзи минулої весни засівали кожен по 57-58 гектарів, замість 24 по нормі за світловий день, то в цьому перш за все відіграла велику роль вищезгадана стаття тов. Мартиненка.

Це тільки один приклад, а їх можна привести багато. У вересні минулого року Іван Полікарпович побував у Москві на Всесоюзній сільськогосподарській виставці. Запозичив він там багато цінного досвіду і тепер використовує його в роботі своєї бригади. Зокрема, в бригаді зараз дообладнуються квадратно-гніздові сівалки автоматичними викидачами мірного дроту з вузловловлювачів, механічними підйомниками маркерів, робиться все для того, щоб підвищити продуктивність сівальних агрегатів, висвободити від роботи на сівбі якнайбільше людей. І в цьому Мартиненко поділився через газету своїм досвідом.

Своєю активною участю в роботі газети тов. Мартиненко подає велику допомогу трудящим району у вирішенні постановлених партією і урядом завдань".

1 березня 1957 року районна газета надрукувала зарисовку "Сергій Іванович Козаченко", ось вона:

— Голова колгоспу імені Маленкова агроном тов. Козаченко Сергій Іванович є одним із найактивніших сількорів нашої районної газети "До комунізму". Особливо часто він почав виступати в газеті, коли в країні розгорнулася всенародна боротьба за успішне виконання історичних рішень XX з'їзду КПРС. У своїх статтях він розповідає про величезне виробниче і політичне піднесення серед колгоспників артілі, викликане рішеннями XX з'їзду КПРС, про те, які заходи намічені і що в колгоспі робиться по виконанню величезних завдань рідної Комуністичної партії. Ось далеко неповний перелік його статей, вміщених у газеті у минулому році. На початку квітня газета вмістила його невелику статтю "Яровизуємо насіння картоплі", в якій тов. Козаченко стисло розповідає про те, що ж колгоспники роблять, щоб забезпечити одержання високого врожаю цієї культури. В травні він написав до газети про те, як колгосп готуються до літньотабірного утримання громадської худоби, а в серпні — як готується до стійлового утримання її.

Кожна надіслана в газету стаття тов. Козаченка С. І. розповідає не тільки про те, що робиться в колгоспі по виконанню рішень XX з'їзду КПРС, а й про те, як це робиться — про досвід роботи на дільниці колгоспного виробництва. Це особливо цінно.

Очолюваний тов. Козаченком С. І. колгосп є одним з передових в районі. Зараз артіль успішно готується до весняної сівби.

17 березня газета знайомила читачів із своїм сількором секретарем парторганізації радгоспу "Гуляйпільський" Федором Пилиповичем Ярошем.

5 травня 1957 року у передовій статті "Свято радянської преси" райгазета відзначала: "В день свята преси хотілося б відмітити таких активних робсількорів, як бригадир тракторної бригади № 6 Гуляйпільської МТС тов. Мартиненко І. П., агроном колгоспу імені Шевченка тов. Сельодкін С. С., завідувача Верхньотерсянською сільською бібліотекою тов. Гладка О. М., голова колгоспу імені Маленкова тов. Козаченко С. І., обліковець 17 тракторної бригади Успенівської МТС тов. Земляний І. І., секретар парторганізації Новозлатопільської МТС тов. Чучко Н. П., голова завкому профспілки заводу сільгоспобладнання тов. Загрібаєв М. Ю., головний зоотехнік Гуляйпільської МТС тов. Чаусовський О. О. та ряд інших."

У тому ж номері за 5 травня газета вмістила мікрозарисовки із фотознімками про сількорів Івана Матвійовича Михайленка — редактора стіннівки "Коллективні лани" колгоспу "Авангард" та Володимира Сну — сількора з Варварівки.

3 січня 1958 року Гуляйпільська районна газета "До комунізму" писала: "В зв'язку з 40-річчям встановлення Радянської влади на Україні виконком районної Ради депутатів трудящих і райком КП України нагородили грамотами 24 робсількори газети "До комунізму" за їх активну участь в газеті і в громадсько-політичній роботі редакції.

Грамотами нагороджені товариші: Азаров І. О. — колгоспник артілі імені Ворошилова, Алейкін І. О. — голова виконкому Ворошилівської сільради, Александрович М. З. — головний агроном Новозлатопільської МТС, Боев М. П. — завідувачий Октябрським сільським клубом, Волович О. П. — секретар парторганізації взуттєвої фабрики, Гладка О. М. — завідувача В-Терсянською сільською бібліотекою, Горпинич І. Ю. — диспетчер Успенівської МТС, Зайцев О. І. — вчитель Полтавської середньої школи, Зорін Д. П. — голова виконкому Полтавської сільради, Карімова М. П. — диспетчер Новозлатопільської МТС, Козаченко С. І. — голова колгоспу "40-річчя Жовтня", Конопленко Т. П. — зоотехнік колгоспу імені Сталіна, Котко О. Д. — голова виконкому Варварівської сільради, Макаренко М. В. — зоотехнік колгоспу "Червоний прапор", Мислицький А. І. — агроном-економіст Гуляй-Пільської МТС, Недеря П. С. — голова правління робкоопу радгоспу "Червоний", Сегеда Я. Я. — голова виконкому Дорожнянської сільради, Сельодкін С. С. — агроном колгоспу імені Шевченка, Симон Л. Ф. — завідувача Успенівською бібліотекою, Скиба І. А. — вчитель Гуляй-Пільської середньої школи № 2, Чаусовський Ш. Ш. — заслужений зоотехнік УРСР головний зоотехнік Гуляй-Пільської МТС, Шаровський

Л. С. — чабан колгоспу "Україна", Шило П. О. — голова виконкому Долинської сільради, Ярош Ф. П. — секретар парторганізації радгоспу "Гуляй-Пільський"

В тому ж номері газети під рубрикою "На допомогу робсількорам" надруковано бесіду сьому "Як треба працювати над кореспонденцією".

10 січня редакція районної газети, звітуючи перед читачами, повідомляла, що в 1957 році вона отримала від читачів 1757 листів, з яких 1451 вміщено на сторінках газети. Тоді ж було висловлено побажання, щоб робсількори поряд з критичними листами розповідали також про самовіддану працю людей, про досвід своєї роботи, про все багатогранне наше життя.

26 лютого редакція газети "До комунізму" через передову статтю "Організуємо робсількорівський рейд перевірки готовності до весняної сівби". Розповіла, на що треба звернути увагу під час рейду.

Тоді ж, 26 лютого, газета вмістила звернення "До всіх робітничих і сільських кореспондентів області, до редколегій багатотиражних та стінних газет заводів, фабрик, МТС, радгоспів, колгоспів та установ", прийняте обласною нарадою робітничих і сільських кореспондентів.

— Робсількори повинні все полум'я свого слова, — йшлося у зверненні, — все своє завзяття віддати справі показу кращих людей міста і села, всемірно підтримувати все передове і прогресивне: нещадно викривати недоліки в роботі, критикувати людей, які своїми вчинками гальмують наш рух вперед, ганьблять почесне звання радянського громадянина; викривати всіх, хто зневажливо ставиться до праці та обов'язків, визначених Конституцією СРСР, хто не береже соціалістичну власність; рішуче боротися з огидними залишками всього старого і віджитого.

5 травня районна газета інформувала читачів, що за останній рік робсількорівський актив газети збільшився на 70 чоловік і нараховує зараз понад 200 чоловік. Спираючись на цей актив, районна газета прагне йти в ногу з життям.

Редакція районної газети систематично проводила заняття в робсількорівських школах як у місті, так по Гуляйпільському, Верхньотерсянському, Новозлатопільському, Успенівському, Варварівському куцах.

Те, що редакція райгазети надавала великого значення своєму активу, свідчить передова "Вирощувати і виховувати кадри робсількорів" (газета за 14 листопада 1958 р.). В ній, зокрема, говориться, що кореспонденти з народу є міцною опорою радянської преси, її золотий фонд. Дуже влучно їх назвали передовими дозорними газети. В 1985 році авторський актив

районної газети зріс більш як на 60 чоловік і 14 листопада налічував 326 робсількорів. За 10 місяців редакція отримала від них 1627 листів, що на 122 більше, ніж за такий період у минулому році, з яких 1469 було надруковано в газеті.

Саме листи таких активних, відомих уже читачам робсількорів, як т. Гладка О. М., Мартиненко І. П., Мислицький А. І., Зайцев О. І., Козаченко С. І., Волович О. П., Шкабарня М. Л., Загрибаєв М. Ю., Мороз С. Т., Недеря П. С., Іщенко В. І., Волошин С. С. та багато інших допомагали і допомагають нашій газеті якнайповніше висвітлювати багатогранне життя нашого району, підносити на щит слави передових людей і пропагувати їх досвід, боротися з недоліками в роботі.

З метою систематичного навчання робсількорівського активу у жовтні 1958 року в районі було створено одну робсількорівську і п'ять сількорівських кущових піврічних шкіл.

21 листопада, продовжуючи рубрику "Куток робсількора" і доповнивши її назвою "Наші товариші", райгазета вмістила зарисовку "Агроном-новатор-сількор" із фото про агронома колгоспу імені Горького Івана Івановича Єну.

— Тов. Єна І. І. підтримує тісний зв'язок з редакцією районної газети "До комунізму" і є її активним сількором, — повідомляли журналісти. — На сторінках газети він розповідає про застосування передових прийомів агротехніки в рільництві, про підвищення культури землеробства тощо.

Іван Іванович ввічливий і відзивчивий. Він користується авторитетом серед колгоспників і спеціалістів району, бере активну участь у громадському житті. Трудящі села Воздвижівки виявили йому високе довір'я, обравши депутатом сільської Ради. Він як один з досвідчених спеціалістів сільського господарства району є членом виробничо-технічної ради при райраді депутатів трудящих. Його введено в секцію агротехніки і сівозміни цієї Ради.

За високі виробничі успіхи, досягнуті колгоспом у розвитку рільництва тов. Єна удостоєний високої урядової нагороди — ордена Трудового Червоного Прапора.

В "Кутку робсількора" 10 грудня мова йшла про Героя Соціалістичної Праці бригадира тракторної бригади колгоспу "Заповіт Леніна" Івана Полікарповича Мартиненка (газета подала і його фото) не тільки як про прославленого трудівника і здібного організатора, а й активного сількора районної газети "До комунізму".

— Читачам добре відомі його статті і кореспонденції, — писала ра-

йонка, — про досвід роботи тракторної бригади в питанні швидкісної сівби кукурудзи, комплексної механізації вирощування цієї культури, збереження і використання техніки та інші.

В цьому ж номері газети були вміщені "Поради старого робкора", взяті із журналу "Рабоче-крестьянский корреспондент", № 5, 1958 р. Ось деякі з них: "Не завжди довіряй оку, дай попрацювати й голові", "Слухай інших, але перевіряй сам", "Думай більше, ніж пишеш", "Скупись на слова, але давай простір думкам", "Не забувай про те, що твою замітку читати будуть".

9 січня 1959 року в рубриці "Наші робсількори" газета розповіла про активного робкора — секретаря парторганізації Олександра Пимоновича Воловича. Тут же вмістила і фото.

У "Звіті редакції газети "До комунізму" перед своїми читачами 9 січня 1959 року зазначалося, що за минулий рік редакція газети "До комунізму" одержала від своїх робсількорів 1901 лист. З них надруковано в газеті 1703 — це на 347 листів більше, ніж в попередньому 1957 році.

— За останній час, — писала "До комунізму", — багато листів надіслав робкор 2-го відділку радгоспу "Червоний" тов. Бірч О. І. Систематично почала дописувати до газети вчителька Добропільської семирічної школи тов. Косіва М. Г., яка не тільки пише сама, а й допомагає тим, хто звертається до неї з проською написати до редакції листа. Зараз в активі редакції налічується більше 300 робсількорів.

Редакція почала одержувати більше і віршів від поетів-початківців, з яких в минулому році створено літературну групу.

—Завдання кожного робкора і сількора, — вказувала газета, — як можна ширше показувати через газету наше повсякденне життя, наших прекрасних радянських людей, їх натхненну працю. Разом з тим слід ще ширше розгортати критику.

27 лютого районна газета опублікувала повідомлення про оголошення конкурсу на кращу інформацію, який триватиме з 1 березня по 1 травня, а 6 березня — Пам'ятку робкора і сількора, яка включала приблизну тематику інформацій, які мали зацікавити трудящих району.

У день радянської преси, 5 травня, газета "До комунізму" у передовій писала: "Тільки до

Сількор
Микола Горбенко

нашої районної газети постійно надсилають свої листи більше як 200 робсількорів. В числі таких Герой Соціалістичної Праці бригадир тракторної бригади колгоспу "Заповіт Леніна" І. П. Мартиненко, робітник цегельного заводу В. Т. Дерев'яно, працівник автороти П. П. Буряк, доярка колгоспу імені Шевченка К. О. Северин, завідувача Верхньо-Терсянською бібліотекою О. М. Гладка, тракторист колгоспу "40-річчя Жовтня" М. І. Москівець та інші".

Надаючи важливого значення роботі активістів преси, районна газета "До комунізму" 31 грудня вмістила передову статтю "Великі завдання газет і робсількорів", під рубрикою "Наші робсількори" — фотознімки вчителя Полтавської середньої школи Олексія Івановича Зайцева та начальника вільного цеху заводу сільгоспобладнання Юлія Дмитровича Бугаєвського.

1 червня відбулася районна нарада робсількорів і редакторів багатотиражних та стінних газет, на якій відзначали хорошу роботу робсількорів "районки". Це М. Г. Бибика з колгоспу імені Енгельса, І. В. Циби з колгоспу імені Сталіна, Є. К. Заїченка з колгоспу імені Кірова, Н. Г. Филипченко із взуттєвої фабрики та інших.

На нараді сількор з радгоспу "Червоний" П. С. Недеря підкреслив, що йому особисто багато допомогала організована редакцією районної газети робсількорівська школа.

— У цій школі, — сказав він, — я навчався як і про що треба писати до газети. Робсількорівська школа допомогла редколегії стінної газети радгоспу зробити свою стіннівку цікавою і дійвою.

На нараді також виступали сількор колгоспу імені Карла Маркса П. К. Павелько та робкор промартілі "Спартак" В. О. Русанова та ін.

Штатний працівник редакції районної газети "До комунізму" Ю. В. Кириченко 24 червня 1959 року в інформації "Це їх перші замітки" писав: "До редакції районної газети "До комунізму" дописує більше трьохсот робітничих і селянських кореспондентів. Та число робсількорів з кожним днем збільшується.

Останнім часом, наприклад, вперше надіслали свої листи до редакції завідувача клубом колгоспу імені Ілліча Р. С. Петяєва — "Півтори-дві норми його показник", вчителька Трудової НСШ П. М. Гречана — "Це теж допомога", технік-будівельник районної інспекції по сільському господарству І. І. Крайовий — "Не так сталося, як гадалося", колгоспник з сільськогосподарської артілі "40-річчя Жовтня" М. К. Гонка — "Духовий оркестр не використовується", колгоспниця колгоспу імені Карла Маркса Н. І. Ка-

ретник — "Материнське снасибі за невтомний труд педагога" та багато інших.

Хочеться побажати молодим робсількорам успіху у їх благородній громадсько корисній роботі", — таким побажанням автор закінчив огляд перших заміток.

— Активними кореспондентами стінгазети "Передовик" закрійно-штампувальної дільниці взуттєвої фабрики, повідомляла 24 червня 1959 року районна газета, — є закрійник Петро Максимович Серьогін, формувальник деталей Віра Павлівна Забава, закрійник Микола Федорович Попов та інші, які систематично подають редколегії багато цікавих заміток.

"Лист робкора допоміг" — таке повідомлення 2 серпня вмістила райгазета. А проблема полягала в тому, що в Гуляйпільському цеху Мелітопольського заводу "Автозапчастина" не було питної води. Після листа робкора тов. Кириченка М. воду почали завозити в цех систематично.

"М. І. Москівець — наш активний сількор" — так райгазета назвала замітку, яку надрукувала 25 листопада 1959 року.

— Михайло Іванович Москівець — наш старий сількор, — йшлося в газеті. — Він не тільки пером, а й особистим прикладом вносить гідний вклад у дострокове виконання семирічки.

Редакція газети "До комунізму" неодноразово відмічала свого активного сількора преміями.

1 січня 1960 року райгазета писала, що раніше вона виходила на двох сторінках і двічі на тиждень, а з 1954 року — на чотирьох сторінках і тричі на тиждень.

Виріс її авторський колектив, який зараз налічує понад 300 робкорів і сількорів. Серед них Герой Соціалістичної Праці, бригадир тракторної бригади колгоспу "Заповіт Леніна" тов. Мартиненко Т. П., плановик промартілі "Спартак" тов. Русанова В. О., агроном колгоспу імені Сталіна тов. Циба І. В., завідувач бібліотекою села Верхня Терса тов. Гладка О. М., вчитель Полтавської СШ тов. Зайцев О. І., помічник бригадира тракторної бригади колгоспу "40-річчя Жовтня" тов. Москівець М. І., секретар парторганізації взуттєвої фабрики тов. Волович О. П., зоотехнік колгоспу імені Енгельса тов. Бибик М. Г., свинарка радгоспу "Червоний" тов. Нещерет К. І. та багато інших.

— Щира дяка всім нашим робсількорам, — дякувала редакція своїм активістам.

Редколегія, партбюро, місцевком "Запорізької правди" та бюро обласного відділення Спілки журналістів СРСР щиро і палко поздоровили робсількорів Гуляйпільського району, колектив редакції газети "До ко-

мунізму" і районної друкарні з 25-річчям газети. (Пізніше буде встановлено, що перший номер районної газети вийшов у жовтні 1930 року — Авт.).

В 1960 році у райгазеті продовжували вміщати замітки під рубрикою "Куток робсількора". Тут здебільшого вміщували замальовки про активістів преси, редактори стінгазет ділилися досвідом роботи.

17 березня райгазета розповідала про завідувачку Успенівською сільською бібліотекою Лідію Федорівну Симон, яка не один рік дописує до газети. Це старий і активний сількор.

Прагнучи набути вміння навчитись ще краще писати до газети, Лідія Федорівна Симон виявила бажання вчитись у сількорівській школі при редакції газети "До комунізму".

16 червня Ю. Кириченко написав замальовку "Доярка Катерина Северин — наш сількор", у якій є такі слова: "Катерина Олексіївна Северин ось уже третій рік є нашим активним сількором. У своїх листах до редакції вона пише про трудові будні трудівників села (колгоспу імені Шевченка — Авт.).

Сміливо критикує недоліки, людей, які допускають їх. Сама в нинішньому році бореться за отримання 3500 літрів молока від кожної корови. Доярка бере активну участь у громадському житті — секретар бригадної комсомольської організації, агітатор".

В інформації "Їх перші замітки" редакція повідомляла, що отримала перші замітки від робітника радгоспу "Червоний" А. Плясовці (значно пізніше виросте до фотокора газети "Запорізька правда" — Авт.), колгоспника артілі "Победа" О. Панченка та ін.

5 травня 1960 року у передовій "Преса — могутня зброя нашої партії" райгазета вперше відзначила як активного робкора робітника заводу сільськогосподарського обладнання тов. Жилінського В. І. (пізніше відомого в районі краєзнавця, одного з авторів даної книги — Авт.).

У травні 1960 року було вміщено звіт редакції газети "До комунізму" перед читачами. Прочитаймо його:

— Дорогі читачі і робсількори! Минуло лише чотири місяці 1960 року. А скільки хороших справ уже зроблено трудящими нашого району по перетворенню в життя історичних рішень XXI з'їзду КПРС!

Ось про цю героїку трудових буднів робітників, службовців, інтелігенції, колгоспників і пише в газету багаточисленна армія робітничих і сільських кореспондентів. Більше 300 робсількорів міста і сіл району дописують у газету "До комунізму".

За чотири місяці нинішнього року редакція одержала від своїх

робітничих, сільських кореспондентів, а також читачів 682 листи, з яких на сторінках газети використано 521 лист. В квітні редакцією одержано 156 листів.

Серед робсількорів особливо активними є Герой Соціалістичної Праці бригадир тракторної бригади комуністичної праці колгоспу "Заповіт Леніна" тов. Мартиненко І. П., вчитель Полтавської СШ тов. Зайцев О. І., обліковець тваринницької ферми колгоспу "Победа" тов. Пашко К. І., завідувач Успенівською сільською бібліотекою тов. Симон Л. Ф., робітник цегельно-черепичного заводу, тов. Дерев'янка В. Т., секретар партійної організації взуттєвої фабрики тов. Волович О. П. та багато інших.

Протягом чотирьох місяців на сторінках газети "До комунізму" було вміщено чимало і критичних матеріалів. По більшості з них керівники своєчасно повідомили редакцію про вжиті заходи. Вже в цьому році в газеті вміщено 42 матеріали під рубрикою "Слідами наших виступів" і "Слідами неопублікованих листів".

При редакції газети "До комунізму" ось уже чотири місяці працюють шестимісячні міська робкорівська та районна сількорівська школи. Для слухачів прочитано ряд цікавих лекцій.

27 жовтня на сторінках райгазети вперше з'явилася рубрика "Робкорівський пост повідомляє", керівником такого поста на заводі сільськогосподарського обладнання був Володимир Іллч Жилінський.

29 жовтня 1960 газета розповіла про сількора Надію Іванівну Хохоту, доярку четвертої ферми колгоспу "Победа". А 27 січня 1962 року — про сількора, передову доярку колгоспу "Українка" Лідію Омелянівну Кошель, яка пізніше з чистіс легкої руки стане Кошелевою.

4 травня 1965 року районна газета "Зоря комунізму" у передовій зазначала: "Регулярно пишуть в газету й друкуються більше 80 авторів, найактивнішими серед яких є В. І. Жилінський — секретар парторганізації заводу сільгоспобладнання, У. І. Олексієнко — пенсіонерка, П. С. Недеря — голова колгоспу "Победа", І. О. Лютий — секретар парторганізації колгоспу імені Карла Маркса, Л. І. Нікітенко — учителька Тернуватської середньої школи та багато інших.

М. М. Мавролі

Протягом квітня 1965 року (перший місяць виходу газети "Зоря комунізму" у світ — Авт.) редакція отримала 293 листи. Надрукувала — 263. За цей час у газеті виступило 224 робсількори.

У номері за 4 травня 1965 року завідувач відділом райкому комсомолу Т. Третяк у замітці "Нагороди юнкорам" повідомляла: "Радісна звістка прийшла з Києва в Гуляйпільську восьмирічну школу № 4. Колектив республіканської піонерської газети "Зірка" палко привітав своїх юних дописувачів — семикласницю Валю Тихенко і п'ятикласницю Людю Литвиненко з Днем преси. За активну юнкорівську діяльність піонерок нагороджено іменними путівками в республіканський тобір "Молода гвардія".

— "Є люди, які не вміють відмовлятися від будь-якого доручення, запропонованого їм, — писав 5 травня 1965 року Ф. І. Куц у замальовці "Горіння". — Хай навіть воно буде п'яте, десяте чи дванадцяте. Зразу ж беруться його виконувати. І не як-небудь, а гаряче, з усім запалом душі своєї, віддають усього себе дорученій справі. Бо інакше не вміють. При тому своєю енергією, своєю відданістю запалюють ще й інших людей, які потрапляють у коло їх діяльності, спрямовують їхню енергію в потрібне русло і таким чином добиваються найуспішнішого виконання завдання, часто вирішуючи одночасно побічні справи, які впливають з цього доручення.

Ось саме такою, вічною зайнятою громадською роботою, різними дорученнями, вічно переповненою різними хорошими задумами, планами і є наш давній колега по журналістському перу Ульяна Іванівна Олексієнко.

Якось, напередодні Ленінського ювілею, вона урвала хвилинку, щоб зайти в нашу редакцію, передати чергового листа про відновлення роботи Гуляйпільського народного музею. Але навіть присісти відмовлялась, поспішала.

— Не знаю, як я встигну, — мовила стурбовано, — і в школі з своїми гуртківцями треба ще немало зробити до ювілею Іллча, і читацьку конференцію провести в районній бібліотеці на цю тему, і допомогти лад дати в музеї після ремонту.

Назвала ще кілька невідкладних на її думку і теж важливих справ і, поспішно розпрощавшись, пішла.

Та хіба тільки це! А два рази на тиждень кожен з нас, тільки-но вставши, а дехто ще в ліжку, слухає місцеву радіопередачу, слухає її приємний голос. А зайдете після роботи в районну бібліотеку, і знову зустрінетесь з нею, почувете її ласкавий голос.

— Що ж вам дати цікаве почитати? Може візьмете оцю книжку? — І тут же розповість, що це за твір, чим цікавий.

І все це на громадських засадах. Треба мати дійсно велике почуття громадського обов'язку, щоб цілими пригорщами віддавати свої знання, своє вміння, всього себе служінню людям. Горіння — так можна одним словом охарактеризувати всю громадську діяльність Уляни Іванівни.

Ми старі колеги її — газетярі захоплюємось такою її завжди юною запальністю, невтомністю в труді, щедрістю душевною. І сьогодні — на передодні Дня радянської преси — від усього серця бажаємо їй всього найкращого в житті й труді на благо любимої Вітчизни, щоб перо її завжди було гостре, допомагало будувати комунізм.

Газета вмістила фото У. І. Олексієнко, яке зробив Д. А. Литвиненко.

5 травня 1966 року райгазета надрукувала міні-зарисовку "Робкор" І. Кравця (псевдонім І. І. Нежижима — Авт.):

— Алло, редакція? Говорить Попович з елеватора. У нас відбувся цікавий захід: підбили підсуми змагання, визнали переможців. Хочу передати інформацію...

— Ми в редакції, звичайно раді дзвінкам найперших друзів і помічників газети — робітничих і сільських кореспондентів. Саме таким є робітник Гуляйпільського елеватора Михайло Федосійович Попович. Ініціативний, принциповий у вирішенні будь-яких питань, товариський — так характеризують його в колективі. Жодна цікава подія на підприємстві не обходиться без його участі і робкор, не затримуючись, поспішає поділитись новиною. Не проходить він і мимо недоліків. І під критичними замітками читачі часто зустрічають прізвище невтомного робкора Михайла Поповича.

Широке коло питань порушує в своїх газетних матеріалах робкор. Тут і замітки, і кореспонденції, і зарисовки з життя підприємства, про кращих його людей, про постановку виховної роботи в школі, про благоустрій селища Залізничного. І всі вони несуть в собі громадське звучання.

Біографія у Михайла Федосійовича, як кажуть, рядова. Дев'ятнадцятирічним юнаком в 1943 році пішов на фронт. Помічник командира взводу гвардії сержант Попович війну закінчив на Одері, в січні 1945 року, коли його було тяжко поранено. Довелось з півроку відлежати в госпіталі в глибокому тилу. Тут місцева партійна організація прийняла його до лав Ленінської партії.

Останні одинадцять років Попович працює на елеваторі. Багато часу віддає Михайло Федосійович і місцевій пресі як редактор стінної газети "Заготовитель". До того ж він голова каси взаємодопомоги, член батьківського комітету Гуляйпільської СШ № 2. І на все у нього вистачає наснаги.

У передовій статті "Трибуна мільйонів" (5 травня 1966 року) йшлося про те, що "друкована преса нашого району складається з районної газети та дев'яти багатотиражок, разовий тираж яких — майже сім тисяч примірників. Над створенням цих газет постійно працюють майже 400 авторів-робітників, колгоспників, службовців, спеціалістів сільського господарства, промисловості.

І сьогодні ми з вдячністю називаємо кращих з кращих серед них. Це - В. І. Жилінський, В. С. Яланський, Ю. З. Лівшиць, У. І. Олексієнко, В. С. Агаджанов, М. Ф. Попович, В. Я. Красницький, В. І. Білий та десятки інших. Щире спасибі вам, дорогі друзі! Вітаємо вас зі святом, бажаємо нових успіхів у нелегкій, але почесній і дуже потрібній роботі."

13 березня 1969 року — відбулася районна нарада активістів преси, скликана районним комітетом партії та редакціями газети "Зоря комунізму" і місцевого радіомовлення. На ній були присутні робсількори райгазети, редактори багатотиражних і стінних газет, екранів "Комсомольського прожектора", активні розповсюджувачі преси.

Першим перед учасниками наради виступив секретар районного комітету партії І. О. Солодкий. Він розповів активістам про підсумки роботи колективів колгоспів, радгоспів, промислових підприємств, партійних, комсомольських, профспілкових та інших громадських організацій у минулому році, ознайомив з завданнями, які стоять перед районом у цьому році та вказав, що повинні робити для їх виконання органи преси, робітничі і сільські кореспонденти. Промовець висловив ряд критичних зауважень на адресу районної та багатотиражних газет, підказав, що потрібно робити для ліквідації недоліків.

Про роботу редакції районної газети в минулому році та про плани на нинішній учасникам наради доповів редактор райгазети В. О. Скорик.

На нараді в обговоренні доповідей виступили активні дописувачі районної газети Ф. Ю. Кривокобильський (директор радгоспу "Червоний"), В. І. Жилінський (секретар парторганізації заводу сільгоспмашин), Т. П. Конопленко (директор інкубаторно-птахівничої станції) та кореспондент-радіорганізатор районного радіомовлення Д. А. Литвиненко. Всі вони зазначили, що газета в основному

відповідає вимогам часу і запитам читачів, друкує багато матеріалів, які дають певну користь. Однак, вказували промовці, редакція допускає ще й багато недоліків. Найсерйознішими з них виступаючі назвали недостатню тісну зв'язку редакційного колективу з робсількорами та редколегіями багатотиражних і стінних газет, вузькожанровість газети, недооцінку редакцією сатиричних жанрів, послаблення уваги до життя комсомольських, профспілкових і громадських організацій.

Виступаючі внесли ряд цінних пропозицій. Вони, зокрема, рекомендували організувати навчання робсількорівського активу та працівників редколегій багатотиражних і стінних газет, регулярно випускати суботні та літературні сторінки, більше писати на моральні та антирелігійні теми.

Наказом по редакції за активну участь у випуску газети подарунками відзначено 18 робсількорів. Ці заохочення було вручено на нараді, їх одержали Ф. Ю. Кривокобильський, В. С. Агаджанов, М. Г. Сердюк, В. М. Попов, В. І. Жилінський, В. І. Тацій та інші. Подарунки отримали також найактивніші розповсюджувачі районної газети В. Я. Похила (с. Верхня Терса), М. С. Шепель (с. Дорожнянка), Г. А. Косаренко (с. Приютне).

Після пленарної частини працювали секції.

— "Сількор, громадський діяч", — так назвав зарисовку про Любов Олексіївну Жовнір журналіст В. А. Закарлюка, яку надрукувала "Зоря комунізму" 5 травня 1973 року.

— Важко знайти сім'ю, яка б не передплачувала періодичні видання, - писав газетер. — Особливо великою популярністю користується в населення газета. Вона стала для кожного найкращим другом і радником. На сторінках газети люди знаходять відповіді на все, що їх найбільше хвилює.

Та, безумовно, газета не була б такою цікавою, коли б до неї не писали самі читачі.

Особливо активним дописувачам до нашої редакції є жителька с. Красногірського, що на території колгоспу "Україна", рядова колгоспниця Любов Олексіївна Жовнір.

З Л. О. Жовнір читачі газети вперше познайомилися в 1965 році. З того часу вона і бере в ній активну участь. Колгоспниця добре знає життя. Гостре око сількора нерідко помічає те, чого не бачать, не відчувають інші. Характерним у сількорівській діяльності Любові Олексіївни є те, що вона подає до газети кореспонденції пізнавального і виховного значення.

Сількор завжди в гущі мас, прагне розповісти про хороших людей, особливо тих, хто організовував перші колективні господарства, боровся

за зміцнення колгоспів, відбудовував народне господарство після війни, хоча не забуває розповісти й про сучасників. Любов Олексіївна нерідко й сама заходить до редакції з пропозиціями, приносить фотографії активістів, радиться як краще подати матеріал.

— Я не можу жити без газети, — говорить вона, — і хочу завжди бачити її змістовною, цікавою, привабливою.

— У 1956 році Л. О. Жовнір першою в селі передплатила журнал "Радянська жінка". Скільки радощів було для односельчан, коли під час перепочинку в полі читала його подругам, а потім усі разом обговорювали ту чи іншу статтю. Відтоді це видання знайшло в хаті Жовнірів постійну прописку. Крім цього зараз сім'я передплачує 6 газет і журналів, у тому числі "Зоря комунізму".

— Газета для мене — це життя. Адже важко жити з заплющеними очима і закритими вухами, — зізнається Л. О. Жовнір.

— І вона розповіла про один випадок. У 1965 році за хорошу роботу колгосп преміював її туристичною путівкою до Болгарії. 24 дні перебувала вона в братній соціалістичній республіці. І як не хороше було там, але скучила за рідною Батьківщиною, рідними краями. Що робиться в країні? Ні газети російською мовою, ні радіо не почуєш.

— Яюсь я вирішила пройтися до газетного кіоска. А газети болгарською мовою. І раптом, не вірячи своїм очам, бачу нашу "Правду". Єдиний екземпляр! Схопила її як щось найдорожче. Хотіла зберегти для пам'яті. Та де там! Як пішла по руках друзів, то тільки й бачила.

— Любов Олексіївна працює на різних роботах. Поважають її односельчани за відвертість, радяться з нею. Як говорить секретар партійної

організації колгоспу І. Д. Горпинич, вона не тільки добре ставиться до роботи, а й є хорошим організатором, уміє підійти до людей. Л. О. Жовнір неодноразово нагороджували цінними подарунками, грамотами. Її фото занесено до колгоспної Книги трудової слави. Має нагороди і від газети "Зоря комунізму". Груди жінки прикрашає ювілейна медаль.

Л. О. Жовнір тричі обирали депутатом районної Ради. Зараз вона депутат сільської Ради. З 1960 року і по сьогодні є членом батьківського комітету Успенівської восьмирічної школи. Щоб їй не доручали, завжди виконувала все старанно, з усією відповідальністю.

Тоді ж, 5 травня 1973 року, районна газета "Зоря комунізму" щиро дякувала своїм друзям. У редакційній статті зазначалося:

— Сьогодні в активі редакції газети "Зоря комунізму" налічується більше 240 робітничих і сільських кореспондентів. З початку року редакція одержала від них понад 1200 листів. В них автори пишуть про невикористанні резерви і пропагують передовий досвід, розповідають про наших сучасників — людей щедрих душею, працелюбних, які борються за дострокове виконання завдань третього вирішального року дев'ятої п'ятирічки.

В День радянської преси редакція газети "Зоря комунізму" виносить сердечну подяку своїм активним дописувачам: **Ф. Ю. Кривокобильському** — директорові радгоспу "Червоний", **С. Г. Чернову** — в.о. начальника технічного відділу заводу побутових товарів, **Г. І. Терьошину** — начальнику РВВС, майору міліції, **Є. Т. Бондар** — вчительці-пенсіонерці (с. Полтавка), **Г. А. Циганенку** — працівникові методкабінету райвно, **О. П. Кушніру** — пенсіонеру, **М. А. Макаренку** — директору заводу лакофарбових виробів, **В. І. Жилінському** — в.о. головного інженера дослідно-експериментального заводу сільгоспмашин, **І. К. Кушніренку**, **М. Т. Клименку** — вчителю Полтавської школи-інтернату, **М. І. Мотроненку** — секретареві парторганізації колгоспу імені Свердлова, **І. З. Лівшицю** — завідувачу центральною ощадкасою, **В. З. Потапенку** — інструктору РК КПУ, **В. А. Дьоміну** — художнику колгоспу імені Карла Маркса, **Л. Ф. Орлову** — завідувачу майстернею Успенівського відділення райоб'єднання "Сільгосптехніка", **В. І. Яланському** — робітникові дослідно-експериментального заводу сільгоспмашин, **Н. П. Чучко** — пенсіонерці (м. Гуляйполе), **Л. О. Жовнір** — колгоспниці колгоспу "Україна", **В. Я. Красницькому** — заступнику директора Любимівської СШ, **М. Ф. Поповичу** — секретареві парторганізації елеватора хлібопродуктів.

На прес-конференції, яку організував райком партії для активістів преси, виступили заступник голови райвиконкому Т. В. Порохнява та завідувачий сільськогосподарським відділом райкому Компартії України В. В. Карбівничий

На семінарі редакторів багатотиражних газет виступив з оглядом їх працівник районної газети М. І. Міщенко. В роботі семінару взяв участь завідувачий відділом пропаганди і агітації райкому Компартії України В. М. Колосовський.

5 травня 1975 року робітник дослідно-експериментального заводу сільгоспмашин Віктор Іванович Яланський розповідав "Як я став робкором".

— Я ще з дитинства люблю спорт, — писав він. — Це захоплення не пройшло з роками. І любителі футболу, інших видів спорту, зустрівши мене, розпитували про спортивні новини в районі, про футбольні матчі, які відбуватимуться в сезоні.

Весною 1965 року, коли після перерви знову стала виходити районна газета, я почув передачу місцевого радіомовлення, в якій Дмитро Артемович Литвиненко (тодішній радіоорганізатор) запрошував трудящих дописувати до газети "Зоря комунізму". І мені захотілося розповісти землякам про спортивне життя заводу, де я працюю.

Третього квітня 1965 року у другому номері райгазети була надрукована моя перша замітка про те, як заводчани готуються до футбольного сезону. З тих пір минуло десять років. В газеті завжди знаходилося місце для моїх матеріалів. Я як можу допомагаю газеті пропагувати фізичну культуру і спорт.

Крім коментарів до змагань, таблиць футбольних турнірів, пишу про кращих спортсменів, колективи фізкультури, розповідаю про кращий досвід спортивно-масової роботи.

З часом районна газета стала однією з близьких мені. Я майже щодня буваю в редакції, де мене щиро зустрічають: дякують за організований матеріал, дають завдання, радять, як треба шукати теми. І з часом тематика моїх матеріалів розширилася. Від заміток я перейшов до статей, замальовок про моїх сучасників, про героїчне минуле, про людей хороших.

Газета, скажу відверто, відіграла велику роль у моєму житті: я став більше працювати над підвищенням свого ідейно-політичного рівня, більше читаю художньої літератури, шукаю знайомства з цікавими людьми, захопився історією футболу у нас на Гуляйпільці, у мене з'явилося багато друзів. Взагалі, стало змістовнішим моє життя.

А 7 травня 1975 року "Зоря комунізму" надрукувала міні-зарисовку "Знайомтесь: сількор Пучкова". Ось вона:

— Школа, комсомол, інститут, і знову село, де народилась, виросла, зрозуміла хліборобську працю — така коротка біографія одного з наших найбільш активних сількорів Віри Василівни Пучкової з колгоспу імені Калініна.

Головний економіст колгоспу — посада, яка вимагає від людини великих, звичайно, не стільки фізичних, скільки чисто бухгалтерських, економічних здібностей. Оцінити роботу галузі з усіх сторін, порахувати і проаналізувати затрати, собівартість, прибуток кожного виду продукції — такий великий обсяг роботи майже не залишає вільної хвилини.

На протязі останніх років ми впевнились, що окрім своїх прямих обов'язків Віра Василівна постійно турбується про те, щоб розповісти про кращих виробничників свого господарства, про те, що хвилює її як сілько-ра. Прізвисьце, показники роботи кращої доярки чи телятниці, виробіток механізатора, досягнення шофера чи кормодобувника завжди першою повідомляє нам головний економіст колгоспу.

Вміння детально і коротко розповісти про людину праці, звичайними цифрами показати досягнення тваринника чи механізатора — ось коротка характеристика сількорівської діяльності Віри Василівни Пучкової.

4 травня 1976 року районна газета "Зоря комунізму" надрукувала міні-зарисовку про вчителя Полтавської школи-інтернату І. К. Кушніренка "Наш сількор": "З самого дитинства Іван Кирилович Кушніренко мріяв стати журналістом, — писала А. С. Пузанова, — а вступив до педагогічного інституту на філологічний факультет. Тепер він — учитель, вже декілька років працює в Полтавській школі-інтернаті.

Іван Кирилович любить дітей і свій предмет. Але свого давнього захоплення не облишив. Він пише вірші, друкує їх на літературній сторінці районної газети. Пробує себе і в прозі. Його невеликі оповідання також не раз друкувалися.

Часто приносить І. К. Кушніренко до редакції розповіді про життя вихованців інтернату, де працює, їхні добрі справи, пише про односельчан-трудівників села тощо.

Молодий учитель — частий гість редакції. Цікавиться роботою над газетою, просить завдання.

Дуже приємно зустрічатися з сількором, котрий глибоко розуміє значення газети в нашому житті і прагне зробити її ще більш бойовитою, цікавою, потрібною людям".

4 травня 1978 року районна газета опублікувала замальовку "Знайомтесь: сількор Похила".

— Читачі, мабуть, помітили, що на сторінках газети "Зоря комунізму" часто вміщуються замітки про роботу механізаторів орденоносного колгоспу імені Леніна, — писав В. Рошин (псевдонім М. Міщенко — Авт.). — Це — наслідок творчої роботи сільського кореспондента Василя Григоровича Похили.

В. Г. Похила працює обліковцем тракторної бригади. П'ятдесят механізаторів, тридцять тракторів кожного дня в роботі. І Василь Григорович зобов'язаний зранку визначити, який обсяг роботи виконав кожен трудівник. Для цього йому доводиться чимало їздити по полях — заміряти, обчислювати.

Але о пів на восьму вже можна телефонувати в тракторну бригаду: В. Г. Похила детально розповість і про загальний доробок колективу, і про досягнення передовиків. А частіше Василь Григорович сам повідомляє про успіхи кращих механізаторів, про дострокове закінчення певного етапу сільськогосподарських робіт.

Сількорівська робота — це тільки частина громадської діяльності В. Г. Похили. Він — партгрупорг тракторної бригади, секретар товариського суду, голова планово-бюджетної комісії сільської Ради народних депутатів.

Вже двадцять років Василь Григорович з честю носить партійний квиток. І де б не доводилось працювати — в сільській Раді, завідуючим клубом чи обліковцем у тракторній бригаді, — В. Г. Похила завжди уміло поєднував свої обов'язки з громадською роботою.

Старенький мотоцикл обліковця чи його бідарку (у непогоду), починаючи зранку, кілька разів на день можна бачити на полях господарства. Василь Григорович квапиться виміряти ділянку сівачам чи визначити обсяг виконаної роботи. Бо ще ж потрібно в тракторній заповнити дошку показників, визначити кращого механізатора і підняти на флагштоці прапор на його честь.

На відзнаку великих заслуг перед редакцією районної газети, активну участь у підготовці матеріалів до публікації в 1977 році своїм наказом № 4 від 3 лютого 1978 року редактор В. О. Скорик відзначив грошовими преміями таких позаштатних авторів: Жилінського В. І., Харченка І. А., Колосовського В. М., Чернова С. Г., Яковенка О. В., Биковську Н. Л., Бабака Ф. Д., Подоляк Ф. Я., Писанка М. О., Шушуру В. Є., Будка М. М., Горпинича І. Ю., Попругу П. Т., Куторницького В. Д., Білу Л. П., Єригіна Т. П.

У зв'язку з 50-річчям робкора Володимира Іллєча Жилінського та відзначаючи його активну участь у підготовці матеріалів для газети, 7 лютого 1980 року редакція "Зорі комунізму" нагородила Володимира Іллєча бібліотечкою книг.

5 травня 1981 року так говорили читачі про районну газету.

М. І. Карпенко

НАША "РАЙОНКА"

Так трапилось, що в далекому 1949 році моє знайомство з Гуляйпільським районом відбулося не з перших відвідин його, а з допомогою шпальт газети "Сталінським шляхом" (так у ті роки називалась нинішня "Зоря комунізму").

В обласному комітеті партії, коли я чекав відрядження на Гуляйпіль на збирання врожаю, до моїх рук потрапила "районка". З інформацій і кореспонденцій я багато дізнався про те, чим живуть сільські трударі. Там йшлося і про ударниць жнив, котрі вдень працювали в полі, а вночі вивозили хліб на елеватор, про те, як окремі сім'ї, що самі втратили на фронті годувальників, піклуються про дітей-сиріт. Ознайомився також з іншими матеріалами.

В 1955 році я переїхав з обласного центру в Гуляйпільський район працювати. Відтоді і по сьогодні районна газета стала моїм постійним супутником у житті і праці — більше чверті сторіччя я читач і дописувач її. Отримуючи не одне періодичне видання, першою я читаю, звичайно, її, "Зорю комунізму".

В плінні часу, в повсякденному житті ми часто не замислювались над тим, яку величезну роль у житті кожного з нас відіграє ця невелика за обсягом газета.

Готуючи матеріали до 50-річчя Гуляйпільської МТС, я переглянув комплекти районної газети за багато років і з новою силою відчув дихання тих буремних днів. Якою б не була людська пам'ять, вона не може позбутися з таким трударем-літописцем, якою є газета.

Сьогодні, в День преси, від усього серця поздоровляю колектив штатних і позаштатних дописувачів "Зорі комунізму" - усіх, хто продовжує літопис наших сьогоднішніх звершень, розповідає про героїв п'ятирічки, пропагує передовий досвід, гострим пером таврує ледарів, бракоробів тощо.

Хотілося б, щоб газета частіше зверталася до теми великої спадщини героїчного минулого своїх земляків. Такі матеріали допомагатимуть молодому поколінню читачів краще усвідомити значимість сьогоднішньої праці, зоряного прекрасного майбутнього своєї Батьківщини.

**В. Півненко,
ветеран Великої Вітчизняної війни**

ПИСАТИ ЯСКРАВО, ЗАХОПЛЮЮЧЕ

Відомо, яку важливу роль у нашому житті відіграє преса. Зі сторінок газет ми дізнаємося про важливі події в країні і за рубежем, вникаємо у трудовий ритм всього радянського народу. Газета має велике пізнавальне значення, вона виховує людей, вчить їх жити і працювати по-комуністичному, таврує і викориняє зло.

Приємно читати на сторінках нашої районної газети "Зоря комунізму" про досягнення гуляйпільців у тій чи іншій галузі народного господарства, про соціалістичне змагання трудових колективів, про передовиків виробництва. Відрадно, що постійно друкуються змістовні матеріали патріотичного характеру, на правову тематику, на теми моралі і виховання. Особливо цікавими є публікації під рубрикою "Бій - моралі чужій", "Про людей хороших", "Як тобі служитися" та інші. Думаю, не помилюсь, коли скажу, що і в "Калинової сопліки" також багато шанувальників.

Але принагідно зауважу: дещо зменшилася кількість кореспонденцій про перших комсомольців, героїв перших п'ятирічок, про тих, хто в неймовірно важких умовах після Великої Вітчизняної війни піднімав з руїн народне господарство, а також про ветеранів війни і праці.

В матеріалах під рубрикою "Розповідаємо про професію" хотілося б почути і про спеціальність електромонтера. Адже сьогодні в колгоспах і радгоспах інженер-електрик відноситься до одного з головних спеціалістів господарства. У нас в районі немало фахівців цієї справи, таких, як Володимир Васильович Коропцов з птахофабрики "Гуляйпільська", Олексій Олексійович Буряк з колгоспу "Україна", Олексій Ілліч Феленко з колгоспу імені Горького та інші.

Зараз йде реконструкція експериментального заводу сільгоспмашин. Бажано, щоб хід будівництва цехів цього важливого об'єкта знаходив відображення в матеріалах газети.

**В. Рябко,
головний інженер
експериментального
заводу сільгоспмашин**

Валентина Онисимівна Русанова (на знімку) працює начальником планово-виробничого відділу міжгосподарської шляхобудівельної організації. Це один з активних робкорів районної газети "Зоря комунізму". А в своєму колективі Валентина Онисимівна очолює редколегію стінної газети "Дорожник". Відповідальне

партійне доручення вона виконує сумлінно.

В. О. Русанова користується заслуженим авторитетом у колективі будівельників, серед трудящих району. Багато часу віддає громадській роботі. Тривалий час була пропагандистом.

11 лютого 1982 року районний комітет партії влаштував чергову прес-конференцію. На неї було запрошено журналістів районної газети й радіо, редакторів багатотиражних і стінних газет та робсількорівський актив.

Прес-конференцію відкрила заступник завідуючого відділом пропаганди і агітації райкому Г. Т. Циганкова. З повідомленнями виступили завідуючий промислово-транспортним відділом райкому партії В. М. Самсон, заступник голови виконкому міської Ради народних депутатів М. М. Шейко та заступник начальника районного відділу внутрішніх справ О. П. Явір. Вони ж відповіли на запитання присутніх.

У роботі прес-конференції взяли участь також голова правління районного споживчого товариства А. Х. Едилханов, директор комбінату громадського харчування С. І. Пішта, директор комбінату комунальних підприємств В. П. Лютий.

4 травня 1982 року в залі засідань райкому партії відбувся районний зліт активістів преси. Його було присвячено 70-річчю "Правди" і Дню преси.

Зліт відкрила секретар райкому Компартії України Л. І. Явон.

З доповіддю "Могутня зброя нашої партії" на зльоті виступив член бюро райкому партії, редактор районної газети В. О. Скорик.

Від учасників зльоту виступили активні дописувачі районної газети й радіомовлення: Н. З. Голіздра (секретар парторганізації колгоспу "Авангард", редактор багатотиражної газети "Колективні лани"), Л. І. Коротков (секретар парторганізації ремонтно-механічного заводу), Ю. І. Крат (робітниця взуттєвої фабрики, член редколегії стінгазети), М. А. Кієнко (старший зоотехнік управління сільського господарства райвиконкому), В. Ф. Кириченко (директор третьої середньої школи) та К. І. Костюк (лікар санепідстанції).

Потім найактивнішим дописувачам районної газети було вручено Почесні грамоти редакції.

5 травня 1982 року у передовій статті "Могутня зброя нашої партії" районна газета писала: "Наш район відноситься до районів з досить розвинутою мережею засобів масової інформації й пропаганди. Досить сказати, що гуляйпільці одержують районну газету, трудівники дев'яти господарств — ще й друковані багатотиражні. Разовий тираж друкованих видань складає понад 16 тисяч примірників. Крім того, в колгоспах, радгоспах, на підприємствах, в установах і організаціях виходить більше півсотні стіннівок, тричі на тиждень працює районне радіомовлення. Окрім штатних працівників у роботі газет і радіомовлення беруть участь понад 300 позаштатних авторів.

4 травня 1984 року урочисті збори активістів преси відбулися в червоному кутку районної друкарні. На них були запрошені працівники редакції районної газети "Зоря комунізму", редактори багатотиражних і стінних газет, секретарі партійних організацій підприємств і організацій міста, робсількори. Збори відкрила секретар райкому партії Л. І. Явон. Про роль засобів масової інформації і пропаганди у комуністичному вихованні трудящих говорив заступник редактора районної газети І. К. Кушніренко.

Від імені бюро райкому Компартії України, райвиконкому, активістів преси привітала із святом секретар райкому партії Л. І. Явон.

Великій групі робсількорів і працівникам райгазети вручено Почесні грамоти, бібліотечки й грошові премії. Вітальний лист від райкому партії і редакції газети одержав поет, керівник літературного об'єднання "Калинова сопілка" Григорій Лютий.

5 травня 1984 року районна газета писала:

— Сьогодні свято тих, хто причетний до творення газети, яку ти, читачу, щоразу з нетерпінням чекаєш, аби зустрітися із знайомими і незнайомими прізвищами дописувачів, щоб перейнятися проблемами, які хвилюють їх, довідатись, як трудові колективи працюють над виконанням рішень XXVI з'їзду КПРС і Продовольчої програми, прочитати про передовиків промислового і сільськогосподарського виробництва, про людей хороших, познайомитись із новинами. І в цьому, насамперед, заслуга робсількорівського активу, який допомагає оперативно, яскраво і глибоко висвітлювати багатогранне життя району.

Редакція "Зорі комунізму" вітає своїх кореспондентів із Днем преси, зиче їм творчого натхнення, нових здобутків на громадській ниві і висловлює подяку дописувачам:

В. Д. Куторницькому — вчителю Комсомольської СШ, **П. І. Долі** — секретарю парткому колгоспу "Україна", **Н. З. Голіздрі** — секретарю партбюро колгоспу "Авангард", **І. П. Пушенку** — облікопцю тракторної бригади № 3 колгоспу імені Карла Маркса, **Л. Б. Куц** — старшому економісту міжгосподарської шляхобудівельної організації, **С. І. Гаценко** — заступнику завідувача центральною аптекою, **Г. І. Лютому** — керівникові літоб'єднання "Калинова сопілка", **Л. І. Короткову** — секретарю партбюро ремонтно-механічного заводу, **Л. П. Розсосі** — старшому економісту Успенівського виробничого відділення об'єднання "Запоріжжремсільмаш", **М. А. Кієнку** — зоотехніку по племсправі, **В. М. Потапенку** — головному інженеру, **В. Г. Чернишу** — головному агроному (управління сільського господарства райвиконкому), **М. М. Будку** — начальнику інспекції Держсільтехнагляду, **Л. Ф. Толочко** — директору районної заочної школи, **В. Ф. Кириченко** — директору СШ № 3, **Н. В. Квітці** — інспектору по дошкільному вихованню райвно, **В. М. Горобію**, **М. Т. Коробкову** — працівникам райвідділу внутрішніх справ, **А. Л. Столяренку** — відповідальному секретарю районної організації товариства "Знання", **В. І. Книшу** — лектору, **І. В. Черненку** — інструктору райкому Компартії України, **В. І. Шевченку** — завідувачу відділом комсомольських організацій райкому комсомолу, **І. М. Заїченку** — секретарю партбюро заводу пахофабрики "Гуляйпільська", **А. І. Ходак** — інженеру-економісту заводу побутових товарів, **В. Ф. Брові** — бібліотекарю Полтавської бібліотеки-філіалу, **Н. В. Азаровій** — інженеру по соцзмаганню заводу лакофарбових виробів, **В. І. Дудці** — економісту райоб'єднання "Сільгосптехніка", **О. І. Сої** — голові комітету по фізичній культурі і спорту при райвиконкомі, **І. Н. Жиленку** — голові райради ДСТ "Колос", **О. В. Яковенку** — вчителю СШ № 1, **Г. Ф. Сірінюк** — завідувачій райвідділом культури, **О. Т. Кузьменку** — начальнику районної інспекції по заготівлі і якості сільгосппродукції, **М. Й. Зінченко** — лікарєві-інфекціоністу райлікарні, **Т. В. Кравченко** — економісту взуттєвої фабрики, **А. М. Бондаренку** — голові райкому ДТСААФ, **Н. Л. Биковській** — секретарю партбюро колгоспу імені Ілліча, **В. І. Соколовій** — агроному райоб'єднання "Сільгоспхімія", **О. О. Релушку** — головному агроному колгоспу імені Горького, **П. Т. Узуновій** — головному економісту радгоспу "Червоний", **А. П. Дорогобїду** — головному агроному колгоспу "Батьківщина", **О. І. Мороз** — обліковцю ферми № 4 колгоспу імені Карла Маркса, **М. І. Мелашенку** — начальнику механізованого загону колгоспу імені Ілліча, **Л. Л. Білобородову** — головному зоотехніку колгоспу імені Кірова, **В. Г. Коростильову** — методисту методкабінету райвно.

Тоді ж, 5 травня 1984 року було опубліковано міні-зарисовку "Наш сількор" К. С. Файрушиної. Ось вона:

— Про ветерана партії, війни і праці Василя Олександровича Півненка можна сказати так: "Людина неспокоїної вдачі". Комуніст із 42-річним стажем він не шукав у своєму житті легких шляхів, а завжди йшов туди, де був потрібний, куди посилала його партія. Василь Олександрович з перших днів війни і до переможного салюту брав участь у боях з німецько-фашистськими загарбниками. Груди відважного воїна прикрашає багато урядових нагород.

Демобілізувавшись з рядів Радянської Армії, працював у Запоріжжі на одному із заводів енергетиком, на партійній роботі. А в 1955 році назавжди пов'язав своє життя із сільськогосподарським виробництвом. На заклик партії в числі тридцяти тисячників пішов працювати головою колгоспу імені Свердлова нашого району. Десять років перебував на цьому посту, а потім був керуючим Успенівським відділенням "Райсільгосптехніка", заступником керуючого Гуляйпільського об'єднання "Райсільгосптехніка" до 1978 року. Та й тоді, коли прийшов час іти на заслужений відпочинок, Василь Олександрович залишився в строю. Трудився в диспетчерській службі, якої був організатором. В 1982 році В. О. Півненку доручили очолити навчальний клас при районному об'єднанні по виробничо-технічному забезпеченню сільського господарства, готувати кадри механізаторів. З притаманною йому енергією Василь Олександрович багато зробив, щоб оснастити клас всім необхідним для навчання. Та він не тільки турбується, щоб учні набували міцні знання, а й добивається, щоб успішно проходили практику, піклується, щоб після закінчення курсів про молодих механізаторів проглядали належну турботу на місцях.

На якій би посаді не працював Василь Олександрович, постійно підтримує тісний зв'язок з редакцією районної газети. Він дзвонить, пише, заходить. Вже в цьому році розповідав на її сторінках про навчання механізаторів, про те, що їхній навчальний клас зайняв призове місце у обласному змаганні і нагороджений Почесною грамотою, виступив із статтею "Увагу — молодим механізаторам" тощо.

Учасник Великої Вітчизняної війни В. О. Півненко проводить й велику громадську роботу.

5 травня 1987 року редакція газети вітала всіх кореспондентів з Днем преси, зичила їм ще більшої творчої наснаги на громадській ниві і висловлювала щиру подяку дописувачам: А. П. Дорогобїду — начальнику мехзагону колгоспу "Батьківщина", В. Ю. Попрузі — головному інженеру колгоспу "Україна", Л. Б. Куц — старшому економісту міжгосподарської шляхової ПМК-159, Н. І. Бабич — голові профкому радгоспу "Червоний", В. Д. Куторницькому — вчителю Комсомольської СШ, М. Й. Зінченко-завідуючій інфекційним відділенням райлікарні, С. І. Гаценко — заступнику завідуючої центральною районною аптекою, М. Д. Доннику — начальнику планово-виробничого відділу міжгосподарської будівельної ПМК-140, Н. О. Глушенко — вчительці Полтавської СШ, П. І. Долі — голові районного комітету народного контролю, О. В. Демченку — інспектору районного комітету народного контролю, Л. В. Тилик — голові виконкому Верхньотерсянської сільської Ради, М. І. Сивоненку — завідуючому відділом райкому комсомолу, Л. І. Короткову — секретарю парторганізації ремзаводу, В. І. Черненку — голові парткомісії райкому партії, В. І. Іващенко — голові профкому колгоспу "Україна", Ю. І. Романцю — керуючому відділком № 4 колгоспу імені Карла Маркса, М. Д. Горпиничу — інспектору районного відділення Держенергонагляду, В. М. Тарасенку — директору комбикормового заводу, О. І. Сої — голові районного комітету по фізичній культурі і спорту, Н. В. Квітці — інспектору райвно по дошкільному вихованню, В. Ф. Головачу — секретарю партбюро радгоспу "Таврійський".

23 серпня 1988 року, пригадуючи пам'ятні для неї дні, ветеран-журналіст К. С. Файрушина писала: "Надійними нашими помічниками були агрономи з колгоспу імені Калініна П. Д. Костенко, імені Горького — І. І. Єна, імені Леніна — М. М. Мавроді, зоотехніки з колгоспу "Україна" Ф. Н. Прихїдько, з колгоспу "Спартак" — М. Г. Бібік та агроном М. І. Карпенко, з елеватора хлібопродуктів — М. Ф. Попович.

Зоотехнік колгоспу "КіMOVEць" В. І. Загорулько часто писав про пташницю кавалера ордена Леніна Ірину Силку, чабана В. М. Молюку, який отримував за рік два окоти вівцематок.

Пам'ятаю, як ми із В. І. Загорульком ходили, провалюючись по пояс у снігу, до Ірини Силки (тоді птахофабрика була у Дорожнянці за ставком).

А хіба можна забути зарисовку про ланкову Галину Попіл з колгоспу імені Горького. Дівчата, щоб мати високі врожаї, ходили по хатах і заготовляли попіл і пташиний послід для вивезення на поля.

І сьогодні пам'ятаю зустрічі з Героєм Соціалістичної Праці І. П. Мар-

тиненком, його дружним колективом. А хлопці і справді були згуртовані. Бо взяли за правило кожному хату побудувати тільки разом, гуртом. І це здружувало, допомагало в роботі".

23 серпня 1988 року під рубрикою "Знайомий підпис в газеті" "Зоря комунізму" надрукувала зарисовку "На бистрині часу" І. І. Нежижима про В. Д. Куторницького. Прочитаємо її:

"... В. Куторницький, сількор. "Читачам "Зорі комунізму", певне, давно знайомий цей підпис під кореспонденціями, замальовками, замітками. І йдеться в них про добрі зміни, все те нове, що з'явилося на бистрині часу в культурному і громадському житті села Комсомольське, де Віктор Дмитрович живе і працює вчителем російської мови і літератури місцевої середньої школи, про кращих трудівників птахофабрики "Гуляйпільська", які особистим прикладом показують, як треба ставитись до справи, про їх значний вклад у перебудову. "Мое село растер, как город, но все же искренность деревни осталась в нем"... — сількорівське перо підмітить і цю ознаку часу і душа автора озветься таким поетичним рядком.

Поет-лірик, поет-громадянин — і ця грань обдарованості члена літературної студії при нашій газеті В. Д. Куторницького теж помічена читачами.

А ще наш сількор — завзятий ентузіаст туристської справи. Це завдяки йому учні школи об'їздили майже всю країну. І нинішнього літа Віктор Дмитрович не всидів вдома — разом з вихованцями він мандрував гірськими стежками Карпат, де в роки минулої війни ходили походами ковпаківці. А після повернення з походу, В. Д. Куторницький щоразу береться за перо, щоб з подорожніх нарисів розповісти читачам про свої враження і зустрічі з людьми тамтешніх країв.

Де кілька років тому Віктор Дмитрович організував і очолив у селі туристський клуб "Глобус", члени якого щороку беруть участь в районних і обласних змаганнях по туризму і неодмінно виборюють призові міста, а цього рік збірна району, організована невтомним ентузіастом, виступила на республіканських змаганнях — і теж мала успіх.

...Добра людина, надійний товариш, прекрасний учитель — таким знають Віктора Дмитровича у Комсомольському та й у всьому районі.

Пригадую, якось я поцікавився, як він став учителем.

— Важко сказати. Мріяв стати і професійним військовим (після четвертого класу вчився в Новочеркаському суворовському училищі, потім — у військовому) і журналістом. А ось покликання знайшов на освітянській ниві. Взяття верх, мабуть, любов до дітей. Зараз не уявляю нічого іншого, що могло б приносити мені більшу радість, як учительство.

Доля Віктора Дмитровича не балувала. Уявляю його босоного післявоєнне дитинство. Батько, офіцер, з війни повернувся сліпим, а вдома п'ятеро дітей — маленький Віктор і чотири сестрички. Мати померла...

В тих труднощах і гартувався характер хлопця. І він не розгубив людяність, тепло серця — все щедро дарує нам. І де б не працював В. Д. Куторницький (після закінчення Львівського держуніверситету, вчителював на Черкащині — там прилучається до пошукової роботи і допомагає організувати музей генерала армії двічі Героя Радянського Союзу І. Д. Черняховського, уродженця того села), лишає добрий слід.

— Праця вчителя — це не служба, не служіння — це покликання, — говорить В. Д. Куторницький.

— Наш добрий учителю, — писав Олександр Пахучий. — Я з гордістю відношу себе до числа щасливців, котрим протягом кількох років довелося бути вихованцями Віктора Дмитровича, слухати його захоплюючі розповіді про життя і творчість класиків російської і радянської літератури...

Пригадую, на уроки Віктора Дмитровича ми завжди йшли з піднесеним настроєм, бо знали: на нас чекало приємне знайомство з новими героями. Разом з учителем пізнавали їх, раділи і заздрили їхнім радощам, переживали за їхні нездолані. Але головне — вони неодмінно ставали нашими супутниками в житті...

...Молоді трударі радгоспу "Таврійський" і птахофабрики "Гуляйпільська" вдячні Віктору Дмитровичу й за те, що він допоміг їм здобути середню освіту, коли вони були під його опікою, як завідуючого консультантом районної заочної школи.

А це рядки з листа Наталки Тарабанової: "Після закінчення педінституту я повернулася в рідну школу. Почуваю себе, як в рідній сім'ї. Дуже велику підтримку, допомогу подає мені вчитель літератури В. Д. Куторницький. Це, дякуючи його майстерним урокам, я полюбила на все життя російську літературу. Я просто не уявляю своєї школи без нього..."

І ще одне захоплення полонить по вінця нашого сількора — самодіяльне мистецтво. Він — і актор, і режисер драматичного колективу села.

В. Д. Куторницький став аматором сцени ще в роки студентства. А скільки цікавих ролей зіграно ним і в Комсомольському — у п'єсах О. Корнійчука, О. Арбузова, М. Зарудного, В. Собка та інших. На тематичних вечорах і концертах ми бачили Віктора Дмитровича в ролі ведучого. А тепер дає вистави і драмгурток школярів, організований ним.

— Тривала, копітка робота над образом, — розказує В. Д. Куторниць-

кий, — обертається радістю сценічного перевтілення, щастям почути від глядачів: "Як у житті!" Мабуть, для актора немає більшої похвали, аніж ця, тому що театр — це дзеркало життя.

— Я пишаюся тим, що на протязі багатьох років є сільським кореспондентом "Зорі комунізму", — сказав якось Віктор Дмитрович...

Гарно сказав письменник К. П. Паустовський: "Людина має бути розумна, проста, справедлива, смілива і добра. Тільки тоді вона має право носити це велике звання — Людина".

Мені здається, що це сказано саме про нашого товариша В. Д. Куторницького".

25 жовтня 1990 року краєзнавець В. І. Жилінський (один із авторів даної книжки-Авт.) писав: "Минуло більше 34 років відтоді, як я написав першу замітку до районної газети. Йшлося там про те, що при збиранні кукурузи допускають втрати качанів. А на початку 1960 року мої матеріали почали систематично зв'ялятися на сторінках райгазети. Саме тоді я зацікавився й історією Гуляйполя.

У 60-х роках побутувала думка, що в нас, крім махновщини, нічого цікавого не було. Але, відвідавши бібліотеки й історичні архіви Запоріжжя, Дніпропетровська, Харкова, Ленінграда, швидко впевнився, що наш край багатий на славних і знаменитих людей.

Думаю, що той, хто систематично читає районну газету, переконався в цьому. Швидше всього, не про всіх мені й вдалося дізнатися. Хотілося, щоб наші земляки (а багато ж у нас науковців, вчених, викладачів вузів), буваючи, в архівах, продовжили пошуки визначних вихідців з Гуляйпілья".

А це слова робкора, ветерана війни і праці С. Г. Чернова, мовлені 25 жовтня 1990 року: "Скажу відверто: в день виходу "Зорі комунізму" я з нетерпінням чекаю її вдома. Приємно спілкуватися з нею, де знайомишся з подіями, котрі відбуваються в районі. Завжди в курсі того, як працюють трудові колективи.

В день 60-річного ювілею "Зорі комунізму" сердечно вітаю редакційний колектив, робкорівський і сількорівський активи і бажаю їм плідної творчої праці, щоб районна газета і надалі залишалась колективним агітатором, колективним пропагандистом і колективним організатором всіх добрих справ на Гуляйпільлі. Не забувайте, що основний обов'язок преси — інформувати читача про все, що відбувається у нашому житті. Більше інформації, більше гласності.

Колектив редакції газети "Зоря комунізму" щиро вітає своїх

робсількорів 5 травня 1991 року з Днем преси. Серед них: краєзнавця В. І. Жилінського, голову районної ради ветеранів війни і праці М. О. Кузьменка, вчительку СШ № 4 Т. Г. Кієнко, секретарів партійних організацій О. Г. Бриля (колгосп "Україна"), Л. С. Межуєву (РТП), Л. І. Короткова (ремонтно-механічний завод), В. В. Нечета (колгосп "Заповіт Леніна"), В. Ф. Головача (радгосп "Таврійський"), І. В. Кучерявого (експериментальний завод сільгоспмашин), голову виконкому міської Ради О. Г. Тараненка, голів профспілкових комітетів А. М. Трохимюка (птахо-радгосп "Гуляйпільський"), Н. І. Бабич (радгосп "Червоний"), М. А. Рогача (колгосп імені Карла Маркса), голів виконкомів місцевих Рад А. М. Жовніренка (с. Темирівка), А. Б. Савицького (с. Добропілля), Н. М. Кузнецову (селище Залізничне), інспектора по кадрах колгоспу імені Держинського С. М. Довгаль, учителя Комсомольської СШ В. Д. Куторницького, голову райради ДСТ "Колос" Ю. І. Шевченка, ветерана партії, війни і праці К. К. Балака, головного економіста колгоспу імені Свердлова В. М. Баклан, вихователя, керівника пошукового загону "Пам'ять" Полтавської СШ Н. О. Глущенко, головного економіста колгоспу імені Ілліча А. П. Кравченка, інженера-інструктора по профілактиці пожежі у районі Н. В. Панасейко, провідного зоотехніка ВАО М. А. Кієнка, головного економіста колгоспу імені Калініна В. В. Пучкову, головних зоотехніків О. С. Стасик (колгосп імені Горького), П. П. Пахучого (радгосп "Таврійський"), начальників мехзагонів А. І. Попіла (колгосп імені Горького), Г. Ф. Брову (колгосп імені Свердлова), секретаря райкому комсомолу А. І. Сала, керівника літоб'єднання Г. І. Лютого.

22 жовтня 1991 року вийшов 7500-й номер районної газети. Дякуючи активістам преси, журналісти писали: "У "Голосу Гуляйпільця" багато друзів — громадських кореспондентів, дописувачів, тих, чіми руками, власне, і робиться газета. За активне співробітництво висловлюємо глибоку подяку нашим постійним авторам: Жилінському В. І. — краєзнавцеві, Кузьменку М. О. — голові районної ради ветеранів війни і праці, Кієнку Т. Г. — вчительці СШ № 4, Довгаль С. М. — інспектору по кадрах колгоспу імені Держинського, Толочко Л. Ф. — учительці Залізничної НСШ, Півненку В. О. — працівнику РТП, Лютому Г. І. — керівникові

Робкор
Л. І. Коротков

літоб'єднання "Калинова сопілка", Салу А. І. — секретареві райкому комсомолу, Пахучому П. П. — голові виконкому Мирненської сільської Ради, Короткову Л. І. — працівникові механічного заводу, Тараненку О. Г. — голові виконкому міської Ради, Гербутову А. М. — директору, Трофимюку А. М. — голові комітету профспілки птахорадгоспу "Гуляйпільський". Стасик О. С. — головному зоотехніку, Попілу А. І. — начальнику мехзагону колгоспу імені Горького, Куторницькому В. Д. — завучу Комсомольської СШ, Жовніренку А. М. — голові виконкому Темирівської сільської Ради, Рогачу М. А. — голові комітету профспілки колгоспу імені Карла Маркса, Кравченку А. П. — головному економісту колгоспу імені Ілліча, Глущенко Н. О. — виховательці, керівнику пошукового загону "Пам'ять" Полтавської СШ, Балаку К. К. — ветеранові війни і праці, Шевченку Ю. І. — голові райради ДСТ "Колос", Савицькому А. Б. — голові виконкому Добропільської сільської Ради, Подлесній С. М. — старшому диспетчеру райоб'єднання "Агрос", Баклан В. М. — головному економісту, Брові С. Г. — начальнику мехзагону колгоспу імені Свердлова, Пучковій В. В. — головному економісту колгоспу імені Калініна, Панасейко Н. В. — інженеру-інструктору по профілактиці пожеж у районі, Межуєвій Л. С. — працівниці РТП, Кузнецовій Н. М. — голові виконкому Залізничної селищної Ради, Кієнку М. А., Чернишу В. Г., Поталенку В. М., Будку М. М., Ісаковій Л. І. — провідним спеціалістам управління сільського господарства райвиконкому, Куш Л. Б. — працівниці МШПМК-159, Сідельнику С. О. — працівнику відділу позавідомчої охорони РВВС, Бондаренку А. М. — голові районної організації Товариства сприяння обороні України, Шило В. Р. — обліковцю мехзагону радгоспу "Червоний", Маркову О. М. — головному зоотехніку колгоспу "Авангард", Дібровській Г. С. — обліковцю мехзагону колгоспу "Батьківщина", Брилю О. Г. — заступнику голови правління, С. І. Гаценко — заступнику завідувача аптеки № 44, Карпенку М. С. — начальнику механізованої дистанції вантажно-розвантажувальних робіт (залізнична станція Гуляйполе), Чернову С. Г. — працівнику машинобудівного заводу.

Редакція газети і читачі чекають від вас, дорогі товариші, нових успіхів у праці, яскравих і переконливих матеріалів про втілення в життя економічних реформ, утвердження національної незалежності України, про роботу Рад усіх ланок і депутатського корпусу, про впровадження передового досвіду, досягнення науково-технічного прогресу, про чудових людей-передовиків виробництва, про виховання патріотизму, про боротьбу з різного роду недоліками.

Нових творчих успіхів вам, дорогі товариші, в праці і громадській роботі, здоров'я і щастя. Спасибі вам за допомогу газеті в цей непростий і напружений час. Пишіть нам. Ми завжди раді чесним і конструктивним листам, які допомагають повнішому аналізу нових суспільних явищ, всебічному показу багатого і складного сучасного життя", — так колектив райгазети закликав свій актив.

Розповідаючи про сільських та робітничих кореспондентів — незаміними "очами" і "вухами" районної газети, не можна не сказати теплі і щирі слова про старійшину робсількорівського руху на Гуляйпільці, ветерана праці, краєзнавця Володимира Ілліча Жилінського. У свій час про нього писали: М. Клименко "Володимир Жилінський" (газета "Запорізька правда", 26 жовтня 1963 р.), І Кравець "Слово про робкора" ("Зоря комунізму", 23 серпня 1966 р.), К. Причиненко "Справа всього життя" ("Запорізька правда", 7 лютого 1996 р.), І. Нежижим "Робсількор, краєзнавець В. Жилінський" ("Голос Гуляйпільця", 11 вересня 1996 р.), Т. Чайка "Вдячність за святий труд" ("Голос Гуляйпільця", 6 грудня 1997 р.), І. Нежижим "Долею своєю ветеран задоволений" (газета "Голос Гуляйпільця", 9 лютого 2002 року).

Прочитаймо зарисовку "Робсількор, краєзнавець В. Жилінський":

"А й справді, думалось, скільки ж років дописує до районки Володимир Ілліч Жилінський? Виявилось: сорок літ! Час, наче птах прудкокрилий...

"В. Жилінський, сількор". Вперше цей підпис під завіткою "Допускають втрати цінного корму" з'явився на шпальтах тодішньої Гуляйпільської районної газети "Сталінським шляхом" 22 серпня 1956 року. Її автор буквально в двадцяти рядках підняв важливу тему боротьби з бракоробами на колгоспних ланах. Він не міг байдуже пройти мимо безгосподарності. А інші, бач, на те неподобство дивились крізь пальці, вдаючи, що нічого вартого уваги не трапилось. Для одних це ганебне явище — розтранжирювання народного добра чомусь (?) узвичаїлось. А ось В Жилінський не змовчав, вдарив на сполох, закликаючи людей схаменутись, бути розсудливими.

Така вдача цієї людини. В подібних ситуаціях Володимир Ілліч завжди прямий, безкомпромісний, принциповий. Та інакше і бути не може: зло має бути покаране! Це, якщо хочете, категоричний принцип життя В. І. Жилінського.

Невдовзі з'явилися й інші матеріали. В одних доробках Володимир Ілліч ставив проблематичні питання громадського звучання, для вирішення яких заохочувалось втручання й вищестоящого керівництва.

На такі критичні виступи автор домагався позитивного вирішення піднятих питань. У сількора В. Жилінського око було гостре і слово влучне.

Познайомились ми з ним більше тридцяти років тому, спершу заочно. Буваючи у відпустці в Пологівському районі, у рідних, читав і газету "Радянське село". Як журналіста мене цікавило: про що пишуть місцеві колеги? На шпальтах районки часто друкувалися й матеріали з сусіднього району. Серед гуляйпільської автури на очі потрапляли ґрунтовні і різножанрові матеріали Ю. Лівшиця і В. Жилінського.

Звичайно, я тоді і гадки не мав, що невдовзі, з організацією Гуляйпільського району, я прийду працювати в газету "Зоря комунізму". Тут я й познайомився особисто із згаданими товаришами, тісно співробітничали.

Довелось бувати і на заводі сільгоспмашин, де працював В. І. Жилінський. Після робкорівських публікацій Володимира Ілліча заводчани хвалили автора за сміливість, обурювались тими, хто недбайливий, скажімо, до металу, інших матеріалів, працює за методом "аби день минув". І тут я помітив, з якою повагою ставляться робітники до свого колеги — автора статей, як прислухаються до його слова.

Такий авторитет треба завоювати, і він його завойовував щоденно. Своєю сумлінною працею. І яку б посаду з роками на заводі (тут фактично пройшло його все свідоме життя) не обіймав Володимир Ілліч, до своїх обов'язків він ставився надто ретельно. Добросовісний висококваліфікований робітник і інженер, раціоналізатор, котрий виконує "вигідні" і "невигідні" виробничі завдання бездоганно. Загалом, справа в тім, що він має право писати, як треба працювати, тому що сам так працює.

Я близько знав В. І. Жилінського в роботі, коли ми працювали разом на заводі в одному відділі, Володимирові Іллічеві нерідко доводилось виходити у нічну зміну. І от знаходились окремі "герої", котрі намагались обвести навколо пальця контролера ВТК Жилінського, думаючи, ніч все спише і той не помітить брак. Але це їм не сходило з рук. Навіть були й такі з числа цехових керівників, котрі захищали бракоробів. Це прихильники високих планових показників потакали тим "героям". Але Володимир Ілліч був безкомпромісним — і, не двілячись на ранги, доходив і до директора, але від свого не відступав.

Гостре перо робкора В. Жилінського було помітне і в стінній пресі підприємства — в загальнозаводській "Голос робітника", членом редколегії якої він був. Не без активної участі цієї людини бойовими помічниками заводчан були й цехові — "Коваль", "Ливарник", "Токар", "Інструментальник"...

Робкорівське поле діяльності Володимира Ілліча не обмежувалося турботами і radoщами рідного колективу. Аж ніяк. Він добросовісно виконував усі редакційні доручення: подавав матеріали з того чи іншого підприємства міста. Писав про те, що хвилювало людей. Його виступи, за відгуками читачів, мали позитивний резонанс. А галерея портретних замальовок про героїв нашого часу — людей хороших, працьовитих, котрі слугують взірцем для земляків, теж тепло сприймалися гуляйпільцями.

У В. І. Жилінського є своє, так би мовити хобі. У молодості він пристрасно захоплювався філателією і нумізматикою, очолював і районне товариство. А ще- краєзнавство. Це стало темою всього його життя. Захпився раз і назавжди. За його активної участі підготовлені ґрунтовні історичні нариси з минулого міста і сіл — про Полтавку, Успенівку, Малинівку та інші. "Книга Пам'яті". Тепер він в полоні нових турбот по підготовці книги про жертви репресій на Гуляйпільці.

У Володимира Ілліча вдома багатющий особистий архів, де зібрано все до ладу- там минушина рідного краю систематично наповнюється сучасністю, має чудову історичну бібліотеку. До нього приїздять консультуватися і почерпнути матеріали дисертанти. Його розвідки охоче друкують обласні і сусідні районні газети.

Справді— цій людині спокій тільки сниться, нинішній вік не завада. Володимир Ілліч сьогодні в творчих задумах, пошуках, кінцем яких будуть нові публікації на сторінках районки, під якими, як і 40 років тому, стоятиме прізвище "В. Жилінський". Він добрий і щасливий в своєму покликанні, скромному і високому, в своїх друзях, сім'ї.

— Газета навчила не розмовляти, писати, що називається від душі і по суті, — говорить В. І. Жилінський. — Допомагаючи людям, справді я відчуваю себе щасливим.

Добре, коли людина може так себе відчувати".

21 жовтня 2000 року районна газета "Голос Гуляйпільця", у день свого 70-річчя писала: "До цього ювілею йшло не одне покоління журналістів нашої газети зі своїми численними помічниками сільськими і робітничими кореспондентами. Їхній доробок на шпальтах газети — листи, розповіді про сучасників, доброзичлива критика недоліків, підказані теми — залишилися відгомонам серця, вкарбованими в рядки історії епохи".

"Я вклоняюсь "районці" за те, що газета зберігає у часі наші характери, що вона вміє розповісти про нас та поміряти разом з нами. Одне слово, в ній пульсує життя в унісон часові. І ви, журналісти, разом зі своїми активними помічниками так і далі тримайте вивірених роками курс"...

Цю думку висловив наш земляк, сількор з Дорожнянки Микола Ісаєнко, дописувач "Більшовика Гуляйпільщини" ще з тих тридцятих років. Справді, він був невгамовний, безкомпромісний в боротьбі з ледарями, хапугами, горлохватами — з тими, хто заважав утверджувати мораль нового життя. На сількора не раз робили замахи. Але це не зупинило молодого трудівника. Його сількорівське перо ставало ще гостріше — і завжди було на вістрі часу. І тоді, коли за путівкою комсомолу Микола пішов вчитися на військового льотчика, і тоді, коли громив фашистів, очолюючи ескадрилью, а згодом і полк винищувачів, а після виходу у відставку, працюючи в конструкторському бюро військового заводу. Своїми спогадами про пережите на війні полковник у відставці почесний громадянин м. Гуляйполя (один з фундаторів молодіжного руху в районі) М. Ф. Ісаєнко не раз ділився в нашій газеті.

Так невловимо летить час... Гортаєш підшивки попередниць "Голосу Гуляйпільця" — "Сталінським шляхом", "До комунізму", "Зорю комунізму" — і на їх шпальтах натрапляєш не на одне знайоме прізвище. Наші віддані друзі — помічники! І навіть крізь товщу років чуєш голос цих громадських кореспондентів — С. М. Бондаря з Долинки, І. Д. Хорішка з Новомиколаївки, А. А. Дегтяря з Приютного, О. Д. Рогача і О. С. Штепи з колгоспу імені Енгельса, І. С. Гімпеля і В. М. Третяк з Полтавки, І. П. Мартиненка і Г. К. Коровки з колгоспу "Заповіт Леніна", М. І. Карпенка, Я. Н. Мощенка з колгоспу імені Карла Маркса, К. І. Пашко з колгоспу "Перемога", М. Г. Сердюка, І. І. Єни з Воздвижівки, Н. Ф. Середи, О. А. Дороніна з Петрівки, Р. Л. Вайсман, Н. З. Голіздри з Новозлатополя, О. О. Зачепила, М. М. Мавроді з Верхньої Терси, І. М. Заїченка з птахофабрики "Гуляйпільська", В. Ф. Кириченко зі СЗОШ, Л. П. Розсохи з Успенівського ВО "Запоріжремсільмаш", П. З. Солодуна, В. Г. Черниша, В. М. Потапенка з управління сільського господарства, А. А. Андрієнка і І. Н. Жилєнка зі спорткомітету і райради ДСТ "Колос", Ф. Д. Бабака з міжколгоспного будівельно-монтажного управління, І. Д. Горпинича, В. Ю. Попруги, С. П. Фошан, Л. О. Жовнір з Успенівки, В. В. Пучкової з Любимівки, В. І. Яланського, В. І. Жилінського із заводу сільгоспмашин, У. І. Олексієнко, Н. С. Шевченко, Л. Ф. Толочко — вчителів-пенсіонерів, О. Г. Кушніра-пенсіонера, М. Ф. Поповича з елеватора, В. Я. Красницького з Любимівки...

Незабутня Любов Олексіївна Жовнір з Красногірського. Характерним у сількорівській діяльності авторки було те, що вона подавала до газети кореспонденції пізнавального і виховного значення.

Газета і сьогодні пишається своїми кращими робісьлькорами: пенсіонером В. О. Півненком, Д. С. Кравченком, М. А. Кієнком (управління АПК), М. М. Будком (держтехнагляд), В. М. Савовським, Т. П. Васюк (ТОВ "Батьківщина"), Г. О. Федьком, Г. Ф. Бровою (ТОВ "Полтавка"), С. М. Довгаль (ТОВ "Приютне"), М. І. Мелашенком (ТОВ "Надія", О. І. Філіпченком, І. А. Плоткою (ТОВ "Рівнопілля"), М. Г. Гринем (СВК "Любимівський"), В. М. Куриловичем (ВАТ "Птахофабрика "Зарічна"), Д. Д. Сахном (ТОВ "Агро-Континент"), М. С. Богославською (ЗАТ "Агронива"), П. І. Коломоєць (лісництво), П. І. Долею (товариство ветеранів війни і праці), А. П. Гречихіним (спілка інвалідів), Л. А. Дерев'янку (метеостанція), О. І. Соєю (райрада СТ "Колос").

Приємно працювати, коли знаєш, що тебе чекають читачі, передплатники. Забезпечити їх цікавими й змістовими матеріалами редакція зможе разом з активом, разом з багатьма новими читачами".

12 лютого 2005 року газета "Голос Гуляйпільця" під рубрикою "Ювілей" вмістила зарисовку "Головна професія його життя". Познайомся з нею:

— Правду кажуть, приємно спілкуватися з розумною людиною. Але вдвічі приємніше, коли людина та вкладає свій розум і знання, уподобання і захоплення у корисну справу на благо людей, що гідне загальної поваги. Слова ці — про нашого земляка Володимира Ілліча Жилінського. Гадаю, його не треба довго представляти. Варто лише сказати: районний краєзнавець, В. І. Жилінського знають у школах, керівних установах міста і району, багато людей старшого покоління, а особливо, постійні передплатники районної газети. Адже він багато літ співпрацює з місцевим часописом, є його позаштатним кореспондентом.

З Володимиром Іллічем особисто знайома більше 20 років, і завжди захоплююсь його ерудицією, дивуюсь його ентузіазму, невсипущій енергії, не дивлячись на літа, які вже давно на осінь повернули. Та справа, яку він робить і у власних інтересах, і в інтересах усного району справді заслуговує великої шани. Архівні матеріали з історії Гуляйпільщини, які краєзнавець скрупульозно збирає вже майже протягом 50 років, — це безцінний скарб для сучасного і майбутнього життя району.

А починалося все у далекому 1956-у, коли приїхав до Гуляйполя після року роботи на одній із шахт Донбасу, здобувши інженерну спеціальність у гірничному інституті. Обставини змусили повернутися у рідні краї, де жили мама і батько. Молодому комуністу запропонували посаду інструктора райкому партії по зоні МТС. Ось тоді, будучи на партійній роботі і за-

хопився збиранням документальних матеріалів, і вже не полишав цих турбот, які робили його життя змістовним і насиченим. А через кілька років почав трудитися на одному з найбільших на той час промислових підприємств міста — заводі сільгоспмашин. Спочатку — контролером ВТК, згодом майстром, начальником цеху, начальником техвідділу, очолював бюро по новітній техніці. Виробничі обов'язки успішно поєднував із лекторською роботою, редагував стінну заводську газету, писав до районної. А коли молодого спеціаліста направили на курси підвищення кваліфікації до Запоріжжя, він і там не гаяв вільного часу. Курсові заняття відбувалися після обіду, а до обіду Володимир "пропадав" у архівному відділі і немало історичних фактів "відкопав" для себе.

А ще Володимир Ілліч захоплювався філателією і нумізматиною — очолював і районне товариство. Але суттю його життя було і є сьогодні краєзнавство, яке, можна сказати, стало другою і головною професією у житті. Стільки зроблено ним для написання історії міста і сіл Гуляйпільця, Книги скорботи про жертви фашизму на Гуляйпільці, книг "Рєабілітовані історією", "Повернені імена".

— Корені наші, — говорить В. І. Жилінський, — у світлій пам'яті про минувшину, її героїв-трудівників, воїнів-звитяжців, людей, котрі творили історію. І ми повинні знати її, а особливо, молодь, цікавитись і коренями свого родоводу, і краю — в якому зросли. Бо, правильно сказано, без минулого, немає майбутнього.

І сьогодні В. І. Жилінський у творчому неспокої. Разом із редактором районної газети "Голос Гуляйпільця" І. Кушніренком вони збирають документальні матеріали про літературний рух на Гуляйпільщині, місцевий фольклор, про наших земляків відомих і заслужених людей — орденосців, лауреатів, діячів культури і мистецтва, про письменників краю всіх поколінь тощо. Результатом їх спільної п'ятирічної праці стали літературні видання "Чисті джерела", "Фольклор Гуляйпільщини", "Література Гуляйпільщини" ("На пругких вітрах") (у двох частинах), "Гуляйпільський "Сільмаш" (до 200-річчя заводу), "Напівзабуті імена" (про просвітителя М. О. Корфа і композитора І. І. Рачинського), біографічно-довідкове видання "Люди Гуляйпільщини", дві книги про історію сіл і господарств (Темирівка і Добропілля).

— Певно, це не межа і є ще якісь задуми?

— Так, задумів і планів, — каже Володимир Ілліч, — ще дуже багато. Тільки б дав Бог здоров'я і (усміхається) спонсорів хороших, аби збра-

ти цінні історичні факти, що маємо, і видати книги, які знадобляться ще не одному поколінню.

Достойне прагнення достойної людини. Цими днями В. І. Жилінський відзначає свій 75-річний ювілей. До поздоровлень його рідних — дружини Ольги Яківни, з якою, до речі, незабаром святкуватимуть 55-річчя подружнього життя, сина і доньки, котрі живуть і працюють у Запоріжжі, двох онуків приєднується і творчий колектив редакції газети. Щиро бажаємо вам, шановний Володимире Іллічу, здоров'я міцного і ще багато літ жити і вершити свою благородну і потрібну людям справу.

БАГАТОТИРАЖКИ

У зв'язку із зростанням робськорівського руху на Україні у кінці 20-х на початку 30-х років двадцятого століття, крім щоденних стіннівок, почали з'являтися на великих будовах та нових підприємствах, у вузах, політвідділах залізниць, МТС і радгоспах багатотиражні газети.

На Гуляйпільці перша друкована багатотиражна газета вийшла навесні 1932 року, називалася вона "Правда" на большевистском севе", випускала її виїзна редакція газети "Правда".

У січні 1933 року вийшла перша в Радянському Союзі політвіддільська багатотиражна газета України Шевченківської МТС Одеської області. У січні-лютому згідно з постановою ЦК КП(б)У політвіддільські газети створюються в 50 найбільших МТС (Червона преса. — 1933. — № 20. — с. 30). На 1 жовтня на Україні вже діяло 490 політвіддільських газет (Арх. Інституту історії партії при ЦК Компартії України. — Ф. 1, оп. 1, стр. 2329, арк. 164).

Своє особливе місце в системі преси Гуляйпільського району зайняли газети політвідділів Гуляйпільської та Успенівської машинно-тракторних станцій, свинорадгоспу "Червоний" та зернорадгоспу.

ГАЗЕТА "КОЛГОСПНА БРИГАДА"

З 1933 року по 24 січня 1935 року в Гуляйполі видавалась друкована багатотиражна газета "Колгоспна бригада" — орган політвідділу Гуляйпільської МТС (вийшло 159 номерів), котра у зв'язку з утворенням Гуляйпільського району була реорганізована в районну.

Відповідальним секретарем "Колгоспної бригади" працював комсомолец 20-х років Федір Іванович Куш, інструктором масової роботи — Дмитро Артемович Литвиненко.

Редактором був Борис М. Гвоздьов, який після реорганізації "Колгоспної бригади" в районну газету "Сталінським шляхом" у січні-лютому 1935 року тимчасово виконував обов'язки редактора.

У свинорадгоспі "Червоний" працювала редколегія багатотиражної газети "В похід за тваринництво", орган політвідділу радгоспу. У 1938 році редагував газету т. Полтавцев.

Багатотиражна газета зернорадгоспу "За високий урожай" 26 липня (№104) 1939 року розповідала, як комбайнери Гуляйпільського зернорадгоспу борються за високу продуктивність своїх агрегатів.

Комбайнер т. Шпрінгер за два дні — 23 і 24 липня — агрегатом двох "Сталінців" зібрав 82 гектари пшениці.

"24 липня комбайнер т. Ухналь двома "Сталінцями" зібрав 39 гектарів. Непогано працюють тт. С. Шевченко, Прихидько", — повідомляла багатотиражка.

* * *

Друге дихання багатотиражні газети отримали в кінці 50-х на початку 60-х років минулого століття, коли почали виходити у світ друковані колгоспні багатотиражки.

7 листопада 1956 року в сільгоспартілі "Заповіт Леніна" вийшов перший номер першої в нашому районі друкованої багатотиражки "Шляхом Леніна" (редактор Іван Олексійович Лютий).

30 грудня 1956 року газета

"Сталінським шляхом" у огляді преси вмістила статтю "Перші кроки багатотиражки". Прочитаємо її:

— 7 листопада в сільгоспартілі "Заповіт Леніна" вийшов перший номер першої в нашому районі друкованої колгоспної багатотиражки (уточнимо: після Великої Вітчизняної війни — Авт.).

Увесь номер присвячений знаменній даті — 39-м роковинам Велико-го Жовтня. Передова стаття розповідала про те, з якими досягненнями прийшов колгосп до всенародного свята. А успіхи ці немалі. Колгоспники артїлі "Заповіт Леніна" виростили й зібрали в цьому році непоганий урожай всіх культур. Значно зросла продуктивність громадської худоби, підвищився добробут колгоспників. На першій сторінці вміщена Дошка пошани.

А вся друга сторінка під шапкою "Тобі, Батьківщино, від щирого серця!" присвячена виступам людей. Ланкова тов. Домашенко Л., доярка тов. Басараб О., свинарка тов. Филипченко О., птахарка тов. Козлова К. розповіли про те, яких виробничих успіхів вони домоглися, про свої нові соціалістичні зобов'язання. Тут же вміщено фотознімок передових людей колгоспу.

Цікавим вийшов і другий номер багатотиражки. Передова присвячена одному з найважливіших зараз у колгоспі питань — проведенню зразкової зимівля худоби. В газеті вміщені підсумки змагання доярок по надою молока за жовтень і першу декаду листопада. Правильно зробила редколегія, що супроводила ці підсумки своїми коментарями.

На другій сторінці надруковано ряд критичних заміток. В замітках "Налагодити облік праці", "Горе-механік", "Чому будівельники стали працювати гірше?" та інших викрито ряд інших недоліків. Вміщена карикатура на сторожа свиноферми № 2 тов. Кульбашного М., який самовільно кинув свій пост, а під карикатурою дотепна підтекстовка.

Привертають читачів сатиричні добірки "Колючки".

Дуже добре робить редакція, що під рубрикою "Слідами наших виступів" сповіщає своїх робітників і читачів про те, які вже заходи вжито по критичних виступах газети. Це піднімає авторитет і дійовість колгоспної газети.

Вийшло вже чотири номери багатотиражки "Шляхом Леніна" — інформувала в огляді преси" 30 грудня 1956 року районна газета "Сталінським шляхом". Тираж — 500 примірників. Її одержує безкоштовно кожний колгоспний двір. Колгоспники з великим задоволенням прийняли вихід своєї друкованої багатотиражки.

Перші кроки газети говорять про те, що вона стала на вірний шлях. Разом з тим необхідно відмітити і деякі недоліки. В газеті майже відсутні виступи передових людей колгоспу з розповідями про свій досвід роботи. Мало ще висвітлюється багатогранне життя колгоспу. Немає заміток про роботу комсомольської організації, побут колгоспників тощо.

Організувавши навколо себе багаточисленний робітниківський актив, газета ще більше підвищить свій рівень і буде справжнім бойовим помічником партійної організації і правління колгоспу по мобілізації колгоспників на успішне здійснення рішень ХХ з'їзду КПРС.

18 серпня 1957 року районна газета "До комунізму" в оглядовій статті "Переходити у вищий клас" писала:

"Вже десяти місяць виходить у колгоспі "Заповіт Леніна" друкована багатотиражна газета "Шляхом Леніна". Щодокадно одержує її кожен колгоспний двір. Вона вже увійшла в колгоспний побут, стала невід'ємною частиною всього багатогранного життя усієї сільгоспартілі.

Правильно робить редколегія газети "Шляхом Леніна", що широко висвітлює виробничі питання, мобілізуючи трудівників колгоспу на успішне проведення сільськогосподарських робіт. Ось деякі з передових статей: "Проривка і прополка — сьогодні найголовніше", "Краще готуватись до жнив", "В найближчі роки наздоженемо Америку по виробництву м'яса, молока і масла на душу населення!", "Всі сили на скиртування соломи", "Більше силосу для худоби". В останній з цих передових говориться про те, що колгосп вже заклав 1000 тонн силосу. Але є і серйозні недоліки.

В останньому номері газети за 14 серпня замітки розповідають про те, як готується грунт під озимину, іде оранка зябу, як підвозять грубі корми до ферм. Дуже цікавий тут матеріал про нову систему оплати праці доярок, яку намічено запровадити в цьому колгоспі. На першій сторінці вміщені підсумки соціалістичного змагання доярок за першу декаду серпня і коментар до них.

І хороші, теплі замітки про людей, про їх чесну, самовіддану працю. Ось одна з них, яка зветься "Гарний порядок":

"Серце радіє, коли заходиш на подвір'я першої рілльничої бригади. Двір чисто заметений, квіти у молодому скверіку прополені і завжди политі, інвентар і зброя в порядку, змащені і вичищені.

Дбайливі руки сторожа Лаврентія Трохимовича Ведмеда доходять до всього, дякуючи його старанності, любовному відношенню до дорученої справи, бригадний двір у зразковому стані.

Варту було б повчитися бригадирам і сторожам інших колгоспних дворів у Лаврентія Трохимовича".

Але поряд з цим доводиться визнати, що газеті "Шляхом Леніна" бракує ще дуже багато. Перш за все, треба сказати, що майже всі замітки в ній носять інформаційний характер. А слід би час від часу вміщати хай невеликі, але змістовні статті з аналізом тих чи інших явищ або робіт у колгоспі з висновками, пропозиціями. Зовсім немає в газеті виступів передовиків про свій досвід.

Не пише газета і про політико-виховну і культурно-масову роботу в колгоспі — про лекції, бесіди агітаторів, діяльність бібліотеки. Мало, неприпустимо мало, місця займають в ній питання підготовки до всенародного свята — 40-річчя Великого Жовтня.

У газеті багато критичних матеріалів. В кожному номері відводиться спеціальний куток "Колючка". Замітки, які в ньому вміщуються ганьблять ледарів, крадіїв громадського добра, п'яниць. Але за останні півроку в газеті не опубліковано жодної замітки під рубрикою "Слідами наших виступів".

Нарешті слід порадити редколегії, щоб вона більше залучила до газети сількорів. Добре, якби в бригадах, на фермах і на інших ділянках колгоспного виробництва створити сількорівські пости.

Газета "Шляхом Леніна" не така вже й молода. Час вже переходити їй у вищий клас. Партійна організація, правління артілі і колгоспний актив повинні допомогти їй в цьому. Тоді ця газета стане бойовішою, ще більш зросте її авторитет серед колгоспників, ще більше користі принесе вона колгоспу".

* * *

30 серпня 1957 року районна газета "До комунізму" вмістила на першій сторінці передову статтю "Колгоспні багатотиражки".

...В нашому районі перша друкована багатотиражна газета вийшла в листопаді минулого року в колгоспі "Заповіт Леніна". Багатотиражка "Шляхом Леніна" стала невід'ємною частиною всього багатогранного життя колгоспників артілі. Цими днями в нашому районі вийшли ще три багатотиражні друковані газети — "Коллективні лани" (28 серпня — Авт.) в колгоспі "Авангард", "Шляхом Ілліча" в колгоспі імені Ілліча (26 серпня — Авт.) і "Ворошиловець" в колгоспі імені Ворошилова (28 серпня - Авт.). (Редакторами

їх відповідно були Іван Матвійович Михайленко, Олексій Несторович Миргородський і Микола Миколайович Долб'яга — Авт.) Ці газети виходитимуть тричі на місяць, тиражем в 300-550 примірників з тим, щоб їх безкоштовно одержував кожен колгоспний двір.

Випуск друкованої колгоспної преси є значною подією в культурному і громадському житті села. Вони є справжніми помічниками партійних організацій, допомагають їм в ідейно-політичному вихованні працівників сільського господарства, в організації і розгортанні соціалістичного змагання, у мобілізації колгоспників на успішне виконання рішень XX з'їзду КПРС, завдань, які стоять перед сільським господарством.

З великим інтересом зустріли колгоспники вихід друкованих газет. Чим же вони привернули до себе увагу? Про що пишеться в цих газетах, які щойно вийшли? Ось перший номер газети "Коллективні лани". На першій сторінці у добірці під заголовком "Гідно зустрінемо 40-річчя Великого Жовтня" доярка Г. Куринська розповідає про те, що вона вже надоїла від кожної корови своєї групи по 2495 літрів молока і зобов'язується до кінця року надоїти по 3.500 літрів. Бригадир дільничної бригади № 1 розповідає про перші дні осінньої сівби, завідуючий тваринницькою фермою № 4 С. Продайко — про хід заготівлі кормів для худоби. Тут же коротенькі замітки про кращих людей колгоспу — передовиків змагання.

На другій сторінці — зведення про хід соціалістичного змагання доярок, стаття голови колгоспу А. Куралеха про найближчі завдання колгоспу. Про багатогранне життя колгоспу йдеться в добірці "Колгоспні новини".

Цікавими і змістовними є також інші багатотиражки. В газеті "Шляхом Ілліча" виступили рядові колгоспники, агроном, зоотехнік, бригадир цегельного заводу, тракторист. В ній розповідається про передовиків, про осівбу озимини, будівництво, про видачу авансу на трудові. А ось цікава замітка про Петра Дем'яновича Ігнатова, який вже 27 років працює в цьому колгоспі конюхом. Газета "Ворошиловець" розповідає про доярку Ніну Сову, яка виконала своє зобов'язання

— надоїла по 3.054 літра молока на корову, про невтомних трудівників-шоферів, про ремонт колгоспних хат і т. д.

Добре, що в першому ж номері всіх цих багатотиражок є куток гумору і сатири — свій "Колгоспний перчик".

Хотілося б, однак, з самого початку де в чому попередити редколегії нових багатотиражок, поради́ти їм. Вже майже десять місяців виходить колгоспна газета "Шляхом Леніна". В ній багато хорошого, що можна запозичити, але є і ряд істотних недоліків, про що недавно писала наша районна газета. Не повторюйте цих недоліків. Перш за все, радимо створити і весь час множити актив сількорів, які є головною опорою всієї роботи газети. Хай у кожному номері газети передовики завжди знайдуть собі місце для розповідей про свій багатий досвід. Слід висвітлювати не тільки виробничу діяльність своїх колгоспів, а й писати про політично-виховну, культурно-масову роботу, про все життя свого колгоспу, про все, що цікавить колгоспників.

Треба із всією рішучістю боротись за дійовість своїх критичних виступів, інакше ці виступи будуть в холосту, а газета втратить авторитет у своїх читачів.

Немає чого й говорити, що партійні організації, правління колгоспів, чийм органом є друковані газети, повинні подавати їм постійну і всебічну допомогу, одночасно не забуваючи про зміцнення стінних газет, бойових листків тощо.

Побажаємо новому заgonу низової преси — колгоспним багатотиражкам великих успіхів у їх відповідальній і почесній справі.

11 квітня 1958 року відбулася районна нарада робсількорів, редакторів багатотиражних і стінних газет, на якій була організована виставка багатотиражних і стінних газет.

На нараді виступив редактор багатотиражної газети колгоспу "Заповіт Леніна" тов. Лютий. Він, зокрема, сказав, що за період виходу газети редколегія отримала більше 430 листів від колгоспників, з них - 150 критичних, по яких вжито заходів. Проте газета мало висвітлює питань виховного значення, обмін досвідом передовиків. Мало ще пишуть до багатотиражок вчителі.

— Газети були б набагато кращі, — зазначив редактор, — якби для редакторів багатотиражок і стіннівок організовували семінари, консультації, де б подавалась методична і практична допомога.

1 травня 1958 року в радгоспі "Гуляйпільській" вийшов перший номер друкованої багатотиражної газети "Радгоспна правда" тиражем 600

примірників. Планувалось, що вона тричі на місяць приходитиме до читачів. Редактором її був Федір Павлович Ярош.

Під рубрикою "Огляд преси" районна газета надрукувала статтю "Глибше, яскравіше висвітлювати колгоспне життя" (18 червня), у якій зазначилося: "У середині минулого року в колгоспі "Авангард" почала виходити багатотиражна друкована газета "Коллективні лани" (редактор тов. Михайленко). З того часу щодаки свіжий номер цієї газети доставляють в кожний колгоспний двір.

"Наша колгоспна", — любовно називають колгоспники свою багатотиражку.

Дійсно, велику справу робить ця невелика розміром (А-4— Авт.), але цікава, змістовна газета. Вона жваво відгукується на кожну важливу подію, відіграє значну роль у всьому колгоспному житті.

Особливо приваблюють у газеті невеличкі зарисовки про кращих людей цього колгоспу, написані тепло, щиро, від душі. Кожна така зарисовка вміщується разом з фото передовика. Це хороша, дохідлива форма пропаганди передовиків, їх досягнень. Але не тільки про позитивне пише газета. Під рубрикою "Листи до редакції", "Здоровенькі були" вона вміщує гострі сатиричні замітки, дотепні карикатури. "Колгоспний перчик" здорово перчить ледарів, п'яниць, крадіїв.

Серед серйозних недоробок газети — дуже поверхове висвітлення питання соціалістичного значення. Не було і виступів на її сторінках передовиків виробництва.

Не правильно робить багатотиражка, що зовсім не висвітлює економічних питань, не показує, як іде боротьба за зниження собівартості продукції. Не пише газета чомусь про роботу комсомольських та громадських організацій.

Всі ці та ряд інших недоліків, зокрема, обмеженість жанрів, пояснюється головним чином тим, що редколегія ще й досі не створила навколо газети постійного широкого авторського активу. В 13 номерах, що вийшли з початку року не виступила жодна доярка, свинарка, птахарка, ланкова, жоден тракторист.

В огляді вказувалось і на низьку дієвість критичних виступів газети. Але попри це висловлювалась впевненість, що редколегія "Колгоспних ланів" здатна виправити недоліки. Тоді ще вище підніметься авторитет, ще більше підвищиться інтерес колгоспників до своєї газети.

* * *

А 22 червня того ж року побачив світ перший номер багатотиражної газети "Зірка" (редактор Іван Васильович Циба) в колгоспі імені Сталіна (пізніше імені Енгельса — Авт.) Тираж її склав 900 примірників.

Редакція районної газети "До комунізму" у огляді преси час від часу звертала увагу на роботу редколегій багатотиражок. 20 липня 1958 року в матеріалі "Збирання врожаю — сьогодні найголовніше" з підзаголовком "По сторінкам багатотиражних газет" ішлося про те, що "в нашому районі виходить п'ять колгоспних і одна радгоспна багатотиражних друкованих газет. Це велика сила в мобілізації мас на боротьбу за успішне вирішення завдань, які стоять перед колгоспним селом. А найголовніше завдання сьогодні, як відомо, є зразкове проведення збирання врожаю, дострокове виконання плану хлібозаготівель."

Редакція райгазети аналізувала багатотиражки "Шляхом Леніна" колгоспу "Заповіт Леніна", "Колективні лани" колгоспу "Авангард" та "Ворошиловець" колгоспу "Україна", виходячи із завдання дня — жнив.

В інформації "Ще одна колгоспна багатотиражка" (районна газета за 25 липня 1958 року) повідомлялось: "Поповнився загін багатотиражних друкованих газет нашого району. 21 липня вийшов перший номер багатотиражної газети колгоспу імені Леніна "Ленінець". Її разовий тираж — 600 екземплярів.

На першій сторінці вміщені показники соціалістичного змагання комбайнерів на збиранні врожаю, стаття зоотехніка колгоспу тов. Рибки про виконання зобов'язань по виробництву тваринницької продукції. В добірці під шапкою "Життя розквітає з кожним днем", яка вміщена на другій сторінці, розповідається про будівництво нових колгоспних хат, спорудження Палацу культури і т. д. Є в номері і сатиричний куток.

Редактором багатотиражки "Ленінець" тоді був Юхим Іванович Глоба.

В черговому огляді преси 27 серпня 1958 року райгазета проаналізувала, як багатотиражні газети "Радгоспна правда" радгоспу "Гуляйпільський" та "Шляхом Ілліча" колгоспу імені Ілліча надають увагу

економічним питанням, а 24 вересня — як багатотиражки "Шляхом Леніна" колгоспу "Заповіт Леніна" та "Колективні лани" колгоспу "Авангард" проводять ідеологічну роботу в масах. В 1959 році районна газета "До комунізму" 16 і 28 січня та 3 червня під рубрикою "По сторінках багатотиражних газет" аналізувала роботу газет "Колективні лани" (3 рази), "Зірка" (колгосп імені Сталіна, 3), "Шляхом Ілліча" (2), "Радгоспна правда" (2), "Ворошиловець" (1 раз).

5 травня 1959 року працівник ферми № 2 колгоспу "Авангард" В. Данілов розповідав із теплотою про свою друковану багатотиражку "Колективні лани", яка виходить уже майже два роки. Щодокади листоноші приносять її в кожний колгоспний двір, у тракторні і рільничі бригади, на ферми.

— Хорошо, коли є своя колгоспна друкована багатотиражка! — робить висновок автор замітки.

У тому ж номері від 5 травня у передовій статті "День радянської преси" зазначалося, що в нашому районі, крім районної газети, виходять 7 колгоспних багатотиражок і одна радгоспна, близько 400 стінних газет.

5 травня 1960 року в приміщенні клубу "Металіст" відбулися районні збори робітничих і сільських кореспондентів, редколегій багатотиражних та стінних газет. З доповіддю "Про день радянської преси і завдання газет і робсількорів району" виступив секретар райкому партії тов. Білий І. В.

— Відзначаючи традиційне свято — День радянської преси, — говорив доповідач, — ми повинні зробити глибокий аналіз роботи газет нашого району, відзначити позитивні і негативні їх сторони. Треба викрити причини недоліків з тим, щоб наша районна газета "До комунізму", багатотиражні і стінні газети ще більше допомагали районній партійній організації, трудящим району у вирішенні тих важливих завдань, які поставила перед ними партія.

Говорячи про позитивні сторони газети "До комунізму", тов. Білий підкреслив, що газета завдяки робсількорівському активу, в рядах якого нині налічується 307 активних дописувачів, стала значно ширше висвітлювати життя трудящих району, піднімати важливі питання, давати глибший аналіз господарської діяльності промислових підприємств, колгоспів і радгоспів району. Після виходу в світ постанови ЦК КПРС "Про завдання партійної пропаганди в сучасних умовах" районна газета стала значно глибше, конкретніше висвітлювати партійно-пропагандистську роботу.

Тов. Білий дав позитивну оцінку газеті також в питаннях пропаганди

рішень XXI з'їзду КПРС, семирічного плану, рішень червневого Пленуму ЦК КПРС, мобілізації трудящих міста і сіл району на дострокове виконання завдань семирічки.

Разом з цим доповідач вказав і на ряд серйозних недоліків, що мають місце в роботі газети. Він, зокрема, говорив про те, що газета "До комунізму" ще дуже слабо висвітлює питання комсомольського життя. Майже не виступають на її сторінках секретарі комсомольських організацій. Не досить глибоко висвітлює газета і життя партійних організацій. Особливо помітні недоліки по висвітленню внутріпартійних питань.

Дуже рідко на сторінках газети можна побачити статті і замітки про роботу Рад депутатів трудящих, профспілкових організацій. Послабила газета за останній час висвітлення питань економіки колгоспів і радгоспів району.

Трапляються в газеті статті загального характеру, неконкретні, малодійові.

— Багатотиражні газети, яких виходить в районі сім, — говорив далі доповідач, — є активними помічниками партійних організацій колгоспів і радгоспу в мобілізації трудівників села на боротьбу за вирішення поставлених перед ними завдань, за виконання взятих соціалістичних зобов'язань.

В доповіді було відмічено хорошу роботу редколегії багатотиражних газет радгоспу "Гуляй-Пільський" — "Радгоспна правда" (редактор тов. Ярош), колгоспів імені Сталіна — "Зірка" (редактор тов. Конєв), імені Ілліча — "Шляхом Ілліча" (редактор тов. Миргородський), імені Карла Маркса — "Слава" (редактор тов. Павелько). Ці газети друкують хороші, цікаві й змістовні матеріали показують передовиків, розкриваючи досвід їх роботи. Вони ведуть нещадну боротьбу з порушниками громадського порядку, трудової дисципліни.

Гострій критиці було піддано редколегії багатотиражок колгоспів "Україна" — "Ворошиловець" (редактор тов. Долб'яга) та імені Леніна — "Ленінець" (редак-

тор тов. Глоба). Редколегії цих газет працюють без плану, а тому і не дивно, що матеріали потрапляють до газети, які попало, неактуальні, незлободенні. До того ж ці редколегії порушують періодичність своїх газет.

Тов. Білий зупинився і на роботі редколегій стінних газет. Їх в районі виходить понад 400.

— В стінній пресі, — говорить він, — трудящі бачать засіб, з допомогою якого можна висловлювати свої думки, прагнення і бажання, критикувати хиби в роботі.

Доповідач зробив аналіз роботи деяких стіннівок. Хорошу оцінку, зокрема, одержали стінні газети колгоспу "Победа" — "За врожай", промислової артілі "Хімік" — "Химик", радгоспу "Червоний" — "За образцовое хозяйство", загальнозаводська стіннівка заводу сільськогосподарського обладнання — "Голос рабочего" та інші. Вказав доповідач також і на недоліки ряду стіннівок, які виходять рідко, нецікаво, не приваблюють читача.

В своїй доповіді тов. Білий значне місце присвятив ролі робсількорів у вирішенні всіх важливих питань, поставив перед ними і газетами району завдання в світлі рішень XXI з'їзду КПРС.

Учасники зборів відзначили, що преса нашого району, виконуючи історичні рішення XXI з'їзду КПРС, піднімає багато цікавих і важливих питань, допомагає партійним організаціям мобілізувати колективи підприємств, колгоспів і радгоспів на виконання завдань семирічки.

Відзначаючи успіхи, досягнуті трудящими району, говорячи про велику роль робсількорів у цьому, промовці головному увагу звертали на не розв'язані ще питання, на недоліки в роботі.

Сількор, бригадир тракторної бригади колгоспу імені Сталіна тов. Завалко Т. А. у своєму виступі говорив, що районна газета "До комунізму" багато допомагає механізаторам у виконанні соціалістичних зобов'язань. Добре те, що на її сторінках вміщуються хороші, корисні статті по питаннях агротехніки вирощування кукурудзи, механізації тваринницьких ферм та інші. Разом з тим він піддав критиці редакцію газети за те, що вона мало пропагує досвід передовиків, особливо механізаторів, не показує, як же виконуються соціалістичні зобов'язання по тракторних бригадах.

Тов. Завалко розповів про допомогу, яку подає хліборобам їх артілі багатотиражка "Зірка".

Про те, як багатотиражна газета колгоспу імені Карла Маркса "Слава" розповсюджує передовий досвід, як бореться з порушниками трудової дисципліни, говорила в своєму виступі завідувач фермою цього колгоспу сількор тов. Левадня М. М.

Робкор, начальник цеху будівельних деталей міжколгоспбуду тов.

Синенко Д. О. наніс гостру критику на адресу редколегії стінної газети "Строитель", що виходить на їх підприємстві. Ця газета не подає поки що ніякої допомоги міжколгоспбудівцям у вирішенні господарських та інших питань. Вона не бойова, виходить рідко.

Далі тов. Синенко зупинився на роботі редакції газети "До комунізму". Він, зокрема, говорив про те, що на сторінках газети частіше можна бачити замітки під рубрикою "Слідами наших виступів". Все це добре. Але погано те, що деякі керівники надсилають до редакції неправдиві відповіді, відписки по вжитих заходах, насправді не ліквідувавши недоліків. Таку відповідь редакції було надіслано на одну з критичних статей і головним інженером міжколгоспбуду тов. Чернобуком. Щоб подібного більше не було, працівникам редакції треба перевіряти відповіді деяких керівників.

Плановик промартілі імені Чкалова, робкор тов. Трояненко М. П. говорила про допомогу, яку подає їй як робкорові і редактору стіннівки, школа робкорів, організована при редакції газети "До комунізму".

В дебатах також виступили Герой Соціалістичної Праці, бригадир тракторної бригади комуністичної праці колгоспу "Заповіт Леніна" тов. Мартиненко І. П., завідуючий відділом пропаганди і агітації райкому партії тов. Чередниченко І. М., член редколегії багатотиражки колгоспу "Заповіт Леніна" тов. Хмара І. Г., сількор, голова Комсомольської сільради тов. Стецюра І. А.

В кінці зборів кращим робсількорам, редакторам стінгазет були вручені подарунки.

21 травня 1960 року редактор багатотиражки, секретар парторганізації артілі "Заповіт Леніна" І. Лютий повідомляв: "Ось уже четвертий рік в нашому колгоспі "Заповіт Леніна" виходить друкована газета "Шляхом Леніна". Цими днями вийшов її сотий номер.

Багато корисного вже зробила наша багатотиражка. Вона стала справжнім помічником парторганізації і правління артілі по мобілізації хліборобів на успішне виконання завдань семиріччя.

Редколегія газети згуртувала широкий сількорівський актив, який допомагає робити багатотиражку цікавою, бойовою, дійовою".

1 червня відбулася районна нарада робсількорів і редакторів багатотиражних і стінних газет, на ній редактор багатотиражки "Радгоспна правда" Ф. П. Ярош поділився досвідом своєї роботи. А доповідач другий секретар райкому КП України О. А. Демченко сказав:

— Багатотиражні газети, які виходять в шести колгоспах і одному

радгоспі нашого району, відіграють винятково важливу роль у політичному вихованні трудящих і в мобілізації їх на успішне виконання всіх наших завдань.

Відзначивши багато корисного у роботі названих газет, доповідач піддав гострій критиці редакторів багатотиражних газет колгоспів "Авангард" тов. Михайленка, "Заповіт Леніна" тов. Лютого та інших за порушення періодичності виходу газет, за поверхове висвітлення питання колгоспного життя, за те, що майже всі редакції багатотиражок, а особливо колгоспів "Авангард", "Україна", "Заповіт Леніна" та імені Леніна мало дбають за дійовість критичних виступів.

22 грудня 1959 року вийшов у світ перший номер друкованої багатотиражки "Слава" колгоспу імені Карла Маркса. Тираж склав 600 примірників. 25 травня 1960 року редактор її Павло Карпович Павелько писав: "Зараз тираж ставить 1200 примірників. Редколегія налічує 8 чоловік. До її складу входять рядові колгоспники, спеціалісти сільського господарства, вчителі, механізатори, тваринники.

Всього наша редколегія випустила 13 номерів газети. Але й ця невелика кількість номерів її вже на сьогодні багато в чому допомогла в боротьбі колгоспників за успішне виконання другого року семиріччя. На сторінках газети ми організували перекличку передовиків колгоспу, що у величезній мірі допомагає у вивченні і розповсюдженні передового досвіду. Про методи своєї роботи розповіли через газету птахар ферми № 4 тов. Коваленко, чабан тов. Шамрай та інші.

Разом з цим газета викриває недоліки в роботі, допомагаючи цим самим їх якнайшвидше усунути.

Звичайно, що сама редколегія з цим величезним завданням не справилася б. Хорошу газету нам допомагають робити наші сількори, яких понад 30 чоловік. З ними вже проведено дві наради. На них було підбито перші підсумки роботи редколегії, а також поставлено завдання перед сількорами на другий рік славної семиріччя".

Багатотиражна газета колгоспу імені Горького "За врожай" (редактор Іван Михайлович Заїченко) з'явилася на світ 7 листопада

1963 року, в період, коли територія Гуляйпільського підлягала Полівському району. Це була дев'ята і, як виявилось пізніше, остання друкована багатотиражна газета на Гуляйпільщині.

4 травня 1965 року районна газета "Зоря комунізму" розповідала:

"В нашому районі виходить одна радгоспна і вісім колгоспних багатотиражних друкованих газет. Коротко розповімо, як використовується ця сила парторганізаціями, дирекцією радгоспу і правліннями колгоспів для мобілізації трудящих.

Візьмемо багатотиражку "Радгоспна правда" радгоспу "Гуляйпільський". Перший номер її вийшов 1 травня 1958 року. Відтоді вона регулярно, згідно графіка, виходить 2, 12 і 22 числа кожного місяця. Всі попередні роки, та й нині, партбюро разом з редколегією багатотиражки, яка, до речі, працює на громадських засадах, розробляють місячні плани роботи газети. Тому багатотиражка завжди йде в ногу з життям, порушує злободенні питання, націлює колектив радгоспу на виконання найближчих політично-господарських завдань.

Непогано справляються з своїми завданнями також багатотиражки "Зірка" колгоспу імені Енгельса, "Шляхом Леніна", колгоспу "Заповіт Леніна" та інші.

Але цього не скажеш про газету "За врожай" колгоспу імені Горького. Виходить вона нерегулярно, з порушенням графіку, не планується. Тому, коли надійде час випуску газети, редактор т. Заїченко наспіх збирає матеріал, який тільки потрапить під руку. Така несерйозність призводить до того, що одні й ті ж матеріали вміщуються в кілька газет підряд. Ось у № 10, за квітень цього року газета вмістила замітку В. Петрова про хороші виробничі успіхи доярки Ларичкіної. В наступному номері знову читаємо таку саму замітку Петрова про Ларичкіну. Звичайно, писати про хороших людей треба. Але не одне й теж підряд.

Були в газеті непогані починання. Так, у № 6 за 27 лютого цього року вміщено листа телятниці Марії Сидоренко до тваринників колгоспу під заголовком "Виходьте на змагання, дорогі подруги!" Телятниця закликала тваринників підготувати якнайкращі трудові подарунки до виборів до місцевих Рад. Але цей лист так і залишився без відповіді. Редакція забула про нього.

Є в колгоспі передові птахарі — Іван Лисенко і Гонтарі Микола та Степан, — які вже одержали по 70 яєць на курку-несучку. Але газета й словом не обмовилась про їх досвід".

Ці недоліки треба виправити.

25 серпня 1966 року у передовій статті редакція районної газети "Зоря комунізму" писала: "Заслуженим авторитетом серед колгоспників артiлі імені Карла Маркса користується багатотиражка "Слава". Редколегія працює злагоджено, планово, тому цього року тут не було не тільки зривів, як у деяких інших, а навіть порушень графіка виходу газети. Багатотиражка йде в ногу з життям, завжди піднімає злободенні питання, постійно бореться з усякого роду недоліками. І в усьому відчуває підтримку з боку парторганізації (секретар парткому т. Кива). Партійна організація і правління артiлі завжди своєчасно реагують на критичні виступи газети, підтримують хороші починання свого друкованого органу.

По-партійному здійснює керівництво стінною пресою первинна парторганізація заводу сільськогосподарського обладнання (секретар т. Жилінський). Ось чому і загальнозаводська стіннівка "Голос рабочего" і цехові стінгазети виходять регулярно, вони глибоко змістовні, ілюструються малюнками. Дуже важливо, що в створенні газет активну участь бере широкий актив робкорів заводу.

Але, на жаль, ми ще й сьогодні можемо зустрітися з такими газетами, які виходять від випадку до випадку, оформляються наспіх, непривабливі і тому, природно, ще не стали справжніми помічниками партійних організацій. Це стало тому, що окремі парторганізації глибоко не вникають в роботу редколегій, не здійснюють керівництво низовою пресою. Чи можна говорити про хорошу газету в радгоспі "Червоний", коли загальнорадгоспна стіннівка "За образцовое хозяйство" на протязі місяця жодного разу не вийшла? Звичайно, ні. Але цей факт чомусь не викликав тривоги в бюро парторганізації (секретар т. Бистрицький).

Хорошу ініціативу в свій час проявила парторганізація колгоспу "Авангард". Тут створили змінні редколегії, які по черзі кожної декади готували номери багатотиражки "Коллективні лани". До створення газети було залучено широкий авторський актив. Але останнім часом бюро парторганізації (секретар т. Ільченко) послабило керівництво газетою. В результаті вона почала виходити з перебоями, систематично порушується графік випуску багатотиражки".

У 1969 році районна газета "Зоря комунізму" постійно тримала у полі зору роботу редколегій колгоспних багатотиражних газет, час від часу аналізувала їх тематику. Так писала вона про багатотиражку колгоспу "Україна":

— Багатотиражна газета "Прапор комунізму" — орган партійної організації і правління успенівського колгоспу "Україна". Протягом останніх

місяців вона постійно тримала в полі зору хід осінніх польових робіт, мобілізувала колгоспників на дострокове завершення збирання пізніх культур-кукурудзи, буряків, а також оранки на зяб тощо. Майже в кожному номері можна знайти матеріали з розповідями про стан справ у бригадах, ланках. З надрукованих заміток видно, що механізатори І. Хорішко, В. Онучко, Ф. Горпинич, В. Борт та М. Нужний, коваль П. Турукало, ланка, очолювана М. Феногою, та інші успішно виконали свої соціалістичні зобов'язання.

Багато матеріалів газета присвятила підготовці техніки, причіпного інвентарю і посівного матеріалу до весняно-польових робіт першого року нової п'ятирічки.

Кидаються у вічі заголовки "Щоб поля родили", "Вище прапор соціалістичного змагання", "Підвищувати ідейний рівень", "Працюватимемо краще", "Рубежі визначено. За роботу!". Все це, як кажуть, ще раз засвідчує увагу успішних газетярів до стану справ у колгоспі, до ходу соціалістичного змагання трудівників села за успішне виконання взятих зобов'язань. Газета викриває недоліки, вказує винуватців, дає поради, як швидше уникнути хиб і помилок. Як позитивне, треба відзначити й те, що сторінки "Прапора комунізму" прикрашають фотознімки передовиків з розповідями про їх успіхи. Все це, звичайно робить друкований орган змістовнішим, привабливішим щодо зовнішнього оформлення, цілеспрямованішим.

На перший погляд газета тваринництво в такій же мірі тримає в центрі уваги, як і рільництво. "Увагу тваринництву", "За високі надої на кожній фермі", "Зростають надої молока", "Поліпшити утримання худоби" — це не повний перелік заміток і кореспонденцій, надрукованих у кількох останніх номерах. Але прямо скажемо: дуже бідні воно за змістом, не відповідають справжньому стану справ, не підказують тваринникам, як перебороти труднощі нинішнього року по утриманню громадської худоби. У передовій статті "Увагу тваринництву" (№ 24) говориться про відставання ферми № 5. Тваринники працюють нижче своїх можливостей. Але редакція чомусь не наважилась вникнути у суть справи, не проаналізувала, чому ж ця ферма з місяця в місяць відстає, хто винен, не називає прізвищ винуватців. Замість цього вона обмежилася лише загальними рекомендаціями, наприклад "особливу увагу слід звернути на господарське і раціональне використання кормів. Треба зоотехніку прослідкувати... Треба подбати!.. Встановити зразковий порядок..." і т. д.

Такий зміст майже всіх матеріалів, що стосуються тваринництва. Га-

зета не розкриває секретів успіху окремих працівників ферм, не пропагує їх досвіду, не розповідає про соціалістичне змагання доярок і свинарок. Часто приміром, згадуються імена Лідії Кошелевої, Сіми Буряк, Віри Горпинич, Лідії Жовніренко, Лідії Кучерявої, Дарії Турукало, свинарки Галини Семенової та інших. Це колгоспні маяки. Чому ж не чути їх голосу на сторінках газети? Чому б їм не поділитися досвідом роботи? Це принесло б лише користь загальній справі. Саме таких матеріалів і бракує "Прапора комунізму". До речі, справи в тваринництві в цьому колгоспі не такі вже й втішні.

Відсутні матеріали і про масово-політичну роботу серед колгоспників. Як працюють після останніх Пленумів ЦК КПРС сільські лектори, пропагандисти і агітатори теж дізнатись важко. Бажано було б прочитати на сторінках газети про трудове виховання людей, як серцевину ідеологічної роботи, про авангардну роль комуністів і комсомольців на виробництві тощо.

Колгосп "Україна" — господарство міцне, економічно сильне. Певного досвіду в роботі з людьми набула партійна організація. Треба, щоб і газета стояла ближче до життя, глибше висвітлювала його багатогранні прояви.

* * *

У 1969 році "Зоря комунізму" аналізувала роботу багатотиражних газет "Ленінець" та "Слава", її цікавило питання: як вони ведуть підготовку до ювілею В. І. Леніна. Зачитаємо дещо з оглядової статті "Підготовка до ювілею й багатотиражки":

— Треба сказати, що багатотиражні газети району розповідають про хід соціалістичного змагання, присвяченого Ленінській даті. Цю тему цілеспрямовано, найбільш систематично розробляв редакційний колектив газети "Ленінець" (редактор О. Іскра) — органу партійної, комсомольської, профспілкової організацій та правління ордена Леніна колгоспу імені Леніна, Тут, наприклад, є постійна рубрика "Назустріч 100-річчю з дня народження В. І. Леніна".

В інформації "Головна турбота" бригадир тракторної бригади Герой Соціалістичної Праці О. Зачепило писав про трудові досягнення механізаторів комсомольця Олексія Бугрима і Миколи Ковальова, їх щозмінний виробіток 160 - 170 процентів норми.

Приклад передовиків наслідували колгоспники інших галузей виробництва. І газета надала слово завідувачу фермою О. Мофі (замітка "Так

і тримайте!") та старшому фельдшеру М. Домашенку ("По праці й наслідки мають"). Дописувачі розповідають про досвід кращих трудівників.

Непогані показники по виробництву тваринницької продукції мав колгосп у минулому році. Його визнано переможцем серед господарств району по виробництву м'яса та яєць і вручено перехідний Червоний прапор. "Високі виробничі досягнення наших тваринників, — відзначала газета в замітці "Прапору постійну прописку", — кращий подарунок 100-річчю з дня народження В. І. Леніна".

Ось і зараз успішно несуть ювілейну вахту доярки С. Рябко, П. Домашенко, Й. Паливода та О. Сосновська. Вони надоюють щодоби від кожної фуражної корови по 8 - 9 кілограмів молока. Хороші результати в праці мають телятниці М. Яковенко та О. Біла. Про все це пише завідуючий фермою М. Катеринич в інформації "Тримайте першість".

Газета порушує й інші теми.

Дописувачка Н. Гайдар систематично виступає на сторінках багатотиражки з розповідями про пропаганду сільською бібліотекою творів В. І. Леніна та літератури про його життя і діяльність. В сільському закладі часто влаштовуються читацькі конференції, обговорення книг, бібліографічні огляди, "Ленінські читання". Читачі часто затримуються біля книжкових виставок "Торжество комунізму", "Ленін і Запорізький край", "Вітчизна Леніна — наша країна, Леніна прапор над нею", "Ленін — кращий друг дітей і молоді", "Славний шлях Ленінського комсомолу". Певна робота ведеться з юними читачами — майбутніми продовжувачами справи вождя.

Цікаву заявку зробила редколегія, розповівши про сім'ю кавалера ордена Леніна — Мусія Миколайовича і Ганну Дмитрівну Тимченків. Це починання необхідно продовжити, тим більше, що в цьому господарстві тільки кавалерів ордена Леніна вісім чоловік.

Варті уваги заходи передбачені планом підготовки до 100-річчя з дня народження В.І. Леніна (до речі, вони видрукувані в газеті). Залишається побажати, щоб про їх виконання "Ленінець" частіше повідомляв своїх читачів.

І ще одне. Чому б "Ленінцю" раз на місяць чи на квартал не відводити ленінській темі сторінку чи весь номер, на конкретних прикладах з життя колгоспників розкривати велич кооперативного плану, вміщуючи розповіді, як здійснюються заповіді і думки вождя про щасливе життя радянського села, яскраво показуючи велику любов трудящих до Леніна.

Дещо позитивне у висвітленні всіх цих питань має й газета "Слава"

(редактор Ф. Кива), орган парткому і правління колгоспу імені Карла Маркса. Вона чимало місця відводить інформації, як колгоспники борються за виконання планів і соціалістичних зобов'язань, взятих на честь 100-річчя з дня народження Ілліча. Бажано тільки урізноманітнювати тематику і форму подачі матеріалів.

А ось інші газети, зокрема "Зірка" (колгосп імені Енгельса), "Радгоспна правда" (птахофабрика), "Прапор комунізму" ("Україна"), "Шляхом Леніна" ("Заповіт Леніна") по-справжньому ще не визначили свого місця в розробці цієї теми. Це треба їм негайно виправити.

5 травня 1973 року секретар парткому колгоспу імені Горького, редактор багатотиражної газети "За врожай" розповідав:

— Десятий рік виходить у нас багатотиражка "За врожай". На її сторінках ведеться пропаганда і роз'яснення матеріалів ХХІV з'їзду партії і Пленумів ЦК КПРС. Газета регулярно висвітлює хід соціалістичного змагання, вміщує матеріали про передовиків виробництва, фотографії профлангових.

Крім багатотиражки в нашому господарстві випускається "Комсомольський прожектор". Його редагує секретар комсомольської організації В. К. Буланій. Ця газета також розповідає про кращих виробничників, гостро критикує нероб, бракоробів, порушників трудової дисципліни.

В кожній тракторній бригаді, на всіх фермах щодня вивішуються листки "Хто сьогодні попереду". Тут можна побачити прізвища кращих механізаторів і доярок.

Слід зазначити: що всі газети, які виходять в нашому колгоспі, є надійними помічниками парткому, правління в здійсненні рішень, намічених партією і урядом.

Першого травня 1981 року районна газета вмістила статтю "Надійний помічник" секретаря партбюро радгоспу "Гуляйпільський" І. М. Заїченка. Ось вона:

— Першого травня виповнилось 23 роки відтоді, як вийшов перший номер радгоспної багатотиражки "Радгоспна правда". За цей час видано 780 номерів. На протязі всього періоду багатотиражка була надійним помічником адміністрації, партійної організації у мобілізації трудівників радгоспу на виконання поставлених завдань. На сторінках газети висвітлюються найважливіші питання з життя партійної, профспілкової і комсомольської організацій, порушуються виробничі проблеми тощо.

В період підготовки до ХХVІ з'їзду партії багатотиражка розповідала про хід підготовки до цієї визначної події. Зокрема, вона видрукувала ра-

порт доярок про успішне виконання передз'їздівських зобов'язань, розповіла про трудові досягнення птахарки О. О. Міщанської, механізатора О. М. Воропая та інших.

Серед трудівників птахофабрики розгорнулось соціалістичне змагання за успішне виконання планів одинадцятої п'ятирічки і першого її року зокрема. Не стоїть осторонь цієї важливої справи і багатотиражка. В газеті був опублікований матеріал з відкритих партійних зборів, де обговорювались підсумки XXVI з'їзду КПРС і завдання, що випливають з його рішень, положень і настанов доповіді Л. І. Брежнєва. На сторінках багатотиражки знайшла відображення реакція трудівників птахофабрики на постанову ЦК КПРС, Ради Міністрів СРСР, ВЦРПС і ЦК ВЛКСМ "Про Все-союзне соціалістичне змагання за успішне виконання і перевиконання завдань одинадцятої п'ятирічки".

"Радгоспна правда" взяла безпосередню участь у розгортанні естафети ударної праці і високої культури. Вона видрукувала положення про проведення естафети, розповідала про її хід. На сторінках газети опубліковані соціалістичні зобов'язання трудових колективів, окремих механізаторів, тваринників, висвітлюється хід трудового суперництва, змагання на кращого за професією.

Велику увагу газета приділила підготовці до весни. На її сторінках було опубліковано матеріал за підсумками рейду групи народного контролю, яка перевіряла стан ремонту техніки, виступ головного агронома господарства А. М. Вороного "Головні завдання на перший рік п'ятирічки", під час сівби ранніх, а зараз готує добірки про роботу механізаторів у полі.

Під рубрикою "Тваринництво-ударний фронт" на сторінках газети публікуються матеріали, що стосуються цієї галузі виробництва. Газета видрукувала виступи головного зоотехніка З. Г. Пильщик про завдання тваринників на перший рік одинадцятої п'ятирічки, головного економіста М. С. Шаповал — про стан і резерви зниження собівартості тваринницької продукції і бригадир В. Д. Жаронкін розповів про досягнення і передовий досвід під час зимівлі худоби телятниць О. І. Назарко, а бригадир молочнотоварної ферми М. М. Засоба — про роботу кращої доярки Г. Д. Медяник.

Редколегія "Радгоспної правди" постійно дбає, щоб на сторінках газети регулярно висвітлювались питання масово-політичної роботи. В центрі уваги багатотиражки — політичне й економічне навчання трудівників птахофабрики, робота бібліотеки, агітаторів, політінформаторів, лекторів.

Наші читачі можуть знайти на сторінках газети матеріали, які висвітлюють роботу наставників молоді тощо. Так, завідувачий автогара-

жем М. В. Бондарев розповів про роботу шофера-наставника О. П. Білана, головний інженер господарства А. І. Кириленко — про те, як комуніст А. Я. Овечко, котрий працює слюсарем, виконує обов'язки наставника.

Нині редколегія "Радгоспної правди" своє головне завдання вбачає в тому, щоб ще ширше розгорнути пропаганду рішень XXVI з'їзду КПРС і XXVI з'їзду Компартії України, активізувати діяльність по мобілізації трудових колективів на успішну реалізацію планів накреслених партією, спрямувати їх на виконання завдань і зобов'язань першого року зокрема і одинадцятої п'ятирічки в цілому. На своїх сторінках газета вже видрукувала зобов'язання слюсаря комуніста А. Я. Овечка на п'ятирічку, члена КПРС доярки Н. П. Стецюк, яка дала слово план першого року п'ятирічки по надою молока виконати до 64 річниці Великої Жовтневої соціалістичної революції.

23 березня 1982 року під рубрикою "Огляд преси" районна газета "Зоря комунізму" підготувала статтю "Газета й зимівля худоби". У ній, зокрема, зазначалося: "Ставши на трудову вахту, тваринники прагнуть ознаменувати 60-річчя утворення СРСР новими успіхами в соціалістичному змаганні.

Про це пишуть колгоспні й радгоспні багатотиражки, стінна преса. Проаналізуємо, зокрема, хід висвітлення осінньо-зимового стійлового утримання худоби на сторінках багатотиражної газети "Колективні лани" (редактор Н. Голіздра) — органу партійної організації і правління колгоспу "Авангард".

Газета систематично інформує трудівників про стан справ у тваринницькій галузі. Під рубрикою "У нас і наших співзмагальників" друкуються результати змагання колгоспів "Авангард" та імені Калініна по виробництву і продажу тваринницької продукції державі; щомісяця публікуються показники соціалістичного змагання доярок по надою молока. На сторінках багатотиражки часто з'являється також рубрика "Тваринництво — ударний фронт".

... "Останнім часом у "Колективних ланах" все частіше є інформації про здобутки тваринників на ювілейній трудовій вахті, але зовсім слабо пропагується передовий досвід. В господарстві є свої маяки, зокрема, колектив третьої ферми. Ось би й зробити спеціалістам детальний розбір, толковий аналіз, чому ж один колектив добивається успіхів, інші недодають державі тваринницької продукції.

Ще одна порада: газеті треба писати не тільки про трудові будні тваринників, а й про їх побут і турботи, про відпочинок, душевний настрій. Це дуже важливо для мобілізації зусиль трудівників на добрі діла."

"Надійний помічник", — так назвала секретар парторганізації колгоспу "Авангард", редактор багатотиражної газети "Колективні лани" Н. З. Галіздра свою багатотиражку. "Двадцять шостий рік, кожен десятий день виходить колгоспна багатотиражка "Колективні лани". Одноразовий тираж її 800 примірників. Люблять свою газету колгоспники. На своїх сторінках багатотиражка висвітлює найрізноманітніші питання".

Додаток № 1

Дата виходу перших номерів і прізвища перших редакторів друкованих багатотиражних газет:

"Шляхом Леніна" колгоспу "Заповіт Леніна", № 1 — 7 листопада 1956р. Редактор Лютий Іван Олексійович.

"Шляхом Ілліча" колгоспу імені Ілліча, № 1 — 26 серпня 1957 р. Редактор Миргородський Олексій Несторович.

"Прапор комунізму" колгоспу "Україна", № 1 — 28 серпня 1957р. Редактор Долб'яга Микола Миколайович.

"Ленінець" колгоспу імені Леніна, № 1 — 21 липня 1958 р. Редактор Глоба Юхим Іванович.

"Радгоспна правда" радгоспу Гуляйпільський, №1 — 1 травня 1958 р. Редактор Ярош Федір Павлович.

"Зірка" колгоспу імені Енгельса, № 1 — 22 червня 1958 р. Редактор Циба Іван Васильович.

"Колективні лани" колгоспу "Авангард", №1 — 23 серпня 1957 р. Редактор Михайленко Іван Матвійович.

"Слава" колгоспу імені Карла Маркса, №1 — 22 грудня 1959 р. Редактор Павлишко Павло Карпович.

"За врожай" колгоспу імені Горького, №1 — 7 листопада 1963 р. Редактор Заїченко Іван Михайлович.

Додаток № 2

Редактори друкованих багатотиражних газет:

"Шляхом Леніна" (орган партійної організації правління колгоспу "Заповіт Леніна"):

Лютий Іван Олексійович (листопад 1956 р. - 1962 р.).

Куш М (листопад 1962 р. - лютий 1964 р.).

Сегеда Віктор Панасович (лютий 1964 р. - лютий 1965 р.).

Горпинич Борис Онуфрійович (лютий 1965 р. - 1976 р.).

Сухобок Григорій Артемович (1976р. - 1978 р.).

Наталенко Анатолій Васильович (1978 р. - 1980 р.).

Карбівничий Валентин Володимирович (1981 р. - 1982 р.).

Горпинич Леонід Васильович (1982 р. - 1983 р.).

Нечет Віктор Володимирович (квітень 1984 р. - 1991 р.).

"Шляхом Ілліча" (колгосп імені Ілліча):

Миргородський Олексій Несторович (серпень 1957 р. - ?).

Тимофієв Микола (?)

Биковська Надія Лук'янівна (? - 1987 р.).

Хорішко Григорій Іванович (1987 р. - 1988 р.).

Кудря Микола Григорович (1988 р. - 1991 р.).

" Прапор комунізму" (колгосп "Україна"):

Долб'яга Микола Миколайович (серпень 1957 р. - ?).

Горпинич Микола Іванович (? - листопад 1968 р.).

Бриль Олег Григорович (грудень 1968 р. - січень 1974 р.).

Горпинич Іван Дмитрович (січень 1974р. - ?).

Доля Петро Іванович (?).

Бриль Олег Григорович (?).

"Радгоспна правда" (птахофабрика "Гуляйпільська") :

Ярош Федір Павлович (травень 1958 р. - ?).

Дмитрук Б. П. (?).

Синицький В (?).

Лущик Павло Євдокимович (квітень 1968 р. - жовтень 1968 р.).

Заїченко Іван Михайлович (жовтень 1968 р. - ?).

Головач Володимир Федорович (?).

"Ленінець" (колгосп імені Леніна):

Глоба Юхим Іванович (липень 1958 р. - ?).

Заїченко Іван Михайлович (?).

Іскра Олексій Арсенович (? - лютий 1970 р.).

Кочетов Г. (березень 1970 р. - жовтень 1971 р.).

Домашенко Микола Іванович (жовтень 1971 р. - жовтень 1972 р.).

Силка Валерій Петрович (листопад 1972 р. - жовтень 1973 р.).

Щербак Віктор Дмитрович (листопад 1973 р. - ?).
Сахно Дмитро Павлович (?).

"Зірка" (колгосп імені Енгельса):

Циба Іван Васильович (червень 1958 р. - ?).

Конєв О (?).

Куш М. (?).

Рогач О. Д. (?).

Тимошенко Анатолій Михайлович (?).

Філіпченко Олександр Іванович (?).

"Колективні лани" (колгосп "Авангард"):

Михайленко Іван Матвійович (серпень 1957 р. - ?).

Жовотченко Микола Петрович (?).

Ільченко Федір Федорович (- липень 1971 р.).

Голіздра Надія Захарівна (липень 1971 р. - ?).

Минка Микола Якович (- 1991 р.).

"Слава" (колгосп імені Карла Маркса):

Павелько Павло Карпович (грудень 1959 р. - ?).

Лютій Іван Олексійович (?).

Кива Ф. А. (- 1969 р.).

Лущик Павло Євдокимович (жовтень 1969 р. - ?).

Силка Валерій Петрович (?).

"За врожай" (колгосп імені Горького):

Заїченко Іван Михайлович (листопад 1963 р. - жовтень 1968 р.).

Столяренко Василь Лазарович (жовтень 1968 р. - листопад 1972 р.).

Жук Анатолій Тимофійович (січень 1973 р. - листопад 1975 р.).

Козицький Іван Павлович (?).

Марар Н. (?).

ПОЛІГРАФІСТИ

На початку двадцятого століття у селі Гуляйполі друкарню тримав єврей Н. А. Лібман. Підлітком у ній опановував ремесло складача Нестор Іванович Махно. Ця наука йому пригодилася через багато років у еміграції у Франції.

Ось як про юного поліграфіста пише Вадим Телицин у книзі "Нестор Махно" ("Олімп", Москва, "Русич", Смоленськ, 1998) на сторінці 17: "Після довгих умовлянь і поклонів матері вдалося прилаштувати сина у друкарню для навчання ремеслу складача. Друкарська справа припала Нестору до душі: уважно, із інтересом придивлявся він до роботи складачів, розпитував їх, вчився розбирати шрифт, проявляючи жвавість, моторність і тямущість...Нестора просто не впізнати, з ранку до вечора просиджує в друкарні, — він уже вміє тримати складну верстку, його пальці швидко і спритно бігають по клітинках каси"...(Переклад з рос. — Авт.).

У період громадянської війни в Гуляйпільській друкарні поліграфічній справі навчався і майбутній автор комедії "Весілля в Малинівці" Леонід Аронович Юхвід. Після розгрому махновцями друкарні пішов працювати в міліцію.

На початку 20-х років минулого століття друкарня Гуляйпільського повітового виконавчого комітету, крім газет "Известия" і "Провінциальный вестник", друкувала "Протокол 2-го з'їзду Завволземвідділами Гуляйпільського повіту Запорізької губернії (російською мовою). Головою з'їзду був Побейніч, секретарем — Шаповалов. Замовлення на друкування Протоколу було № 1119, тираж — 75 екземплярів, на 12 сторінках.

10 травня 1922 року друкарня підготувала "Права і обов'язки Сільради" (російською мовою) (голова виконкому Капранов, голова повіткому Воротніков), Звіт 8 Пленуму членів Гуляйпільського Повітового Виконавчого Комітету спільно з Голволвиконкомами, який відбувся 23-24 квітня 1922 року, побачив світ у друкарні повітвиконкому на 10 сторінках тиражем 50 екземплярів.

Тоді ж 5 травня 1922 року на 10 сторінках було надруковано "Устав Акціонерного общества по торговле машинами, орудиями и техническими принадлежностями для хода сельского хозяйства на Украине под наименованием "Село-техника" (тираж 300 екземплярів).

За замовленням № 1666 радянська друкарня Повітвиконкому надрукувала "Доклад о деятельности Гуляйпольской Уездной Комиссии Помощи Голодающим во время с 1-го октября 1921 г. по 1-е ноября 1922 г." (6 сторінок, 6 екземплярів). Друкувалися й інші матеріали.

У 30-х роках минулого століття друкарнею районної газети "Більшовик Гуляйпільщини", а потім — "Сталінским шляхом" та "До комунізму" завідував Володимир Ісакович Костяновський. Його брат Соломон Ісакович за запрошенням сусідів у 1932-1937 роках завідував Покровською районною друкарнею Дніпропетровської області.

КОСТЯНОВСЬКИЙ В. І.,
завідувач друкарнею
редакції "СШ"

27 жовтня 1981 року згадував пенсіонер, колишній старший складач Покровської друкарні тридцятих років Ізраїл Маркович Друян, що проживав у Гуляйполі. "У травні 1932 року його, Соломона Ісаковича Костяновського і Андрія Фіберта із Гуляйпільської друкарні запросили на роботу в Покровську друкарню. Їм надали квартири, допомогли перевезти в Покровське сім'ї.

У травні 1932 року вони приступили до роботи. Костяновський взяв на себе обов'язки завідуючого друкарнею і верстальника газети, Друян — старшого складача, а Фіберт — старшого друкаря".

Крім газети, друкарня почала випускати різноманітну бланкову продукцію.

С. І. Костяновський, І. М. Друян і А. Фіберт за (1932 - 1937 рр.) п'ять років праці в Покровському підготували собі заміну. І. М. Друян працював там і в повоєнні роки.

25 лютого 1936 року газета "Сталінським шляхом" надрукувала фотознімки будинку редакції і друкарні, завідувача друкарнею В. І. Костяновського, начальника друкарського цеху М. М. Фіберта, складача І. І. Куца, начальника наборного цеху З. Л. Кацовича, учня складача Семена Домашенка та машину, на якій друкувалася газета.

Під кліше газета вмістила зарисовку "Майстер наборної справи" про начальника наборного цеху тов. Кацовича. Прочитаємо її: "15 років виробничого стажу має начальник наборного цеху друкарні редакції газети "Сталінським шляхом" тов. Кацович. Він не тільки наборщик, він художник своєї справи. В кожну свою роботу тов. Кацович вкладає майстерність і естетичне почуття. З якою особливою любов'ю набирав він альбом комсомолу Гуляйпільщини, присвячений Х з'їзду Ленінського комсомолу.

Тов. КАЦОВИЧ З. Л.,
начальник
наборного цеху

В Гуляйполі працював тов. Кацович з 1921 року по 1930 рік, тобто до реорганізації району. Лише відсутність друкарні примусила тов. Кацовича виїхати з Гуляйполя — місця, де народився, прожив юнацьке життя, взнав перші радощі, вчився, працював. Він виїжджає на Дніпробуд, де виявив себе як кращий ударник, активіст на основній і громадській роботі.

Коли в 1933 році організувався Гуляйпільський район і разом з цим редакція районної газети, — тов. Кацович повертається в Гуляйполе.

Майже з початку організації т. Кацович поступає в редакцію і працює начальником наборного цеху. Це дисциплінований, витриманий робітник, який до верстки газети ставиться особливо уважно. Він підготував декілька учнів цеху на гарних наборщиків".

А це зарисовка "Наборщик комсомолец Семен Домашенко":

— Несміливо переступивши поріс друкарні, Семен Домашенко запитав:

— Передавали хлопці, що мене на роботу приймаєте.

Це було навесні 1935 року, чотири місяці як організувалася редакція газети "Сталінським шляхом". Роботи в друкарні редакції, крім друкування газет, не було. Домашенка поставили наладчиком біля друкарської машини.

Першим вчителем Семена був найкращий друкар Микола Фіберт.

Тов. ФІБЕРТ М. М.,
начальник
друкарського цеху

Машини, на якій друкується газета
"СТАЛІНСЬКИМ ШЛЯХОМ"

Суворо, але надзвичайно докладно й зрозуміло пояснював т. Фіберт друкарську майстерність. У свого вчителя навчився Домашенко дисциплінованості та любові до праці.

Літній день довгий, а роботи мало. Семен і другий наладчик Шура Пузанов у вільний час знайомилися з наборною касою, розмірами та означеними шрифтами. Тоді головний наборщик тов. Кацович почав потроху доручати хлопцям набор. Робота Семенові дуже сподобалася. Особливо радів хлопець, коли він, гарно засвоївши касу, набирав не дивлячись, але без жодної помилки.

За 5 місяців Домашенко має великі досягнення: зараз йому доручається правка газети. Коли на комсомольських зборах зачитали заяву Семена До-

машенка про прийом його до лав комсомолу, то характеристику отримав таку:

— Він сумлінний робітник. Любить роботу і уважно до неї ставиться. Правдивий, чесний і веселий товариш".

Напередодні Великої Вітчизняної війни 1941-1945 років чудовий колектив поліграфістів працював у друкарні редакції газети "Сталінським шляхом". З наближенням фронту до Гуляйполя завідувачий друкарнею Володимир Ісакович Костяновський виїхав у евакуацію.

Після визволення району від тимчасової фашистської окупації від будинку редакції і друкарні залишилися одні руїни. Відроджувати друкарню допомагали колишні її працівники на чолі з тодішнім завідувачим Яланським. Перший номер районної газети "Сталінським шляхом" вийшов 6 листопада 1943 року. Її віддрукували на старенькій "американці", яка дивом не згоріла у вогні.

Про це 21 серпня 1982 року згадувала колишня редактор газети Раїса Гнатівна Зінчик (її спогади ми наводили у першій частині книжки - Авт.): "Але перш, ніж приступити до випуску газети, треба було хоч частково відновити спалену німецько-фашистськими окупантами друкарню... Тут були сліди недавньої пожежі. З руїн виглядали деформовані скалічені машини, безформні купи іржавого заліза... Одного з тяжких днів, коли я копирсалася в руїнах, підійшли до мене дві молоді жінки. Вони сказали, що складачі.

Мої помічниці (це були Марія Павлівна Діденко і Марія Юхимівна Калайджі) десь узнали, що в Пологах друкарню фашисти не спалили, а підірвали. Значить там більше шансів розшукати шрифти. Декілька днів на світанку ці самовіддані жінки разом з Ольгою Юхимівною Шаповал з відрами і лопатами пішки відправлялися в Пологи на пошуки.

Завідуючим друкарнею тоді був Яланський (імені і по батькові, на жаль, не пам'ятаю). Він теж був у числі тих, хто ходив у Пологи по шрифти, а ще зовсім юний учень друкаря Альоша."

По війні Володимир Ісакович Костяновський продовжував завідувати районною друкарнею.

7 березня 1961 року районна газета "До комунізму" надрукувала мікро-замальовку "Гордість колективу" майстра складального цеху районної друкарні О. Шаповаленка, у якій ішлося про Л. Г. Калугіну (було вміщено і фотознімок).

Тов. КУЩ І. І.,
складач

— Своє знайомство з нашим підприємством, — розповідав майстер, — Ліда Григорівна Калугіна (на знімку) почала ще коли ходила до школи. Часто прибігала вона сюди допомогти мамі, а вже через рік, облюбивавши, видно, професію поліграфіста, працювала учнем-складачем районної друкарні.

Це було в 1944 році. День за днем приносив їй все кращі результати в роботі, допомагав завоювати повагу серед членів колективу.

Ліда завжди в числі кращих виробничниць, її портрет ніколи не сходить з Дошки пошани підприємства. Зараз вона бореться за почесне звання ударника комуністичної праці, а минулої неділі трудящі одностайно віддали за неї свої голоси, обравши депутатом міської Ради депутатів трудящих.

Скромна і вимоглива, чуйна до своїх товаришів Ліда — гордість нашого колективу.

15 листопада 2000 року пригадувала пенсіонерка Л. Г. Калугіна: "В районній друкарні я почала працювати в 1944 році, з п'ятнадцяти років. Тут трудилася і моя мама Ксенія Самсонівна Бушля. Під час війни директором був Олексій Трохимович Яланський (до повернення з евакуації Володимира Ісаковича Костяновського).

До війни працювала друкарем Ольга Василівна Семенюта, а після— Олександра Микитівна Дроздова, Марія Гурба, Клава Гончаренко.

— У війну, — розповідала Лідія Григорівна Калугіна, — у друкарні, крім газети, набирали листівки з текстами Радінформбюро, інформацію, яку по радіо приймала касир Ніна Соболь. Набирали листівку вручну, все робилося на тигельних машинах. Часто доводилось працювати вночі, але ніхто не скаржився на труднощі.

7 листопада 1948 року районна газета "Сталінським шляхом" надрукувала світліну, на якій видно загальний вигляд відбудованого приміщення редакції газети і Гуляйпільської друкарні (вид від вулиці Шевченка).

25 листопада 1948 року райгазета повідомляла, що Гуляйпільській райдрукарні вдруге присуджений перехідний Червоний прапор облвиконкому.

В соціалістичному змаганні за дострокове виконання річного виробничого плану колектив працівників Гуляйпільської райдрукарні в першо-

му півріччі 1948 року зайняв перше місце по області. За виробничі досягнення їм вручено перехідний Червоний прапор облвиконкому і грошову премію.

Висока відзнака запалила працівників друкарні на нові трудові подвиги. Виробничий план у III кварталі виконано на 144,5 процента. За ці великі успіхи райдрукарні вдруге присуджений перехідний Червоний прапор, видана премія.

19 травня 1949 року Запорізьке обласне управління в справах поліграфії і видавництва та місцевком профспілки висловили глибоке співчуття завідувачому Гуляйпільською райдрукарнею Володимирі Ісаковичу Костяновському з приводу передчасної смерті його дружини Родіани Йосифівни.

За виробничі успіхи, досягнення в ході соціалістичного змагання на честь 10-річчя возз'єднання українського народу в єдиній Українській Радянській державі та 32 річниці Великого Жовтня, на районну Дошку пошани заносився колектив районної друкарні (завідуючий друкарнею тов. Костяновський В. І.).

— 15 березня 1954 року я подав заяву на прийом на роботу учнем друкаря або ручного складача на ім'я директора друкарні, тоді завідуючого, Володимира Ісаковича Костяновського, — це вже пригадував 16 листопада 2000 року пенсіонер, колишній працівник райдрукарні Валентин Дмитрович Литвиненко. — Друкарня знаходилась у одноповерховому приміщенні. При вході на її територію стояло два бюсти: Леніна і Сталіна, територія була обгороджена штахетом, посередині — фонтан, праворуч і ліворуч — по три східці і дерев'яні колони — все покрите білою і голубою фарбою.

Кліше для газети робилося з потайками. У друкарні був штатний столяр, який прибирав кліше цвяхом на дерев'яшці. Кліше виготовляли для газети у м. Запоріжжі, фотографії возили або відсилали поштою.

У 1950 році колектив райдрукарні двічі заносився на районну Дошку пошани (1 травня й 7 листопада).

— Борючись за гідну зустріч Великого Жовтня, — писав 19 жовтня 1950 року завідуючий районною друкарнею В. І. Костяновський, — колектив робітників Гуляйпільської районної друкарні достроково, 17 жовтня, виконав річний виробничий план на 100,2 процента. Продуктивність праці робітників друкарні становить 118 процентів до плану.

Досягнуто також успіху і в питанні зниження собівартості випущеної продукції. Собівартість продукції становить на 30 процентів нижче ніж заплановано, а в порівнянні з минулим роком знижено на 29,7 процента.

Грошові надходження друкарні на 1 жовтня становлять 150,1 процента до плану.

Колектив друкарні взяв зобов'язання до кінця року річну виробничу програму виконати на 140 процентів.

В 1952 і 1953 роках колектив райдрукарні (завідуючий Костяновський В. І.)

по двічі заносився на районну Дошку пошани. В 1954 році 12 лютого районна газета повідомляла: "За першість у соціалістичному змаганні поліграфічних підприємств області і в честь 300-річчя возз'єднання України з Росією за рішенням Запорізького облвиконкому Гуляйпільській друкарні, яка виконала річний і IV квартал 1953 року план на 126 відсотків, присуджено перехідний Червоний прапор і грошову премію в сумі 4900 карбованців". Того ж, 1954 року друкарню двічі заносили на районну Дошку пошани, де завідуючим друкарнею був В. І. Костяновський, головою місцевого профспілки Ф. І. Куц.

В 1954 році членами профспілки при редакції райгазети "Сталінським шляхом" і райдрукарні були:

Прізвище, ім'я та по батькові	Рік народ.	Вироб. стаж	Рік вступу в профспілку	член. квитка	Професія	Партійність
Бондаренко Діна Вас.	1928	1947	1950	039773	складачка	ВЛКСМ
Боровська Поліна Микол.	1919	1947	1950	039816	прибиральниця	—
Бальсанко Ольга Олексіївна	1937	1954	1954	039688	складачка	ВЛКСМ
Гурба Марія Юхимівна	1926	1945	1946	039774	друкарка	—
Гуменок Федір Іванович	1926	1948	1945	039792	заступ. директора	чл. КПСС
Галаш Яків Григорович	1915	1938	1933	1947818	завмаг	—
Гребіненко Ольга Іванівна	1924	1943	1947	039680	продавець	—
Дялоченко Андрій Вас.	1998	1913	1923	0947817	бухгалтер	—
Дроздова Олександра Микол.	1915	1932	1936	039846	друкарка	—
Друян Ніна Микитівна	1929	1946	1950	039661	друкарка	ВЛКСМ
Дерев'яко Ольга Петрівна	1935	1953	1953	047844	складачка	ВЛКСМ

Дюженко Валентина Анат.	1939	1954	1954	039901	друкарка	—
Демченко Іван Сергійович	1900	1932	1951	039681	сторож	—
Заброда Ганна Данилівна	1929	1948	1948	039685	зав. від. листів	чл. КПСС
Заболотня Ніна Григорівна	1926	1944	1945	039657	рахівник	ВЛКСМ
Івко Іван Гнатович	1907	1931	1948	047835	робітник	—
Костяновський Волод. Ісак.	1895			047850	зав. друкарню	—
Куш Федір Іванович	1908	1929	1930	039656	секретар редакції	чл. КПСС
Калугіна Лідія Григорівна	1929	1944	1945	039654	складачка	ВЛКСМ
Калайджі Марія Юхимівна	1926	1943	1944	039663	складачка	ВЛКСМ
Кінсва Ольга Андріївна	1929	1945	1948	039845	складачка	ВЛКСМ
Литвиненко Дмитро Артемович	1909	1927	1934	047836	редактор	чл. КПСС
Литвиненко Валентин Дмитр.	1936	1954	1954	039683	друкар	—
Маловічко Лідія Миколаївна	1937	1953	1953	047846	складачка	ВЛКСМ
Малярєвич Катерина Трохим.	1921	1954	1954	039903	бухгалтер	—
Олексієнко Уляна Іванівна	1905	1924	1924	01947880	літпрацівник	—
Ольховик Клавдія Дмитрівна	1931	1947	1948	039844	складачка	ВЛКСМ
Продайко Микола Степан.	1937	1953	1953	047845	друкар	—
Прихілько Ганна Григор.	1934	1954	1950	1665057	коректор	ВЛКСМ
Пеньова Олена Костянтин.	1927	1943	1951	047849	палітурниця	—
Плющій Любов Павлівна	1935	1954	1954	039905	коректор	ВЛКСМ
Руденко Онися Іванівна	1918	1936	1936	047839	складачка	—
Рябко Ольга Григорівна	1931	1947	1948	047838	друкарка	ВЛКСМ
Рогач Євгеній Денисович	1937	1953	1953	047843	складач	ВЛКСМ
Рябко Надія Василівна	1925	1945	1953	939682	продавець	—
Троян Іван Павлович	1907	1930	1930	047840	друкар	—
Троян Семен Григорович	1904	1935	1950	039910	моторист	—
Троян Павло Петрович	1926	1945	1952	039908	інструк. масов.	ВЛКСМ
Рубан Надія Іванівна	1931	1948	1950	1947819	складачка	ВЛКСМ
Славгородський Кость Кост.	1910	1930	1948	039935	моторист	—
Середа Віра Гуріївна	1938	1954	1954	294971	складач	—
Філінченко Ілля Степан.	1899	1930	1953	039906	столяр	—
Файрушина Катерина Степан.	1930	1949	1948	1948417	літпрацівник	чл. КПСС
Циганова Бела Іллівна	1934	1950	1950	047837	складачка	ВЛКСМ
Шрамко Мар'я Миколаївна	1930	1948	1950	039801	друкарка	ВЛКСМ
Шаповал Ольга Юхимівна	1919	1937	1937	039820	складачка	—

Шепель Марія Павлівна	1920	1936	1937	039653	складачка	—
Шаровська Настя Павлівна	1915	1945	1946	039765	прибиральниця	—
Шкабярня Микола Тимофійович	1929	1953	1953	047847	друкар	ВЛКСМ
Юрченко Любов Яківна	1925	1943	1948	047833	друкарка	—
Явор Олександр Павлович	1937	1952	1953	039907	друкар	ВЛКСМ
Явор Галина Андріївна	1927	1946	1954	294999	машиністка	—
Яланський Олександр Трохим.	1927	1943	1944	039812	друкар	ВЛКСМ
Яланський Олександр Кузьмич	1912	1935	1937	047841	друкар	—
Яланська Марія Павлівна	1913	1943	1950	039822	друкар	—

У 1955 році 1 травня на районну Дошку пошани заносилося ім'я друкарки Олександрі Микитівни Дроздової.

Третього червня 1956 року директор районної друкарні В. І. Костяновський повідомляв: "З кожним роком Гуляйпільська районна друкарня оснащується новими удосконаленими машинами і верстакми.

Тільки в цьому році підприємство одержало коректурний і стереотипний верстат, плоско-друкарську машину "РП".

Ближчим часом буде одержано складальну машину "Лінотип", яка вивільнить шість складачів, а також значно поліпшить складання і випуск районної газети".

10 травня 1957 року було підбито підсумки змагання колективів поліграфічних підприємств області за I-й квартал і відзначено хорошу роботу Гуляйпільської райдрукарні. За виробничі успіхи колективу присудили грошову премію в сумі 2900 карбованців.

Гуляйпільська районна друкарня в 1957 році план випуску продукції виконала на 105 відсотків, а за першу декаду січня 1958 року - на 102 проценти. Знаходилася вона в м. Гуляйполі на вулиці Шевченка, 25.

26 січня 1958 року механік райдрукарні Г. Бідняк надрукував вірша у райгазеті "До комунізму" під назвою "Люблю", де є такі рядки:

Люблю тебе, як матір, Україно!

Твоє світання, шелест трав в степах.

Люблю твою я пісню солов'їну,

Весняні ночі, зорі на копрах.

За високі виробничі показники у соціалістичному змаганні за перше півріччя 1958 року і червень за рішенням виконкому районної Ради депутатів трудящих і бюро райкому КП України на районну Дошку пошани за-

носився колектив райдрукарні (завідуючий тов. Костяновський В. І., секретар парторганізації тов. Литвиненко Д. А., голова місцевому профспілки тов. Троян П. П.), який виконав виробничий план по випуску валової продукції за червень на 112,5 відсотків, та наборщиця Марія Павлівна Діденко і друкарка Ніна Микитівна Друян, які здійснювали відповідно виробничі норми на 135 та 130 відсотків.

За підсумками роботи за липень на районну Дошку пошани заносилися складачки райдрукарні Ольга Андріївна Кінева, Лідія Григорівна Калугіна, друкарка Марія Юхимівна Самохлібова, які виконували відповідно змінні норми на 164, 162 і 131 відсоток.

Райдрукарня, виконавши завдання серпня на 118, 3, а вересня — на 109,1%, удостоїлася бути на районній Дошці пошани, як і Лідія Григорівна Калугіна, на 140 відсотків здійснивши план вересня.

Районна друкарня заносилася на районну Дошку пошани і на честь 41 річниці Великого Жовтня.

Колективу райдрукарні видана премія — про це інформувала 22 серпня 1958 року Гуляйпільська районна газета.

За підсумками роботи поліграфічних підприємств за 2-й квартал цього року Запорізька облпрофрада і обласне видавництво відзначили хорошу роботу Гуляйпільської райдрукарні і видали премію в сумі 3000 карбованців.

В 1959 році колектив друкарні працював сумлінно і з піднесенням. Його 12 разів заносили на районну Дошку пошани, а ім'я складачки Лідії Григорівни Калугіної — 5 і 1 раз друкарки Ніни Микитівни Друян.

За підсумками роботи за 1958 рік і на честь XXI з'їзду КПРС колектив райдрукарні, який виконав виробничий план по випуску валової продукції на 106,4 відсотка, заносився на районну Дошку пошани, як і складач Лідія Григорівна Калугіна (181%).

На районній Дошці пошани колектив райдрукарні був у січні, лютому, березні, квітні, травні, червні, липні, серпні, вересні, на честь 42-ої річниці Великого Жовтня (директор В. І. Костяновський, секретар парторганізації Ю. В. Кириченко, голова місцевому Л. В. Петренко), у листопаді 1959 року. В цьому ж році удостоювалися честі бути занесеними на районну Дошку пошани друкарка Ніна Микитівна Друян (січень), складальниця складального цеху Лідія Григорівна Калугіна (лютий, березень, травень, липень) і складачка Марія Павлівна Діденко (березень).

В соціалістичному змаганні колективів поліграфічної промисловості

Запорізької області першість у другому кварталі завоювала Гуляйпільська райдрукарня, яка закрила план на 112 відсотків. Колективу друкарні присуджено перехідний Червоний прапор облвиконкому і облпрофради.

5 серпня колективу Гуляйпільської райдрукарні вручено перехідний Червоний прапор і видано грошову премію в сумі 5300 карбованців.

В 1959 році, беручи зобов'язання виконати річний виробничий план до 5 грудня й випустити надпланової валової продукції на 100 тисяч карбованців, підвищити продуктивність праці на 10 процентів проти плану, знизити собівартість продукції на 3 відсотки проти 1958 року, колектив райдрукарні план року здійснив на 112 відсотків і був занесений на районну Дошку пошани.

Райдрукарня також заносилася на районну Дошку пошани у січні, березні, за 4 місяці, у травні, за перше півріччя і червень, у серпні 1960 року, а також складачка Марія Павлівна Діденко, друкарі Ольга Григорівна Рябко і Ніна Микитівна Друян, складачка Лідія Григорівна Калугіна.

У 1961 році на районну Дошку пошани колектив друкарні заносився 6 разів (у лютому, березні, травні, серпні, жовтні, грудні) — директор Костяновський В. І., секретар парторганізації Кириченко Ю. В., голова місцевому Троян П. П.), а також складачка Лідія Григорівна Калугіна — у травні, червні і серпні.

За підсумками роботи 1961 року на районну Дошку пошани заносилося ім'я Калугіної Лідії Григорівни — наборщиці райдрукарні, яка виконала виробниче завдання на 160 відсотків.

За високі виробничі показники, досягнуті в соціалістичному змаганні за січень 1962 року, рішенням бюро РК КПУ і виконкому районної Ради депутатів трудящих на районну Дошку пошани були занесені:

Рубан Надія Іванівна — наборщиця райдрукарні, яка виконала січневе завдання на 115 відсотків;

Дроздова Олександра Микитівна — друкарка райдрукарні (110%).

У лютому на районну Дошку пошани удостоїлися бути занесеними

Рябко Ольга Григорівна — працівниця райдрукарні (118%); у березні — Друян Ніна Микитівна (121%) і складачка Руденко Онися Іванівна (120%); за успіхи у передтравневому змаганні — Онися Іванівна Руденко та друкарка Марія Юхимівна Гурба.

В 1962 році виходив Бюлетень соціалістичного змагання трудящих Гуляйпільського району Запорізької області. Так — от у № 1 за травень ішлося про друкарку М. Ю. Гурбу та наборщицю О. А. Кіневу (виконали завдання місяця відповідно на 116 і 112 відсотків); №2 за червень — про друкарку Н. М. Друян і наборщицю О. І. Руденко (117% - 115%); № 6 за жовтень — про складальницю О. А. Кіневу і друкарку М. Ю. Гурбу (116% і 110%); № 7 за листопад — про друкарку М. Ю. Гурбу (108%).

Л. Г. Калугіна була депутатом районної ради з 1961 року.

17 грудня 1966 року колективи працівників райдрукарні і редакції газети "Зоря комунізму" висловили глибоке співчуття лінотипісту друкарні Леонідові Івановичу Терновому з приводу смерті його батька Івана Івановича, що сталася після тяжкої тривалої хвороби.

9 листопада 1968 року райгазета вмістила інформацію "Споруджується нове приміщення" такого змісту: "Кілька днів тому в м. Гуляйполі почалися роботи по спорудженню нового приміщення для районної друкарні та редакції газети "Зоря комунізму". Це буде красива і зручна трипо-

верхова будова довжиною 42 і шириною 12 метрів. Тут розмістяться цехи друкарні, допоміжних та культурно-побутових служб.

На спорудження друкарні і редакції держава асигнувала 183 тисячі карбованців. Виділено також 100 тисяч карбованців на обладнання друкарні.

Будівництво веде Гуляйпільська пересувна механізована колона № 2. Підготовку будівельного майданчика і виконання нульового циклу споруди здійснюють будівельники виконробської дільниці, яку очолює Г. І. Дранка".

На зміну В. І. Костяновському директором друкарні став Іван Михайлович Чередниченко (1914 р. н.), який до цього встиг побути і партійним, і радянським працівником. З його приходом поліграфісти продовжували успішно виконувати поставлені завдання. "Урожайним" для них був 1971 рік. За підсумками роботи 4-х місяців колектив райдрукарні виборов перше місце в області і був нагороджений перехідним Червоним прапором і Дипломом. Їх вручив гуляйпільським поліграфістам заступник начальника Запорізького обласного управління по пресі М. І. Левада.

1 червня кандидатами у депутати міської ради зареєстрували Гурбу Лідію Миколаївну — складачку складального цеху райдрукарні, члена ВЛКСМ і Чередниченка Івана Михайловича, директора, члена КПРС.

4 листопада на районну Дошку пошани заносилося ім'я друкарки Тетяни Іванівни Зінової.

А районна газета "Зоря комунізму" того року вміщала на своїх сторінках фотознімки Лідії Миколаївни Конівець (6 березня), друкаря Валентина Дмитровича Литвиненка (4 травня), Ніни Микитівни Друян (20 листопада), Тетяни Іванівни Зінової (23 листопада 1971 року).

До знімка про Н. М. Друян стояв підпис: "Понад 20 років працює в районній друкарні Ніна Микитівна Друян. Це одна з кращих друкарів підприємства. За десять місяців нинішнього року Ніна Микитівна виконала річне завдання і зараз трудиться в рахунок 1972 року".

Про Тетяну Зінову повідомлялося, що вона делегат районної комсомольської конференції.

20 березня 1973 року у фоторепортажі "День за днем" журналіст

І. І. Нежижим писав: "Макети газети здано до друкарні. Тут газета починається з набору тексту. Роблять його на рядковідливній машині-лінотипі.

Одноманітний шум лінотипу, бронзовий брязкіт матриць, сухе шелестіння клавіатури. Але працювати на цій машині не набридає лінотипісту О. Г. Рябко. І щодня, коли сідає за неї, пальці звично і легко проходяться по клавішах.

Далі набраний текст потрапляє на талер — робочий стіл верстальника. Верстальник у нашій справі — така ж важлива фігура, як, скажімо, складач на заводі. Перед верстальницею друкарні О. А. Кіневою рама — металевий каркас в натуральну величину газетної сторінки. Колонку за колонкою "вистроює" верстальниця набір у рамі. Вона не механічно "читає" макет, а намагається вникнути в задум редакції, якомога краще втілити його в життя.

Нарешті полоси готові. Коректор засвідчує, що в тексті і заголовках помилок нема — можна друкувати.

Сигнальні екземпляри газети ретельно продивляється друкар К. О. Філіпченко. Невелика приправка. Тираж пішов у світ. Газета відправляється до читача".

Ритмічно і злагоджено продовжував працювати колектив поліграфістів і наступних років. Так, 6 липня 1974 року він мав на трудовому календарі 1975-й рік.

5 травня 1975 року "Зоря комунізму" повідомляла:

— Переддень свята працівників преси для колективу трудівників районної друкарні співпав із знаменною подією — врученням підприємству перехідного Червоного прапора виконавчого комітету обласної Ради депутатів трудящих та облпрофради.

...О 13-й годині на підприємстві відбулися урочисті збори. Начальник облполіграфвидаву М. Н. Сушко (Михайло Никифорович-Авт.), який виступив першим, повідомив учасників зборів про те, що колектив друкарні у соціалістичному змаганні за перший квартал виборів перше місце серед підприємств поліграфії, за що нагороджується перехідним Червоним прапором облвиконкому і облпрофради та грошовою премією. Під гарячі оплески присутніх він вручив

представникам друкарні прапор, а також Грамоту облполіграфвидаву й обкому профспілки працівників культури й побажав, щоб колектив підприємства не знижував темпів і надалі.

Директор друкарні І. М. Чередниченко та голова місцевому профспілки В. Д. Литвиненко, котрі виступили від імені колективу працівників друкарні, запевнили, що робітники підприємства не пошкодують зусиль для примноження трудових здобутків. Тут же було оголошено підсумки змагання за квітень і вручено відзнаки переможцям його.

Колектив друкарні з визначною перемогою привітали заступник голови виконкому райради депутатів трудящих Б. Г. Камінський та редактор районної газети В. О. Скорик.

9 травня 1975 року на центральній площі міста Гуляйполя було піднято Червоний прапор на честь районної друкарні, яка у районному соціалістичному змаганні у квітні виборола першість серед промислових підприємств.

У середині 1975 року І. М. Чередниченко вийшов на заслужений відпочинок. Директором друкарні призначили Семена Григоровича Власенка.

12 серпня 1975 року райгазета вмістила знімок, де заступник началь-

ника облполіграфвидаву М. І. Левада вручає відзнаки директорові друкарні С. Г. Власенку, і текстівку такого змісту:

"Третє місце серед колективів поліграфічних підприємств області — такий підсумок роботи районної друкарні у минулому кварталі. Здобутий успіх відзначений Грамотою обласного управління в справах видавництва, поліграфії та книжкової торгівлі і обкому профспілки працівників культури. А за високу якість і культуру виробництва в 1974 році колектив друкарні відзначено дипломом Державного комітету в справах поліграфії і видавництва УРСР, комітету профспілки працівників культури та ради НТТ".

У 1976 році 7 листопада на центральній площі Гуляйполя піднімався Прапор трудової слави на честь колективу райдрукарні, тоді ж на районну Дошку пошани заносилося ім'я друкарки Ніни Микитівни Друян.

3 листопада 1977 року районній друкарні було присвоєно імені 60-річчя Великого Жовтня.

Кращим у змаганні колектив друкарні виходив і у 1978 році.

У зв'язку з Днем преси 5 травня 1980 року разом із працівниками редакції редактор райгазети своїм наказом відзначив грошовими преміями

С. Г. Власенко

поліграфістів — Л. І Тернового, Н. І. Рубан, Т. І. Домашенка. А 18 серпня за сумлінність у організації щоденного виходу газети, високу оперативність у підготовці матеріалів відзначено грошовими преміями поряд з працівниками редакції поліграфістів — Л. І. Тернового, Н. І. Рубан, К. О. Філіпченко, Т. А. Ошуркову.

28 травня 1984 року після тяжкої хвороби помер ветеран війни і праці, колишній директор районної друкарні Іван Михайлович Чередниченко.

31 січня 1985 року районна газета "Зоря

комунізму" надрукувала світлину Раїси Григорівни Воронкової і написала про неї таке: "Раїса Григорівна Воронкова прийшла працювати у районну друкарню учнем складача. Вона швидко опанувала обрану професію і ось уже 18 років працює складачем ручного набору. Змінні завдання Раїса Григорівна перекиває на 25-30 процентів, неодноразово нагороджувалася Похвальними грамотами, грошовими преміями. Портрет Р. Г. Воронкової занесено на районну Дошку пошани."

5 травня 1985 року, у День радянської преси, районна газета згадала про друзів-поліграфістів. Ось як вона розповідала про лінотипіста: "У наших руках свіжий номер газети. Чимало старань доклав для того, щоб він вчасно побачив світ, лінотипіст Леонід Іванович Терновий. Це до нього потрапляють редакційні матеріали. Кожен з них необхідно набрати згідно з оригіналом, вчасно передати у складальний цех.

Не один він, безперечно, сидить за лінотипом. Але його виділяє

вміння найоперативніше, з мінімальною кількістю помилок виконати роботу. А ще Леонід Іванович освоїв професію механіка. Вийде щось з ладу, не треба викликати спеціаліста, він поруч.

Проїшла у досвідченого майстра школу передового досвіду молода колега Любов Мороз.

За добросовісну працю члена партії, ударника комуністичної праці Л. І. Тернового нагороджено орденом "Знак Пошани", неодноразово його як переможця у соціалістичному змаганні працівників галузі заносили на Дошку пошани обласного управління Укрдержкомвидаву".

А це про складальницю:

— Для Лідії Миколаївни Конівець газета була і завжди є бойовим листком. За будь-яких умов, а траплялось всякого за 30 років праці, вона зробить все можливе, аби на кожному ланцюжку роботи над номером не сталося затримки. Вправні руки складальниці, прагнення краще і швидше зробити всі операції, зекономити час і не знизити продуктивності, принесли визнання. Лідії Миколаївни присвоєно звання "Краща за професію". Її занесено на Дошку пошани обласного управління в справах видавництва, поліграфії і книжкової торгівлі.

А так про друкарку:

— Більше двох десятиріч працює друкаркою Катерина Олексіївна Філіпченко (на знімку). Дбає про те, щоб якість поліграфічного видання була високою, відповідала вимогам сьогодення.

Допомагає їй в роботі знання суміжних професій. При відсутності когось із своїх колег вона може стати на його місце. І все це служить єдиній меті: щоб вчасно газета прийшла в кожен дім, і читач, прочитавши її, був задоволеним.

14 березня 1987 року райгазета під фотознімком Лідії Миколаївни Конівець подала таку текстівку: " Після закінчення восьми класів Лідія Миколаївна Конівець прийшла працювати до друкарні, де трудиться скла-

Л. І. Терновий

дачем вже тридцять три роки. Вона досконало оволоділа спеціальністю, тому всі завдання виконує бездоганно, своєю майстерністю, любов'ю до роботи щедро передає молоді.

За трудові здобутки, високу громадську активність Лідії Миколаївни присвоєно звання "Ударник комуністичної праці", її портрет неодноразово заносили на районну Дошку пошани підприємства".

23 серпня 1988 року райгазета вмістила три фотознімки працівників друкарні: лінотипіста Леоніда Івановича Тернового, який набирає газету, Любові Іванівни Плакси і Лідії Миколаївни Конівець, котрі верстають черговий номер газети; друкарки Катерини Олексіївни Філіпченко за роботою. Всі вони ударники комуністичної праці, наставники молоді.

7 листопада 1988 року "Зоря комунізму" подала зарисовку "Щоб поважали люди". Прочитаємо її: "Взявши до рук районну газету, мало хто з читачів поцікавився, хто ж працював над тим, щоб черговий номер її побачив світ. В ньому ж вкладена праця частини колективу друкарні, котрий, до речі, тривалий час не міняє свого складу. А серед найбільш шанованих працівників з досвідом і рекордним стажем роботи тут назвуть і лінотипіста Леоніда Івановича Тернового.

Що він робить? Чим відзначається і за що заслужив таку увагу? Зрозуміти неважко, коли є хоча б невелике уявлення про його роботу. Кожен газетний рядок відлито із металу його невтомними руками.

— Специфіка нашої роботи така, — каже Леонід Іванович, — що відволікатися не можна. Навіть в думках. Друкарка, наприклад, заправила машину, то може й погомоніти, помріяти, працюючи. У нас же або працюю, або виключай машину.

Та щоб її шум стихав у робочий час, ніхто ще не чув. Робоча зміна у Л. І. Тернового дійсно відпрацьована. Складні матеріали — до Тернового, невідкладна робота — теж до нього, вийшла з ладу машина у колеги по роботі, а слюсаря саме немає — знову до нього за допомогою.

— Навчився сам усувати неполадки, — продовжує Леонід Іванович. — Я навіть на слух чую, як працює машина, що в неї "болить". А профілактичний ремонт завжди легше робити, ніж ремонтувати.

На підтвердження сказаного хочу додати: скільки Л. І. Терновий в друкарні — стільки й пропрацював на одній машині. Тільки в минулому році сів за нову, складнішу.

— Хоч, каже Леонід Іванович, — і та ще б служила та служила.

А такі уроки працелюбності, дбайливості не проходять повз увагу його колег по роботі.

— Скільки довелось навчити молодих? — перепитує Леонід Іванович? — Ой, чи й перерахуєш? Тільки одиниці з них працюють за спеціальністю. Бо роботу любити треба. А сам я став лінотипістом, й не думаю про це.

Так. Приїхала сестра у відпустку (працювала в обласній друкарні), а в нашій саме нікому було працювати. Тож і погодилась допомогти. Дозволив тодішній директор і Леоніду Івановичу (тоді просто юнакові Льоні) повчитися. Після роботи з столярки біг у друкарню, а потім ще у вечірню школу. Ніхто не змушував, ніхто не вмовляв. Просто було бажання.

І ось тепер він — ветеран виробництва, має медаль "Ветеран праці", орден "Знак Пошани" і не один нагрудний знак переможця соціалістичного змагання. Підкорюючись сухій статистиці, можна й надалі перераховувати його заслуги: фото його занесли на обласну Дошку пошани, має заохочення. А до 71-ої річниці Жовтня його фото буде (вже вдруге) на районній Дошці пошани.

Мчать літа, приходять з роками досвід. Випробовує себе людина й у громадських дорученнях. Їх у Леоніда Івановича було теж хоч низуля: секретар комсомольської організації друкарні, голова профспілкового комітету, два скликання — депутат міської Ради народних депутатів, а нині — член ради трудового колективу.

Не буду вдаватися в подробиці, як і коли виконував громадські доручення, а словами його колег по роботі переконаю читачів у тому, що таких людей дійсно необхідно знати й поважати.

— Коли Леонід Іванович зі мною на зміні, — каже лінотипістка В. О. Іванець, — на душі спокійно. Знаєш, що є порадник, вчитель. Та й коли що виїде з ладу — не страшно. Леонід Іванович полагодить, допоможе.

— Його робота відноситься до особливо шкідливих, — розповідає про комуніста секретар парторганізації М. І. Міщенко, — і свій стаж Леонід Іванович давно виробив. Міг уже перейти на легшу роботу, та не шукає її. Вже й окуляри допомагають, коли працює над оригіналами, а все у одному цеху.

Додам ще: у хороших батьків- хороші й діти. Старший син Тернових-Леоніда Івановича й Людмили Олексіївни — навчаються у Київському вищому військовому училищі, менший успішно навчається в дев'ятому класі. Може й цей не піде стежкою батька. Аби тільки пішов цією ж життєвою стежиною. Щоб люди шанували, щоб працю поважав, щоб справедливим і чуйним був".

У 1989 році колектив друкарні був другим в обласному змаганні серед поліграфістів. За підсумками року серед кращих трудівників району називали друкарку Ольгу Максимівну Васильєву.

У тому ж році районна газета "Зоря комунізму" вмістила фотознімки лінотипіста кавалера ордена "Знак Пошани" Леоніда Івановича Тернового (12 січня), друкарок Надії Яківни Жук та Наталії Олексіївни Міщенко (14 березня), складачів Любові Іванівни Падалко та Раїси Григорівни Воронкової (25 березня), палітурників Валентини Іванівни Товстик та Любові Василівни Зінченко (11 квітня), наладчика Олександра Івановича Чередниченка (6 травня), складача вручну Надії Пилипівни Сегеди (3 червня).

7 листопада 1990 року на районну Дошку пошани заносилося ім'я друкарки Любові Миколаївни Волкової. А фотографії районна газета того року вміщала друкарки Катерини Олексіївни Філіпченко (5 квітня), лінотипіста Валентини Олександрівни Іванець (5 травня), друкарки Тетяни Іванівни Домашенко (дівооче — Зінова — Авт.) (19 липня), різальника паперу Сергія Валентиновича Соболя (1 грудня).

О. Г. Рябко

25 жовтня 1990 року "Зоря комунізму" надрукувала статтю заступника редактора газети М. І. Міщенко "Так народжується газета". Ось вона:

"Стукіт друкарських машинок чути майже у всіх відділах редакції, бо ж працівники газети освоїли цю немудру професію. А через кілька хвилин віддруковані аркуші з підписами відповідального секретаря В. В. Бережної і редактора В. О. Скорика потраплять до рук лінотипіста — ветерана праці Л. І. Тернового. Хоча в друкарні чотири досить кваліфікованих лінотипістів, але газетні матеріали набирає саме він. З-під умілих рук текст оригіналів перетворюється у металеві рядки.

Потім набраний текст разом з макетом сторінок передається у складальний цех, і вже над газетою чаклюють верстальники (хочеться назвати їх традиційно — метранпажі). Їх у нас три — Л. І. Плакса, Р. І. Воронкова (на знімку), Л. І. Падалко.

Тут потрібні не лише вправність, а й знання правил верстки, художній смак. Кількість рядків у колонках газети суворо обмежена. Іноді трапляється, що у статті їх бракує, доводиться автору дописувати, а бувають зайві. І... летять вони у візок для металу, щоб через кілька днів після переплавки стати рядком нового тексту.

Мине небагато часу і відтиснута сторінка ляже на стіл коректора В. І. Красовської. І починається вичитування, звіряння, редакторська правка, яка таїть часом і непередбачені раптовості. Потім буде друга коректура (виправлений відтиск сторінки), третя, аж доки на звірених і виправлених сторінках редактор не поставить візу "До друку", а потім "У світ". І тільки тоді до роботи приступають друкарі. На цій роботі позмінно зайняті Т. А. Ошуркова, О. М. Васильєва, Л. М. Волкова і К. О. Філіпченко.

Газета, як правило, друкується в нічну зміну. І близько півночі, віддрукувавши тираж, закривають цехи друкарні.

Ранком, тричі на тиждень, поштова машина забирає пачки свіжих газет, що пахнуть фарбою. Вони їдуть до читача. Це — спільний плід журналістів, сількорів і робітників районної друкарні".

"За плечами — 25 років" — так називалася зарисовка В. М. Булгак, надрукована 11 травня 1994 року.

— Колектив районної друкарні порівняно невеликий, зате за спеціальностями строкастий. І друкарі, і верстальники, і лінотипісти, і слюсарі... І ось серед маси всього цього різнобарв'я треба було вибрати одного — єдиного претендента для занесення прізвища на районну Дошку пошани. Дирекція і профком вирішили віддати перевагу друкарці Н. О. Міщенко (на знімку).

Дізнавшись про це, подумала: "Це скільки сумлінності треба мати і як працювати, щоб заслужити визнання". Бо в колективі колеги Наталії Олександрівни і справді мають чимало трудових літ за плечима, непогані показники, та в основному і пропрацювали на одному підприємстві не один десяток років. Словом, люди там роботящі, сумлінні, знаються у своїй справі. Більшість із них пам'ятає ще те старе приміщення, в якому була розміщена друкарня.

Саме туди, в нього й прийшла дівчиною Наталка. Була весна, була зе-

лень, а в думках випускниці першої міської школи було скільки незвіданого і невизначеного. Тому, мабуть, тільки-но закінчивши десятирічку, Наталка пішла на завод. Та попрацювала там всього декілька місяців. І сама не відаючи, чому саме сюди, прийшла в друкарню. Ні фаху, ні спеціальної освіти, ні досвіду. Одне тільки бажання — працювати в цьому колективі. Що буде нелегко — зрозуміла відразу. Бо не було тоді такого розподілу на цехи, як зараз. І перед очима новоприбулої постало виробництво із усіма процесами. Важкі гранки, гуркіт машин... і страх, що ж воно буде?

І що вийшло, можна сказати тепер, через 25 років після першого робочого дня. Спливли вони день за днем, зміна за зміною. А довелося працювати не тільки в день, а і в нічну зміну. Особливо, коли одержували термінові завдання чи черговий номер районної газети. Як мовиться, всьому свій час. Тож, як і всім, довелося починати з найпростішого. Те, що її наставники могли зробити за декілька хвилин, у Наталки відбирало чимало часу. Рвався папір, не вимощувалося кліше... Всі ці вислови відомі, звичайно, спеціалістам. Але треба було перебороти це все і навчитися робити не гірше колег.

Що ж, з цим Наталія Олександрівна справилася, дякуючи тим жінкам, що були поруч. Вони вже на заслуженому відпочинку, а Н. О. Міщенко вже мала учнів. І працювати навчилася на верстатах різних марок. А хто передплачував і раніше нашу газету, той міг прочитати: "Віддруковано способом високого друку. Друкарі — Міщенко Н. О., Філіпченко К. О."

Раніше у світ вона виходила з-під рук двох друкарів і друкувалася на двох машинах. Тепер не так. Та і Наталія Олександрівна вже не "стоїть" на цих машинах, та й працює тільки в першу зміну.

Їдуть роки. Летять. І не для кожного організму посильне таке навантаження, як праця в нічну. А проте Н. О. Міщенко зараз зайнята на машині, працюючи біля якої, не доводиться прохолоджуватися.

— Наталія Олександрівна — друкарка з досвідом, — каже директор друкарні М. М. Азаров (на знімку). — Дисциплінована, вболіває за колективну справу. А працює на машині ІМП — з ручним накладом. Тобто,

папір в неї треба закладати вручну — кожен листочок. І не можна відвхитися від процесу. Це найважча машина.

Що ж, це мабуть, ще один із аргументів на користь того, що прізвище Н. О. Міщенко вирішили занести на районну Дошку пошани. Тож тільки залишається побажати трудівниці бути такою, якою вона є. В житті, в труді, в колективі.

"Доки верстається номер" — так журналіст Валентина Михайлівна Булгак назвала свій матеріал, надрукований у "Голосі Гуляйпільця" 21 жовтня 1995 року. Є сенс подати його повністю. Ось він: "Не раз доводилося читати й чути кожному з нас ці слова. Тільки ж хто верстає, хто взагалі робить газету? Саме робить, а не пише. Часто й густо редакцію плутають з друкарнею, або запитують: а хіба це не одне і те ж?"

— Ні. Це дві різні організації, у яких є спільне — районна газета, де кореспонденти пишуть, відповідальний секретар робить макет майбутньої газети й затверджує його у редактора, а коректор вичитує, безпосередньо співпрацюючи з працівниками друкарні.

Думаю, що читачі повинні знати останніх та хоч деякі відомості про їхню роботу. Тож розпочнемо знайомство.

Інга Миколаївна Бабіна — складач на складальній рядковідливній машині. А ще її просто називають лінотипістом. До неї першої потрапляють матеріали з редакції. Кожний рядок, що ви, шановні читачі, бачите в газеті, вона відливає у свинцеві гранки. І вже тоді віддає їх складачам ручним способом.

Та кілька слів про І.М. Бабіну. Закінчила Дніпропетровське поліграфічне училище, потім — Львівський поліграфічний технікум. В Гуляйпільській друкарні працює з 1992 року, безпосередньо на газеті — з травня поточного року. А до цього незмінним лінотипістом газети був Леонід Іванович Терновий, який віддав цій справі 30 років. Спеціальність опановував самотужки. Добре пам'ятає ті часи, коли районна газета виходила тричі на тиждень. І тоді, щоб вчасно зробити, доводилося виходити набирати і по вихідним, а то й до півночі чекати, доки візьмуть газету друкувати.

Про це згадає й складач ручним способом Любов Іванівна Рубан. З 16 років вона працює

В. Д. Литвиненко

в поліграфії. Закінчила Дніпропетровське поліграфічне училище. Така ж трудова біографія і у Любові Іванівни Плакси. А третя їхня колега по газеті Тамара Павлівна Дерев'янку опанувала цю спеціальність самотужки. Та й робити газету вона стала тільки в цьому році.

Три жінки, три складачі. Зайняті на газеті вони почергово. Але роботу виконують одну й ту ж — верстають сторінки майбутньої газети. І аж тоді віддають її в друкарський цех друкарці Ользі Максимівні Васильєвій, яка має великий стаж роботи на цьому підприємстві й опанувала роботу майже на всіх машинах, що є в цеху.

Ось так операція за операцією — і у світ виходить черговий номер газети.

— Труднощі тільки в тому, — каже директор друкарні М. М. Азаров, — що в цехах дуже старе обладнання, а значить — часто виходить із ладу. І тільки завдяки умінню і старанню наладчика поліграфічного устаткування Миколи Пилиповича Домашенка машини працюють.

Ось після всього цього, ви, шановні, й отримуєте районку. І, беручи її до рук, пам'ятайте, щодо кожного номера доклали чимало зусиль, крім працівників редакції, і поліграфісти".

В день 70-річчя районної газети, 21 жовтня 2000 року, журналістка В. М. Булгак зазначала: "В ювілейний день справедливо буде назвати і ветеранів друкарні, які безпосередньо були зайняті, як ми звикли говорити, на газеті. Це — колишні складачі вручну Лідія Миколаївна Конівець, Раїса Григорівна Воронкова, Любов Іванівна Плакса, ті, хто робить її зараз, Тамара Павлівна Дерев'янку, Любов Іванівна Рубан. А як не згадати лінотипіста Леоніда Івановича Тернового, який нині перебуває на заслуженому відпочинку.

Справедливо зазначив директор друкарні Микола Миколайович Азаров, що все обладнання працює завдяки професійному вмінню наладчика Миколи Пилиповича Домашенка. Він "вдихає життя" у старі лінотипи й друкарські машини і черговий номер виходить у світ вчасно знов і знов.

А проблеми? У кого їх зараз немає. Та доки є взаєморозуміння і повага двох колективів один до одного, доти й буде у вигаді спільна справа, спільний витвір — районна газета "Голос Гуляйпільця".

Чай іде. У березні 2005 року друкарня разом з редакцією газети "Голос Гуляйпільця" перейшла на комп'ютерний набір і верстку "районки",

для цього була переобладнана друкарська машина під офсетний друк. Це дозволило урізноманітнити поліграфічне "обличчя" газети і якість друку. Отже, поліграфісти на правильному шляху.

Володимир Ісакович КОСТЯНОВСЬКИЙ
(1900-1970)

Розшукуючи дані про Володимира Ісаковича Костяновського, автори цієї праці зверталися до колишніх працівників районної друкарні. Так, Ніна Микитівна Друян порадила і дала телефон, звернутися в Запоріжжі до онука Володимира Ісаковича юриста Олександра Михайловича Костяновського. Коли ми до нього зателефонували на квартиру, а було це 28 січня 2005 року, відповіла нам його дружина Софія Зіновіївна, якій ми щиро вдячні за допомогу.

— Володимир Ісакович Костяновський, — розповіла Софія Зіновіївна, — народився 1900 року в місті Гуляйполі у єврейській сім'ї. Рано прилучився до друкарської справи. Під час громадянської війни 1918-1921 років до нього звертався Нестор Іванович Махно, щоб він написав відозву від імені Махна до українського народу.

Вже на початку 20-х років Володимир Ісакович завідував друкарнею у Гуляйполі. Під час Великої Вітчизняної війни був у евакуації. Потім знову директор Гуляйпільської районної друкарні і аж до виходу на пенсію.

Володимир Ісакович Костяновський помер 27 січня 1970 року, а друга його дружина Римма Григорівна (за першим шлюбом — дружина гуляйпільського журналіста і письменника Михайла Денисовича Гайдабури) — 26 січня 2005 р. в м. Приморську Запорізької області.

До цього можна додати таке: у колишньої лінотипістки райдрукарні Ольги Григорівни Рябко випадково зберігся Список членів профспілки при редакції райгазети "Сталінським шляхом" і райдрукарні 1954 року, де записано, що завідуючий друкарнею Володимир Ісакович Костяновський народився 1895 року, безпартійний, номер членського квитка 047850, який виробничий стаж і вступ до профспілки не вказано.

Отже, коли народився В. І. Костяновський: 1895 чи 1900-го року? На це запитання автори шукають відповідь.

Іван Михайлович ЧЕРЕДНИЧЕНКО
(1914-1984)

Іван Михайлович Чередниченко народився 25 листопада 1914 року в селі Темирівці Гуляйпільського району Запорізької області. Учився в школі, служив у армії, працював. В роки Великої Вітчизняної війни — на передовій. З 1945 по 1948 роках — на партійній роботі. В 1948-1950 рр. — навчався в Дніпропетровській партшколі. Далі працював у Чернігівському і Гуляйпільському райкомах партії. В 1963 році обраний головою Гуляйпільського міського виконкому. У серпні 1964 року призначений директором Гуляйпільської районної друкарні.

У середині 1975 року І. М. Чередниченко вийшов на заслужений відпочинок, але продовжував працювати на заводі лакофарбових виробів, охоронником у районній друкарні.

Ветеран війни і праці Іван Михайлович Чередниченко помер 28 травня 1984 року.

Семен Григорович ВЛАСЕНКО
(1932 р. н.)

Семен Григорович Власенко народився 9 березня 1932 року на Житомирщині в сім'ї селянина. У 1964 році закінчив Львівський поліграфічний технікум. Працював директором районної друкарні в м. Радомишлі Житомирської області.

Влітку 1975 року Держкомітет у справах видавництва, поліграфії і книжкової торгівлі направив С. Г. Власенка на роботу в Запорізьку область. Так він став директором Гуляйпільської районної друкарні, де і працював до 1985 року.

Працюючи директором друкарні, Семен Григорович проявив себе вмілим організатором виробництва. Під його керівництвом було здійснено переобладнання поліграфічної бази друкарні, зокрема, ручні друкарські машини ПМП замінили на автоматичні, старий лінотип — на новий. Побудували просторе складське приміщення для зберігання газетного паперу. Переобладнали наборний цех. Купили машину для відливу металу.

За багаторічну сумлінну працю С. Г. Власенко нагороджений медалями "За доблесний труд. На ознаменування 100-річчя з дня народження В. І. Леніна", "Ветеран праці", Почесними грамотами.

Микола Миколайович АЗАРОВ (1948 р. н.)

Микола Миколайович Азаров народився 12 жовтня 1948 року в селі Зеленому Гуляйпільського району Запорізької області у сім'ї колгоспників. У 1966 році закінчив середню школу № 2 міста Гуляйполя і працював рік у колгоспі імені Ватутіна інструктором по спорту.

З 1967 по 1969 рік служив у лавах Радянської Армії. З 1970 по 1972 рік працював токарем на Дніпропетровському машинобудівному заводі імені Артема.

З грудня 1972 року по липень 1973 року — слухач підготовчого відділення Дніпропетровського хіміко-технологічного інституту. З 1973 по 1978 рік навчався у цьому ж вищому закладі, де здобув спеціальність інженера-механіка по машинах і технології по переробці полімерних матеріалів у виробі і деталі.

З жовтня 1978 по липень 1979 року — виробничий майстер на Дніпропетровському заводі "Дніпрополімермаш". Працював також на Гуляйпільському дослідно-експериментальному заводі сільгоспмашин майстром по ремонту обладнання. Перебував на партійній роботі.

З 21 травня 1985 року — директор районного комунального підприємства "Друкарня".

Депутат міської ради кількох скликань. Захоплюється спортом. Більше 20 років веде секцію вільної боротьби у міській середній школі № 4.

У 2003 році М. М. Азаров нагороджений іменним годинником голови райдержадміністрації "За заслуги перед Гуляйпільським краєм" з нагоди 80-річчя утворення району.

Газета "МАЙДАН"

У листопаді 1993 року в районній друкарні побачив світ перший номер газети "Майдан" Гуляйпільської організації Української республіканської партії.

У "Слові до читача" голова районної організації УРП М. Клименко заявляв: "Газета "Майдан" як засіб спілкування з читачами районної організації Української республіканської партії має такі програмні цілі і завдання: активна участь в соціально-громадському житті, висвітлення питань економіки району, формування суспільної думки по розбудові незалежної, демократичної, правової держави. Окрім того, газета буде приділяти багато уваги вихованню патріотизму, відродженню національної культури, екології тощо.

І останнє: газета "Майдан" висвітлюватиме позицію районної організації УРП, як і самої партії в тому чи іншому питанні, що зовсім не означає, що ми маємо монополію на істину. Ми ж можемо і помилятися, але ми щиро прагнемо допомогти читачеві, створити своє особисте бачення світу. І якщо це нам вдасться, то будемо дуже вдячні".

На першій сторінці були розміщені "Люди, факти, коментарі", а також початок дослідження О. Штепи "Гуляйполе — 33 в лещатах голоду".

На другій сторінці — продовження дослідження про голод, підбірка В. Коростильова "На перехресті думок", роздуми члена асоціації фермерів "Гайчур" Г. Смолянського "Фермер і система: хто-кого?", "размышление" М. Клименка на тему "Велика Вітчизняна чи друга світова?", також інформація В. Г. "Школа для простаків, або як стати "благодійником" села" з с. Приютного та оголошення "До уваги членів УРП та їх прихильників."

Таким пішов до читачів перший номер "Майдану". Двопалосним, форматом А-3. Матеріали розміщалися на шести колонках, але мали дуже багато смислових, синтаксичних і орфографічних помилок.

Першим редактором газети "Майдан" був учитель школи мистецтв Василь Григорович Коростильов. Офіс редакції знаходився в м. Гуляйполі по вулиці 9 Січня, 35. Видавцем виступала Гуляйпільська районна організація УРП. Періодичність виходу газети — один раз на два місяці.

Після того, як у квітні 1995 року редактором газети став Микола Миколайович Клименко, вона ще дужче зарясніла низькою мовною та поліграфічною культурою.

В ній з'явився девіз-символ-ластівка, що летить.

З № 4 листопада 1998 року редагував "Майдан" Євген Євгенович Чаплян.

За редакторства Є. Є. Чапляна "Майдан" став дещо привабливішим для читача. Але відсутність у складі редакції професійних журналістів давалася взнаки.

Газета "РЕКЛАМНОЕ ГУЛЯЙПОЛЕ".

З 20 листопада 2003 року на районному інформаційному просторі виникла щотижнева рекламно-інформаційна газета "Рекламное Гуляйполе", яка почала виходити щочетверга. Які її програмні цілі, вона читачам не повідомляла, сподіваючись, що сучасний читач і сам їх зрозуміє.

Формат газети А-4. З 14 сторінок 4-10 з'їдала програма телебачення. Перша сторінка була зайнята рекламою і повідомленнями, що в номері є програма телебачення, гороскоп, кросворд, прогноз погоди.

Друга сторінка — новини, взяті в Інтернеті, третя- оголошення і розширена інформація з фотознімками про міжрегіональний турнір по національному рукопашу "Спас", присвячений 115-й річниці з дня народження ватажка селянського руху, командира революційної повстанської армії Нестора Махна.

Одинадцята сторінка — гороскоп, дванадцята- кросворд, афоризми і прогноз погоди. Тринадцята — десятка краших анекдотів тижня, новини кінопрокату, чотирнадцята сторінка — оголошення, реклама.

Головний редактор щотижневика: Максим Олександрович Дибенко, комерційний директор: Сніжана Іванівна Данілова, менеджер по рекламі: О. В. Тернова.

Перший номер "Рекламное Гуляйполе" мав тираж 1000 примірників і один примірник коштував 50 копійок.

Засновниками газети виступали приватні підприємці М. О. Дибенко і С. Ф. Данілова.

Редакція знаходилася в м. Гуляйполі на площі Петровського, 6 (магазин "Ярослава").

"Рекламное Гуляйполе" виходило російською мовою і протрималось в інформаційному просторі району недовго. Через збитковість припинило своє існування у квітні 2004 року.

Газета "ЛАН"

14 серпня 2004 року побачив світ перший номер інформаційної газети "Лан" Гуляйпільської районної організації Народної Аграрної партії України. Редактор її — Микола Миколайович Новохатько, виконавчий директор — Микола Миколайович Шейко. Засновник і видавець — Гуляйпільська районна організація Народної Аграрної партії України.

У "Слові до читача" редакційна колегія газети перш за все привітала гуляйпільців з виходом першого номера газети "Лан", розповіла про мету Народної Аграрної партії України.

— Через цю газету, — продовжувала редколегія, — ми пропонуємо вам відкритий діалог з усіма, хто готовий висловити свою думку, внести ділові пропозиції, надати поради.

На сторінках нашого видання ви зможете ознайомитися із економічними і політичними новинами в країні та регіоні, дізнатися про культурне та спортивне життя району, зануритися у цікаві новини "Інтернетсторінок". Головне багатство Гуляйпільця завжди були, є і будуть людинам про них, про їх здобутки, сподівання та мрії читайте в рубриці "Жива історія Гуляйпільця".

Ми обіцяємо вам, що з превеликою насолодою ви зможете доторкнутися до джерел премудростей народних традицій та звичаїв, сторінок світу прекрасного у матеріалах рубрики "Духовність".

Господинь району запрошуємо заглянути на останню сторінку газети, ви, не пожалкуєте, узнаете багато цікавого та зможете поділитися своїм досвідом з нами!

Молодь району зможе познайомитися з доробками своїх однолітків-початкуючих журналістів.

І в кінці свого "Слова..." редколегія висловила сподівання, що гуляйпільці стануть постійними читачами і дописувачами "Лану".

А відкривався він привітанням хліборобів Гуляйпільщини із завершенням жнив-2004, з яким виступили голова районної ради Є. Г. Коровка та голова районної держадміністрації І. О. Бірюков. Тут же на першій сторінці (всього газета має 8 сторінок, форматом А-4) вміщена і телеграма голови Запорізької облдержадміністрації В. П. Березовського голові Гуляйпільської райдержадміністрації: "Щиро вітаю хліборобів Гуляйпільщини із 100-тисячним ужинком. Висловлюю глибоку вдячність за самовіддану і нелегку працю та вагомий внесок у виконання регіональної програми "Зерно Запоріжжя-2004".

Від усього серця бажаю вам і вашим родинам міцного здоров'я, благополуччя, миру, добра, нових успіхів у розбудові рідного краю".

Дві третіх другої сторінки займав вірш Наталії Квітки про хліборобську долю та інформація про хід жнив у районі. Таку ж площу на третій сторінці було відведено роздуму про хліб студентки ЗДУ Катерини Сіриньок та виклад розпорядження голови райдержадміністрації про нові ціни на хліб з 20 серпня, які мали знизитися на 30 відсотків.

На третій частині (у підвалі) другої і третьої сторінок помістили інформації "Хліб у резервні засіки", "Відпущу ціну на борошно рекомендовано знизити" та "Видача держактів на землю", взяті за даними Пресслужби Кабінету Міністрів України.

Четверта і п'ята сторінки- це дані про 26 кандидатів у Президенти України.

На шостій сторінці під рубрикою "Президент-2004" голова районної організації НАПУ А. М. Тимошенко у статті "Ефективна політика — конкретні справи" розповів чому він на виборах Президента України 31 жовтня буде голосувати за Прем'єр-міністра Віктора Януковича.

На цій сторінці підібрано коротку інформацію районного виборчого штабу кандидата на пост Президента України Віктора Януковича про збір підписів та роботу 2-х агітаційних пікетів.

Сьома сторінка — це "Підведення підсумків експерименту" (правильно підбиття — Авт.) Пенсійного фонду України на базі управління Пенсійного фонду в районі, повідомлення, що з 1 серпня уряд почав виплачувати надбавку до пенсій, та графік зростання середньої пенсії по нашому району з 2000-го по серпень 2004 року.

На восьмій завершальній сторінці поетеса Любов Генба розповіла, що таке "Маковій або Перший спас", є тут і "Фітотерапія" ("Аптека в склянці чаю"), і спортивні новини.

До всього залишається додати, що газета мала девіз "З любов'ю до землі, з повагою до людей", герб Гуляйполя і емблему Народної Аграрної партії України. Газета ілюстрована (правда, фотознімки не найкращої якості), виходить українською мовою двічі на місяць. Тираж 1000 примірників. Розповсюджується безкоштовно на території Гуляйпільського району. Віддруковано в Гуляйпільському районному комунальному підприємстві "Друкарня" на цифровому дублюаторі "Duro-43s". Умовний друкарський аркуш-1. Адреса редакції: м. Гуляйполе, вул. Шевченка, 23.

Всього 7 номерів газети "Лан" побачили світ. До речі, останній номер пішов до читача 18 листопада 2004 року.

Газета "ВІЛЬНИЙ МАЙДАН"

У жовтні 2004 року у Пологівській друкарні побачив світ перший номер газети "Вільний Майдан" (головний редактор Є. Чаплян, засновник Р. В. Дригинич).

У "Слові до читача" головний редактор Є. Чаплян писав: "Шановний читачу! Зараз ти тримаєш в руках перший номер нової газети "Вільний Майдан". Це загальнополітична газета, ціль якої всебічно інформувати населення Запорізької області та нашого Гуляйпільського краю про суспільно-політичне життя, висвітлювати діяльність органів влади та місцевого самоврядування, інформувати населення району про перебіг різних подій, що відбуваються поряд з нами.

Газета "Вільний Майдан" абсолютно немає ніякого відношення до газети Гуляйпільської районної організації УРП "Собор" "Майдан" і людей, які причетні до цієї організації. Просимо не плутати ці два різні видання.

Наша газета є вільною трибуною для людей з різними поглядами, які так чи інакше дивляться на ту, чи іншу проблему. Для людей з різними політичними вподобаннями та віросповіданням. Напишіть до нас, і ми опублікуємо вашу думку.

Наша газета буде завжди захищати інтереси простих, чесних людей. Людей, яким не байдужа майбутня їх доля, та доля держави, в якій вони живуть"...

Додамо ще: газета має девіз "Злу має бути відсіч". Формат "Вільного Майдану" А-3, дві сторінки. Газета зареєстрована Запорізьким обласним управлінням по пресі 22 вересня 2004 року. Адреса редакції: м. Гуляйполе, вулиця Леніна, 95/1.

У листопаді 2005 року після довгої перерви вийшов у світ № 1(6) газети "Вільний Майдан" (редактор Р. Мінак, засновник той же — Р. В. Дригинич). Адреса редакції перемістилася на вулицю Герцена, 11 в м. Гуляйполі).

У "Колонці редактора" зазначалося: "Шановна громадо! По-перше, прошу вибачення як новий редактор за те, що тривалий час ви не мали змоги тримати в руках газету "Вільний Майдан". Справа в тому, що пройшли кадрові зміни, в нашій газеті новий редактор. Весь цей час ми всебічно вивчали політичну ситуацію в країні, в нашому районі. Ми ніколи не давали вам неправдивої інформації, були завжди з вами пліч-о-пліч. Надалі обіцяємо повідомляти перевірену, чесну інформацію, допомагати всім у вирішенні та оприлюдненні проблем.

Ми завжди були з своїм народом і назавжди залишаємося разом з вами, бо ми ж частина простого народу".

У новому "Вільному Майдані" девізом став вислів "Зло буде переможене", формат залишився той же - А3 (на 2-х сторінках).

Газета "НАРОДНИЙ МАЙДАН"

У листопаді 2005 року вийшов у світ перший номер газети "Народний майдан" Гуляйпільської районної організації Народної партії. Народний блок Литвина.

У "Слові до читача" головний редактор Є. Чаплян писав, звертаючись до жителів району: "Сьогодні ви отримали перший номер нової газети. Можливо, декого здивувала, а декого і роззлила назва, адже про той "Майдан" та про "революцію" товчуть майже кожного дня по телевізору, а тут ще й газета в дім. Але поспішаю заспокоїти читачів. Ніякого відношення до київського "майдану" та "революції розчарувань" ми не маємо. Чому "майдан"? Тому що " в нашій газеті, як на майдані кожен читач може вільно висловлювати свою думку. не боячись цензури і не платячи грошей. Тому що ця газета має стати справді народною. Тому що була колись в Гуляйполі газета "Майдан", очолювана мною 10 років, яка завжди боролася з несправедливістю, несла людям слово правди, показуючи життя таким, як воно є."

"Наша газета — це орган районної організації Народної партії, Всеукраїнським лідером якої є Володимир Литвин (голова Верховної Ради

України), Поміркований політик, який примиряв під час революції ворожі сторони. Народна партія є партією правоцентриського напрямку. Зasadничі принципи якої — пріоритетність безпосереднього народовладдя. Гарантованість прав і свобод людини. Відкрита й ефективна система соціального управління, усунення соціальної диференціації між сільським і міським населенням. Всебічне сприяння формуванню середнього класу і т. д.

Через нашу газету ми пропонуємо вам відкритий діалог з усіма, хто бажає висловити свою думку, надати поради, внести пропозиції. На сторінках газети ми будемо знайомити читачів з новинами політичними та економічними в Україні та районі. Розповідатимемо не тільки про факти, що сталися, а й детально будемо їх аналізувати. Щоб читач міг бачити те, що дійсно відбувається за лаштунками.

Головним багатством нашого краю завжди були, є і будуть люди. Гуляйпільська земля завжди славилася талановитими та працьовитими людьми, і саме вам вирішувати якою бути нашій газеті. Сподіваємося, що ви станете постійними дописувачами і читачами нашої газети".

Також редакція зазначала, що газета виходитиме українською та російською мовами двічі на місяць. Формат "Народного майдану" А4, на 4-х полосах. Тираж 10000 примірників. Розповсюджується на території Гуляйпільського району.

Редакція газети знаходилася за адресою: м. Гуляйполе, вулиця Шевченка, 21 (другий поверх). Телефон 4-16-33.

Перший номер газети "Народний майдан" був надрукований у Гуляйпільській районній друкарні, решта — в Пологівській. З другого номера тираж сягнув 12000 примірників.

Газета "ТЕРСЯНСЬКИЙ ВІСНИК"

28 грудня 2005 року жителі Верхньотерсянської сільради отримали перший номер загальнополітичної газети "Терсянський вісник", засновником і видавцем якої виступило ТОВ "Агро-Континент". Головним редактором нового видання став директор товариства В. Б. Щербина, літературним редактором — член Національної Спільки журналістів України М. І. Міщенко.

У програмному зверненні до сільчан "Головне багатство — люди, головна мета — зростання їх добробуту" літературний редактор зазначав: "Сьогодні ви отримали

перший номер газети "Терсянський вісник", яка видаватиметься господарством. Відразу потрібно обмовитися, що найперша мета цього видання — інформувати усіх вас про суспільно-політичне життя в господарстві, районі та за його межами.

Редакція постарается доповнити сторінки газети конкретними фактами з вашого виробничого і громадського життя, чого дуже бракує в періодичних виданнях, які ви отримуєте.

Ми подбаємо, щоб читачі газети по-новому подивились, які творчі і майстрові люди живуть і трудяться поруч. Не залишимо без уваги і тих, хто віддав багато сил і здоров'я, створюючи загальний добробут.

Буде започатковано публікацію матеріалів з історії села. А у ній — багато знаменних подій і славних імен, серед яких знайдете своїх родичів, які зробили значний внесок у розвиток як господарства, так і держави.

Думається, серед читачів газети знайдуться і такі, що звернуться до редакції чи то із запитаннями, чи то з розповіддю про наболіле. При необхідності буде надано слово кваліфікованим юристам, спеціалістам і керівникам районного масштабу.

А на закінчення хочеться ще раз наголосити, що головне багатство села і господарства — це люди, які сумлінно трудяться на загальнодержавний добробут. Терсянщина завжди славилась творчою вдачею і умінням доводити до кінця добрі справи. Їм і буде присвячене більше місця на сторінках цієї газети".

"Терсянський вісник" зареєстрований управлінням з питань внутрішньої політики та інформації Запорізької облдержадміністрації (свідоцтво серія 33 № 699 від 29 листопада 2005 року). Газета виходить українською та російською мовами двічі на місяць, тираж 500-600 примірників, формат А4, на 4-х сторінках.

Адреса редакції: 70224, Запорізька область, Гуляйпільський район, с. Верхня Терса, вулиця Леніна, 78. Тел./факс: 4-13-57. Газета розповсюджується безкоштовно, друкується офсетним способом в Гуляйпільському районному комунальному підприємстві "Друкарня".

Вже в перших номерах "Терсянського вісника" з'явилися рубрики "Таланти твої, Терсянщина", "Нариси з історії села", "Інтерв'ю".

У січні 2006 року (№3(3)) редакція газети оголосила конкурс на кращий твір чи фоторепортаж про красу терсянського краю та його трудивників, ветеранів праці та почесних гостей. Для переможців встановлювались заохочувальні премії.

ГОВОРИТЬ ГУЛЯЙПОЛЕ!

29 листопада 1925 року газета "Червоне Запоріжжя" повідомляла: "У лютому 1925 року вперше було встановлено антену і радіоприймач у будинку зв'язку (м. Гуляйполя — Авт.) і прийнято трансляцію із Москви.

Гучномовець встановлено зовні і біля нього зібралася величезна кількість слухачів. На той час це було неймовірне диво.

До осені за підтримки робітничого клубу ім. Леніна зібрали кошти і виписали з Москви підсилювач та інше обладнання для прийому і трансляції радіопередач.

У місті Гуляйполі 7 листопада 1925 року відбулося урочисте відкриття радіостанції. З цього дня радіостанція працювала щодня. Було організовано гурток радіолюбителів, де виготовляли радіоприймачі, вивчали радіотехніку."

А у 50-х роках минулого століття в Гуляйпільському районі вже діяла мережа районного радіомовлення та місцевих радіовузлів. Вони працювали у деяких колгоспах і радгоспах. Свою роботу розпочинали так:

— Увага! Говорить місцевий радіовуззол...

— Парти́йна організа́ція радгоспу "Червоний", — писала 7 вересня 1950 року районна газета "Сталінським шляхом", — широко розгорнула агітаційно-масову роботу серед населення. Для кращого обслуговування населення, особливо домогосподарок, тут, крім лекцій і бесід, організовано радіолекторій.

— Нещодавно директор школи, — інформував читачів П. Дроздов, — тов. Сердюк М. Г. прочитав для робітників радгоспу на радіо лекцію на тему "Соціологія атомної бомби". Лекцію на тему "Зв'язок сім'ї і школи-важливіша умова виховання дітей в комуністичному дусі" прочитала учителька тов. Булат М. Т.

Роботу радіолекторію сплановано так, що кожен вчитель — лектор читає одну-дві лекції на місяць. До лекційної пропаганди будуть залучені й медичні працівники.

14 березня 1958 року бібліотекар із села Верхня Терса О. Гладка розповідала на сторінках районної газети "До комунізму": "Наші верхньотерсянці вже звикли до того, що кожного ранку о 7.20 буде якась цікава передача і з інтересом слухають її. За останній час через місцевий радіовуззол прочитали лекції тов. Тарасенко, Стаменов, Балан, Стаменова.

Колгоспники сільгоспартілі імені Леніна дізнаються по радіо про місцеві новини з колгоспного, шкільного та культурного життя, про кра-

щих рільників і тваринників господарства, про завдання колгоспу на 1958 рік і про наступні вибори до Верховної Ради СРСР". У всіх цих передачах активну участь брала сільська інтелігенція, молодь.

— Дбаючи про кращу організацію обслуговування радіослухачів, у колгоспі "Україна" купили магнітофон для місцевого радіовузла. Працівники вузла зможуть записувати на плівку, — 16 листопада 1958 року повідомляла читачів райгазети сількор М. Долб'яга, концертні виступи, які транслюють центральні радіостанції, або виступи місцевих гуртківців художньої самодіяльності, а потім організувати радіопередачі по заявках колгоспників. Можна буде також організувати для широкого кола слухачів передачі записаних на плівку лекцій.

А ще ж недавно, до 1955 року, в Гуляйпільському районі було радіофіковано три сільських населених пункти. На 29 січня 1959 року радіо було в будинках колгоспників 50 сіл.

15 березня 1959 року вчитель фізики Любимівської середньої школи М. Агеєв повідомив про створення шкільного радіовузла. Його організували учні фізичного гуртка.

— Почувши перші звуки по радіо, всі учні прийшли у веселе збудження, — писав до райгазети вчитель, — із захопленням слухали шкільні радіопередачі. Тепер передаються по шкільному радіо бесіди, оголошення, танцювальна музика та інше.

Великий вклад у створення шкільного радіовузла внесли члени фізичного гуртка Білаш О., Корнев А. та інші.

Жаль тільки, що великою перешкодою для роботи радіовузла є відсутність у нашій школі постійно діючої мережі електропостачання.

— В нашому селі Воздвижівці майже кожен колгоспний двір має радіоточку, — це 26 липня 1959 року розповідав Н. Богуславський. — Для кращого обслуговування радіозв'язком два роки тому тут почав діяти колгоспний радіовузол. Працюють на ньому Василь Якович Браженко та Іван Максимович Заїченко. Вони не тільки слідкують за чіткістю передач з центральних радіостанцій, а й самі організують їх у вільні години.

— Так, наприклад, перед початком збиральної кампанії тов. Браженко виступив по радіо і розповів про значення охорони посівів від пожеж. З місцевих передач по радіо колгоспники дізнаються, коли будуть демонструватися кінофільми і які, двічі виступали по радіо з лекціями працівники медпункту: фельдшер Любов Олексіївна Лисенко та лікар Валентина Андріївна Прихідько, контролер ошадної каси Марія Іванівна Донченко та інші.

Крім цього, після закінчення трансляції центральних радіостанцій на радіовузлі програють пластинки із записами сучасних радянських пісень та інших мелодій, які колгоспники завжди охоче слухають.

— У нашому районі є 10 радіотрансляційних вузлів із загальною кількістю 10 тисяч радіоточок, — повідомляв 2 вересня 1959 рік О. Шейка. — В цьому році ми повністю радіофікували будинки колгоспників ще двох артілей — імені Кірова та імені Котовського. Всього встановлено нинішнього року 675 радіоточок.

21 жовтня 1959 року О. Конєв розповідав, що давно колгоспники сільгоспартілі імені Куйбишева мріяли проте, щоб послухати вдома радіо. Зараз їх бажання здійснюється. У всіх чотирьох населених пунктах незабаром трудівники почують голос Москви.

Спеціальна бригада з м. Запоріжжя разом з жителями вже викопали ямки і встановили стовпи. Проведено також точки в кожену хату і зараз натягується провід.

— Колгосп радіофікується, — запевнив 22 листопада 1959 року секретар парторганізації колгоспу імені Сталіна тов. Домбровський. — Питання радіофікації до цього часу було в нас болючим, бо радіо поки що проведено лише на центральній бригаді, в останніх населених пунктах його не було. Тому недавно на своїх загальних зборах колгоспники вирішили повністю радіофікувати колгосп уже в нинішньому році. Для цих потреб правління артілі виділило більше 50 тисяч карбованців. Запрошено спеціальну бригаду з міста Запоріжжя, і роботи розгорнулися на всю широчінь. Активну участь у них беруть і самі колгоспники. Зараз в селі Затишші вже встановлено стовпи, а в селах Веселому і Зеленому Гаю викопано ямки. Радіофікацію ми плануємо завершити до нового року, щоб на свято порадувати трудівників хорошими подарунками.

Всього буде встановлено тільки в квартирах більше 900 радіоточок. Крім цього, радіо гратиме на фермах, у червоних кутках та інших громадських містах.

В 1959 році артіль імені Котовського придбала радіовузол. Тепер радіоточки встановлено в кожній хаті, а також на всіх тваринницьких фермах та в інших громадських приміщеннях.

Крім цього, в колгоспі за літо проведено 7 кілометрів електролінії, повністю електрифіковано села Луначарівку і Ново-Полтавку, про це 27 листопада 1959 року райгазета інформувала читачів.

"Могутнім засобом мобілізації мас", — 6 травня 1961 року назвав радіо головний редактор місцевого радіомовлення І. Лютий. Прочитаємо його статтю:

— Сьогодні, в день радіо, хочеться сказати декілька слів про роботу редакції нашого місцевого радіомовлення. Ця редакція, яка діє на громадських началах, існує всього один рік і два місяці. Все ж і за цей порівняно невеликий відрізок часу вона зробила немало хорошого. Місцеві передачі по радіо відіграли певну роль в мобілізації трудящих району на вирішення поставлених перед нашим районом завдань.

Редакція ставить собі за мету інформувати радіослухачів про важливіші в житті району події, вести пропаганду передового досвіду, ширити передові методи праці, допомагати робітникам і колгоспникам в їх наполегливій боротьбі за виконання соціалістичних зобов'язань.

За час існування редакції і місцевого мовлення по радіо передано вже 114 випусків.

В створенні їх взяли участь більше тисячі трудящих району. Не раз біля нашого мікрофона виступали передовики промислових підприємств і колгоспів, які розповідали про свою роботу, ділилися методами своєї праці.

В період підготовки до сівби кукурудзи в колгоспі імені Сталіна ця робота була налагоджена значно краще, ніж в інших колгоспах. З метою поширення цих хороших методів організації підготовки до сівби "королеви полів" наша редакція запросила тоді до мікрофона агронома цього колгоспу товариша Цибу І. В. і попросила його розповісти радіослухачам про те, що і як вони роблять для того, щоб вчасно і високоякісно провести сівбу кукурудзи. Тов. Циба охоче погодився на нашу просьбу. Його виступ по радіо допоміг багатьом спеціалістам і механізаторам колгоспів добре підготуватись до сівби. Пізніше ми організували передачу, в якій розповіли про те, як проходить сівба "королеви полів" у цьому колгоспі і це теж дало свої позитивні результати.

По місцевому радіо було передано декілька бесід передових кукурудзоводів і найбільш досвідчених механізаторів району, в яких вони розповіли, як треба вирощувати кукурудзу, як найкраще використати на цій роботі техніку. Досить цікавими і корисними, наприклад, були бесіди ланкової колгоспу імені Карла Маркса тов. Прокопенко і головного інженера РТС тов. Пейрика.

Як відомо, на заводі сільськогосподарського обладнання є багато талановитих раціоналізаторів і винахідників. Для того, щоб помножити ряди людей допитливої думки і допомогти партійним та профспілковим організаціям в налагодженні роботи з ними, ми запросили до себе в студію інженера заводу сільськогосподарського обладнання тов. Шамрая, який розповів перед мікрофоном про досвід організації цієї роботи.

В нашій редакції працюють 14 чоловік, і кожен з них прикладає немало зусиль для того, щоб зробити місцеві передачі найбільш цікавими і корисними, щоб вони задовольняли радіослухачів. Однак в роботі редакції є ще немало і недоліків. Дуже рідко, наприклад, ми організуємо літературні передачі, рідко також запрошуємо до мікрофона учасників художньої самодіяльності. Ще не досить широко, висвітлюємо ми роботу бригад і ударників комуністичної праці, не знаходять ще свого широкого відображення в наших передачах життя партійних, профспілкових і комсомольських організацій.

На виправлення цих недоліків наша редакція і спрямовує зараз свої зусилля.

На початку 60-х років минулого століття у колгоспі "Мир" Темирівської сільради працював радіовузол. Про це розповів 7 січня 1964 року у Пологівській райгазеті "Радянське село" редактор редакції місцевого радіомовлення колгоспу "Мир", вчитель Темирівської восьмирічної школи Іван Несторович Зачепило:

"Початок цього був покладений в березні 1961 року. Спершу ми почали випускати радіогазету по п'ятницях.

Так тривало місяців зо три. Влітку всі матеріали я готував сам, а дикторами запрошував жінок з хорошим голосом. Перед кожною передачею влаштовували тренування голосу. Це забиало багато часу, і ми попросили парторганізацію створити більшу редколегію.

Комуністи підтримали нас і створили редколегію з шести чоловік. Радіогазета відтоді почала виходити кожної декади.

Нині склад редколегії місцевого радіомовлення зріс до 14 чоловік. Випускаємо радіогазету щосереді. Кожна передача триває 15-20 хвилин.

Про що ми повідомляємо слухачам? Про все, що їх найбільше цікавить, хвилює, про завдання, які мусять зараз вирішувати хлібороби. Головне місце в наших радіопередачах, зрозуміло, займають виробничі питання. Ми широко пропагуємо досвід передовиків, розповідаємо про методи їх праці. Доводимо до відома трудівників результати соціалістичного змагання.

Ось теми деяких передач: "Щоб земля родила щедро", "Наші успіхи і недоліки в тваринництві", "Зимові роботи в саду та парниках", "Тасмниця" бездіяльності бригадира", "Ремонт техніки — головне завдання наших механізаторів", "Більше виробляти свинини", "Трудовий подарунок шоферів", "Так їх совість велить" та інші. Як бачите, ми не обминаємо жодної ділянки виробництва, хоча й акцентуємо увагу на тих, де в даний момент проходить передова лінія господарювання.

Не забуваємо ми і про передачі на політичні теми, про моральний кодекс будівника комунізму, про виховну роботу, інформуємо про останні рішення парторганізації, правління, сільської Ради тощо. На ці теми були організовані виступи "Турбота про відпочинок колгоспників", "Особистий приклад батьків у вихованні дітей", "Рішення партії — до серця і розуму кожної людини", "Чи місце в колгоспі п'яниці — злочинцю?" "Трудову дисципліну — на високий рівень", "Працьовитому — слава, ледарю — ганьба", "Труд красить людину", "Партійне життя", "Дармоїд і п'яниця — вороги нашого суспільства", "Ми будемо жити при комунізмі", "Працювати по-комуністичному", "Руки геть від Куби!", "Про людей хороших", "Дружіть з книгою", "Шкільна сторінка", "Вчитись культурно торгувати", "Комуністи — приклад для всіх", "В сільському клубі" тощо.

Ми говоримо не тільки про нове, цінне, позитивне, а й вдаємося до критики. Беремо на озброєння також гумор і сатиру. Регулярно повідомляємо, які заходи вжиті по критичних виступах радіогазети.

Однак, як свідчить досвід, мало обрати потрібні теми. Слід ще немало попрацювати, щоб зробити передачу цікавою. Тому ми завчасно плануємо, погоджуючи з парторганізацією, зміст кожного номера радіогазети.

Ось одна з наших останніх радіопередач. Почали ми її, як звичайно: "Увага! Увага! Говорить редакція радіомовлення колгоспу "Мир". Добрий вечір, товариші радіослухачі! Прослухайте черговий випуск колгоспної радіогазети. Сьогодні у випуску: "Рішення грудневого Пленуму ЦК- новий вияв великого піклування партії про добробут радянських людей. Мінеральним добривам — широку дорогу в колгоспне виробництво. А недоліки не виправляються. У виконкомі сільської Ради знають, а мовчать. Газета вчить працювати. Виховання дітей-обов'язок не тільки школи, а й батьків. Готуйтесь весело зустріти Новий рік. Бесіда завмедпунктом т. Волошина про те, як запобігти обмороження".

Про що йшлося під час цієї передачі? Спершу розповіли про грудневий Пленум ЦК партії, про те, як він проходив, що накреслив. Потім зупинилися на тому, як в артілі використовувалися і використовуватимуться мінеральні добрива. Повідомили, що в 1963 році в колгоспі було 60 тонн суперфосфату. Його під час сівби кукурудзи внесли в рядки на 550 гектарах. Згодом на 650 гектарах провели підживлення. До того ж на 250 гектарах застосували аміачну воду. Це сприяло одержанню на круг по — 17,3 центнера кукурудзи, а в бригаді т. Зражевського — по 19,3 центнера кукурудзи. За попередніми даними, в 1964 році артіль має одержати 150-200 тонн суперфосфату, 50-60 тонн аміачної селітри й до 20 тонн калійної.

Але правлінню артілі слід вжити заходів, щоб спорудити приміщення для зберігання добрив. Агрономові т. Новохатьку треба добре розібратися з ґрунтовою картою, зважити на рекомендації вчених, щоб добре спланувати в якому полі скільки і яких добрив треба внести.

Нагадавши слухачам, що газета "Радянське село" свого часу викрила факти поганого використання кормів, відсутності запасу січки, ми одночасно повідомили, що тепер для виготовлення січки виділяють людей. Однак їх працю як слід не організовано. Так, напередодні колгоспники прийшли до скирт, однак тільки померзли, бо ПГК-30 не працював: не було трактора. "Отака нерозпорядливість! Куди ж дивиться правління? Коли вживе заходів до виправлення вказаних районною газетою недоліків?!" Розповіли ми цього разу й про засідання виконкому сільської Ради, яке обговорило питання про посилення виховної роботи серед майбутніх воїнів Радянської Армії, про план самообкладання населення на 1964 рік, про затвердження депутатських постів на тваринницьких фермах та комісії по економному й правильному витрачання хліба, про звіти депутатів перед виборцями за роботу, проведену в 1963 році.

Далі ми зупинилися на діяльності сільСТ. Покритикували його за невиконання плану паєнагромаджень. Вказали, що в магазині № 1 (завмаг т. Чередниченко) порушуються правила санітарії, не виконується розпорядок дня. А в магазині № 2 (завідуючий т. Ковтун) відсутня сіль, і колгоспники мусять їздити за нею за 2 кілометри, до центрального магазину. Винний у цьому — голова сільСТ т. Намлинський.

Михайла Івановича Жовніренка покритикували за те, що не цікавиться, як навчається його син Микола, за два роки ні разу не був у школі.

Повідомила редакція й про підготовку до святкування Нового року. Драмгурток підготував спектакль "Пошилися в дурні". В клубі йшли останні приготування до бал-маскараду, конкурсу на краще виконання пісень на слова Т. Г. Шевченка, танцю і кращу декламацію віршів і прози...

Можливо, в нашій роботі є й прогалини, не всі випуски повноцінні, змістовні, цікаві. Однак відгуки свідчать про те, що в цілому вони подають певну допомогу партійній організації і правлінню колгоспу у мобілізації трудівників на виконання поставлених перед ними завдань."

* * *

На весні 1965 року жителі міста, хлібороби колгоспів та радгоспів почули з гучномовців: "Увага! Говорить Гуляйполе"... Так гуляйпільський

ветеран — газетяр Дмитро Артемович Литвиненко (на знімку), пізніше заслужений працівник культури Української РСР, призначений кореспондентом-організатором районного радіомовлення, почав першу передачу. Студія ще не була обладнана, і передачу довелось вести прямо з однієї із кімнат районного вузла зв'язку.

В тій першій розмові районна радіоредакція повідомляла про час передач, про їх тематику. В планах передбачалось інформувати слухачів про важливі події на Гуляйпільці, про роботу промислових підприємств, колгоспів і радгоспів, установ і організацій, пропагувати все нове, прогресивне, розповідати про передовий досвід, висвітлювати хід соціалістичного змагання, запрошувати до мікрофона передовиків і спеціалістів виробництва, партійних, радянських, комсомольських працівників, широкий актив.

То був тільки початок, то були перші кроки гуляйпільського "малого" ефіру... після відновлення району.

Звичайно, одному кореспонденту-організатору виконати завдання, що стояли перед радіомовленням, було не під силу. Це розуміли в райкомі партії. Тому відділ пропаганди і агітації вирішив створити редколегію на громадських засадах. Ретельно обмірковували, кого саме залучити до цього, щоб редколегія була працюючою, бойовою, обізнаною з життям району.

До редколегії увійшов 21 активіст: інструктор райкому партії Віктор Потапенко, інженер взуттєвої фабрики Анатолій Сірінюк, секретар партійної організації заводу сільськогосподарських машин Володимир Жилінський, агроном районного виробничого управління Володимир Агаджанов, секретар парторганізації колгоспу "Україна" Іван Горпинич, інспектор районного відділу культури Володимир Буряк, директор музичної школи Василь Кутя та інші.

Редколегію затвердило бюро райкому партії — це ще більше підвищувало відповідальність кожного.

Вже на першому своєму засіданні, коли обговорювали, як вести роботу, намічали та затверджували тематичний план, члени редколегії одержували конкретні завдання, обговорили всі цікаві пропозиції щодо перспектив своєї діяльності.

Та досвіду ще не було, члени редколегії на перших кроках залишалися лише пасивними виконавцями одноразових завдань, які давав кореспондент-організатор Д. А. Литвиненко. Все це приводило до того, що інформація нерідко була поверховою і нецікавою, багаті можливості радіо не використовувались. Іншими словами, випуски ставали схожі один на другий, як близнюки, перенасичувались цифрами і прізвищами. Мало в них було подій.

Про організацію рейду, репортажу, цільової добірки, сатиричного виступу — доводилось лише мріяти. І, як висновок, — багатогранне життя району відображувалось поверхово.

Треба було шукати інші шляхи, інші методи. Перші громадські радіожурналісти бачили їх в розширенні своєї діяльності, у зміцненні контактів з партійними та громадськими організаціями, в розподілі обов'язків між членами редколегії, в залученні до районного радіомовлення нових активістів. На черговому засіданні створили позаштатні відділи редакції. Очолили їх найбільш компетентні і тій чи іншій сфері діяльності.

За ідеологічну роботу став відповідати працівник райкому партії В. Потапенко, інженер В. Жилінський очолив промисловий відділ, а відділ сільського господарства — агроном районного виробничого управління В. Кушнір, культури і побуту-інспектор райвідділу культури В. Буряк, відповідальним за літературно-музичні передачі був призначений В. Кутя, директор міської музичної школи. Таким чином, обов'язки стали конкретнішими, кожному — до душі. Завідуючі відділами зуміли з часом підібрати активістів з різних ділянок. Потік цікавої інформації зріс.

Підібрали постійних коментаторів з питань рільництва і тваринництва головного агронома виробничого управління Н. Ківера і зоотехніка Г. Верменчук.

Розширилась тематика випусків, у кінці кожної передачі диктори повідомляли, хто з членів редакції брав участь в її підготовці. Зав'язалось творче змагання на кращий матеріал, добірку. Перед мікрофоном стали частіше виступати передовики виробництва, ініціатори цінних починань, новатори, активісти масово-політичної роботи.

Розширилась тематика випусків, у кінці кожної передачі диктори повідомляли, хто з членів редакції брав участь в її підготовці. Зав'язалось творче змагання на кращий матеріал, добірку. Перед мікрофоном стали частіше виступати передовики виробництва, ініціатори цінних починань, новатори, активісти масово-політичної роботи.

Знайшли своїх слухачів постійні коментатори, які ґрунтовно і глибоко аналізували підсумки роботи трудівників села за минулий час, розповідали про ті завдання, які стояли перед рільниками і тваринниками, радили, що і як треба зробити для успішного вирішення цих завдань.

А коли збігав місяць і в редакцію приносили листи-відгуки, заходили активісти-слухачі зі своїми турботами і порадами, коли вже підбиті підсумки, — легше було планувати. І на майбутнє передбачити, що слід зробити, щоб життя району було відображене в наступних передачах колоритніше.

Зрозуміло, що без продуманих планів про успішну роботу редколегії не могло бути й мови. Гуляйпільська редколегія складала їх щомісячно. Це давало можливість детально передбачити основні напрямки роботи, оскільки відомо, які події відбудуться в районі за цей час.

Такий підхід до складання планів мав свою рацію: адже газета без провідів повинна не тільки коментувати події, йти в ногу з життям, але й випереджати час, тим самим дієво і оперативно допомагати партійним і радянським органам мобілізувати людей на вирішення тих чи інших завдань.

Члени редколегії були обізнані й з тим, які завдання в найближчому майбутньому намічали розв'язувати трудящі всієї області — працівники промисловості, будівництва, транспорту, сільського господарства, науки і мистецтва. Орієнтацію в цьому вони отримували з тематичних кварталних планів обласного комітету по радіомовленню і телебаченню, які регулярно надходили із Запоріжжя.

Перш ніж складати план, члени редколегії обов'язково радились із партійними і радянськими активістами, спеціалістами, знайомилися з планами роботи райкому партії, райвиконкому, враховували пропозиції і побажання слухачів.

В результаті такої ретельної підготовки в планах завжди знаходили відображення найбільш актуальні питання, визначались форми подачі матеріалів у випусках, жанри передач. Після обговорення план затверджувався на бюро райкому партії.

Тільки 15 хвилин відводилось на одну радіопередачу. А на тиждень двічі по 15 хвилин. Звичайно, за півгодини відобразити всі сторони життя району — завдання складне.

І все ж, редакція знайшла вихід. По-перше, інформація чи репортаж повинні бути короткими. Це дає змогу передати 10-15 матеріалів за випуск. Виступ не перевищує 3-4 хвилини. По-друге, лаконізм примушує відбирати найбільш характерні, навчальні і цікаві факти.

Ось приклад того, як цінували час. В черговому випуску йшлося про колгосп "Україна". Лише один штрих був виділений, а як він повно охарактеризував діяльність цього господарства. "Одна ця артіль, — говорилося в передачі, — дає третину плану виробництва яєць в районі. А третину колгоспного плану виконує ланка Марії Горпинич". І далі йшла розповідь, як уміло доглядають за несущками кращі птахівниці Ольга Панага та Раїса Шелех, як за два роки в колгоспі повністю окупились витрати на будівництво птахарень та закупку інвентарю, як артіль з кожним роком зміцнює економіку.

Коротенька розповідь, а скільки вона принесла користі: в "Україну" стали приїздити за досвідом з інших господарств району.

Так готувалися всі передачі. В кожному випуску обов'язково відводилося місце для партійної хроніки, повідомлень про роботу місцевих Рад. В полі зору редколегії були профспілкові і комсомольські організації.

З випусків районного радіо можна було довідатись про життя шкіл, клубів, бібліотек, державних установ, про новини культури і побуту. Мало не в кожному випуску перед мікрофоном виступав хтось з передовиків виробництва чи партійні, радянські, профспілкові або комсомольські працівники, керівники промислових підприємств та колгоспів, бригадири, завідувачі тваринницькими фермами, секретарі парторганізацій, депутати.

Редколегія районного радіомовлення вирішила ширше показувати, як відбувається виховання нової людини. Виникла потреба не тільки збільшити число випусків, а й шукати найбільш дохідливі, цікаві і дієві форми передач. Тоді й народилась ідея: кожної суботи готувати 30-хвилинні тематичні випуски.

Першу суботню передачу гуляйпільці почули в кінці грудня 1965 року. Вона розпочалася з розповідей про людей хороших. Потім виступили учасники художньої самодіяльності — робітники заводу сільськогосподарських машин Олександр Лютий, Валентина Шаповал, Любов Мірошніченко, Валентина Федорова, баяніст Микола Чорновалюк та інші.

Передача сподобалась. Про це свідчили відгуки більш як 50 слухачів, які надсилали до редакції теплі листи, висловили свої побажання на майбутнє. З того часу у шістдесятих роках такі передачі відбувалися щосуботи. Це, переважно, розповіді про людей — чудових і різних, яких на Гуляйпільці чимало.

І може ці передачі сприяли тому, що в районі добре розвивалась художня самодіяльність. За право виступити по радіо в суботу змагались самодіяльні колективи співаків, декламаторів, музикантів. До редакції надсилались заяви з проханням дати можливість виступити.

Виступали, звичайно, кращі. Окремі колективи запрошувались у студію по декілька разів. Особливим успіхом користувались колективи художньої самодіяльності клубу "Металіст", районного Будинку культури, районного міжколгоспбуду, Любимівського та Новозлатопільського сільських клубів, артілей імені Кірова, імені Карла Маркса.

Думка видавати щомісячний тематичний радіожурнал виникла у зв'язку з підготовкою до 50-річчя Великої Жовтневої соціалістичної революції і 100 річчя з дня народження В. І. Леніна. Створивши спеціальну редколегію, видали спеціальний плакат, в якому сповістили про час і цілі журналу.

Плакат підготували відділ пропаганди і агітації Гуляйпільського РК КП України і редакція районного радіомовлення, у якому повідомлялось: "Слухайте наш щомісячний радіожурнал "Великий Жовтень". Він звучатиме по всій радіотрансляційній мережі району щомісячно кожної першої суботи о 17 годині.

Біля мікрофону районного радіо виступатимуть учасники великих подій переджовтневих і жовтневих днів. Ви ознайомитесь з цікавими документами боротьби за радянську владу в нашому районі, почуєте розповіді про життя і революційну діяльність тих, хто віддав життя за нашу прекрасну дійсність. В радіожурналі ви почуєте пісні і музику періоду боротьби за перемогу Великої Жовтневої соціалістичної революції і встановлення радянської влади. Перед мікрофоном виступатимуть кращі сили районної художньої самодіяльності".

Перший номер радіожурналу вийшов у серпні 1966 року. Він звучав лише 30 хвилин, та враження на слухачів справив. Хороший добір цікавих матеріалів, живі голоси учасників революційних боїв, вдале музичне оформлення викликали жвавий інтерес, теплі відгуки, цінні пропозиції щодо дальших номерів. Ці побажання були враховані.

Другий номер щомісячного радіожурналу "Великий Жовтень" вийшов 3-го вересня 1966 року. Розповідав він про сторінки славної боротьби верхньотерсянців у 1905 році, для підтвердження цього використовувались матеріали Дніпропетровського державного архіву.

Автори радіожурналу вдало використали виступ онука—одного із учасників подій 1905 року — жителя села Верхня Терса, тракториста артілі імені Леніна Володимира Лук'яновича Шрамка, який заявив: "Мені дуже хотілося, щоб мій дід Никифор дожив до наших днів, щоб він побачив, як живуть його онуки, яким усміхнулась доля, які не знають ні горя, ні біди.

Сам я працюю трактористом, дружина моя — рядова колгоспниця. Є в нас четверо діток. З нами живе і моя стара мати-пенсіонерка. Живемо в достатку. Живемо ми, як кажуть, не горюємо. Достаток маємо в усьому.

Недавно ми збудували собі нову хату, придбали все, що потрібно з меблів. У нашій хаті є телевизор, пральна машина, радіо, електрика, а в господарстві — корова, кури, гуси, качки. Одним словом- повний достаток. У себе в сім'ї ми часто згадуємо розповіді свого діда Никифора про його тяжке життя в дореволюційні часи і радіємо з того, що ми не зазнали тих страшних часів.

Разом з дружиною у своєму колгоспі ми заробили торік (1965-й рік — Авт.) 2860 карбованців та ще дві з половиною тонни пшениці, майже 300 кілограмів насіння соняшнику. Середньомісячний наш заробіток у минулому році становив 238 карбованців, а цього року- ще більше".

Далі диктори розповідали про історію села Верхня Терса до 1917 року, показали розквіт його за роки Радянської влади, підкріпивши слова такими даними: 58 верхньотерсянських колгоспників удостоєні високих урядових нагород.

На грудях десятиох, в тому числі Миколи Михайловича Мавроді, Романа Олександровича Гавриляка, Марії Степанівни Шепель, Ганни Дмитрівни Тимченко сяє орден Леніна. А груди бригадира тракторної бригади колгоспу імені Леніна Олександра Олександровича Зачепила прикрашають орден Леніна і золота зірка Героя Соціалістичної Праці.

Додамо, що журнал читали Д. А. Литвиненко та У. І. Олексієнко. В підготовці номера брали участь члени громадської редакції Павло Петрович Троян, Володимир Іллєч Жилінський, Василь Манилович Кутя.

Третій номер радіожурналу вийшов 1 жовтня 1966 року. Він був присвячений героїчній боротьбі робітників заводів Крігера і Кернера до 1917 року і ударній праці колективу заводу сільськогосподарського обладнання за 50 радянських літ.

Читали журнал Д. А. Литвиненко і Миргородська.

В підготовці взяли участь члени громадської редакції Володимир Жилінський, Степан Циганок, Юрій Руденко. В журналі використані розповіді старих робітників заводу тт. Онищенко, Кузьменка, Усатенка та інших.

Восьмий номер радіожурналу "Великий Жовтень", що вийшов у травні 1967 року і був присвячений питанню освіти на Гуляйполі читали Д. А. Литвиненко і Н. Г. Пузанова. У підготовці матеріалів

допомагали В. І. Жилінський та В. М. Куця.

Незабаром журнал став настільки популярним, що на підприємствах, в колгоспах і радгоспах району люди збиралися слухати черговий випуск колективно і потім жваво його обговорювали. Після кожної передачі в редакцію приходили десятки листів, багато з яких використовувались у випусках вістей і в наступних номерах журналу.

Десятки номерів радіожурналу "Великий Жовтень" прозвучало в ефірі. Його передачі були відзначені в рецензіях обласного та республіканського комітетів по радіомовленню і телебаченню.

Продовженням "Великого Жовтня" став районний щомісячний радіожурнал "Ленінський прапор", який почав виходити з квітня 1968 року, — назустріч ювілею вождя. В першому ж випуску він закликав: "Підготуємо 100-річчю з дня народження Володимира Ілліча Леніна гідну зустріч!" І цей журнал теж швидко здобув велику популярність серед слухачів.

До його видання старанно готувалися. Редколегія збагатила фонотеку записами голосу Ілліча.

Кожен з номерів журналу був по-своєму цікавий. Звучали тут розповіді про гуляйпільців — кавалерів ордена Леніна. Ентузіасти збирали фольклорний матеріал про В. І. Леніна і подавали його у передачах. Зокрема, член громадської редколегії Володимир Жилінський зібрав багато місцевих приказок і прислів'їв про Леніна. Їм присвятили спеціальний випуск.

Радіожурнал широко інформував трудящих про хід підготовки до 100-річчя з дня народження В. І. Леніна, про соціалістичне змагання на честь ювілейної дати, розповідав про колгоспи району, які носили ім'я вождя імені Ілліча, "Заповіт Леніна", імені Леніна.

Чільне місце в передачах Гуляйпільської радіоредакції займали питання економіки, соціалістичного змагання, впровадження досягнень науки і техніки, наукової організації праці, передового досвіду.

Часто у випусках районних вістей йшлося про творчі пошуки виробників заводів сільськогосподарських машин, лакофарбових виробів, ремонтного, побутових товарів, взуттєвої фабрики та інших підприємств.

Але, звичайно, в економічній тематиці провідну роль відігравали питання сільського господарства.

Районне радіо спільно з районною газетою виступали як помічники районної партійної організації в боротьбі за дорідний урожай Ленінського року, за виконання високих зобов'язань по виробництву зерна і тваринницької продукції.

Погодні умови 1969 року в значній мірі ускладнили розв'язання цих завдань. Радіо Гуляйпільля з випуску у випуск повідомляло про те, як трудівники села долають перешкоди, пропагувало передовий досвід. Враховуючи обставини, що склалися, радіоредакція у своїх випусках велику увагу приділяла ретельній підготовці до весни, темпам і якості сівби, а після неї — догляду за посівами, збиранню качанистої. Широко висвітлювався досвід передових господарств. Перед мікрофоном виступили керівні працівники району, голови колгоспів "Заповіт Леніна", імені Леніна, ряд бригадирів комплексних і механізованих бригад та ланок.

Разом з тим районна радіоредакція рішуче викривала недоліки, домагалася дієвості своїх виступів.

У випусках широко висвітлювалися питання економічної ефективності, досвід впровадження матеріального та морального заохочення.

Охопити широке коло актуальних питань громадській редколегії допомагав райком партії, опора на актив.

Тісний зв'язок з слухачами було головним у роботі редакції. Для цього використовувалися різні форми: особисті зустрічі членів редколегії з трудівниками міста і сіл, запрошення їх до мікрофону. В кожному колгоспі, на всіх промислових підприємствах були позаштатні кореспонденти редакції, які повідомляли про новини, важливі події, організували колективні прослуховування радіопередач.

В шести артілях і одному радгоспі району були власні радіогазети. Про це потурбувалися у колгоспах імені Леніна, "Україна", "Мир", імені Кірова, імені Горького, "Авангард" і на птахофабриці "Гуляйпільська". Вони добрали і затвердили громадські редакції, до складу яких увійшли спеціалісти сільського господарства, вчителі, медичні працівники, активісти, передовики виробництва. Відповідальними за радіовипуски у колгоспах і радгоспах бюро райкому партії затвердило секретарів партійних організацій.

Добре працювало місцеве радіомовлення в колгоспах "Мир", "Україна", на птахофабриці "Гуляйпільська". Тут організували змінні передачі. Були свої постійні диктори (про це йшлося раніше — Авт.)

Районне радіомовлення подавало колгоспним і радгоспним редакціям методичну допомогу, вказувало на недоліки, радило, як їх уникнути. З метою популяризації досвіду роботи було підготовлено огляд передач колгоспу імені Горького і 22 червня 1968 року надруковано його в районній газеті.

Прочитаємо про що йшлося в огляді "Говорить Воздвижівка":

"Починаємо передачу чергового номера радіогазети "Трудівник". З цих слів, які лунають з гучномовців щосуботи, о 7 годині 10 хвилин ранку, починаються місцеві радіопередачі в селі Воздвижівці, які тривають 15 хвилин. За ці хвилини жителі села мають можливість дізнатися про місцеві новини, про те, як пройшов трудовий тиждень, які найголовніші завдання стоять перед колгоспниками артілі імені Горького.

Радіогазета "Трудівник" здобула тут популярність, її охоче слухають в кожній хаті. До редакції радіогазети надходить багато заміток.

Редагує радіогазету спеціальна редколегія, яка працює на громадських засадах. До її складу входять вчителі, спеціалісти сільського господарства, відповідальні працівники артілі — всього 21 чоловік. Читають радіогазету диктори І. Ф. Мороз і Ж. П. Хохотва.

Переглядаємо окремі випуски радіогазети, вчитуємось в коротенькі її замітки, повідомлення, зарисовки. І зразу стає зрозумілим, чому такий великий інтерес до радіогазети її слухачів. Ось випуск за 27 квітня. В ньому 12 цікавих інформацій і повідомлень. В одній із них коротко, але яскраво розповідається, як виконуються колгоспом соціалістичні зобов'язання, взяті на честь Першого травня. Підкреслюється, що саме і як слід зробити з найближчі два дні, щоб дотримати слова, гідно зустріти свято. В цій замітці подано не тільки цифри, а й зроблено аналіз найголовніших робіт в колгоспі, визначаються конкретні завдання бригадам і фермам.

В той період в колгоспі тривала напружена боротьба за швидше завершення сівби кукурудзи. В одній із заміток радіогазета розповіла про методи праці на сівбі кукурудзи механізаторів Михайла Браженка та Михайла Костоглода, які щодня засівали качанистою по 12 - 13 гектарів, виконуючи змінні завдання на 140-150 процентів.

Тоді ж радіогазета розповіла про трудові успіхи птахарів артілі Івана Сергійовича Лисенка та Миколи Олександровича Гонтаря, від імені правління і партійної організації колгоспу поздоровила працівників тваринницької ферми № 1 з успішним виконанням передтравневих

соціалістичних зобов'язань. У випуску знайшли місце інформації про партійні збори, що відбулися, про роботу кабінету політичної освіти, про рішення виконкому сільської Ради депутатів трудящих. Є й спортивна хроніка.

Заслугове на увагу спеціальний розділ радіогазети під рубрикою "Що нам заважає в роботі" (до речі, такий розділ є в кожному випуску). Дотепним гострим словом тут піддаються критиці порушники трудової дисципліни, промахи в роботі бригад, ферм і ланок, винні в поганій організації праці тощо, Важливо й те, що радіогазета повідомляє слухачам про результати критики.

Я розповів тільки про один із випусків цієї радіогазети, який підготували члени редколегії І. І. Єна, В. Н. Власенко, М. Д. Єна та Г. В. Хохотва. Подібне можна сказати і про ряд інших випусків.

Налагодженням роботи місцевого радіомовлення партійна організація колгоспу імені Горького робить велику і корисну справу. Та робота була б куди плодотворнішою, коли б партійна організація постійно тримала її в центрі своєї уваги. Прикро те, що за півтора року питання про роботу радіоредакції жодного разу не було заслухано ні на засіданні комітету парторганізації, ні на партійних зборах.

Тільки цим і можна пояснити те, що останнім часом деякі члени редколегії втратили почуття відповідальності за доручену роботу — почали допускати зриви випусків радіогазети.

Треба сподіватись, що партійна організація колгоспу зробить належні висновки".

Керівництво роботою редакції районного радіомовлення здійснював Гуляйпільський райком партії. Крім затвердження календарно-тематичних планів він часто підказував важливі і цікаві теми передач, заслуховував на бюро звіт кореспондента-радіоорганізатора. Працівники райкому самі виступали перед мікрофоном.

Райком партії завжди підтримував хороші починання редакції, реагував на її критичні виступи: приймав по них спеціальні рішення, обговорював на районних нарадах партійного активу.

Така підтримка зміцнювала авторитет редакції, сприяла дальшому поліпшенню її роботи.

Про роботу редакції районного радіомовлення на громадських засадах добре знали не тільки в районі, а й в області, досвід її роботи вивчався і поширювався на спеціальних плакатах. Такий плакат "Увага! Говорить Гуляйполе..." було підготовлено 5 листопада 1969 року Запорізьким обласним управлінням по пресі.

Про перші роки становлення та роботи радіомовлення розповідав весною 2003 року ветеран-журналіст Василь Антонович Закарлюка:

— З відокремленням у 1965 році від Пологівського району в Гуляйполі організується і починає діяти редакція місцевого радіомовлення. Кореспондентом-радіоорганізатором був досвідчений журналіст Дмитро Артемович Литвиненко.

Завдання перед редакцією цього засобу масової інформації стояли такі ж, як і перед районною газетою. Різниця між ними полягала в тому, що радіо мало можливість більш оперативніше інформувати населення про ті чи інші події, які відбувалися в районі.

Важким було становлення радіоредакції. Радіостудія, де відбувалися підготовка, монтаж і записи передач на магнітну плівку, знаходилися при районному відділі зв'язку. Саме на нього й поклалися обов'язки по забезпеченню студії матеріально-технічними засобами — радіоапаратурою, магнітною плівкою, здійсненню трансляції передач через фідери вузла зв'язку. А база була неймовірно бідною. На той час радіостудія мала на озброєнні магнітофон "Тембр" на один мікрофон, кілька бобін магнітної плівки.

На початку 1966 року редакція районного радіо поповнилася портативним магнітофоном венгурського виробництва "Репортер-5". Це був відчутний прогрес у діяльності кореспондента-радіоорганізатора. Тепер він мав змогу, буваючи в трудових колективах, записувати на плівку живі

голоси співрозмовників, вести репортаж безпосередньо з місця подій. Це безумовно, збагатило зміст і форму радіовипусків, вони стали живішими і сприйнятливішими для слухачів.

У серпні 1973 року кореспондентом-радіоорганізатором став Василь Антонович Закарлюка (на знімку). Він успадкував і продовжував започатковані своїм попередником традиції.

З кожним роком радіостудія оснащувалась новою, більш досконалою апаратурою. Вже на початку 90-років з'явився магнітофон "Тембр-2". Впродовж десяти років їх налічувалось чотири штуки, а також надійшов побутовий касетний магнітофон "Весна". Та, як і раніше, бракувало магнітної плівки. Обласне управління зв'язку надсилало її раз на рік (4-6 бобін), що становило півтора-два кілометри. Така кількість плівки ніяк не задовільняла потреби. Тому облтелерадіокомітет періодично додатково виділяв плівку, яка вже відслужила свій термін. Зрозуміло, що це не могло негативно не позначатись на якості звучання радіопередач.

На радіо в основному передавались інформаційні випуски. Але тільки цим радіоредакція не обмежувалась. Досить широко практикувались щомісячні тематичні радіожурнали, присвячені визначним подіям у житті країни, як-то: до 100-річчя з дня народження В. І. Леніна, 50-річчя Великого Жовтня, утворення СРСР, дня Конституції, спецвипуски — "Людина і закон", присвячені іншим подіям. Особливою популярністю у радіослухачів користувалась передача "Рядки ваших листів", яка звучала щосуботи поза редакційним планом.

Кореспондент-радіоорганізатор діяв ніби у двох ролях — як організатор матеріалів для радіовипусків, і як диктор. Це було дуже незручно і накладно. А якщо врахувати, що не було ні вихідних, ні свят — то й поготів. Тому до співробітництва запрошувались на дикторство на громадських засадах особи з числа жіночої статі. Цю роль на районному радіо спробували Ніна Григорівна Пузанова, Катерина Степанівна Файрушина, Любов Єгорівна Пересипкіна, Тетяна Миколаївна Лапіна.

У зв'язку з розпорядженням директивних органів кореспондент-організатор В. А. Закарлюка з 5 по 28 березня 1980 року перебував на навчання-стажуванні при Республіканському комітеті по телебаченню і радіомовленню. Обов'язки кореспондента-організатора в цей час виконував кореспондент відділу сільського господарства редакції районної газети І. К. Кушніренко.

Передачі районного радіомовлення у 80-х і 90-х роках минулого століття виходили тричі на тиждень (у понеділок, середу і п'ятницю),

о 6.15 ранку. У кінці 90-х років час передачі змінився. І передачі місцевого радіомовлення гуляйпільці слухають з 6.30 до 6.45 години ранку в зазначені раніше дні.

З 1996 року після виходу В. А. Закарлюки на пенсію завідуючим відділом радіомовлення районної газети "Голос Гуляйпільця" став Петро Дмитрович Бережний.

У 2002 році відділ радіомовлення було виведено зі складу редакції газети, отримано ліцензію в Києві і утворено комунальне підприємство "Радіо Гуляйпільця". Директором його став П. Д. Бережний.

Змінилися часи, помінялися обставини. Районний вузол зв'язку відмовився технічно обслуговувати районне проводове радіомовлення, потихеньку його "витіснили" з приміщення райвузла і ре-

дакція "Голосу Гуляйпільця" змушена була розташувати редакцію радіомовлення у кабінет фотокореспондента, де воно і зараз ютиться.

В кінці 2004 року згадувала колишній диктор районного радіомовлення Ніна Григорівна Пузанова:

— 1967 рік. Я вирішила привітати свою маму з днем народження через наше районне радіо і тут познайомилася з радіокореспондентом Дмитром Артемовичем Литвиненком, який, почувши мою українську мову, запропонував спробувати попрацювати диктором. Так я стала диктором.

У своїх радіопередачах ми розповідали про успіхи і недоліки в роботі сільських трударів, робітників промислових підприємств. У нас була і сторінка для ювілярів, записували лекції лікарів, запрошували на студію ветеранів Великої Вітчизняної війни.

Передачі в нас були на різні теми. Люди чекали їх з нетерпінням і цікавістю. Я любила свою роботу диктора. Нам часто допомагали Іван Іванович Нежижим, Василь Манілович Кутя і Володимир Омелянович Скорик. Ми дуже вдячні їм за це. Люди всі були згуртовані і добрі.

...Час іде. І ми вранці о 6.30 у понеділок, середі і п'ятницю чуємо звичне: "Увага! Говорить Гуляйполе".

13 листопада 2004 року районна газета надрукувала інтерв'ю з директором КП "Радіо Гуляйпільця" членом Національної Спілки журналістів України П. Д. Бережним. Познайомимося із його змістом:

— Вважаю, що радіо є одним із найважливіших засобів розповсюдження інформації, — говорить Петро Дмитрович. — Найперше у нашій справі — оперативність. Тому намагаємося якомога швидше і повніше поінформувати населення про події, які відбуваються в районі. Для спілкування зі слухачами запрошуємо і хліборобів, і тваринників, керівників різного рангу, вчителів, правоохоронців, медичних працівників, політиків, спортсменів... Людям цікаво дізнатися про життя своїх земляків, про проблеми, які хвилюють і їх вирішення.

У нас в районі відбувається чимало культурних заходів, різних конкурсів, проводяться численні конференції, ділові наради, проходять спортивні баталії. Район має немало переможців всеукраїнських змагань, конкурсів, фестивалів, олімпіад. Радіо, крім того, що висвітлює усі ці події, допомагає ближче познайомитися із талановитими людьми нашого краю, а особливо — молоддю. Часто до нас приїздять гості з різних куточків України і ми через радіо теж маємо змогу з ними познайомитися.

Взагалі тематика радіоінформацій різнопланова. Це і економічне, і політичне, і соціальне, освітнє й культурне життя, проблеми й досягнення в усіх сферах.

— Але при всіх позитивних моментах і у радіомовлення є свої проблеми?

— Хоч на свята і не прийнято говорити про проблеми (де їх тільки сьогодні немає!), та все ж... Радіо потребує оновлення техніки. Завдяки небайдужим людям, зокрема Президентіві Всеукраїнського фонду імені

П. Д. Бережний

Я. Мудрого Валентині Стрілько, у нас тепер є комп'ютер, і працювати стало набагато легше. А от аудіотехніці вже більше двадцяти років і двадцятип'ятирічний ювілей виповнюється моєму диктофонові.

Час швидкоплинний.

6 червня 2005 року голова районної державної адміністрації О. П. Власенко вручив П. Д. Бережному регіональну медаль "За заслуги перед Гуляйпільським краєм".

Дмитро Артемович ЛИТВИНЕНКО (1909-1978)

Дмитро Артемович Литвиненко належить до тієї когорти людей, біографії яких у багатьох випадках схожі, як дві краплі води. Він прожив нелегке життя, що випало на його долю. А в цілому воно присвячене одній із найблагородних професій — журналістиці.

Народився Д. А. Литвиненко 25 жовтня 1909 року в Гуляйполі.

Трудову діяльність Дмитро Артемович розпочав у 1928 році в місті Донецьку гірником на шахті "Бутовка". В 1929-му переїхав до Гуляйполя. Працював на маслозаводі, в конторі зв'язку. З 1932 по 1933 рік служив у

лавах Червоної Армії зв'язківцем. З 1933 -го по 1935 працював спершу інструктором масової роботи політвідділу, а потім завідувачем діловодства Гуляйпільської МТС. А ще раніше — сількором "Крестьянской газеты". Тоді ж (1925 році) брав участь у роботі Всесоюзної наради сількорів, на якій виступав голова ВЦВК М. І. Калінін.

В 1936 році переходить на роботу в редакцію місцевої районної газети. З початку 1941 року і до мобілізації до лав Збройних Сил — уповноважений облрадіокомітету.

Д. А. Литвиненко пройшов усю Велику Вітчизняну війну. День Перемоги зустрів у Берліні, де власноручно поставив свій автограф на рейхстазі.

Після демобілізації знову повернувся на журналістську роботу, працює в редакції районної газети інструктором-секретарем газети "Сталінським шляхом".

А з вересня 1947 року його призначають редактором. На цьому посту він перебував до березня 1955 року. Після реорганізації районних газет

був спеціальним кореспондентом Оріхівської міжрайонної газети "Трудова слава".

З 1963 року Дмитро Артемович працює на Пологівському районному радіо (з цього часу і до 1965 року Гуляйпільський район входив до складу Пологівського). Коли район знову повернувся у свої попередні межі, очолює редакцію вже Гуляйпільського радіомовлення як кореспондент-радіоорганізатор. На цій посаді перебував до серпня 1973 року (ще кілька років працював після виходу на заслужений відпочинок).

Очолюючи редакцію районного радіомовлення. Д. А. Литвиненко постійно дбав про злободенність своїх випусків, якість передач, їх актуальність, залучав до роботи широкий робсількорівський загал. Це давало можливість ще більше заінтригувати слухачів, привернути увагу до радіопередач. Особливою популярністю у жителів району користувались спеціальні випуски на честь знаменних дат і подій з життя району, країни, щомісячні тематичні радіожурнали, суботні передачі "Рядки ваших листів" на інші.

Д. А. Литвиненко був патріотом свого району, багато робив для того, щоб про успіхи працівників у трудовій діяльності, про їхнє багатогранне повсякденне життя в інших сферах знали якомога більше за межами району. А розповісти було про що. Тому підготовлені радіовипуски досить часто звучали на Запорізькому обласному та Українському республіканському радіо. Його передачі виходили також за межі України. Зокрема, щомісяця вони передавались на Сальському районному радіо Ростовської області РСФСР, з яким у 70-ті роки дружили трудівники району. Відповідно транслювались передачі на Гуляйпільському радіо, надіслані з сальських степів.

Працюючи на радіо, Д. А. Литвиненко продовжував активно співпрацювати з районною газетою. Він вів в основному гумористично-сатиричний куточок під назвою "Макар Жигало". З-під пера журналіста виходили гострі, колючі матеріали, в яких не було спуску нікому. Під вогнем критики були всі, хто цього заслуговував, не дивлячись на чини і посади.

Дмитро Артемович користувався великим авторитетом і повагою. На його адресу майже щодня надходило до десятка листів, у яких висловлювались побажання, прохання в чомусь допомогти, нарікання тощо. І він в силу своїх можливостей прагнув допомогти людям у вирішенні тих чи інших питань.

Впродовж усіх років діяльності на журналістській ниві (а віддав їй понад 30 років свідомого життя) він був завжди у пошуках, в активному

русі. Д. А. Литвиненка важко було застати в робочому кабінеті. З портативним магнітофоном через праве плече, фотоапаратом — через ліве плече (він майже не розстався з цими атрибутами), редакційний К-750 ніс на пошуки цікавих, інтригуючих фактів для радіопередач чи "Макара Жигала" у найвіддаленіші куточки району, де його ніхто не чекав. Краще за нього ніхто із журналістів району не знав.

Интересам своєї справи Дмитро Артемович служив вірою і правдою. Для нього журналістика була — все. Як співається в пісні: "Трое суток не спать, трое суток шагаты ради нескольких строчек в газете"...

З Дмитром Артемовичем легко було спілкуватися. Він ніколи не ставив власних інтересів вище суспільних, заради загальної справи не рахувався з вільним часом. А ще не вихвалявся власними заслугами, не спекулював на них.

Любив і літературу, багато читав. На книжковій полиці у нього стояли видання письменників-земляків Василя Лісняка, Михайла Гайдабури, Леоніда Юхвіда. В його бібліотеці знаходились книжки з дарчими автографами видатних українських письменників Олеса Гончара, Володимира Сосюри, молодого поета-земляка Василя Діденка, котрий першому довіряв свої творіння саме Д. А. Литвиненку. Від нього поет отримував благословення і підтримку.

Одним словом, репортерські пошуки Дмитра Артемовича, спілкування з широкими масами населення району не знали меж, а він — втоми.

Свою творчу роботу на журналістській ниві Д. А. Литвиненко поєднував і з громадською діяльністю. Кілька років він очолював партійну організацію районної газети та друкарні, виконував ряд різних доручень райкому партії, виступав у колективах з лекціями, брав активну участь у вихованні підростаючого покоління.

Бойова, громадська, журналістська робота Д. А. Литвиненка високо оцінена Батьківщиною. Він нагороджений медалями "За відвагу", "За доблесну працю. В ознаменування 100-річчя з дня народження В. І. Леніна" та іншими відзнаками. 16 лютого 1968 року йому присвоєно почесне звання Заслужений працівник культури УРСР.

17 вересня 1978 року на шістдесят дев'ятому році життя після тривалої хвороби помер Дмитро Артемович Литвиненко.

Некролог у районній газеті серед інших підписали колишні колеги В. О. Скорик, В. В. Білий, В. А. Закарлюка, С. Г. Власенко.

Василь Антонович ЗАКАРЛЮКА (1935-2004)

Василь Антонович Закарлюка — один із ветеранів-журналістів — віддав районній газеті і місцевому радіомовленню більше тридцяти років. Народився він 17 березня 1935 року в селі Затишші Гуляйпільського району Запорізької області. В 1942 році пішов у перший клас Затишанської початкової школи, яку закінчив у 1947 році.

З 1947 по 1950 рік навчався у Піщанській неповній середній школі м. Гуляйполя. З 1950 по 1953 рік — навчання в Гуляйпільській середній школі, де закінчив 10 класів. Опісля працював у тракторній бригаді колгоспу імені Жданова, а з 1954 по 1957 рік служив у рядах Радянської Армії.

Після демобілізації поступив у Гуляйпільську промартіль "Хімік" (в 1960 році перейменована в завод лакофарбових виробів). Працював пічовим, бригадиром, змінним майстром цеху.

В 1962 році Василь Антонович вступив на заочне відділення загальнонаукового факультету Дніпропетровського державного університету при Запорізькому педінституті.

З 1964 року продовжував заочно навчатися на факультеті журналістики у Київському державному університеті імені Т. Г. Шевченка, який закінчив у 1968 році, отримавши спеціальність "Журналіст".

В 1965 році В. А. Закарлюка перейшов на роботу в Гуляйпільську районну газету "Зоря комунізму". Був літпрацівником, завідуючим відділом сільського господарства.

— До журналістики, а точніше до співробітництва з газетами, Василя Антоновича Закарлюку підштовхнув я, — розповідав 5 серпня 2004 року краєзнавець, робкор із 40-річним стажем Володимир Ілліч Жилінський. — У мене він дізнався про ази робкорівської роботи, я ділився з ним своїм досвідом.

5 травня 1964 року робітник Гуляйпільського заводу лакофарбових виробів, слухач районного університету робсількорів В. А. Закарлюка

зізнався у Пологівській районній газеті "Радянське село": "Писати до газети я почав ще під час служби в Радянській Армії. Потім інколи надсилав свої замітки і кореспонденції до обласних та республіканських газет. Але по-справжньому взявся за перо, коли почав співробітничати в районній газеті "Радянське село".

Про що я пишу?

Про те, що найбільше хвилює. Тут — і трудові досягнення моїх товаришів по роботі, про нове, комуністичне у їх праці і взаємовідносинах. Не мовчу й тоді, коли бачу байдужість або недбалість в роботі, бездушне відношення до людей".

Таким чесним, принциповим він і залишався впродовж усього свого життя. А ще він був товариським, людяним, готовим вислухати чужу біду і прийти на допомогу, нічого не просячи взамін.

— Я Василя Антоновича знав з 1966 року (спочатку заочно), — розповідав редактор районної газети "Голос Гуляйпільця" І. К. Кушніренко, — перебуваючи влітку на студентських канікулах, надсилав до редакції районної газети "Зоря комунізму" інформації збільшого на сільськогосподарську тематику з колгоспу імені Кірова Долинської сільради, отримував від завідуючого відділом сільського господарства завдання. Ця співпраця, а точніше наука, працювати старанно, вивчати всебічно поставлену проблему, служити добру справу мені і сьогодні.

Василь Антонович любив людей, спілкувався з ними. Розумів жарти, веселий, доброзичливий гумор. До повсякденної тяжкої роботи кореспондента-радіоорганізатора (став ним у 1973 році) ставився серйозно і відповідально. Тричі на тиждень о 6-й ранку вже поспішав на радіовузол, щоб гуляйпільці вчасно почули "Увага! Говорить Гуляйполе..." Працював майже без вихідних і не скаржився на труднощі.

За багаторічну добросовісну роботу в газеті і на радіо нагороджений медаллю "За доблесний труд" (1970 рік) та регіональною медаллю "За заслуги перед Гуляйпільським краєм" (2003 рік).

У 1996 році В. А. Закарлюка вийшов на заслужений відпочинок.

Невблаганна і підступна хвороба 30 червня 2004 року укоротила життя людинолобу, журналісту Василю Антоновичу Закарлюці. Поховано його в м. Гуляйполі.

ЗАМІСТЬ ВИСНОВКУ

Дочитані останні сторінки другої частини книги "Преса Гуляйпільщини". Тепер ти, шановний читачу, можеш дати оцінку нашій багаторічній пошуковій роботі, в якій зібрані матеріали з історії газетярської та друкарської справи на Гуляйпільці Запорізької області. Сподіваємося, що шанувальників історії рідного краю вона не повинна залишити байдужими, хоч у кожного буде своя оцінка щодо прочитаного.

Дана праця ще раз підтверджує думку, що Гуляйпільська земля багата на цікавих неординарних людей- обранців слова: журналістів і поліграфістів, які своєю скромною працею творять неповторну історію.

Автори висловлюють щире подяку всім, хто допоміг їм у зібранні матеріалів, виданні "Преси Гуляйпільщини".

Щастя, Добра і Злагоди вам, патріоти рідного краю!

З щирою повагою
Автори

Використана література:

1. Новозлатопільська газета "Колгоспна зоря" (1930-1937 рр.)
2. Газета "Зоря комунізму" (1965-1991 рр.)
3. Газета "Голос Гуляйпільця" (1991-2005 рр.)
4. Колгоспні багатотиражки (1959-1991 рр.)
5. Газета "Майдан" (1994-2004 рр.)
6. Газета "Лан" (2004 р.)
7. Газета "Вільний Майдан" (2004 р.)
8. Державний архів Запорізької області ФР 190, оп. 1, спр. 60, Арк. 11.
9. Газета "Рекламное Гуляйполе" (2003-2004 рр.)
10. Газета "Червоне Запоріжжя" (29.11.1925 р.)
11. Пологівська газета "Радянське село" (07.01.1964 р.)
12. Особистий архів краєзнавця В. І. Жилінського.

З М І С Т

Від авторів.....	3
Газета "Колгоспна зоря (1930-1937).....	4
Газета "Зоря комунізму" (1965-1991).....	5
Газета "Голос Гуляйпільця" (1991-2005).....	28
Журналісти.....	48
Робсількори.....	101
Багатотиражки.....	140
Поліграфісти.....	164
Газета "Майдан".....	193
Газета "Рекламное Гуляйполе".....	194
Газета "Лан".....	195
Газета "Вільний Майдан".....	197
Газета "Народний Майдан".....	198
Газета "Терсянський вісник".....	199
"Говорить Гуляйполе!".....	201
Замість висновку.....	227
Використана література.....	228

Історико-документальне видання

Іван Кирилович КУШНІРЕНКО
Володимир Ілліч ЖИЛІНСЬКИЙ

ПРЕСА ГУЛЯЙПІЛЬЩИНИ

*Матеріали з історії
газетярської та друкарської
справи на Гуляйпільлі
Запорізької області*

ЧАСТИНА ДРУГА

Комп'ютерний набір Катунін О. Ф.
Комп'ютерна верстка Катунін О. Ф.
Коректор О. І. Горпинич
Фотознімки В. М. Лютого

Підписано до друку 15.03.2006 р. Формат 60x84 1/16.
Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman Cug.
Умов. друк. арк. 14,375. Замовлення № 2277. Тираж 200 прим.

Віддруковано у КП "Запорізька міська
друкарня "Дніпровський металург".
69057, м. Запоріжжя, вул. Антенна, 4, тел.: 34-13-30.

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єкта видавничої справи Серія ДК № 1909 від 18.08.2004 р.